ihs

ihs

Claudianus.

CLAVDIANI OPERA NOVISSIME PER .D. IO. CAMERTEM ACCVRATISSIME RECOGNI- TA.

[redacted]

IOANNES CAMERS LECTORIBVS FELICITATEM.

c Laudianũ poetã candidissimũ: sed mẽdis innumeris denigratũ/ his paucis diebus ea qua potuimus dili/ gentia/ in pristinã redegimus maiestatẽ: eumq; suo (ut possibile fuit) candori restitutũ/ ad studiosorũ cõmodũ imprimendũ curauimus. Sed carpet quispiã me fortassis: Quid inquiẽs Theologo cũ Poeta negotii? At licet fructũ optimũ agricolis neglectũ/ artificẽ quempiã aliũ/ ne pereat recolligere: Nec ante/ falcem in messem misimus alienã/ q̃ eam cũctis uidimus derelictã. Edidimus præterea in hunc ipsum Poetã/ locorũ difficiliũ cõmentariolũ: quod ꝓpediẽ/ eodẽ moti fine/ fauẽte deo Maximo publicabimus.

ARGVMENTVM

Ruffino ex Elisa Britãniæ oppido oriũdo: a magno Theo/ dosio imperatore: Archadii filii: ac orientalis imperii: cura testamẽto cõmissa est: Is nõ multũ post: malo ꝑfidiæ depra uatus: cũ barbarorũ copiis regnũ tentaret inuadere: morte iustissima: Archadio: uel ut alii malũt: Stilicone ꝓcurante: pænas luit. Huius igit̃ Ruffini: patriã: mores pessimos: & tandem eius mortẽ: duobus his uoluminibus elegãtissime decãtat Claudianus. Auctores sũt Paulus libro. 13. et Oro/ sius libro hystoriarũ. 7. Claudianus uelle uidetur Stiliconi utriusq; imperii a Theodosio: curã cõmissam. Sic eni. 2. in Ruffinũ libro inquit. Tibi credita fratrũ Vtraq; maiestas: geminæq; exercitus aulæ.

P HOEBAEO DOMITVS PYTHON
quum decidit arcu:
Mēbraq; Cyrrhaeo fudit anhela iugo:
Qui spiris tegeret montes: hauriret hiatu
Flumina: sanguineis tangeret astra iubis.
Iam liber Parnasus erat: nexuq; soluto/
Cœperat erecta surgere fronde nemus.
Concussæq; diu speciosis tractibus orni:
Securas uentis explicuere comas.
Et qui uipereo spumauit sæpe ueneno
Cæphisus: liquidis purior ibat aquis.
Omnis io Pæan regio sonat: omnia Phœbum
Rura canunt. Tripodas plenior aura notat.
Auditoq; procul Musarum carmine dulci/
Ad Themidis coeunt antra seuera dei.
Nunc alio domini telis Pythone perempto/
Conuenit ad nostram sacra caterua lyram.
Qui stabilem seruant Augustis fratribus orbem:
Iusticia pacem: uiribus arma regunt.

QVE HOC VOLVMINE CONTINENTVR

CL. CLAVDIANI IN RVFFINVM LIBER PRIMVS INCIPIT.

AEPE mihi dubiā traxit ſententia mentem
Curarent ſuperi terras : an nnllus ineſſet
Rector: & incerto fluerent mortalia caſu?
Nam cum diſpoſiti quæſiſſem fœdera mundi:
Per ſcriptoſq; maris fines : anniq; meatus:
Et lucis: noctiſq; uices: tunc omnia rebar
Conſilio firmata dei: qui lege moueri
Sidera : qui fruges diuerſo tempore naſci:
Qui uariam Phœben alieno iuſſerit igne
Compleri: ſolemq; ſuo. porrexerit undis
Littora. tellurem medio librauerit axe.
Sed quum res hominum tanta caligine uolui
Aſpicerem: lætoſq; diu florere nocentes:
Vexariq; pios: rurſus labefacta cadebat
Relligio: cauſæq; uiam non ſponte ſequebar
Alterius: uacuo quæ ſemina currere motu
Affirmat: magnumq; nouas per inane figuras
Fortuna non arte regi: quæ numina ſenſu
Ambiguo: uel nulla putat: uel neſcia noſtri.
Abſtulit hunc tandem Ruffini pœna tumultū:
Abſoluitq; deos: iam non ad culmina rerum
Nota Iniuſtos creuiſſe queror. Tolluntur in altum
Vt lapſu maiore ruant. VOS pandite uati
Pierides quo tanta lues eruperit ortu.
Inuidiæ quondam ſtimulis incāduit atrox

Alecto: placidas late quum cerneret urbes:
Protinus infernas ad limina tetra sorores
Concilium deforme uocat: glomerant̃ in unum
Innumeræ pestes Herebi: quascunq; sinistro
Nox genuit fœtu: nutrix discordia belli.
Imperiosa fames. leto uicina senectus:
Impatiensq; sui morbus. liuorq; secundis
Anxius. & scisso mœrens uelamine luctus.
Et timor: & cæco præceps audacia uultu.
Et luxus populator opum: cui semper adhærens
Infelix humili gressu comitatur egestas.
Fœdaq; auaritiæ complexæ pectora matris
Insomnes longo ueniunt examine curæ.
Complentur uario ferrata sedilia cœtu:
Toruaq; collectis stipatur curia monstris: a.l. Tota
Alecto stetit in mediis: uulgusq; tacere
Iussit: & obstantes intergum reppulit angues:
Perq; humeros errare dedit: tum corde sub imo
Inclusam rabidis patefecit uocibus iram.
  Siccine tranquillo produci sæcula cursu?
Sic fortunatas patiemur uiuere gentes?
Quæ noua corrupit nostros clementia mores?
Quo rabies innata perit? quid inania prosunt
Verbera? quid facibus nequicq̃ cingimur atris?
Heu nimis ignauæ: quas cælo Iuppiter arcet:
Thedosius terris. en aurea nascitur ætas:
En proles antiqua redit: concordia: uirtus:
Cumq; fide: pietas alta ceruice uagantur:

Insignemq; canunt nostra de plebe triumphum.
Prodolor: ipsa mihi liquidas de lapsa per auras
Iusticia insultat: uitiisq; a stirpe recisis
Elicit oppressas tenebroso in carcere leges.
At nos indecores longo torpebimus æuo?
Omnibus eiectæ regnis? agnoscite tandem
Quid furias deceat: consuetas summite uires:
Cōuentuq; nefas tanto decernite dignum:
Iam cupio stygiis inuadere nubibus astra:
Iam flatu uiolare diem: laxare profundo
Fræna mari: fluuios ruptis immittere ripis:
Et rerum laxare fidem: sic fata cruentum
Mugiit: & totos serpentum erexit hiatus.
Noxiaq; effudit concusso crine uenena.
Anceps motus erat uulgi: pars maxima bellum
a.I.tuet̄ Indicit superis. pars ditis iura ueretur:
Cōparatio Dissensuq; alitur rumor CEV murmurat alti
Impacata quies pelagi: quum flamine fracto
Durat adhuc: sæuitq; tumor: dubiumq; per æstum
Lassa recedentis fluitant uestigia uenti.
Improba mox surgit tristi de sede Megæra/
Quā penes insani fremitus: animiq; prophanus
Error: & undantes spumis furialibus iræ.
Non nisi quæsitum cognata cæde cruorem:
Illicitumq; bibit patrius quem fuderit ensis:
Quem dederint fratres. hæc terruit Herculis ora:
Hæc defensores terrarū polluit artus:
Hæc Athamantææ direxit spicula dextræ:

Hæc Agamemnonios inter bacchata penates
Alternis lusit iugulis: hac auspice thedæ
Oedipodem matri: natæ iunxere Thiesten:
Quæ tunc horrisonis effatur talia dictis.
Signa quidem o sociæ diuos attollere contra Oratio
Nec fas est: nec posse reor: sed lædere mundum
Si libet: & populis commune intendere letum,
Est mihi prodigium cunctis immanius Hydris.
Tigride mobilius fœta. uiolentius austris.
Acrius Harpyis. flauis incertius undis:
Ruffinus: quem prima meo de matre cādentem
Suscepi gremio: paruus raptauit in isto
Sæpe sinu: tenero perq; ardua colla uolutus
Vbera quæsiuit fletu: linguisq; trisulcis
Mollia lambentes fixerunt membra Cerastæ.
Me tradente: dolos: gestus: artemq; nocendi
Edidicit: simulare fidem: sensusq; minaces
Protegere: & blando fraudem prætexere risu.
Plenus sæuitiæ: lucriq; cupidine feruens.
Non Tarthesiacis illum saciaret arenis
Tempestas preciosa Tagi. non stagna rubentis
Aurea Pactoli. totumq; exhauserit Hermum
Ardebit maiore siti. quam fallere mentes
Doctus: & unanimes odiis turbare sodales.
Talem progenies hominum si prisca tulisset:
Pyrithoum fugeret Theseus. offensus Orestem
Desereret Pylades: odisset Castora Pollux.
Ipsa quidem fateor uinci: rapidoq; magistram

Præuenit ingenio: nec plus ſermone morabor:
Solus habet ſcelerũ quicquid poſſedimus omnes.
Hunc ego ſi ueſtræ res eſt accomoda turbæ
Regalem ad ſummi perducam principis aulam:
Sit licet ille Numa grauior: ſit deniq; Minos:
Cedet: & inſidiis noſtri flectetur alumni.
Orantem ſequitur clamor: cũctæq; prophanas
Porrexere manus: inuentaq; triſtia laudant.
Illa ubi cæruleo ueſtes connexuit angue:
Nodauitq; Adamãte comas: Phlegetonta ſonorũ
Poſcit: & ambuſto flagrãtis ab aggere ripæ
Ingentem piceo ſuccendit gurgite pinum:
Pigraq; ueloces per Tartara concutit alas.
Eſt locus: extremum pandit qua Gallia littus
Oceani prætentus aquis: quo fertur Vlyxes
Sanguine libato populũ mouiſſe ſilentum.
Illic umbrarum tenui ſtridore uolantum
Flebilis auditur queſtus: ſimulacra coloni
Pallida: defunctaſq; uident migrare figuras.
Hinc dea proſiluit: phœbiq; egreſſa ſerenos
Infecit radios: ululatuq; æthera rupit.
Terrifico, ſenſit fatale Britannia murmur:
Et Senonum quatit arua fragor: reuolutaq; Tethis
Subſtitit: & Rhenus proiecta torpuit unda.
Tunc in caniciem mutatis ſponte colubris
Longæuum mentita ſenem: rugiſq; ſeueras
Perſulcata genas: & ficto languida paſſu
Inuadit muros Eliſæ; notiſſima dudum

Tecta petit: oculisq; diu Liuentibus hæsit
Peiorem mirata uirum: tunc talia fatur.
Ocia te Ruffine iuuant? frustraq; iuuentæ
Consumis florem patriis inglorius aruis?
Heu nescis quid fata tibi: quid sidera donent:
Quid fortuna paret: toti dominabere mundo
Si parere uelis: artus ne sperne seniles:
Nanq; mihi Magicæ uires: æuiq; futuri
Præscius ardor inest: noui quo Thessala cantu
Eripiat Lunare iubar: quid signa sagacis
Aegypti ualeant: qua gens Chaldæa uocatis
Imperat arte deis: nec me latuere fluentes
Arboribus succi: funestarumq; potestas
Herbarum: quicquid letali gramine pollēs
Caucasus & Scythicæ uernant in gramine rupes,
Quas legit Medæa ferox. & callida Circe.
Sæpius horrendos manes: sacrisq; litaui
Nocturnis Hecaten. & condita funera traxi
Carminibus uictura meis: multosq; canendo/
Quanuis Parcarum restarent fila, peremi.
Ire uagas quercus. & flamina stare coegi. a.l.flare
Versaq; non prono curuaui flumina lapsu a.l.cursu
In fontes reditura suos. Neu uana locutum
Me fortasse putes: mutatos cerne penates.
Dixerat. & niueæ (mirum) cœpere columnæ
Ditari: subitoq; trabes lucere metallo.
Illecebris capitur: nimiūq; elatus auaro
Pascitur intuitu. SIC rex ad prima tumebat Cōparatio

Mæonius: pulchro quum uerteret omnia tactu.
Sed postq̄ riguisse dapes: fuluamq; reductos
In glaciem uertit latices: tunc munus acerbum
Sensit: & inuiso uotum damnauit in auro.
Ergo animi uictus: sequimur quocunq; uocabis
Seu tu uir: seu numen (ait) patriaq; relicta
Eoas iussu furiæ tendebat ad arces:
Instabilesq; olim Symplegadas: & freta remis
a.l.urbe Inclita Thessalicis: celsa qua Bosphorus arce
Splendet: & Othrysiis asiam discriminat oris.
Vt longum permensus iter: ductusq; maligno
Stamine fatorum claram subrepsit in aulam:
Illicet ambitio nasci: discedere rectum:
Venum cuncta dari. profert arcana: clientes
Fallit: & ambitos a principe uendit honores.
Ingeminat crimen commoti pectoris: ignem
Nutrit. & exiguum stimulando uulnus acerbat.
Cōparatio Ac ueluti innumeros amnes accedere Nereus
Nescit: & undantem quāuis hinc hauriat Istrum:
Hinc bibat æstiuum septeno gurgite Nilum:
Par semper/similisq; meat: sic fluctibus auri
Expleri calor ille nequit: cuicunq; monile
Contextum gemmis: aut prædia culta fuissent
Ruffino populandus erat: dominoq; parabat
Exitium fæcundus ager: metuenda colonis
Fertilitas: laribus uellit: detrudit auitis
Finibus: aut aufert uiuis: aut occupat hæres:
a.l.rapinas Congestæ cumulantur opes: orbisq; ruinas

Accipit una domus: populi seruire coacti:
Plenaq; priuato succumbũt oppida regno.
Quo uesane ruis? teneas utrunq; licebit Nota
Oceanum: laxet rutilos tibi Lydia fontes.
Iungantur solium Cyri: Crœsiq; Thyaræ:
Nunq̃ diues eris: nunq̃ satiabere quæstu.
Semper inops quicũq; cupit: contentus honesto
Fabricius paruo spernebat munera regum.
Sudabatq; graui consul Serranus aratro.
Et casa pugnaces Curios angusta tenebat. a.l. tegebat
Hæc mihi paupertas angustior: hec mihi tecta
Culminibus maiora tuis: tibi quærit inanes.
Luxuries nocitura cibos: mihi donat inemptas
Terra dapes: rapiunt tyrios tibi uellera succos:
Et picturatæ saturantur Murice uestes:
Hinc radiant flores: & prati uiua uoluptas
Ingenio uariata suo. fulgentibus illic
Surgũt structa thoris. hic mollis panditur herba. a.l. strata
Sollicitum curis non abruptura soporem:
Turba salutantum latas tibi perstrepit ædes:
Hic auium cantus: labentis murmura riui.
Viuitur exiguo melius: natura beatis
Omnibus esse dedit: si quis cognouerit uti:
Hæc si nota forent: frueremur simplice cultu.
Classica non fremerent: non stridula flaxinus iret.
Non uentus quateret puppes: nõ machina muros.
Crescebat scelerata sitis: prædæq; recentis
Incæstus flagrabat amor: nullusq; petendi

Cogendiue pudor. crebris periuria nectit
Blandiciis: ſociat perituro fœdere dextras.
Si ſemel e tantis poſcenti quiſq; negaſſet:
Effera prætumido quatiebat corda furore.
Quæ ſic Getuli iaculo percuſſa leæna:
Aut Hircana premens raptorem bellua partus:
Aut ſerpens calcata furit: Iurata deorum
Maieſtas teritur: nunq̄ reuerentia menſæ:
Non coniunx: non ipſe ſimul: non pignora cæſa
Sufficiunt odiis: non extinxiſſe propinquos:
Non notos egiſſe ſat eſt: extinguere ciues
Funditus: & nomen gentis delere laborat:
Nec celeri mittit leto: crudelibus ante
Suppliciis fruitur: cruciatus: uincla: tenebras/
Dilato mucrone parat. pro ſæuior enſe
Parcendi rabies: conceſſaq; uita dolori:
Mors adeo ne parum eſt: cauſis fallacibus inſtat:
Arguit attonitos ſe iudice: cætera ſegnis:
Ad facinus uelox: penitus regione remotas
Impiger ire uias: non illum Syrius ardens:
Brumaue Rypheo ſtridens Aquilone retardat.
Effera torquebant auidæ præcordia curæ
Effugeret ne quis gladios: ne perderet ullum
Auguſto miſerante nefas. non flectitur annis:
Non ætate labat: iuuenum rorantia colla
Ante patrum uultus ſtricta cecidere ſecuri.
Ibat grandæuus nato moriente ſuperſtes
Poſt trabeas exul: quis prodere tanta relatu

Funera? quis cædes posset deflere nefandas?
Quid tale/immanes unq̄ gessisse feruntur:
Vel Scinis Isthmiaca pinu? uel rupe profunda
Sciron? uel Phalaris tauro? uel carcere Sylla?
O mites diomedis equi. Busiridis aræ
Clementes: iam Cinna pius: iam Sparthace lenis
Ruffino collatus eris: deiecerat amens
Ocultis odiis terror. tacitiq; sepultos
Suspirant gemitus: indignatisq; uerentur.
At non magnanimi uirtus Stiliconis eodem
Fracta metu: se se medio sed turbine rerum
Contra letiferos ritus: cōtraq; rapacem
Mouit tela feram: uolucris non præpete cursu
Vectus equi: non Pegaseis adiutus habenis.
Hic cunctis optata quies: hic sola pericli
Turris erat. clipeusq; trucem porrectus in hostem:
Hic profugis sedes: auersaq; regna furori:
Seruandis hic castra bonis. hucusq; minatus
Hærebat: retroq; fuga cedebat inerti.
Haud secus hiberno tumidus cū uertice torrēs Cōparatio
Saxa rotat: uoluitq; nemus: potesq; reuellit:
Frangitur obiectu scopuli: quærensq; meatum
Spumat: & illisa montem circumsonat unda.
Qua dignum te laude feram: qui pene ruenti:
Lapsuroq; tuos humeros obieceris orbi:
Te nobis trepidæ CEV sidus dulce carinæ Cōparatio
Ostendere dei: geminis quæ lapsa procellis
Tunditur: & uicto trahitur iam cæca magistro.

Inachius rubro perhibetur in æquore Perseus
Neptũni domuisse pecus: sed tutior alis:
Te non penna uehit. rigida cum Gorgone Perseus:
Tu non uipereo defensus crine Medusæ.
Illum uilis amor suspensæ uirginis egit:
Te Romana salus. taceat superata uetustas:
Herculeos conferre tuis iam desinat actus.
Vna Cleonæum pascebat sylua leonem.
Arcadiæ saltum uastabat dentibus unum
Sæuus aper: tuq; o compressa matre rebellis
Non ultra Libyæ fines Anthæe nocebas.
Solaq; fulmineo resonabat Creta iuuenco.
Lernæamq; uirens obsederat Hydra paludem:
Hoc monstrũ non una palus: non una tremebat
Insula: sed Latia quicquid ditione subactum
Viuit. & a primis Ganges horrebat Hiberis.
Hoc neq; Gerion triplex. nec turbidus Orci
Ianitor æquabat. nec si concurrat in unum
Vis Hydræ: scillæq; fames. & flamma Chimæræ
Certamen sublime diu. sed moribus impar
Virtutum: scelerumq; fuit: iugulare minatur:
Tu prohibes. ditem spoliat. tu reddis egenti.
Eruit: instauras. accendit prælia: uincis.

Cóparatio

Ac uelut infecto morbus crudescere cælo
Incipiens: primo pecudum depascitur artus:
Mox populos: urbesq; rapit: uentisq; perustis
Corruptos stygiam pestem desudat in amnes.
Sic auidus prædo iam non per singula sæuit,

Sed sceptris inferre minas. omniq; perempto
Milite: Romanas audet prosternere uires.
Iam gentes: Istrumq; mouet: Scythiamq; receptat
Auxilio: traxitq; suas hostilibus armis
Relliquias. mixtis descendit Sarmata Dacis.
Et qui cornipedes in pocula uulnerat audax
Massagetes: patriumq; bibens Mœotis Orontem:
Membraq; qui ferro gaudet pinxisse Gelonus/
Ruffino collecta manus: uetat ille domari:
Innectitq; moras: & congrua tempora differt.

Nam tua quũ Geticas strauisset dextera turmas
Vlta ducis socii letum: parsq; una maneret
Debilior: facilisq; capi: tunc proditor ille
Impius imperii: coniuratusq; Getarum
Distulit instantes eluso principe pugnas
Hũnorum laturus opem: quos affore bello
Norat: & inuisis mox se coniungere castris/

Est genus extremos Scythiæ uergentis in ortus
Trans gelidum Tanaim. quo non deformius ullum
Arctos alit: tristes habitus: obscænaq; uisu
Corpora: mens duro nunq̃ cessura labori:
Præda cibus: uitanda ceres. fratresq; secare
Ludus. & occisos pulchrum iurare parentes.
Nec plus Nubigenas duplex natura biformes
Cognatis aptauit equis: acerrima nullo
Ordine mobilitas: insperatiq; recursus.
Quos tamẽ inpauidos contra spumãtis ad Hebrũ
Tendit aquas: sic ante tubas: ferrumq; precatus.

Mauors nubifero seu tu procumbis in Hemo:
Seu te cana gelu Rhodope: seu remige Medo
Sollicitatus Athos. seu caligantia nigris
Ilicibus Pangea tenent: accingere mecum:
Et Thracas defende tuos: si lætior adsit
Gloria: uestita spoliis donabere quercu.
Audiit illa pater: scopulisq; niualibus Hemi
Surgit: & hortatus celeres clamore ministros.
Fer galeam Bellona mihi: nexusq; rotarum
Tende Pauor: rapidos frenet Formido iugales.
Festinas urgete manus: meus ecce paratur
Ad bellum Stilico: qui me de more trophæis
Ditat: & hostiles suspendit in arbore cristas.
Communes semper litui: communia nobis
Signa canunt: iunctoq; sequor tentoria curru:
Sic fatus campo insiliit: lateq; fugantes
Hinc Stilico turbas: illinc Gradiuus agebat.
Et clypeis: & mole pares: stat cassis utriq;
Sidereis hirsuta iubis: loricaq; cursu
a. l. cornus Extuat: & largo satiatur uulnere conus.
Acrior interea uoto: multoq; Megæra
Luxuriata malo: mœstam deprehendit in arce
Iusticiam: atq; prior diro sic ore lacessit.
En tibi prisca quies: reuocataq; sæcula rursus
Vt rebare uigent: en nostra potentia cessit:
Nec locus est usq; furiis: huc lumina flecte:
Aspice barbaricis iaceant quot mœnia flammis:
a. l. cædes Quas mihi Ruffinus strages: quantumq; cruoris

Præbeat: & quantis epulentur cædibus Hydri.
Linque homines: sortemq; meam: pete sidera: notis
Autumni te redde plagis: qua uergit in austrum
Signifer: æstiuo sedes uicina leoni.
Iam pridem gelidæ cessant confinia libræ.
Atq; utinam per magna sequi conuexa liceret.
  Diua refert: non ulterius baccabere demens:
Iam pænas dabit iste tuus: iam debitus ultor
Imminet: & terras qui nunc: ipsumq; fatigat
Aethera: nec uili moriens condetur arena.
Iamq; aderit læto promissus Honorius æuo:
Nec forti genitore minor: nec fratre corusco:
Qui subiget Medos: & cuspide proteret Indos:
Sub iuga uenturi reges: calcabitur asper
Phasis equo: pontemq; pati cogetur Araxes:
Tuq; simul grauibus ferri religata catenis
Expellere die: debellatasq; draconum
Tonsa comas imo Baratri claudere recessu.
Tunc tellus communis erit: tunc limite nullo
Discernetur ager: nec uomere sulcus ob unco
Findetur: subitis messor gaudebit aristis.
Rorabunt querceta fauis: stagnantia passim
Vina fluent: oleiq; lacus: nec Murice tinctis
Velleribus quæretur honor: sed sponte rubebunt
Attonito pastore greges: pontumq; per omnem
Ridebunt uirides gemmis nascentibus Algæ.

EXPLICIT LIBER. I. IN RVFFI.

CONTENTA IN HOC VOLVMINE.

CLAVDIANI LIBER SECVNDVS IN RVFFINVM.

IAMPOST EDOMITAS ALPES: defenſaq; regna
Heſperiæ: merita cõplexus ſede parentem.
Auctior adiecto fulgebat ſidere mundus.
Iamq; tuis Stilico Romana potentia curis:
Et rerum cõmiſſus apex: tibi credita fratrũ
Vtraq; maieſtas: geminæq; exercitus aulæ.
Ruffinus (neq; enim patiuntur ſæua quietem
Crimina: pollutæq; negant areſcere fauces)
Infandis iterum terras accendere bellis
Inchoat: & ſolito pacem turbare tumultu.
Hæc etiam ſecum. QVA Nam ratione tuebor
Spem uitæ fragilem? qua tot depellere fluctus
Arte queam? premor hinc odiis: hinc milite cingor.
Heu quid agar? nõ arma mihi: non principis ullus
Auxiliatur amor: matura pericula ſurgunt

Vndiq; & impositi radiant ceruicibus enses.
Quid restat nisi cuncta nouo confundere luctu?
Insontesq; meæ populos miscere ruinæ?
Euerso iuuat orbe mori: solatia leto
Exitium cōmune dabit: nec territus ante
Discedam: cum luce simul linquenda potestas.
Hæc fatus: VENTIS ueluti si fræna remittat Cōparatio
Aeolus: abrupto gentes sic obice fudit:
Laxauitq; uiam bellis. & nequa maneret
Immunis regio: cladem diuisit in orbem:
Disposuitq; nefas: alii per terga ferocis
Dannubii solidata ruunt: expertaq; remos
Frangunt stagna rotis. alii per Caspia claustra:
Armeniasq; niues inopino tramite ducti
Inuadunt Orientis opes. iam pascua fumant
Cappadocum. uolucrūq; parens Argæus equorum.
Iam rubet altus Halis: nec se defendit iniquo
Monte Cilix: Syriæ tractus uastantur amœni.
Assuetumq; choris: & læta plebe canorum
Proterit inbellem sonipes hostilis Orontem.
Hinc planctus Asiæ: Geticis Europa cateruis
Ludibrio: prædaq; datur: frondentis ad usq;
Dalmatiæ fines: omni qua mobile Ponti
Aequor: & Hadriacas tellus interiacet undas:
Squallet inops pecudum: nullis habitata colonis
Instar anhelantis Libyæ: quæ torrida semper
Solibus humano nescit mansuescere cultu.
Thessalus ardet ager. reticet pastore fugato

Pelion: Emathias ignis populatur aristas.
Iam plaga Pannoniæ: miserādaq; mœnia Thracū:
Aruaq; Mysorum: iam nulli flebile damnū:
Sed cursus solennis erat: campusq; furori
Expositus: sensumq; malis detraxerat usus:
Heu heu q̃ breuibus pereunt ingentia causis:
Imperium tanto quæsitum sanguine: tanto
Seruatum: quod mille ducum peperere labores:
Quod tantis Romana manus contexuit annis:
Proditor unus iners: angusto tempore uertit.
Vrbs etiā magnæ quæ dicitur æmula Romæ:
Et Calcedonias contra despectat arenas:
Iam non finitimo martis terrore mouetur:
a.l. ꝑprias Sed proprius lucere faces: & rauca sonare
Cornua: uibratisq; peti fastigia telis
Aspicit. ii uigili muros statione tueri:
Ii iunctis properant portus munire carinis.
Obsessa tamen ille ferus lætatur in urbe:
Exultatq; malis: summoq; a culmine turris
Impia uicini cernit certamina campi:
Vinctas ire nurus: hūc per uada cærula mergi:
Seminecem hunc subito percussum uulnere labi
a.l. efflare Dum fugit: hunc animam portis spirare sub ipsis:
Nec canos prodesse seni: puerіq; cruore
Maternos undare sinus: immensa uoluptas:
Et risus plerumq; subit: dolor afficit unus
Quod feriat non ipse manu: uidet omnia late
Preceptis incensa suis: & crimine tanto

Luxuriat: charumq; sibi non abnegat hostem.
Iactabatq; ultro quod soli castra paterent:
Sermonũq; foret uicibus permissa potestas.
Egregii quotiens exisset fœderis auctor
Stipatus sociis: circumq; armenta clientum/
Agmina priuatis ibant famulantia signis.
Ipse inter medios (nequa de parte relinquat
Barbariem) reuocat fuluas in pectore pelles:
Frænaq;: & immanes pharetras: arcusq; sonoros
Assimulat: mentemq; palam testatur amictus.
Nec pudet Ausonios currus: & iura regentem
Sũmere: deformes ritus: uestemq; Getarum:
Insignemq; habitum Latii mutare: togæq;.
Mœrent captiuæ pellito iudice leges.
Quis populi tũc uult⁹ erat? quæ murmura furti?
Nam miseris nec flere quidem: aut lenire dolores
Colloquiis impune licet. quo nam usq; feremus
Exitiale iugum? duræ quis terminus unq̃
Sortis erit? quis nos funesto turbine rerum:
Aut tantis soluet lachrimis? quos barbarus illinc:
Hinc Ruffinus agit: quibus arua: fretũq; negatur:
Magna quidem per rura lues: sed maior oberrat
Intra tecta timor. tandem succurre ruenti
Heu patriæ Stilico: dilecta hic pignora certe:
Hic domus: hic thalamis ꝓpriũ genitalibus omen:
Hic tibi felices erexit regia thedas.
Vel solus sperate ueni: te prælia uiso
Languescent: auidiq; cadet dementia monstri:

Talibus urgetur discors Aurora procellis:
a.l.primũ At Stilico Zephyris quũ prima Bruma remitti:
Et iuga diffusis nudari cœpta pruinis:
Partibus Italiæ tranquilla in pace locatis/
Vtraq; castra mouens Phœbi ꝓperabat ad ortus:
Gallica discretis: Eoaq; robora turmis
Complexus: nunq̃ tantæ ditione sub una
Conuenere manus: nec tot discrimina uocum.
Illic Armeniæ uibratis crinibus alæ
Feruida collectæ facili uelamina nodo:
Inde truces flauo comitantur uertice Galli:
Quos Rhodanꝰ uelox: Araris quos tardior ambit.
Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus.
Quosq; rigat retro pernicior unda Garumnæ
Oceani pleno quoties impellitur æstu.
Mens eadem cunctis: animiq; recentia ponunt
Vulnera: non odit uictus: uictorue superbit.
Et quamuis presens tumor: & ciuilia nuper
Classica: bellatrixq; etiam nunc ira caleret:
In ducis eximium conspirauere fauorem.
Cõparatio Haud aliter Xerxem toto simul orbe sequutus
Narratur rapuisse uagos exercitus amnes.
Et telis umbrasse diem: cum classibus iret
Per scopulos: tectumq; pedes contẽneret æquor:
Vix Alpes trãsgressus erat: nec iã amplius errat
Barb rus: aduentumq; tremens: se cogit in unam
Planiciem: tutoq; includit pascua gyro.
Tum duplici fossa non exuperabile uallum

Asperat alternis sudibus: muriq; locatum
In speciem: cæsis obtendit claustra iuuencis.
At procul exanguis Ruffinum perculit horror:
Infecto pallore genæ: stetit ore gelato:
Incertus peteret ne fugam : ueniam ne subactus
Posceret: an tantos sese trãsferret in hostes.
Quid nunc diuitiæ? quid fului uasta metalli
Congeries? quid purpureis effulta columnis
Atria? prolatæue iuuant ad sidera moles?
Audit iter: numeratq; dies: spacioq; uiarum
Metitur uitam : torquetur peste futura:
Nec recipit somnos: & sæpe cubilibus amens
Excutitur: pœnamq; luit formidine pœne:
Sed redit in faciem: scelerumq; immane resummit a.l.rabiem
Ingenium: sacrasq; fores prædiuitis aulæ
Intrat: & Arcadium immixto terrore precatur.
Per fratris regale iubar: per facta parentis
Aetherei: floremq; tui te deprecor æui/
Eripe me gladiis: liceat Stiliconis iniquas
Euitere manus : in nostram Gallia cædem
Coniurata uenit: quicquid ligat ultima Tethys:
Extremos ultra uolitat gens siqua Britannos
Mota mihi: tantis capiendi credimur armis:
Tot signis unum petitur caput : unde cruoris
Ista sitis? geminum Stilico sibi uendicat axem:
Et nullum uult esse parem: succumbere poscit
Cuncta sibi: regit Italiam : Libyamq; coercet.
Hispanis: Gallisq; iubet: non orbita solis:

Non illum natura capit: quascunq; parauit
Hic Augustus opes: & quas post bella recepit,
Solus habet: possessa semel non reddere curat.
Scilicet ille quidem tranquilla pace fruetur?
Nos premat obsidio? quid partem inuadere tentat?
Deserat Illyricos fines: Eoa remittat
Agmina: fraternas ex æquo diuidat hastas:
Nec sceptri fueris tantum, sed militis hæres.
Quod si dissimulas nostræ succurrere morti:
Nec prohibere paras: manes: & sidera testor
Hæc ceruix non sola cadet: miscebitur alter
Sãguis: nec Stygias ferar incomitatus ad umbras:
Nec mea securus ridebit funera uictor.
  Hoc ubi dictatur facinus: missusq; repente
Qui ferat extortas inuito principe uoces.
  Interea Stilico iam lætior hoste propinquo:
Nec multo spacii distãtibus æquore uallis,
Pugnandi cupidas accendit uoce cohortes.
  Armenis frons læua datur: per cornua Gallos
Dexteriora locat. spumis ignescere fræna:
Pulueris extolli nimbos: lateq; uideres
Surgere purpureis undantes anguibus hastas:
Serpentumq; uago cœlum sæuire uolatu.
Implet Thessaliam ferri nitor: antraq; docti
Cornipedis: teneroq; amnis reptatus Achilli:
Et nemus Oethæum radiat clamore: niualis
Ossa tonat: pulsoq; fragor geminatur olympo.
Intumuit uirtus: & lucis prodigus arsit

Impetus: haud illos rupes: haud alta uetarent
Flumina: præcipiti strauissent omnia cursu.
Si tunc his animis acies collata fuisset:
Prodita non tanta uidisset Græcia clades.
Oppida semoto Pelopeia Marte uigerent.
Starent Arcadiæ: starent Lacedæmonis arces:
Non mare fumasset geminũ flagrante Corintho:
Nec fera Cecropias traxissent uincula matres.
Illa dies potuit nostris imponere finem
Cladibus: & sceleris causas auferre futuri.
Inuida (pro) quantum rapuit fortuna triumphum.
Inter equos: interq; tubas mandata feruntur
Regia: & armati ueniunt ductoris ad aures.
Obstupuit: simul ira uirum: simul obruit ingens a.l.ducis
Mæror: & ignauo tantum licuisse nocenti
Miratur: dubios anceps sententia uoluit
Euentus: peragat pugnas: an fortia cæpta
Deserat. Illyricis ardet succurrere damnis:
Præceptis obstare timet: reuerentia frangit
Virtutis stimulos: hinc publica commoda suadent:
Hinc metus inuidiæ. tandem indignatus ad astra
Extollit palmas: & ab imo pectore fatur.
Numina Romanis nondum saciata ruinis: Oratio
Si iuuat imperium penitus de stirpe reuelli:
Vno si placuit deleri sæcula lapsu:
Si piget humani generis: prorumpat in arua
Libertas effræna maris: uel limite nullo
Deuius errantes Phaethon confundat habenas.

Quur per Ruffinum geritur? procumbere mundū
Hoc auctore pudet. mediis reuocamur ab armis:
Prodolor: & strictos deponere cogimur enses.
Vos arsuræ urbes: perituraq; mœnia testor:
Cædo equidē: & miserū permitto cladibus orbem.
Flectite signa duces: redeat iam miles Eous:
Parendum est: taceant litui: prohibete sagitas:
Parcite contiguo Ruffinus præcipit hosti.
His dictis omnes una fremuere manipli:
Quantum non Italo percussa Ceraunia fluctu.
Quantum non madidis illisa tonitrua coris:
Secerniq; negant, ereptaq; prælia poscunt.
Insignemq; ducem populus defendit uterq;.
Et sibi quisq; trahit: magno certatur amore:
Alternantq; fidem: non illaudata lacessit
Seditio: taliq; simul clamore mouetur.
Quis mihi nudatos enses? quis tela lacertis
Excutit? & solui curuatos imperat arcus?
Quis nam audet stricto leges imponere ferro?
Inflammata semel nescit mitescere uirtus.
Iam iam Barbaricos sitientia pila cruores
a.l.utroq; Sponte uolāt: ultrixq; manus mucrone furente
Ducitur: & siccum gladium uagina recusat.
Nun patiar? semper ne Gethis discordia nostra
Proderit? en iterum belli ciuilis imago.
Quid consanguineas acies? quid diuidis olim
Concordes aquilas? non dissociabile corpus:
Coniunctumq; sumus: te quo libet ire sequemur

Te uel Hiperboreo damnatam sidere Thulen:
Te uel ad incensas Libyæ comitabor arenas:
Indorum si stagna petas: rubriq; recessus
Littoris: auriferum ueniam poturus Hydaspem:
Si calcare Notũ: secretaq; littora Nili:
Nascenti iubeas: mundum post terga relinquã.
Et quocunq; loco Stilico tentoria figet/
Hic patria est: DVX inde uetat: desistite quæso:
Atq; auidam differte manum: cadat iste minacis
Inuidiæ cumulus: non est uictoria tanti/
Vt uidear uicisse mihi: uos fida iuuentus
Ite mei quondam socii. Nec plura locutus
Flexit iter. VACVO qualis discedit hiatu Cóparatio
Impatiens remeare leo: quem plurima cuspis:
Et pastorales pepulerunt igne cateruæ:
Inclinatq; iubas: demissaq; lumina uelat:
Et trepidas mœsto rimatur murmure syluas.
Vt sese legio uidit disiuncta relinqui/
Ingentem tollit gemitum: galeasq; solutis
Humectat lachrimis: pressamq; morantia uocem
Thoracum ualidos pulsant suspiria nexus.
Tradimur heu: tantũq; sequi ꝓhibemur amorẽ Oratio
Exclamant: tradis ne tuas dux optime dextras?
Quas tibi uictrices toties Belona probauit.
Nos adeo uiles? adeo felicior axis
Hesperius? meruit qui te rectore teneri?
Quid nobis patriam? quid chara reuisere tandem
Pignora? dilectosue iuuat coluisse penates?

Te sine dulce nihil: iam formidata Tyranni
Tempestas subeunda mihi: qui forte nefandas
Iam parat insidias: qui nos/aut turpibus Hunnis:
Aut implacatis famulos præstabit Alanis:
Quanq̃ non adeo robur defecerit omne
Tanta ne gestandi fuerit penuria ferri.
Tu licet occiduo maneas sub cardine solis:
Tu mihi dux semper Stilico: nostramq; uel absens
Experiere fidem: dabitur tibi debita pridem
Victima: promissis longe placabere sacris.
Tristior Aemoniis miles progressus ab oris
Tangebat Macedum fines: murosq; subibat
Thessalonica tuos: sensu dolor hæret in alto
Abditus: & tacitas uindicte præstruit iras.
Spectaturq; fauens odiis locus: aptaq; leto
Tempora. nec quisq̃ tanta de plebe repertus
Proderet incautis qui corda minantia uerbis.
Quæ non posteritas: quæ non mirabitur ætas/
Tanti consilium uulgi potuisse taceri?
Aut facinus tam grande tegi? mentisq; calorem
Non sermone uiæ: non inter pocula rumpi?
Aequalis tantam tenuit constantia turbam:
Et fuit arcanum populo. Percurritur Hebrus.
Deseritur Rodope: Thracũq; per ardua tendunt.
Donec ad Herculei peruentum nominis urbem.
Vt cessisse ducem: propius uenisse cohortes
Cognita Ruffino: magna ceruice triumphat:
Omnia tuta ratus: sceptrumq; capescere feruet:

Et coniuratos hortatur uoce clientes.
Vicimus: expulimus: facilis iam copia regni: Oratio
Nullus ab hoste timor. quis enim quē uincere solū
Horruit: hunc tanto munitū milite uincat?
Quis ferat armatū: quem nō superauit inermem?
I: nunc exitium nobis meditare remotus
Incassum Stilico: dum nos longissima tellus
Diuidat: & mediis Nereus interstrepat undis:
Alpinas transire tibi me sospite rupes
Haud dabitur: iaculis illinc me figere tenta.
Quære ferox ensem qui nostra ad mœnia tendi
Possit ab Italia: non te monumenta priorum?
Non exempla uetant? quis nam conatus adire
Has iactat uitasse manus? detrusimus orbe
Te medio: tantisq; simul spoliauimus armis.
Nunc epulas tempus socii: nunc larga parate
Munera: donandumq; nouis legionibus aurum:
Opportuna meis oritur lux crastina uotis:
Quod nolit rex ipse uelit: iubeatq; coactus
In partem mihi regna dari. contingat in uno
Priuati fugisse modum: crimenq; Tyranni.
　Talibus acclamat dictis in fame nocentū
Concilium: qui perpetuis creuere rapinis:
Et quos una facit Ruffino causa sodales
Illicitum duxisse nihil: delicta fuere
Nexus amicitiæ: iam iam connubia læti
Despondent aliena sibi: frustraq; uicissim
Promittunt quas quisq; petat: quas deuoret urbes.

Cæperat humanos alto ſopire labores.
Nox gremio: pigraſq; ſopor diffuderat alas.
a.l.ægrũ Ille diu curis animum ſtimulantibus æger
Labitur in ſomnos: uix toto corde quierat
Ecce uidet diras alludere protinus umbras
Quas dedit ipſe neci. quarum quæ clarior una
Viſa loqui. Pro ſurge toro: quid plurima uoluis
Anxius? hæc requiem rebus: finemq; labori
Allatura dies: omni iam plebe redibis
Altior: & læti manibus portabere uulgi:
Has canit ambages. Occulto fallitur ille
Omine: nec capitis fixi præſagia ſenſit.
Iam ſummũ radiis ſtringebat Lucifer Hemum:
Feſtinamq; rotam ſolito properantior urget:
Tandem Ruffini uiſurus funera Titan.
Proſiluit ſtratis: denſæq; capacia turbæ
Atria regifico iuſſit ſplendere paratu
Exceptura dapes: & quod poſt uota daretur
Inſcribi propriis aurum fatale figuris.
Ipſe ſalutatum reduces poſt prælia turmas
Iam regale tumens: & principe celſior ibat:
Collaq; fœmineo geſtabat mollia geſtu
Imperii certus: tegeret ceu purpura dudum
Corpus: & ambirent ardentes tempora gemmæ.
Vrbis ab anguſto tractu: quæ uergit in auſtrũ
Planicies uicina patet (nam cætera pontus
Circuit) exiguo dirimit ſe tramite paſſus.
Hic ultrix acies ornatu fulgida ferri

Explicuit cuneos. pedites in parte sinistra
Consistunt: equites illinc poscentia cursum
Ora reluctantur præssis sedare lupatis.
Hic alii sæuum Cristato uertice nutant:
Et tremulos humeris gaudent uibrare colores:
Quos operit: formatq; calybs cõiuncta per artem
Flexilis inductis hamatur lamina membris/
(Horribilis uisu) credas simulacra moueri
Ferrea: cognatoq; uiros spirare metallo:
Par uestitus equis: ferrataq; fronte minantur:
Ferratosq; mouent securi uulneris armos:
Et iusso stat quisq; loco: metuenda uoluptas
Cernenti: pulcherq; timor: spirisq; remissis
Mansuescunt uarii uento cessante Dracones.
Augustus ueneranda prior uexilla salutat:
Ruffinus sequitur: qui fallere cuncta solebat
Callidus affatu: deuotaq; brachia laudat:
Nomine quẽq; uocans: notosq;: patresq; reuersis
Nunciat incolumes: illi dum plurima ficto
Certatim sermone petunt: intendere longos
A tergo amplexus: insperatoq; suprema
Circuitu sociare parant: decrescere campus
Incipit: & clipeis in se redeuntia iunctis
Curuo paulatim sinuantur cornua ductu.
Sic ligat immensa uirides indagine syluas — Cõparatio
Venator: sic attonitos ad littora pisces
Aequoreus populator agit: rarosq; plagarum
Contrahit anfractus: & hiantes colligit oras.

Excludũt alios. cingi se feruidus ille
Nescit adhuc: grauiterq; apprensa ueste morantem
Increpat Augustũ: scandat sublime Tribunal
Participem sceptri: socium declaret honoris:
Quum subito stringũt gladios: uox desuper ingens
Infremuit. NOBIS etiã deterrime nobis
Sperasti famulas imponere posse catenas?
Vnde redi nescis: patiar ne audire satelles?
Qui leges aliis: libertatemq; reduxi:
Bis domitum ciuile nefas: bis rupimus alpes:
Tot nos bella docent nulli seruire Tyranno.
Diriguit: spes nulla fugæ: seges undiq; ferri
Circunfusa micat: dextra: leuaque reuinctus
Hæsit: & ensiferæ stupuit mucrone coronæ.
Cóparatio Vt fera quæ montes nuper dimisit auitos:
Altorumq; exul nemorũ: damnatur arenæ
Muneribus cõmota ruit. uir murmure contra
Hortatur: nixusq; genu uenabula tendit.
Illa pauet strepitus: cuneosq; erecta Theatri
Despicit: & tanti miratur Sibila uulgi.
Vnus per medios audendi pronior ense
a.l.lumine Prosilit erecto: dictisq;: & uulnere toruus
Appetit. hac Stilico quem iactas pellere dextra
Te ferit: hoc absens inuadit uiscera ferro.
Sic fatus: meritoq; latus transuerberat ictu.
Felix illa manus: talem quæ prima cruorem
Hauserit: & fessi pœnam librauerit orbis.
Mox omnes fodiunt hastis: artusq; trementes

Dilaniant:uno tot corpore pila tepeſcunt:
Et non infecto puduit mucrone reuerti:
Hi uultus auidos:& adhuc ſpirantia uellũt
Lumina.truncatos alii rapuere lacertos:
Amputat ille pedes.humerum quatit ille ſolutis
Nexibus.hic fracti reſerat curuamina dorſi.
Hic iecur.hic cordis fibras:hic pandit anhelas
Pulmonis latebras:ſpacium non inuenit iras:
Nec locus eſt odiis.conſumpto funere uix tum
Deſeritur:ſparſumq; perit per tela cadauer.
Sic mons Aonius rubuit quum Penthea ferrent Cõparatio
Mœnades:aut ſubito mutatum Acteona cornu/
Traderet inſanis Latonia uirgo Moloſſis.
Criminibus ne tuis credis fortuna mederi?
Et male donatum ſperas æquare fauorem?
Suppliciis una tot milia morte rependis.
Euerſis agedum Ruffinum diuide terris/
Da caput Othryſiis:truncum mereantur Achiui.
Quid reliquis dabitur?nec ſingula mẽbra perẽptis
Sufficiunt populis.Vacuo plebs undiq; muro
Iam ſecura ruit.ſenibus non obſtitit ætas:
Virginibuſq; pudor:uiduæ quibus ille maritos
Abſtulit:orbatæq; ruunt ad gaudia matres:
Inſultantq; alacres:laceros iuuat ire per artus:
Preſſaq; calcato ueſtigia ſanguine tingi.
Nec minus aſſiduis certant illidere ſaxis
Prodigiale caput:quod iam de cuſpide ſumma
Nutabat digna rediens ad mœnia pompa.

Dextera quin etiam ludo conceſſa uagatur
Aera petens: pœnaſq; animi perſoluit auari
Terribili lucro. uiuoſq; imitata retentus
Cogitur adductis digitos inflectere neruis.
Nota Deſinat elatis quiſq̃ confidere rebus:
Inſtabileſq; deos: ac lubrica numina diſcat.
Illa manus que ſceptra ſibi geſtanda parabat/
Cuius ſe tocies ſubmiſit ad oſcula ſupplex
Nobilitas: inhumata diu: miſeroq; reuulſa
Corpore: feralem quæſtum poſt fata popoſcit.
Aſpiciat nequis nimium ſublata ſecundis
Colla gerat: triuiis calcandus ſpargitur ecce
Qui ſibi Pyramidas: qui non cædentia templis
Ornatura ſuos extruxit culmina manes:
Et qui Sydonio uelari credidit oſtro/
Nudus paſcit aues. iacet en qui poſſidet orbem
Exiguæ telluris inops: & puluere raro
Per partes tegitur: nuſq̃, totieſq; ſepultus.
Senſerũt conuexa necem: telluſq; nefandum
Emolitur onus/ iam reſpirantibus aſtris.
Infernos grauat umbra lacus. pater Aeacus horret
Intrantemq; etiam latratu Cerberus urget.
Tunc animæ quas ille fero ſub iure peremit
Circunſtant: nigriq; trahunt ad iudicis Vrnam
Cōparatio Infeſto fremitu: VELVTI paſtoris in ora
Commotæ glomerantur apes: qui dulcia raptu
Mella trahit. pennaſq; cient: & ſpicula tendunt.
a.l.cūctæ Et tenuis ſaxi per propugnacula cinctæ

Rimoſam patriam: dilectaq; pumicis antra
Defendunt: pronoq; fauos examine uelant.
Eſt locus infauſtis quo conciliatur in unum
Cocytus, Phlegetonq; uadis: inamœnus uterq;
Alueus: hic uoluit lachrimas: hic igne redundat.
Turris per geminos flammis uicinior amnes
Porrigitur: ſolidoq; rigens Adamante ſiniſtro
Proluit igne latus: dextra Cocytia fundit
Aequora: triſte gemens: & fletu concita plangit.
Huc poſt emeritam mortalia ſæcula uitam
Deueniunt: ubi nulla manent diſcrimina fati:
Nullus honor: uanoq; exutum nomine regem
Perturbat plebeius egens: quæſitor in alto
Conſpicuus ſolio pertentat crimina Minos:
Et iuſtis dirimit ſontes: quos nolle fateri
Viderit: ad mala mox tranſmittit uerbera fratris:
Nam iuxta Rhadamantus agit congeſta ſuperni
Curriculi: totoſq; diu proſpexerit actus/
Exæquat damnum meritis: & muta ferarum
Cogit uincla pati: truculentos ingerit urſis/
Prædoneſq; lupis: fallaces uulpibus addit.
At qui deſidia ſemper: uinoq; grauatus
Indulgens ueneri uoluit torpeſcere luxu:
Hunc Suis immundæ pingues detrudit in artus.
Qui iuſto plus eſſe loquax: arcanaq; ſueuit
Prodere: piſcoſas fertur uicturus in undas.
Vt nimiam penſent æterna ſilentia uocem.
Quos ubi per uarios annos: per mille figuras

Egit Lethæo purgatos flumine: tandem
Rursus ad humanæ reuocat primordia formæ.
Tum quoq; dum lites: Stygiiq; negocia soluit
Dura fori: ueteresq; reos ex ordine quærit
Ruffinum procul esse notat: uisuq; seuero
Lustrat: & eximia concussus sede profatur.
Huc superum labes: huc insaciabilis auri
Proluuies: precioq; nihil non ause parato:
Quodq; mihi summū scelus est. huc improbe legū
Venditor: Arctoi stimulator perfide martis/
Cuius ob innumeras strages angustus Auerni
Iam sinus: & plena lassatur portitor alno.
Quid demens manifesta negas? en pectus inustæ
Deformāt maculæ. uiciisq; inoleuit imago:
Nec sese commissa tegunt: genus omne dolorū
In te ferre libet: dubio tibi pendula rupes
Immineat lapsu: uolucer te torqueat axis.
Te refugi fallant latices: atq; ore natanti
Arescat decepta sitis: dapibusq; relictis
In tua mansurus migret præcordia Vultur.
Quāq; omnes alii quos hæc tormenta fatigant
Pars quota sint Ruffine tui: quid tale peraudax
Fulmine Salmoneus: uel lingua Tantalus egit?
Aut inconcesso Tytius deliquit amore?
Cunctorum si facta simul iungantur in unum/
Præcedes numero. quo tanta piacula quisq;
Supplicio conferre ualet? quid deniq; dignum
Omnibus inueniā? uincant quom singula pœnas.

Tollite de mediis animarum dedecus umbris/
Aspexisse sat est: oculis iam parcite nostris:
Et ditis purgate domos: agitate flagellis
Trans Styga. trãs Herebũ: uacuo mãdate Baratrõ
Infra Titanum tenebras: infraq; recessus
Tartareos: nostrumq; Chaos: quo Ditis opaci a.l. noctis
Fundamenta latent: penitusq; ubi mersus anhelet opacæ.
Dum rotat astra polus: feriunt dum littora uenti.

ARGVMENTVM.

Gildo comes qui Theodosii tpe Aphricæ præerat simul ut defunctũ Theodosiũ cõperit: quadã pmotus inuidia: Aphricã Romano imperio subiectam: Oriẽtalis imperii partibus/iũgere conatus est. Vel ut malũt alii minimã ĩ Archadio: & Hono. spem sore ratus: Aphricã exertã a societate reipu. sibi usurpare ausus est. Cõtra hũc Gildonẽ Stilicone suadẽte/ab imperatore Hono. Macezer Gildonis frater missus est: ac parua militũ multitudine ab eodẽ Macezere superatus: ac apud Tabracã captus interfectusq; est. Aucto. Paulus dia. & Orosius.

PROLOGVS CLAVDIANI IN LIBRVM DE BELLO GILDONICO.

P ANDITE DEFENSVM REDVCES
Helicona sorores/
Pandite permixtis iam licet ire choris.
Nulla per Aonios hostilis Buccina campos/

Carmina mugitu deteriore uetat.
Tu quoq; securis pulsa formidine Delphis
Floribus ultorem Delie cinge tuum.
Nullus Castalios latices: & præscia fati
Flumina: polluto Barbarus ore bibit.
Alpheus late rubuit: Siculumq; per æquor/
Sanguineas belli rettulit unda notas.
Agnouitq; nouos absens Arethusa triumphos:
Et Gethicam sensit teste cruore necem.
Immensis Stilico succedant ocia curis:
Et nostræ patiens corda remitte lyræ.
Nec pudeat longos interrupisse labores:
Et tenuem Musis constituisse moram:
Fertur & indomitus tandem post prælia Mauors:
Lassa per Othrysias fundere membra niues.
Oblitusq; sui posita clementior hasta/
Pieriis aures pacificare modis.

CONTENTA IN HOC VOLVMINE.

tur. 472. Sardiniæ deſcriptio. 507. In Aphricam Romanorum aduentus. 516.

CLAVDIANI LIBER DE BELLO GILDONICO INCIPIT.

r EDDITVS IMPERIIS AVSTER: ſubiectaq; rurſus
Alterius conuexa Poli rectore ſub uno.
Conſpirant gemini frænis cõmunibus orbes:
Iunximus Europam Libye: concordia fratrum
Plena redit/patriis quod ſolum defuit aruis:
Tercius occubuit nati uirtute Tyrannus.
Horret adhuc animus: manifeſtaq; gaudia differt:
Dum ſtupet/& tanto cunctatur credere uoto:
Nec dum Cinyphias exercitus attigit oras:
Iam domitus Gildo: nullis uictoria nodis
Hæſit: non ſpacio terræ: non obice Ponti
Congreſſum: profugum: captum: uox nũciat una:
Rumoremq; ſui præuenit laurea belli.
Quo (precor) hæc effecta deo? robuſta uetuſq;
Tempore tam paruo potuit dementia uinci?
Quem ueniens induxit hyems: uer perculit hoſtẽ. a.l.pdidit
Exitium iam Roma timens: & feſſa negatis
Frugibus: ad rapidi limen tendebat Olympi/
Non ſolito uultu: nec qualis iura Britannis
Diuidit: aut trepidos ſubmittit faſcibus Indos:
Vox tenuis: tardiq; gradus: oculiq; iacentes:
Interius fugere genæ: ieiuna lacertos

Exedit macies: humeris uix ſuſtinet ægris
Squalentem clipeum: laxata caſſide prodit
Caniciem: plenāq; trahit rubiginis haſtam.
Attigit ut tandem cœlum: genibuſq; Tonantis
Procubuit: taleſq; orditur mœſta querelas.
Oratio — Si mea manſuris meruerunt mœnia naſci
Iuppiter auguriis: ſi ſtant immota Sibyllæ
Carmina: Tarpeias ſi necdum deſpicis arces
Aduenio ſupplex: non ut proculcet Oaxem
Conſul ouans: noſtræq; premāt pharetrata ſecures
Suſa: nec in rubris aquilas figamus arenis.
Hæc nobis hæc ante dabas: nūc pabula tantum
Roma precor: miſerere tuæ pater optime gentis:
Extremam defende famem: ſaciauimus iram
Siqua fuit: lugenda Gethis. & flenda Sueuis
Hauſimus: ipſa meos horreret Parthia caſus.
Quid referā morbiue luem? tumuloſue repletos
Stragibus? & crebras corrupto ſidere mortes?
An fluuium per tecta uagum? ſummiſq; minantem
Collibus? ingentes uexi ſubmerſa carinas:
Remorumq; ſonos: & Pyrrhæ ſæcula ſenſi.
Hei mihi quo Latiæ uires? urbiſq; poteſtas
Decidit? in qualem paulatim fluximus umbram?
Armatis quondā populis: patrumq; uigebam
Conſiliis: domui terras: hemineſq; reuinxi
Legibus: ad ſolem uictrix utrunq; cucurri.
Poſtq̄ iura ferox in ſe cōmunia Cæſar
Tranſtulit: elapſi mores: deſuetaq; priſcis

Artibus: in gremium pacis seruile recessi:
Tot mihi pro meritis: Libyam Nilumq; dedere:
Vt dominam: plebem: bellatoremq; senatum
Classibus æstiuis alerent: geminoq; uicissim
Littore diuersi complerent horrea uenti.
Stabat certa salus: Memphis si forte negasset/
Pensabam Pharium Getulis messibus annum
Frugiferas certare rates: lateq; uidebam
Punica Niliacis concurrere carbasa uelis/
Quum subito par Roma mihi: diuisaq; sumpsit
Aequales Aurora togas Aegyptia rura
In partem cessere nouam. spes unica nobis
Restabat Libyæ: quæ uix: ægreq; fouebat
Solo ducta Noto: nunq̄ secura futuri:
Semper inops: uentiq; fidem poscebat/ & anni:
Hanc quoq; nunc Gildo rapuit sub fine cadentis
Autumni: pauido metimur cærula uoto
Puppis si qua uenit: si quid fortasse potenti:
Vel pudor extorsit domino: uel præda reliquit:
Pascimur arbitrio Mauri: nec debita reddi
Sed sua concedi iactat: gaudetq; diurnos
Vt famulæ præbere cibos: uitamq;/ famemq;
Librat Barbarico fastu: uulgiq; superbit
Fletibus: & tantæ suspendit fata ruinæ:
Romuleas uendit segetes: & possidet arua
Vulneribus quæsita meis. Ideo ne tot annos
Flebile cum tumida bellum Carthagine gessi?
Iccirco uoluit contenta luce reuerti

a.l. emi Regulus? hæc damnis genitor cannensibus egi?
a.l. littus Incassum toties lituis naualibus arsit
Hispanum/Siculumq; fretum? uastataq; tellus:
Totq; duces cæsi: ruptaq; emissus ab alpe
Pœnus: & attonitæ iam proximus Hannibal urbi:
Scilicet ut domitis frueretur Barbarus Afris:
Muro sustinui Martem: noctesq; cruentas
Collina pro turre tuli Gildonis ad usum?
Carthago ter uicta ruit: hæc mille gementis
Italiæ clades: impensaq; sæcula bellis.
Hoc Fabius/fortisq; simul Marcellus agebant
Vt Gildo cumularet opes. haurire uenena
Conpulimus dirum Syphacem: fractūq; Metello
Traximus immanem Marii sub uincla Iugurtham.
Et Numidæ Gildonis erunt? (pro) funera tanta
(Pro dolor) in Bochi regnum sudauit uterq;
Scipio. Romano uicistis sanguine Mauri.
Ille diu miles populus: qui præfuit orbi:
Qui trabeas & sceptra dabat: quē semper in armis
Horribilem gentes: placidum sensere subactæ:
Nunc inhonorus/egens: præfert miserabile pacis
Supplicium: nulloq; palam circundatus hoste:
Obsessi discrimen habet: per singula letum
Impendet momenta mihi: dubitandaq; pauci
Præscribunt alimenta dies: heu prospera fata
Quid mihi septenos montes: turbamq; dedisti?
Quæ paruo non posset ali. felicior essem
Angustis opibus. mallem tollerare Sabinos.

Et Veios: breuior duxi securius æuum.
Ipsa nocet moles: utinam remeare liceret
Ad ueteres fines: & mœnia pauperis Anci.
Sufficerent Hetrusca mihi: Campanaq; culta:
Et Quinti: Curiiq; seges: patriæq; potenti a.l.petenti
Rusticus: & proprias ferret dictator aristas.
Nunc quid agã? Libyam Gildo tenet: altera Nilũ:
Ast ego quæ terras humeris: Pontumq; subegi,
Deseror: emeritæ iam præmia nulla senectæ.
Dii quibus iratis creui: succurrite tandem
Exorate patrem: tuq; o si sponte per altum
Vecta Palatinis mutasti collibus Idam:
Prælatoq; lauas Phrigios Almone leones
Maternis precibus natum iam flecte cybelle.
Sin prohibent Parcæ: falsisq; elusa uetustas
Auspiciis: alio saltem prosternite casu.
Et pœnæ mutate genus: Porsenna reducat
Tarquinios: renouet ferales Allia cædes.
Me potius sæui manibus prosternite Pyrrhi:
Me senonum furiis: Brenni me reddite flammis:
Cuncta fame leuiora mihi: Sic fata, refusis
Obticuit lachrimis. Mater Cytheræa parensq;
Flet Mauors: sanctæq; memor Tritonia Vestæ:
Nec sicco Cybele: nec stabat lumine Iuno.
Mœrent indigetes: & si quos Roma recæpit,
Aut dedit ipsa deos: Genitor iam corde remitti
Cœperat: & sacrum dextra sedare tumultum
Quum procul insanis quatiens ululatibus axem.

Et contuſa genas: mediis apparet in aſtris
a.l.paſſim Affrica / reſciſæ ueſtes: & ſpicea ſparſim
Serta iacent: lacero crinales uertice dentes.
Et fractum pendebat ebur: taliq; ſuperbas
Irrupit clamore fores. QVID magne moraris
Iuppiter: auulſo nexu: pelagiq; ſolutis
Legibus: iratum populis immittere fratrem?
Mergi prima peto: ueniant prærupta Pachyno
Aequora: laſſatis ſubſidant Syrtibus urbes.
Si mihi Gildonem nequeunt abducere fata /
Me rape Gildoni: felicior illa peruſtæ
Pars Libyæ: nimio quæ ſe munita calore
Defendit: tantiq; uacat ſecura Tyranni.
Creſcat zona rubens: medius flagrantis Olympi
Me quoq; limes agat: melius deſerta iacebo
a.l.ariſtis Vomeris impatiens: pulſis dominentur aratris
Dypſades: & ſitiens attollat gleba Ceraſtas.
Quid me temperies iuuit? quid mitior æther?
Gildoni fæcunda fui: iam ſolis habenæ
Biſſenas torquent hyemes / ceruicibus ex quo
Hæret triſte iugum: noſtris iam luctibus ille
Conſenuit: regnumq; ſibi tot uendicat annis:
Atq; utinam regnum: priuato iure tenemur /
Exigui ſpecie fundi: quod Nilus: & Athlas
Diſſidet occiduis quod Gadibus arida Barce:
Quodq; Paretonio ſecedit littore Ganges.
Hoc ſibi tranſſcribit proprium: pars tertia mundi
Vnius prædonis ager: diſtantibus idem

Inter ſe uitiis cinctus: quodcunq; profunda
Traxit auaritia: luxu peiore refundit.
Inſtat terribilis uiuis: morientibus hæres:
Virginibus raptor: thalamis obſcœnus adulter.
Nulla quies: oritur præda ceſſante libido.
Diuitibuſq; dies: & nox metuenda maritis.
Quiſquis uel locuplex: pulchra uel coniuge notus
Crimine pulſatur falſo: ſi crimina deſunt
Accitus conuiuia perit: mors nulla refugit
Artificem: uarios ſuccos: ſpumaſq; requirit
Serpentum uirides: & adhuc ignota nouercis
Gramina: ſi quiſq̃ uultu præſentia damnet:
Liberiuſue gemat: dapibus crudelis in ipſis
Emicat ad nutum ſtricto mucrone miniſter.
Fixus quiſq; thoro tacita formidine libat
Carnifices epulas: incertaq; pocula pallens
Haurit: & intentos capiti circũſpicit enſes: a.l. lateri
Splendet Tartareo furialis menſa paratu:
Cæde madens: atrox gladio: ſuſpecta ueneno.
Vt uino calefacta Venus: tum ſæuior ardet
Luxuries: mixtis redolent unguenta coronis:
Crinitos inter famulos: pubemq; canoram
Orbatas iubet ire Nurus: nuperq; peremptis
Arridere uiris. Phalarim: tormentaq; flammæ
Profuit: & Siculi mugitus ferre iuuenci
Quam tales audire choros. nec damna pudoris
Turpia ſufficiunt: Mauris clariſſima quæque
Faſtidita datur: media Carthagine ductæ

Barbara Sydoniæ ſubeunt cōnubia matres.
Aethiopem nobis generum: Naſamona maritum
Ingerit: exterret cunabula diſcolor infans:
His fretus ſociis: ipſo iam principe maior
Incedit. peditum præcurrunt agmina longe.
Circundant equitum turmæ: regeſq; clientes
Quos noſtris ditat ſpoliis: perturbat auita
Quemque domo ueteres: detrudit rure colonos.
Exiliis diſperſa feror: nunq̄ ne reuerti
Fas erit? errantesq; ſolo iam reddere ciues?
Iret adhuc in uerba dolor: niſi Iuppiter alto
Cæpiſſet ſolio: uoces Adamante notabat
Atropos: & Lacheſis iungebat ſtamina dictis.
Nec te Roma diu: nec te patiemur in ultam
Africa: cōmunem proſternet Honorius hoſtem.
Pergite ſecuræ: ueſtrum uis nulla tenorem
Seperat: & ſoli famulabitur Africa Romæ:
Dixit: & afflauit Romam meliore iuuenta:
Continuo redit ille uigor: ſeniiq; colorem
Mutauere comæ: ſolidatam criſta reſurgens
Erexit galeam: clypeiq; recanduit orbis.
Et leuis excuſſa micuit rubigine Conus.
Humentes iam noctis equos: Lethæaq; ſomnus
Fræna regens: tacito uoluebat ſydera curſu:
Iam duo diuorum proceres: maiorq;: minorq;
Thedoſii pacem laturi gentibus ibant:
Qui Iouis archanos monitus: mādataq; ferrent
Fratribus: & geminis ſancirent fœdera regnis.

Sic cum præcipites arcem uicere procellæ: Cōparatio
Assiduoq; gemens undarum uerbere nutat
Descensura ratis: cæca sub nocte uocati
Naufraga Ledæi sustentāt uela Lacones.
Circulus ut patuit lunæ: secuere meatus
Diuersos: Italas senior tendebat ad oras.
At pater intrantem pontū qua Bosphorus arctat,
Archadii thalamis: urbiq; illapsus Eoæ.
Quem simul ut uidit natus (nam clara nitebat
Cynthia) permixto tremuerunt gaudia fletu:
Complexuq; fouens quos nō sperauerat artus.
O mihi post Alpes nunc primum reddite dixit: Oratio
Vnde tuis optatus ades? da tangere dextram,
Qua gentes cecidere feræ. quis tale remouit
Præsidium terris? ut te mortalia pridem
Implorant: lugentq; pium: fortemq; requirunt.
Cui pater in tales rupit suspiria uoces.
Hoc erat in fratres? medio discordia Mauro Oratio
Nascitur? & mundus: germanaq; dissidet aula:
Gildonis ne salus tanti sit causa furoris?
Scilicet egregius morum: magnoq; tuendus:
Et cuius meritis pietas in fratre recedat: a.l. infracta
In primo genitore uide: ciuile calebat
Dissidium: dubio stabant Romana sub ictu.
Quis procul Armenius? uel quis Mæotide ripa
Rex ignotus agit qui non me iuuit euntem?
Auxilio fauere Gethæ: uenere Geloni.
Solus at hic non puppe data: non milite misso

Subsedit fluitante fide: si signa petisset
a.l.dolerē Obuia detecto summissius hoste: dolorem.
Restitit in speculis fati: turbaq; reductus
Librauit geminas euentu iudice uires:
Ad rerum momenta cliens: seseq; daturus
Victori: fortuua simul cum morte pependit.
Et si non cupidis essem præraptus ab astris:
Exemplum sequerer Tulli: laniandaq; dumis/
Impia diuersis aptarem membra quadrigis.
Germani nunc usq; tui responsa colebat:
En iterum calcat. tali te credere monstro
Post patrem: fratremq; paras? sed magna rependit:
Inq; tuam sortem numerosas transtulit urbes.
Ergo fas precio cedet? mercede placebit
Proditio? taceo læsi ꝙ transfuga fratris
Quod leuis ingenio: quãuis discrimine summo
Proditor apportet suspensa morte salutem.
Nunq̃ gratus erit. damnamus luce reperta
Perfidiam: nec nos patimur committere tali
Hoc genus/ emptori ciues cum mœnibus offert.
Hic uendit patriam: pleriq; in tempus abusi
Mox odere tamē. tenuit sic Graia Philipus
Oppida: Pellæo libertas concidit auro.
Romani scelerum semper spreuere ministros
Noxia pollicitum domino miscere uenena
Fabricius regi nudata fraude remisit:
Infesto quem marte petit: bellumq; negauit
Per famuli patrare nephas. ductosq; Camillus

Trans murum pueros obſeſſæ reddidit urbi
Traduntur pœnis alii quum prælia ſoluant.
Hic manet ut moueat: ꝙ reſpuit alter in hoſtem:
Suſcipis in fratrem? longi pro dedecus æui
Cui placet auſtrales Gildo condonat habenas:
Tantaq; mutatos ſequitur prouincia mores:
Quaſlibet ad partes animum mutauerit anceps:
Tranſfundit libyam ſecum: refluumq; malignus
Cõmodat imperiũ. Mauri fuit Africa munus
Tollite maſſilas fraudes: remouete bilingues
Inſidias: & uerba doli ſpirantia uirus:
Nec cõſanguineis certet̃ cominus armis:
Hæc præcor: hæc trucibꝰ Thebis: hæc digna Mycænis
In Mauros hoc crimen eat: quid noſter iniquum
Mollitur Stilico? quando non ille iubenti
Paruit? an quiſq̃ nodis deuinctior extat? a.l.nobis
Vt ſileam uarios quos mecum geſſerit actus:
Quæ uidi poſt fata loquar: quum diuus abirem,
Res incompoſitas fateor: tumidaſq; reliqui.
Stringebat uetitos etiam num exercitus enſes a.l.iam tũc
Alpinis odiis. alternaq; iurgia uicti:
Victoreſq; dabant: uix hæc amentia noſtris
Excubiis: nedum puero rectore quieſcet.
Heu quantũ timui uobis ne libera tanti
Militis auderet moles: quum cæca remoto
Ferueret iam læta metu: diſſenſus acerbus:
Sed grauior conſenſus erat. tunc ipſe paterna
Succeſſit pietate mihi: tenerumq;: rudemq;

Fouit: & in ueros eduxit principis annos.
Ruffinumq; tibi: quem tu tremuiſſe fateris/
Depulit. hũc ſolum memorem: ſolumq; fidelem
Experior: uolui ſiquid dum uita maneret:
Aut uiſus uoluiſſe/ gerit: uenerabilis illi
Ceu præſens: numenq; uocor. Si tanta recuſas:
Aut ſoceri reuerere faces: aut reſpice fratris
Connubium: pignuſq; meæ regale Serenæ.
Debueras etiam fraternis obuius ire
Hoſtibus: ille tuis: quæ gens: quis Rhenus: & Iſter
Vos conſpirantes opibus: iunctoſq; tuliſſet?
Sed tantum permitte: cadet: nil poſcimus ultra.
Ille licet ſeſe prætentis Syrtibus armet:
Oppoſitoq; Atlante tegat: licet arua referta
Anguibus: & ſolis medios obiecerit æſtus.
Noui conſilium: noui Stiliconis in omnes
Aequalem caſus animum. penetrabit arenas:
Inueniet uirtute uiam: ſic diuus: & inde
Sic natus: IVSSIS genitor parebitur ultro:
Amplector præcepta libens: nec charior alter
Cognato Stilicone mihi: commiſſa prophanus
Ille luat: redeat iam tutior Africa fratri.
Talia dum longo ſecum ſermone uolutant/
Heſperiam peruenit auus: caſtumq; cubile
Ingreditur: Tyrio quo fuſus Honorius oſtro:
Carpebat teneros Maria cum coniuge ſomnos:
l. Aſtitit ut capiti: tunc illi talia fat.
Aſſiſtit capiti: tunc ſic per ſomnia fatur.
Tanta ne deuictos tenuit fiducia Mauros

Chare nepos? iterum post me coniurat in arma
Progenies uesana Iubæ: bellumq; resummit
Victoris cum stirpe sui. Firmum ne iacentem
Obliti? Libyam nostro sudore receptam
Rursus habent? ausus Latio contendere Gildo?
Germani non fata timet? nūc ire profecto
Nunc uellem: notosq; senex ostendere uultus:
Non ne meam fugiet Maurus quū uiderit umbrā?
Quid dubitas? exurge toris: inuade rebelles:
Captiuum mihi redde meum: desiste morari.
Hoc generi fatale tuo: dum sanguis in orbe
Noster erit, semper pallebit regia Bochi.
Iungantur spoliis Firmi: Gildonis opima:
Exornet geminos Maurusia laurea currus:
Vna domus toties una de gente triumphet.
Dii bene q tantis inter labentibus annis
Seruati, Firmusq; mihi: fraterq; nepoti:
Dixit: & afflatus uicino sole refugit.
At iuuenem stimulis immanibus æmula uirtus
Exacuit: iam puppe uehi: iam stagna secare
Feruet: & absentes inuadere cuspide Mauros.
Tunc iubet acciri socerum: dextramq; uocato
Conserit: & quæ sit potior sententia quærit.
Per somnos mihi sancte pater iam sæpe futura Oratio
Panduntur: multæq; canunt præsagia noctes.
Namq; procul Libycos uenatu cingere saltus:
Et iuga rimari canibus Getula uidebar.
Mærebat regio sæui uastata leonis

Incursu: pecudum strages: passimq; iuuenci
Semineces: & adhuc infecta Mapalia tabo:
Sparsaq; sanguineis pastorum funera campis.
Aggredior latebras monstri (mirumq; relatu)
Conspicio: dilapsus honos: ceruice minaces
Defluxere iubae: fractosq; inglorius armos
Supposuit seruile gemens: iniectaq; uincla
Vnguibus: & subitae collo sonuere catenae.
Nunc etiam paribus secum certare trophaeis
Hortatu me cogit auus. quonam usq; remoti
Cunctamur? decuit pridem complere biremis:
Et pelagi superare moras: transmittere primus
Ipse paro. quaecunq; meo gens Barbara nutu
Stringitur: adueniat, Germania tota feratur
Nauibus: & socia comitentur classe Sicambri.
Pallida translatum iam sentiat Africa Rhenum.
An patiar tot probra sedens? iuuenisq; relinquam
Quae tenui: rexiq; puer: bis noster ad Alpes
Vlterius genitor defensum regna cucurrit.
Oratio Nos praedae faciles: insultantiq; iacemus?
Finierat. Stilico cui contra talia reddit.
Aduersi ne tubam princeps dignabere Mauri?
Afferet ignauus clari solatia leti
Te bellante mori: decurret Houorius inde:
a.l.prius Hinc Gildo. post astra chaos miscebit Auerno.
Vindictam mandasse sat est: plus nominis horror
Nota Quam tuus ensis aget. minuunt praesentia famam:
Qui stetit: aequatur campo: collataq; nescit

Maiestatem acies. sed quod magis utile facto:
Atq; hosti grauius (sensus aduerte) docebo.
Est illi paribus/sed non & moribus iisdem
Macezer fugiens: qui dira piacula fratris/
Spesq; suas: uitamq; tuo comisit Asylo:
Hunc ubi tentatis frustra mactare nequiuit
Insidiis: patrias in pignora contulit iras:
Quosq; manu pueros paruos gestauerat una:
Occidit iuuenes: in humataq; corpora uulgo
Dispulit: & tumulo cognatas arcuit umbras:
Naturamq; simul/fratremq;/hominemq; cruentus
Exuit: & tenuem cæsis inuidit arenam.
Hoc facinus refugo damnauit sole Mycenas:
Auertitq; diem sceleri: sed reddidit Atreus
Crimen: & infandas excusat coniuge mensas.
Hoc odium non pœna fuit: te perdita iura:
Te pater ultorem: te nudi puluere manes:
Te pietas polluta rogat: si flentibus aram
Et proprium miseris numen statuistis Athenæ.
Si Pandionias planctu traxere Phalanges
Inachides: belloq; rogos meruere maritis.
Si mœstas squalore comas: lachrimasq; senatum
In Numidas pulsus solio cōmouit ad Herbal:
Hunc quoq; hunc Gildo: tanto quē funere mersit
Hunc doleat uenisse ducem: seseq; minorem
Supplicibus sciat esse tuis: quem sede fugauit:
Hunc preceps fugiat/fregit quē clade tumescat:
Agnoscatq; suum: trahitur dum uictima fratrem.

Hæc ubi ſederunt genero: notiſſima marti
Robora: præcipuos electa pube maniplos
Diſponit: portuq; rates inſtaurat Hetruſco.
Herculeam ſuus Alcides: Ioniamq; cohortem
Rex ducit ſuperum. premitur nec ſignifer ullo
Pondere: feſtinant adeo uexilla moueri.
Neruius inſequitur: merituſq; uocabula felix:
Dictaq; ab Auguſto legio: nomenq; probantes
Inuicti clypeoq; animoſi teſte leones.
Dictis ante tamen princeps confirmat ituros
Aggere cōſpicuus: ſtat circunfuſa iuuentus
Nixa haſtis: pronaſq; ferox accomodat aures.
Oratio Gildonem domitura manus promiſſa: minaſq;:
Tempus agit ſi quid pro me meruiſtis in armis
Oſtentate mihi: iuſto magnoq; triumpho
Ciuiles abolete notas: ſciat orbis Eous:
Sitq; palam Gallos cauſa non robore uinci.
Nec uos (Barbariem quanuis collegerit omnem)
Terreat: aut Mauri fremitus: raucoſq; repulſus
Vmbonum: & noſtros paſſuri cominus enſes.
Non contra clypeis tectos: galeiſq; micantes
Ibitis: in ſolis longe fiducia telis:
Exarmatus erit quum miſſile torſerit hoſtes.
Dextra mouet iaculum: prætentat pallia leua:
Cætera nudus eques: ſonipes ignarus habenæ:
Virga regit: non ulla fides: non agminis ordo:
Arma oneri: fuga præſidio. connubia mille:
Non illis generis nexus: non pignora curæ

Sed numero languet pietas: hæc copia uulgi.
Vmbratus dux ipſe roſis: & marcidus ibit
Vnguentis: cruduſq; cibo: titubanſq; Lyæo:
Confectus ſenio: morbis ſtupriſq; ſolutus
Excitet inceſtos turmalis buccina ſomnos:
Imploret Citharas: cantatriceſq; Choræas:
Offenſus ſtridore tubæ: diſcatq; coactus
Quas uigilat ueneri caſtris impendere noctes.
Nonne mori ſatius: uitæ q̃ ferre pudorem?
Nam quæ iam regio reſtat: ſi dedita Mauris
Regibus: Illyricis acceſſerit Aphrica damnis?
Ius Latium quod tunc Meroe, Rubroque ſolebat
Oceano cingi: Thyrrena clauditur unda.
Et cui non Nilus: non intulit India metas:
Romani iam finis erit Trinacria regni?
Ite recepturi prædo quem ſuſtulit axem:
Ereptumq; Notum: caput inſuperabile rerum,
Aut ruet in ueſtris: aut ſtabit roma lacertis.
Tot mihi debetis populos: tot iura: tot urbes
Amiſſas: uno Libyam defendite bello.
Veſtros imperium remos: & ueſtra ſequatur
Carbaſa: deſpectas trans æquora ducite leges.
Tertia iam ceruix ſolito mucrone rotetur.
Tandem funereis finem poſitura Tyrannis.
Omnia conueniunt dicto: fuluuſq; tonantis
Armiger ad liquidã cunctis ſpectãtibus Aethram
Correptum pedibus curuis innexuit Hydrum:
Dumq; reluctantem morſu partitur obunco

Hæſit in ungue caput: truncatus decidit anguis.
Illicet auguriis alacres per ſaxa citati:
Torrenteſq; ruunt: non mons: nō ſylua retardat.

Cóparatio

Pendula ceu paruis moturæ bella colonis
Ingenti clamore grues: æſtiua relinqunt
Thracia: quum tepido permutant Strimona Nilo:
Ordinibus uariis per nubila texitur alis
Littera: pennarumq; notis inſcribitur aer.
Vt fluctus tetigere maris: tunc acrior arſit
Impetus: arripiunt naues: ipſiq; rudentes
Expediunt: & uela legunt: & cornua ſummis
Aſſociāt malis. quatitur Thyrrena tumultu
Ora: nec Alphææ capiunt naualia Piſæ.

Cóparatio

Sic Agamenoniā uindex quum græcia claſſem
Solueret: innumeris feruebat uocibus Aulis.
Non illos ſtrepitus: impendentiſq; procellæ
Signa: nec aduentus dubii deterruit Auſtri.

Oratio

Soluite iam ſocii clamant: aut rumpite funem:
Per uada Gildonem quanuis aduerſa petamus:
Ad bellum nos trudat hyems: per deuia ponti
Quaſſatis cupio tellurem figere roſtris.
Heu nimium ſegnes timida qui mente notatis
Si reuolant mergi: graditur ſi littore cornix.
Ora licet maculis aſpexerit occiduus ſol:
Lunaq; conceptis liueſcat turbida coris:
Et confuſa uagos iaculentur ſidera crines.
Hymbribus humeſcant Hædi: nimboſaq; Taurū
Ducat Hyas: totuſq; fretis deſcendat Orion.

Certa fides cœli: sed maior Honorius auctor:
Illius auspiciis immensa per æquora miles
Non Plaustris: Arctoq; regor. cõtemne Bootem
Nauita: turbinibus mediis permitte carinas.
Si mihi tempestas Libyam: uentiq; negabunt:
Augusti fortuna dabit. Iam classis in altum
Prouehitur. dextra Ligures: Hetruria leua
Linquitur: & cæcis uitatur Corsica saxis.
Humanæ speciem plantæ si magna figurat
Insula: Sardiniam ueteres dixere coloni:
Diues ager frugum. Pœnos: Italosue petenti
Opportuna situ. quæ pars uicinior Afris
Plana solo: ratibus clemens: quæ respicit Arcton
Immitis: scopulosa: procax: subitisq; sonora
Flatibus. insanos infamat nauita montes:
Hinc hominũ: pecudũq; lues: hinc pestifer aer
Sæuit. & exclusis regnant Aquilonibus Austri.
Quos ubi luctatis procul effugere carinis,
Per diuersa ruunt sinuosæ littora terræ.
Pars adit antiqua ductos Carthagine muros.
Partem littoreo complectitur obuia muro.
Vrbs Libyam contra Tyrio fundata potenti
Tenditur in longũ Caralis: tenuemq; per undas
Obuia dimittit fracturum flamina collem,
Efficitur portus medium mare: tutaq; uentis
Omnibus ingenti mansuescunt stagna recessu.
Hanc omni petiere manu: prorisq; reductis,
Suspensa zephyros expectant classe fauentes.

ARGVMENTVM.

Eutropius eunuchus/natiõe Aegiptius post longã/ dominoꝝ pluriũ seruitutẽ: lenonicũ opus aggressus est: Is tandẽ/Romanis inter se discordãtibus/ ab Stiliconis æmulis/Romanus cõsul effectus est. Eo aũt cõsule/Incursus. Vastationes. Clades. Prouinciarũ defectiones: Romano imperio/a Barbaris inferunt. Nõ expleto præterea cõsulatus sui anno / ob nimiã in Romanos sæuitiã: ac in oẽs Tyrannicã insolentiã in Cyprũ insulã relegatus/honore: ac uita (teste Prospero) exutus est. In hũc itaqꝫ Eutropium/Claudianus / Satyrica mordacitate/duobus libris acerrime inuectus est.

CONTENTA IN HOC VOLVMINE.

CLAVDIANI IN EVTROPIVM LIBER PRIMVS INCIPIT.

EMIFEROS PARTVS: METVEN-
daqꝫ pignora matri:
Mænibus in mediis auditũ nocte luporum
Murmur: & attonito pecudes paſtore loquutas:
Et lapidũ duras hyemes: nimboqꝫ minacem
Sanguineo rubuiſſe Iouem: puteoſqꝫ cruore
Mutatos: uiſaſqꝫ polo concurrere lunas:
Et geminos ſoles: mirari deſinat orbis.
Omnia ceſſerunt eunucho conſule monſtra.
Heu terræ: cœliqꝫ pudor: trabeata per urbes
Oſtentatur anus: titulũqꝫ effœminat anni.
Pandite pontifices Cumanæ carmina uatis.
Fulmineos ſolers Hetruria conſulat ignes:
Immenſumqꝫ nefas fibris exploret Haruſpex.
Quæ noua portendant ſuperi: Nilus ne meatu
Deuius: & noſtri tentat iam tranſfuga mundi
Se rubro miſcere mari? ruptoqꝫ Niphate
Rurſus Barbaricis oriens uaſtabitur armis?
An morbi uentura lues? an nulla colono
Reſponſura ſeges? Quæ tantas expiet iras
Victima? quo diras iugulo placabimus aras?
Conſule luſtrandi faſces: ipſoqꝫ litandum
Prodigio: quodcũqꝫ parant hoc omine fata
Eutropius ceruice luat. Sic omnia nobis
Hæc regni fortuna tenes? quænam iſta iocandi
Sæuitia? humanis quantum bacchabere rebus?
Si tibi ſeruili placuit fœdare Curules
Crimine: procedat laxata compede conſul:

Rupta quirinales sumant Ergastula cinctus.
Des saltem quemcũq; uirum: discrimina quædã
Sunt famulis: splendorq; suus: maculãq; minorem
Conditionis habet/domino qui uixerit uno.
Si pelagi fluctus: Libyæ si discis arenas
Eutropii numerabis heros. quot iura? quot ille
Mutauit tabulas? uel quanta uocabula uertit?
Nudatus quotiens medicũ dum consulit emptor?
Nequa per occultũ lateat iactura dolorem:
Omnes penituit præcii: uenumq; redibat
Dum uendi potuit. postq̃ deforme cadauer
Mansit: & in rugas totus defluxit aniles/
Iam specie doni certatim limine pellunt:
Et fœdum ignaris properant obtrudere munus.
Tot trãslata iugis sumisit colla: uetustum
Seruitium: semperq; nouũ: nec destitit unq̃/
Cœpit sæpe tamen Cunabula prima cruentis
Dedita suppliciis. Rapitur castrãdus ab ipso
Vbere: suscipiũt matris post uiscera pœnæ.
Aduolat Armenius certo mucrone recisos
Edoctus molire mares: damnoq; nefandũ
Aucturus præcium: fœcundũ corporis ignem
Sedibus exhaurit geminis: unoq; sub ictu
Eripit officiumq; patris: nomenq; mariti.
Ambiguus uitæ iacuit: penitusq; supremũ
In cerebrum secti traxerunt frigora nerui.
Laudemus ne manum quæ uires abstulit hosti?
An potius fato causam tribuisse queramur?

Profuerat mansisse uirum: felicior extat
Opprobrio: seruiret adhuc: si fortior esset.
Inde per Assyriæ trahitur commertia ripæ.
Hinc fora uenalis Galata ductore/ frequentat:
Permutatq; domos uarias: quis nomina possit
Tanta sequi? miles stabulis Ptolomæus in illis a.l. thala/
Notior: hic longo lassatus pellicis usu mis
Donat Aristhæo: neq; enim iam dignus haberi:
Nec maturus emi: quũ fastiditus abiret.
Quæ genuit quanto planxit diuortia luctu.
Hæc erat heu Ptolomæe fides: hoc profuit ætas Oratio
In gremio consumpta tuo? lectusq; iugalis?
Et ducti toties inter præsepia somni?
Libertas promissa perit: uiduum ne relinquis
Eutropium? tantasq; premunt obliuia noctes?
Crudelis generis (pro) sors durissima nostri.
Fœmina quũ senuit retinet connubia partu:
Vxorisq; decus/ matris reuerentia pensat.
Nos Lucina fugit: nec pignore nitimur ullo:
Cum forma dilapsus amor: defloruit oris
Gratia. Qua miseri scapulas tutabimur arte?
Qua placeam ratione senex? sic fatus: acutum
Aggreditur lenonis opus: nec segnis ad artem
Mens erat: officiiq; capax. omnesq; pudoris
Hauserat insidias: custodia nulla tuendo
Fida toro: nulli poterant excludere uectes.
Ille uel ærata Danaen sub turre latentem
Eliceret: fletus domini fingebat amantis.

Indomitasq; mora: precio lenibat auaras:
Lasciuasq; iocis. nec blandior ullus, euntis
Ancillæ tetigisse latus: leuiterq; reductis
Vestibus occulto crimen mandare susurro.
Nec furtis quæsisse locum: nec fraude reperta
Cautior elusi fremitus uitare mariti.
Cóparatio Haud aliter iuuenũ flammis Ephyreia Lais:
Et gemino ditata mari: quum serta refudit
Canicies: iam turba procax: noctisq; recedit
Ambitus: & raro pulsatur ianua tactu:
Seq; reformidat speculo damnante senectus:
Stat tamen: atq; alias succingit Lena ministras:
Dilectumq; diu quanuis longæua Lupanar
Circuit: & retinet mores quos perdidit ætas.
Hinc honor Eutropio: quũq; omnibus unica uirtus
Esset in Eunuchis thalamos seruare pudicos:
Solus adulteriis creuit. nec uerbera tergo
Cessauere tamen quoties decepta libido
Irati caluisset heri: frustraq; rogantem:
Iactantemq; suos tot iam per lustra labores,
Dotalem genero: nutritoremue puellæ
Tradidit. Eous rector: consulq; futurus,
Pectebat dominæ crines: & sæpe lauanti
Nudus in argento lympham gestabat alumnæ.
Et quum se rabido fessam proiecerat æstu,
Patricius roseis pauonum uentilat alis.
Iamq; æuo lassata cutis: sulcisq; genarum
Corruerat: passa facies rugosior uua,

Flaua minus presso finduntur uomere rura:
Nec uento sic uela tremunt. miserabile turpes
Exedere caput tineæ: deserta patebant
Interualla comæ. QVALIS sitientibus aruis Cõparatio
Arida ieiunæ seges interlucet aristæ:
Vel qualis gelidis pluma labente pruinis
Arboris immoritur trunco/brumalis hirundo.
Scilicet ut Trabeis iniuria cresceret olim/
Has in fronte notas: hoc dedecus addidit oris
Luxuriæ fortuna suæ: quum pallida nudis
Ossibus/horrorem dominis præberet imago
Decolor: & macies occursu læderet omnes.
Aut pueris latura metus: aut tædia mensis:
Aut crimen famulis: aut procedentibus omen.
Et nihil exhausto caperent in stipite lucri.
Sternere quippe toros: uel cædere ligna culinæ
Membra negant. aurum: uestes: arcana tueri
Mens infida uetat. quis enim committere uellet Nota
Lenoni thalamum? tandem ceu funus acerbum
Infaustamq; suis trusere penatibus umbram.
Contemptu iam liber erat. SIC pastor obesum Cõparatio
Lacte canem: ferroq; ligat: pascitq; reuinctũ/
Dum ualidus seruare gregem: uigilique rapaces
Latratu terrere lupos: quum tardior idem
Iam scabie laceras demisit sordibus aures/ a.l.deiecit
Soluit: & exuto lucratur uincula collo.
Est ubi despectus nimius iuuat: undique pulso
Per cunctas licuit fraudes impune uagari:

Et fatis aperire uiam (pro) quisquis Olympi
Summa tenes: tanto ne libet mortalia risu
Vertere? qui serui non est admissus in usum
Suscipitur regnis: & quem priuata ministrũ
Dedignata domus: moderantem sustinet aula.
Vt primũ uetulam texere palatia uulpem,
Quis non ingemuit? quis non obrepere sacris
Obsequiis doluit toties uenale cadauer?
Ipsi quin etiam tali consorte fremebant
Regales famuli: quibus est illustrior ordo
Seruitii: sociumque diu spreuere superbi.
Cernite quem Latiis poscant annectere fastis,
Cuius & Eunuchos puduit. sed uilior ante
Obscuræ latuit pars ignotissima turbæ,
Donec abũdanti furiis qui rebus Eois
Exitium: primoque sibi perduxit ab imis
Euectus thalamis, summos inuasit honores.
Quam bene dispositũ terris: ut dignus iniqui
Fructus consilii primis auctoribus instet.
Cõparatio Sic multos fluuio uates arente per annos,
Hospite qui cæso monuit placare Tonantem
Inuentas primus Busiridis imbuit aras:
a. l. qui Et cecidit sæui: quo dixerat hostia sacri.
Sic opifex tauri: tormentorũque repertor,
Qui funesta nouo fabricauerat æra dolori:
Primus in expertum Siculo cogente Tyranno
Sensit opus: docuitq; suum mugire iuuencũ.
Nullius Eutropius quam qui se protulit ante

Direptas poſſedit opes: nullumq; priorem
Perculit exilio: ſolumq; hoc rite peregit
Auctorem damnare ſuum. Poſtq̃ obſitus æuo
Semiuir excelſam rerum ſublatus in arcem/
Quod nec uota pati: nec fingere ſomnia poſſunt.
Vidit ſub pedibus leges: ſubiectaq; colla
Nobilium: tantumq; ſibi permittere fata.
Qui nihil optaſſet plus libertate mereri/
Iam iam diſſimulāt dominos: alteq; tumeſcunt
Seruiles animi: procerum ſqualloreꝫ repletus
Carcer: & exulibus Meroe: campiq; gemiſcunt
Aethiopũ: pœnis hominũ plaga perſonat ardens.
Marmaricus claris uiolatur cædibus Hammon.
Aſperius nihil eſt humili/ quũ ſurgit in altum: Nota
Cuncta ferit dum cũcta timet: deſæuit in omnes
Vt ſe poſſe putent: nec bellua tetrior ulla eſt
Quam ſerui rabies in libera colla furentis:
Agnoſcit gemitus: & pœnæ parcere neſcit
Quã ſubiit: dominiq; memor quem uerberat: odit.
Adde ꝙ Eunuchus nulla pietate mouetur:
Nec generi: uatiſq; cauet. clemẽtia cunctis Nota
Inſimiles: animoſq; ligant conſortia damni.
Iſte nec eunuchis placidus: ſed peius in aurum
Aeſtuat: hoc uno fruitur ſucciſa libido.
Quid neruos ſecuiſſe iuuat? uis nulla cruentã
Caſtrat auaritiam: paruis exercita furtis:
Quæ uaſtare pœnum neglecta ſueuerat arce:
Clauſtra remoliri: non uberiore rapina

Peccat in orbe manus. quicquid se Tigris ab Hemō
Diuidit: hoc certa proponit merce locandū
Institor imperii: Caupo famosus honorum.
Hic Asiam uilla pactus regit: ille redemit
Coniugis ornatu Syriam. dolet ille paterna
Bithynos mutasse domo. suffixa potenti
Vestibulo: preciis distinguit regula gentes
Tot Galatæ: tot Pontus eat: tot Lydia nummis:
Si Lyciam tenuisse uelis tot milia ponas:
Si phrygas/adde parum: propriæ solatia sortis
Communes uult esse notas: & uenditus ipse
Vendere cuncta cupit. certantum sæpe duorum
Diuersum suspendit onus: cum pondere iudex
Vergit: & in geminas nutat prouincia lances.
Nō pudet heu superi populos uenisse sub hasta
Vendentis: certe pudeat quod iure sepultū
Mancipium tot regna tenet: tot distrahit urbes.
Pollentem solio Crœsum uictoria Cyri
Fregit/ut Eunucho fluerent Pactolus & Hermus?
Attalus hæredem uoluit te Roma relinqui?
Restitit Antiochus præscripto margine tauri?
Indomitos curru Seruilius egit Isauros:
Et Pharos Augusto iacuit. uel Creta Metello:
Ne non Eutropio quæstus numerosior esset
In mercem ueniūt Cilices: Iudæa: Sophene.
Romanusq; labor: Pompeianiq; triumphi.
Quo struis hos auri cumulos? quæ pignora tātis
Succedent opibus? nubas/ducas ue licebit

Nunq̃ mater erit: nunq̃ pater: hoc tibi ferrum:
Hoc natura negat, te grandibus India gemmis:
Te foliis Arabes: ditent, te uellere Seres:
Nullus inops adeo, nullum sic cogit egestas
Vt uelit Eutropii fortunam & membra pacisci.
Iamq; oblita sui: nec sobria diuitiis mens,
In miseras leges: hominũq; negocia ludit.
Iudicat Eunuchus: quid iam de consule miror?
Prodigium est quodcũq; gerit. quæ pagina lites
Fœmineas meminit? quibus unq̃ sæcula terris
Eunuchi uidere forum? Sed ne qua uacaret
Pars ignominiæ: neu quid restaret inausum,
Arma etiam uiolare parat: portentaq; monstris
Aggregat: & secum petulans amentia certat.
Erubuit Mauors: aduersaq; risit Enyo,
Dedecus Eoum quoties intenta sagittis:
Et pharetra fulgens anus exercet Amazon.
Arbiter aut quoties belli pacisq; recurrit:
Alloquiturq; Getas: gaudet cum uiderit hostis:
Et sentit iam deesse uiros. Incendia fumant.
Muris nulla fides: squalent populatibus agri:
Et medio spes sola mari: trans Phasin aguntur
Cappadocum matres: stabulisq; abducta paternis
Caucaseas captiua bibunt armenta pruinas:
Et Scythicis mutant Argæi pabula siluis.
Extra Cimmerias Taurorum claustra paludes:
Flos Syriæ seruit spoliis: nec sufficit atrox
Barbarus: in cædem uertit fastidia prædæ.

Ille tamen (quid enim seruum: mollemq; pudebit?
Aut quid in hoc potuit uultu flagrare ruboris?)
Pro uictore redit. peditum uexilla sequūtur.
Et turmæ similes: eunuchorumq; manipli/
Hellespontiacis legio dignissima signis/
Obuius ire cliens: defensoremq; reuersum
Complecti. placet ipse sibi: laxasq; laborat
Distendisse genas: fictumq; inflatus anhelat
Puluere respersus tineas/ & solibus ora
Pallidior: uerbisq; sonat plorabile quiddam
Vltra nequiciam fractis: & prælia narrat:
Perq; suam tremula testatur uoce sororem/
Defecisse uagas ad publica cōmoda uires.
Cædere liuori: nec sustentare procellas
Inuidiæ: mergiq; fretis spumantibus orat:
Exoretq; utinam. dum talia fatur ineptas
Detergit lachrymas. atq; inter singula dicta
Cōparatio Flebile suspirat. QVALIS uenit arida socrus
Longinquam uisura nurum: uix lassa resedit:
Et iam uina petit. Quid te turpissime bellis
Inseris? aut sæuis pertentas pallada campis?
Tu potes alterius studiis hærere Mineruæ.
Tu telas/ non tela pati: tu stamina nosse:
Tu segnes operum solers urgere puellas:
Et niueam dominæ pensis inuoluere lanam.
Vel si sacra placent habeas pro Marte Cybellem:
Rauca Celenæos ad tympana disce furores.
Cymbala ferre licet. pectus illidere pinu.

Inguinis & reliquũ Phrygiis abſcindere cultris.
Arma relinque uiris. geminam quid diuidis aulam?
Conariſq; pios odiis committere fratres?
Te magis/ah demens/ueterem ſi reſpicis artem
Conciliare decet/Geſtis pro talibus annum
Flagitat Eutropius ne quid non polluat unus/
Dux: acies: iudex: prætoria: tempora: conſul.
Nil adeo fœdum eſt/quod non exacta uetuſtas
Ediderit: longiq; labor commiſerit æui.
Oedipodes matrem: natam duxiſſe Thyeſtes
Cantatur: peperit fratres Iocaſta marito.
Et Pelopea ſibi: labes: ac funera Troiæ
Triſtis Ericthæi deplorat Scæna theatri.
In uolucrem Tereus. Cadmus ſe uertit in anguem.
Scylla nouos mirata canes: hunc arbore figit:
Eleuat hunc pluma: ſquamis hũc fabula ueſtit.
Hunc ſoluit fluuio. nunq̃ Spado conſul in orbe:
Nec iudex: ductorue fuit. quicũq; uirorũ
Eſt decus: Eunuchi ſcelus eſt: exempla creantur
Quæ Socci ſuperent riſus: luctuſq; Cothurni.
  Quã pulche conſpectus erat: quũ tenderet artus
Exangues onerare toga: cinctuq; grauatus:
Inductoq; ſenex obſcænior iret in auro.
  Humani qualis ſimulator Simius oris: Cóparatio
Quem puer arridens præcioſo ſtamine ſerum
Velauit: nudaſque nates: ac terga reliquit/
Ludibriũ menſis: erecto pectore diues
Ambulat: & claro ſe ſe deformat amictu.

Candida pollutos comitatur curia faſces:
Forſitan & dominus præbet miracula lictor
Conſule nobilior. Libertatemq; daturus
Quam nōdum meruit. ſcandit ſublime tribunal:
Atquæ inter proprias laudes Aegiptia iactat
Somnia: proſtratoſq; canit ſe uate Tyrannos.
Scilicet in dubio uindex Bellona pependit:
Dum ſpado Tyreſias: eneruatuſq; Melampus
Reptat: ab extremo referens oraculo Nilo.
Obſtrepuere auium uoces: exhorruit annus:
Nomen: & inſanum gemino proclamat ab ore:
Eunuchumq; uetat faſtis accedere ianus.
Summeret illicitos: & enim ſi fœmina faſces:
Eſſet turpe minus Medis/leuibuſque Sabæis
Imperat hic ſexus: reginarumque ſub armis
Barbariæ pars magna iacet: gens nulla probatur
Eunuchi quæ ſceptra ferat: Tritonia: Phœbe:
Veſta: Ceres: Cybele: Iuno: Latona coluntur:
Eunuchi quæ templa dei? quas uidimus aras?
Inde ſacerdotes. hæc intrat pectora Phœbus:
Inde canunt Delphi: Troianam ſola Mineruam
Virginitas Veſtalis adit: flammaſq; tuetur:
Ii nullas meriti uittas: ſemperq; prophani.
Naſcitur ad fructum mulier: prolemq; futuram:
Hoc genus inuentū eſt ut ſeruiat. Herculis arcu
Concidit Hippolite: Danai fugere bipennem
Pentheſilæa tuam: claras Carthaginis arces
Creditur. & centum portis Babylona ſuperbam

Fœmineus ſtruxiſſe labor. Quid nobile geſſit
Eunuchus? quæ bella tulit? quas condidit arces?
Illas præterea rerum natura creauit:
Hos fecere manus: Seu prima Semiramis aſtu
Aſſyriis mentita uirum: neu uocis acutæ
Mollicies: leueſq; genæ ſe prodere poſſent,
Hos ſibi cõiunxit ſimiles: ſeu Parthica ferro
Luxuries uetuit naſci lanuginis umbram:
Seruatoq; diu puerili flore coegit,
Artem retardatam ueneri ſeruire iuuentam.
    Fama prius falſo ſimilis: uanoq; uideri
Ficta ioco: leuior uolitare per oppida rumor:
Rideriq; nefas: ueluti nigrantibus alis
Audiretur olor: coruo certante liguſtris.
Atq; aliquis grauior morum: SI talibus (inquit)
Creditur: & nimiis turgent mendacia monſtris,
Iam teſtudo uolat: profert iam cornua uultur.
Prona petunt retro fluuii uada. Gadibus ortum:
Armenii texere diem. iam frugibus aptum
Aequor. & aſſuetum ſyluis Delphina uidebo.
Iam chocleis homines iunctos: & quicquid inane
Nutrit, Iudaicis quæ pingitur India uelis.
    Subicit: & mixtis ſalibus laſciuior alter:
Miraris? nihil eſt quod non in pectore magnũ
Concipit Eutropius: ſemper noua: grandia ſemper
Diligit: & celeri deguſtat ſingula ſenſu.
Nil timet a tergo. uigilantibus undiq; curis
Nocte: dieq; patet: lenis: faciliſq; moueri

Supplicibus. mediaq; tamen mollissimus ira.
Nil negat: & sese uel non poscẽtibus offert.
Quodlibet ingenio subigit: traditq; fruendũ:
Quicqd amas dabit illa manus: cõmuniter omni
Fungitur officio: gaudetq; potentia flecti.
Hoc quoq; consiliis peperit: meritoq; laborũ
Accipit: & trabeas argutæ præmia dextræ.
  Postq̃ uera fides facinus uulgauit Eoum
Gentibus: & Romæ iam certius impulit aures.
Eutropiũ ne etiam nostra dignabitur ira?
Hic quoq; Romani meruit pars esse doloris?
Sic effata: rapit cœli per inania cursum
Diua potens: unoq; Padum translapsa uolatu:
Castra sui rectoris adit. Tum forte decorus
Cum Stilicone gener pacem implorãtibus ultro
Germanis responsa dabat: legesq; Caycis
Arduus: & flauis signabat iura Sueuis.
His tribuit leges. his obside fœdera sancit
Indicto: bellorũ alios transscribit in usus/
Militet ut nostris detonsa Sicambria signis.
Læta subit Romam pietas: & gaudia pœnæ
Mouerũt lachrymas: tantoq; exultat alumno:
Cóparatio   Sic armenta suo iam descendente iuuenco
Celsius assurgunt erectæ cornua matri.
Sic iam terribilem stabulis: dominũq; ferarũ
Crescere miratur genitrix Massila leonem.
Dimouit nebulam: iuueniq; apparuit ingens:
Oratio   Tũc sic orsa loqui. QVANtum te principe possim

Nō lōginqua docēt. domito quod Saxone Tethys
Mitior: aut fracto ſecura Britannia picto.
Ante pedes humili Franco: triſtiq; Sueuo
Perfruor. & noſtrum uideo Germanice Rhenum.
Sed quid agam? diſcors oriens felicibus actis
Inuidet: atq; alio Phœbi de cardine ſurgunt
Crimina: ne toto conſpiret corpore regnum.
Gildonis taceo magna cum laude receptam
Perfidiam: & fretos Eoo robore Mauros.
Quæ ſuſcepta fames: quantum diſcriminis urbi?
Ni tua uel ſoceri nunquam non prouida uirtus,
Auſtralem Arctois penſaſſet frugibus annum?
Inuectæ Rhodano Tyberina per hoſtia claſſes:
Cynipheiſq; ferax Araris ſucceſſerit aſtris:
Theutonicus uomer: Pyreneiq; iuuenci
Sudauere mihi. ſegetes mirantur Iberas
Horrea: nec Libyæ ſenſerunt damna rebellis.
Iam Tranſalpina contenti meſſe Quirites.
Ille quidem ſoluit meritas (ſcit Tabraca) pœnas,
Vt pereat quicunq; tuis conflixerit armis.
Ecce recens iiſdem clades a partibus exit:
Terroriſq; minus: ſed plus habitura pudoris
Eutropius conſul: pridem tollerare fatemur
Hoc genus Arſacio poſtquam ſe regia faſtu
Suſtulit: & noſtros corrupit Parthia mores,
Præfecti ſed adhuc gemmis: ueſtiq; dabantur
Cuſtodes: ſacroq; adhibere ſilentia ſomno:
Militia eunuchi nunquam progreſſa cubile:

Non uitā ſpondente fidem: ſed inertia tantum
Mentis pignus erat: ſecreta monilia ſeruēt:
Ornatus curent Tyrios: a fronte recedant
Nota Imperii. Tenero tractari pectore neſcit
Publica maieſtas. nunq̄ uel in æquore puppim
Vidimus Eunuchi clauo parere magiſtri.
Nos adeo ſperni faciles? orbiſq; carina
Vilior? Aurora certe eſt: quæ talia ferre
Gaudet: & aſſuetas ſceptris muliebribus urbes
Poſſideant: qui belliferam cōmunibus urunt
Italiam maculis: nocituraq; probra ſeueris
Admiſcent populis: peregrina piacula forti
Pellantur longe Latio: ne tranſeat Alpes
Dedecus: in ſolis quibus extitit hæreat aruis.
Scribat Halis: ſcribat famæ contemptor Orontes.
Per te: perq; tuos obteſtor Roma triumphos
Neſciat hoc Tybris: nunq̄ poſcentibus olim:
Qui dare Dentatis annos: Fabiiſq; ſolebat/
Martius eunuchi repetit ſuffragia campus:
Aemilios inter: ſeruatoreſq; Camillos:
Eutropius? iam Chryſogonis tua Brute poteſtas:
Narciſiſq; datur. natos hoc dedere pœnæ
Profuit? & miſero ciuem præponere patri?
Hoc mihi Ianiculo poſitis Hetruria caſtris
Quæſiit? & tantum fluuio Porſenna remotus?
Hoc meruit uel ponte Cocles: uel Mutius igne?
Viſceribus fruſtra caſtum Lucretia ferrum
Merſit. & attonitum tranſnauit Clœlia Tybrim?

Eutropio fasces obseruabantur adempti
Tarquiniis? quemcunq; meæ uexere curules/
Laxato ueniat socii spectator Auerno.
Impensi sacris Decii prorumpite bustis:
Torquatiq; truces. animosaq; pauperis umbra
Fabricii: tuq; o si forte inferna piorum
Iugera & Elysias scindis Serrane nouales.
Pœno scipiade: pœno præclare Lutati.
Sicania Marcelle ferox: gens Claudia surgat.
Et Curii ueteres: & qui sub iure negasti
Viuere Cæsareo paruo procede sepulchro
Eutropium passure Cato. remeate tenebris
Agmina Brutorum: Coruinorumq; cateruæ.
Eunuchi uestros habitus insignia sumunt
Ambigui Romana mares. rapuere tremendas
Hannibali: Pyrrhoq; togas: flabella perosi
Aspirant trabeis: iam non umbracula gestant
Virginibus. Latias ausi uibrare secures.
Linquite fœmineas infelix turba latebras:
Alter quos pepulit sexus: nec suscipit alter
Execti ueneris stimulos: & uulnere casti.
Mixta duplex ætas: inter puerumq;: senemq;
Nil medium. falsi complete sedilia patres.
Ite noui proceres: infœcundoq; senatu
Eutropium stipate ducem: celebrare tribunal
Pro thalamis: uerso iam discite more curules/
Non matrum Pilenta sequi. neu prisca reuoluam:
Nec numerem quantis iniuria mille per annos

Si retro ducibus: quanti fœdabitur æui
Canities? unam subeant quot sæcula culpam?
Inter Arithæi fastus: & nomen herile
Seruus erit. dominoq; suos æquabit honores.
Inseret heu semper Ptolomæi noxia mundo
Mancipia: en alio lædor grauiore Photino:
Et patior maius Phario scelus: ille cruorem
Consulis unius Pellæis ensibus hausit:
Inquinat hic omnes: si nil priuata mouebunt.
At tu principibus: nostræ tu prospice causæ:
Regalesq; aduerte notas. hunc accipit unum
Aula magistratum: uobis/ patribusq; recurrit
Hic alternus honos: in crimen euntibus annis
Parce quater consul: contagia fascibus oro
Defendas ignaua tuis. neu tradita libris
Omnia: uestitus q; meos: quibus omne quod ambit
Oceanus domui: tanta caligine mergi:
Calcariq; sinas. nam quæ iam bella feramus
Mollibus auspiciis? aut quæ connubia prolem?
Aut frugem laturus ager? quid fertile terris?
Quid plenum sterili possit sub consule nasci?
Eunuchi si iura dabunt: legesq; tenebunt/
Ducant pensa uiri: mutatoq; ordine rerum
Viuat Amazonio confusa licentia ritu.
Quid trahor ulterius? Stilico quid uincere differt
Dum certare pudet? nescis q̄ turpior hostis
Læticia maiore cadet Pyratica magnum
Erigit. illustrat seruilis laurea Crassum.

Annuis agnosco fremitum: quo palluit Eurus:
Quo Mauri: Gildoq; ruit. Quid Martia signa
Sollicitas? non est iaculis: hastisue petendus.
Conscia succumbent audito uerbere terga.
Vt Scyta post multos rediens exercitus annos: Cōparatio
Quum sibi seruilis pro finibus obuia pubes
Iret: & arceret dominos tellure reuersos:
Armatam ostensis aciem fugere flagellis
Notus ab inceptis ignobile reppulit horror.
Vulgus: & addictus sub uerbere torpuit ensis. a.l.adductus.

CLAVDIANI PROLOGVS SECVNDI LIBRI IN EVTROPIVM.

VI MODO SVBLIMES RERVM
q flectebat habenas
Patricius: rursus uerbera nota timet:
Et solitos tardæ passurus compedis orbes
In dominos uanas luget abisse minas.
Culmine deiectum uitæ fortuna priori
Reddidit in sano iam saciata ioco.
Scindere nunc alia meditatur ligna securi:
Fascibus & tandem uapulat ipse suis.
Illicitas consul pœnas: se consule soluit,
Annus qui Trabeas: hic dedit exilium.
Infaustum populis in se quoq; uertitur omen:
Sæuit in auctorem prodigiosus honor.
Ablato penitus respirant nomine fasti:
Maturamq; luem sanior aura uomit.

Dissimulant socii: coniuratiq; recedunt:
Procubit pariter cum duce tota cohors.
Non acie uicti nec seditione coacti:
Ne pereant ritu quo periere uiri.
Concidit exiguæ dementia uulnere chartæ:
Confecit sæuum littera Martis opus.
Mollis fœminea detruditur arte Tyrannus:
Et thalamo pulsus perdidit imperium.
Sic iuuenis nutante fide: ueteriq; reducta
Pellicæ: defletam linquit amica domum.
a.l. carpit Caniciem raram largo de puluere turpat:
Et lachrymis rugas implet anile gemens.
Suppliciterq; pias humilis substratus ad aras
Mitigat iratas uoce tremente nurus.
Innumeri glomerantur heri: sibi quisq; petentes
Mancipium/ solis utile suppliciis.
Quanuis fœdus enim: mentemq; obscenior ore:
Ira dabat precium: pœna meretur emi.
Quas spado nūc terras: aut quē transibis in axem?
Cingeris hinc odiis: inde recessit amor.
Vtraq; te gemino subsidere regia damnat:
Hesperius nunq̄: iam nec Eous eris.
Miror cur aliis qui pandere fata solebas:
Ad propriam cladem cæca Sibylla taces?
Iam tibi nulla uidet fallax insomnia Nilus.
Peruigilant uates nec miserande tui.
Quid soror? audebit tecum cōscendere puppem?
Et ueniet longum per mare fida comes?

An fortasse toros Eunuchi pauperis odit?
Et te nunc inopem diues amare negat?
Eunuchi iugulum primũ secuisse fateris:
Sed tamen exemplo non feriere tuo.
Viue pudor fatis. en quem tremuere tot urbes.
En cuius populi sustinuere iugum.
Direptas quid plangis opes? quas natus habebit?
Non aliter poteras principis esse pater.
Improbe quid pulsas muliebribus astra querelis:
Quod tibi sub Cypri littore parta quies?
Omnia Barbarico per te concussa tumultu,
(Crede mihi) terris tutius æquor erit.
Iam non Armenios iaculis terrebis & arcu:
Per campos uolucrem non agitabis equum.
Dilecto caruit Bisantius ore senatus.
Curia consiliis æstuat orba tuis.
Emeritam suspende Togam: suspende Pharetram:
Ad Veneris partes: ingeniumq; redi.
Non bene Gradiuo lenonia dextera seruit.
Suscipiet famulum te Cytheræa libens.
Insula læta choris: blandorum mater amorum:
Nulla pudicitiæ cura placere potest.
Prospectant Paphiæ celsa de rupe puellæ:
Sollicitæ: saluam dum ferat unda ratem.
Sed uereor teneant ne te Tritones in alto:
Lasciuas doctum fallere Nereidas.
Aut idem cupiant pelago te mergere uenti:
Gildonis nuper qui tenuere fugam.

Inclyta captiuo memoratur Tabraca Mauro.
Naufragio Cyprus sit memoranda tuo.
Vecturum moriens frustra Delphina uocabis:
Ad terram solos deuehit ille uiros.
Quisquis adhuc similes Eunuchus tendit ad actus:
Respiciens Cyprum desinat esse ferox.

CONTENTA IN HOC VOLVMINE.

CLAVDIANI IN EVTROPIVM EVNVCHVM LIBER SECVNDVS INCIPIT.

YGDONII CINERES: ET SI QVID
m restat Eoi
Quod pereat regni: certe nõ augure falso
Prodigii patuere minæ: frustraq; peracto
Vulnere: monstriferi præsagia discitis anni.
Nota Cautior ante tamen uiolentum nauita Corum

Proſpicit: & tumidæ ſubducit uela procellæ.
Quid iuuat errores merſa iam puppe fateri?
Quid lachrymæ delicta leuãt? ſtant omnia ueri
Conſulis: immotis hæſere piacula Fatis.
Tunc decuit ſentire nefas: tunc ire recentes
Deterſum maculas. ueteri poſt obruta morbo
Corpora: Pæonias nequicq̃ admoueris herbas.
  Vlcera poſſeſſis alte ſuffuſa medullis Nota
Non leuiore manu: ferro ſanantur: & igni:
Ne noceat fruſtra mox eruptura cicatrix/
Ad uiuum penetrãt flammæ: quis funditus humor
Defluat: & uacuis corrupto ſanguine uenis
Areſcat fons ille mali: truncantur & artus/
Vt liceat reliquis ſecurum uiuere membris.
At uos egregie purgatam creditis aulam
Eutropium ſi Cyprus habet: uindictaq; mundi
Semiuir exulerit? quis uos luſtrare ualebit
Oceanus? tantum facinus quæ diluet ætas?
  Induerat necdum Trabeas: mugitus ab axe
Redditus inferno. rabies arcana cauernas
Vibrat: & alterno confligunt culmina lapſu.
Bacchatus per operta tremor: Calcedona mouit
Pronus: & in geminas nutauit Boſphorus urbes.
Concurrere freti fauces/ radice reuulſa/
Vitant inſtabilẽ rurſus Symplegada nautæ:
Scilicet hæc Stygiæ præmittunt ſigna ſorores:
Et ſibi iam tradi populos hoc conſule gaudent.
Mox oritur diuerſa lues: hinc Mulciber ignes

Sparserat: hinc uicto proruperat obice Nereus.
Hinc flagrāt. hinc tecta natant. Quā numina pœnā
Seruatis sceleri? cuius tot cladibus omen
Constitit. incumbens utinam Neptūne tridenti:
Pollutumq; solum totū cum crimine mergas.
Vnam pro mundo furiis concedimus urbem.
Vtq; semel patuit monstris iter: omnia tempus
Nacta suum/ properāt nasci: tum decolor hymber:
Infantumq; noui uultus: & dissona partu
Semina: tum lapidum fletus: armentaq; uulgo
Ausa loqui: mediisq; feræ se credere muris.
Tum uates sine more rapi. lymphataq; passim
a.l.terrifici Pectora fatifici stimulis ignescere Phœbi:
Fac nullos cecinisse deos: adeo ne retusi
Quisq̄ cordis erit? dubitet quis partibus illis
Affore fatalem castrati consulis annum?
Nota Sed quia cæcus inest uitiis amor: omne futurum
Despicitur: suadentq; breuem præsentia fructum:
Et ruit inuetitum damni secura libido.
Dum mora supplicii lucro: serumq; quod instat
Creditur. haud equidem contra tot signa Camillo
Detulerim fasces: necdum (pro) sexus inerti
Mancipio: cui cuncta licet responsa iuberent:
Hortantesq; licet sponderent prospera diui:
Turpe fuit cessisse uiros. Exquirite retro
Crimina/ continui lectis annalibus æui:
Prisca recensitis euoluite sæcula fastis.
Quid senis infandi Capreæ. quid scæna Neronis

Tale ferunt: spado Romuleo succinctus amictu
Sedit in Augustis laribus: uulgata patebat
Aula salutantum studiis: huc plebe senatus
Permixta. trepidiq; duces: omnisq; potestas
Confluit: aduolui genibus: contingere dextram
Ambitus: & uotum deformibus oscula rugis
Figere. præsidium legum: genitorq; uocatur
Principis: & famulum dignatur regia patrem.
Posteritas admitte fidem. monumenta petuntur
Dedecoris: multisq; gemunt incudibus æra
Formatura nefas. hæc iudicis: illa togati.
Hic nitet armati species: numerosus ubiq;
Fulget eques: præfert Eunuchi curia uultus.
Ac ueluti caueant: ne quo consistere uirtus
Possit pura loco: cunctas hæc ora laborant
Incestare uias: maneant immota precamur:
Certaq; perpetui sint argumenta pudoris.
Subter adulantes tituli: nimiæq; leguntur
Vel maribus laudes. claro quod nobilis ortu.
Conuiuant domini. quod maxima prælia solus
Impleat. & pariter miles: quod tertius urbis
Conditor. hoc Bizas: Constantinusq; uidebunt.
Inter quos tumidus leno producere cænas
In lucem fecere mero. disperdere plausum a.l.disper/
Empturas in uulgus opes. totosq; Theatris gere
Indulgere dies. alieni prodigus auri.
At soror: & (si quid portentis creditur) uxor
Mulcebat matres epulis: & more pudicæ

Coniugis: Eunuchi celebrabat uota mariti.
Hanc amat: hanc summa de re: uel pace: uel armis
Consulit: huic curas: & clausa palatia mandat/
Ceu stabulum: uacuamq; domũ: sic magna tueri
Regna nihil patiẽsq; iugi deluditur orbis.
Mitior alternũ Zephyri iam Bruma teporem
Senserat: & primi laxabant germina flores:
Iamq; iter in gremio pacis/ solemne parabant
Ad muros Amphysa tuos: auctore repertum
Eutropio: pelagi ne tædia longa subirent.
Sed uaga lasciuis flueret discursibus ætas:
Vnde tamen tanta sublimes laude redibant/
Ceu uinctos traherent Medos: Indumq; bibissent.
Ecce autem flauis Gradiuus ab usq; Gelonis
Arua cruentato repetebat Thracia curru.
Subsidunt Pangæa rotis: alteq; sonoro
Stridunt axe niues: ut uertice constitit Hemi:
Fœmineasq; Togas præssis conspexit habenis
Subrisit crudele pater: tristisq; micantem
Quassabat galeam: tunc implacabile numen
Bellonam alloquitur: quæ sanguine sordida uestem
Illyricis pingues pectebat cladibus hydros.

Oratio

Necdum molliciæ: necdum germana mederi
Possumus Eoæ: nunq̃ corrupta rigescent
Sæcula Cappadocum: tepidis Argæus aceruis
Estuat: infelix etiam nunc pallet Orontes.
Dum pereunt meminere mali. si corda parumper:
Respirare sinas: nullo tot funera sensu.

Prætereunt: tantiq; leuis iactura cruoris.
Aſpicis obſcænum facinus? quid crinibus ora
Protegis? en qualis ſeſe diffundit in actus
Parua quies? quantum nocuerunt ocia ferri?
Qui caruit bellis Eunucho traditur annus.
Actum de Trabeis eſſet ſi partibus una
Mens foret Heſperiis: rueret deriſa uetuſtas:
Nullaq; calcati ſtarent ueſtigia iuris
Ni memor imperii Stilico: morumq; priorum:
Turpe relegaſſet defenſo Tybride nomen:
Intactamq; nouo ſeruaſſet crimine Romam.
Ille dedit portum: quo ſe pulſata referret
Maieſtas Latii: deformatæq; ſecures.
Ille dedit faſtos: ad quos Oriente relicto/
Confugeret ſparſum maculis ſeruilibus æuum.
Quam ſimiles hæc aula uiros (ad mœnia uiſus
Dirige) non ſaltem tacita formidine muſſant?
Non damnãt animo: plaudentem cerne ſenatum:
Et Byzantinos proceres: Graioſq; quirites.
O patribus plebes: o digni conſule patres.
Quid/quod & armati ceſſant? & nulla uirilis
Inter tot gladios ſexum reminiſcitur ira?
Huccine noſtrorũ cinctus abiere nepotum?
Sic Bruti deſpectus honos? ignoſce parenti
Romule/quod ſerus temeratis faſcibus ultor
Aduenio: iam iam largis hæc gaudia faxo
Cõpenſent lachrymis. Quid dudũ inflare moraris
Tartaream Bellona tubam? quid ſtringere falcem

Qua populos a ſtirpe metis? molire tumultus:
Excute delicias: Thracum: Macedumq; ruinæ
Tædet: & in gentes iterum ſæuire ſepultas.
Dāna minus conſueta mouent: trans æquora ſæuas
Verte faces: aliis exordia ſume rapinis.
Non tibi Ryphæis hoſtis quærendus ab oris.
Non per Caucaſeas accito turbine ualles
Eſt opus: Oſtrogothis colitur: mixtiſq; Gothunnis
Phryx ager: hos paruæ poterunt inpellere cauſæ
In ſcelus. Ad mores facilis natura reuerti.
Sic erat in noſtro quando iam milite robur
Torpuit: & molli didicit parere magiſtro.
Vindicet Arctous uiolatas aduena leges.
Barbara Romano ſuccurant arma pudori.
Sic fatus: clypeo quantum uix ipſe deorum
Arbiter: infeſto quum percutit æthera nimbo
Intonuit. reſponſat Athos: humuſq; remugit.
Ingeminat Rhodope raucum concuſſa fragorem.
Cornua cana gelu mirantibus extulit undis
Hebrus: & exanguem glacie timor alligat Iſtrum.
Tunc adamāte grauem: nodiſq; rigentibus haſtam
Telum ingens: nulliq; deo iaculabile torſit.
Fit late ruptis uia nubibus. illa per auras
Tot freta: tot montes uno contenta uolatu
Tranſilit: & Phrygiæ mediis affigitur oris.
Senſit humus. gemuit Nyſæo palmite felix
Hermus: & aurata Pactolus inhorruit urna:
Totaq; ſummiſſis fleuerunt Dindyma ſyluis.

Nec dea præmissæ stridorem segnius hastæ
Consequitur: centumq; uias meditata nocendi.
Tandem Tabrigilum (geticæ dux improbus aulæ a.l. Targi-
Hic erat.) aggreditur: uiso tum forte redibat bilum
Eutropio: uacuus donis: feritasque dolore
Creuerat: & teneris etiam quæ crimina suadent
Ingeniis Scythicum pectus flammabat egestas.
Huic sese uultu simulatæ coniugis offert:
Mentitoq; ferox incedit Barbara gressu
Carbaseos inducta sinus: post terga reductis
Vberibus: propior mordebat fibula uestes:
Inq; orbem tereti mitra redeunte capillum
Strinxerat: & uirides flauescere iusserat angues:
Aduolat: & niueis reducem conplectitur ulnis:
Infunditq; animo furiale per oscula uirus.
Principe quam largo ueniat: quas inde reportet
Diuitias (astu rabiem motura) requirit.
Ille iter ingratum: uanos deflere labores:
Quos super Eunuchi fastus: quæ probra tulisset
Continuo secat ungue genas: & tempore pandit
Arrepto gemitus: I, NVNC deuotus aratris Oratio
Scinde solum: positoq; tuos mucrone sodales
Ad rastros sudare doce: bene rura Gothunnus
Excolet: & certo disponet sidere uites.
Felices aliæ quas debellata maritis
Oppida: quas magnis quæsitæ uiribus ornant
Exuuiæ: quibus Argiuæ: pulchræque ministrant
Tessalides: famulas & quæ meruere Lacænas.

Me nimium timido: nimium iunxere remiſſo
Fata uiro: totum qui degener exuit Iſtrum:
Qui refugit patriæ ritus: quem detinet æqui
Gloria: conceſſaq; cupit uixiſſe colonus
Quã dominus rapto. quid pulchra uocabula pigris
Prætentas uitiis? probitatis inertia nomen:
Iuſticiæ formido ſubit: tolerabis iniquam
Pauperiem: quum tela geras? & flebis inultus
Quum pateant tantæ nullis cuſtodibus urbes?
Quippe metus pœnæ: pridem mos ille uigebat:
Vt meritos colerent. impacatiſq; rebelles
Vrgerent odiis. at nunc qui fœdera rumpit
Ditatur: qui ſeruat eget: uaſtator Achiuæ
Gentis: & Epirum nuper populatus inultam:
Poſſidet Illyricos: iam quos obſedit amicus
Ingreditur muros: illis reſponſa daturus
Quorum coniugibus potitur. natoſq; peremit.
Sic hoſtes punire ſolent. hæc præmia ſoluunt
Excidiis? cunctaris adhuc? numerumq; tuorum
Reſpicis? exiguamq; manum? tu rumpe quietem:
Bella dabunt ſocios: nec te tam prona monerem
Si contra paterere uiros: nunc alter in armis
Sexus: & Eunuchis ſe defenſoribus orbis
Credidit: hos aquilæ: Romanaq; ſigna ſequuntur:
Incipe Barbaricæ tandem te reddere uitæ.
Te quoq; iam timeant: admirenturq; nocentem,
Quem ſpreuere pium: ſpoliis: prædaq; repletus
Quum libeat Romanus eris: ſic fata repente

In diram se uertit auem: rostroq; recuruo
Turpis: & infernas tenebris obscurior alas:
Auspicium ueteri sedit ferale sepulchro.
Ille/pauor postq̃ resoluto corde quieuit:
Et rigidæ sedere comæ: non distulit atrox
Iussa deæ. sociis quæ uiderit/ordine pandit:
Inuitatq; sequi. coniurat barbara pubes
Nacta ducem: Latiisq; palam desciuit ab armis.
Pars Phrygiæ: scythicis quæcũq; Triõibus alget
Proxima Bithynos: solem quæ condit Ionas:
Quæ leuat attingit Galatas: utriq; propinqui
Finibus obliquis/Lydi: Pisidæq; feroces
Continuant australe latus. gens una fuere
Tot quondam populi: priscum cognomẽ: & unum
Appellata Phryges. Sed quid non longa ualebit
Permutare dies? dicti post Mœona regem
Mœones. Aegæos insedit græcia portus.
Thini Thraces erant quæ nunc Bithynia fertur.
Nuper ab oceano Gallorum exercitus ingens/
Illis ante uagus tandem regionibus hæsit:
Gesaq; deposuit: iam Graio mitis amictu
Pro Rheno poturus Halim. Dat cuncta uetustas
Principium Phrygibus. nec rex Aegyptius ultra
Restitit: humani postq̃ puer uberis expers/
In Phrygiam primum laxauit murmura uocem.
Hic cecidit Libycis iactata paludibus olim
Tibia: fœdatam quum reddidit umbra Mineruam:
Hic & Apollinea uictus testudine pastor/

Suſpenſa memores illuſtrat pelle Celenas.
Quattuor hic magnis procedunt fontibus amnes
Auriferi: nec miror aquas radiare metallo:
Quæ totiens lauere Midam: diuerſus ad Auſtrum
Curſus: & Arctoum fluuiis mare: Dindyma fundũt
Sangarium uitrei puro qui gurgite Galli
Auctus: Amazonii defertur ad hoſtia Ponti.
Icarium pelagus: Mychalæaq; littora iuncti
Marſia: Meanderq; petunt: ſed Marſia uelox
Dum ſuus eſt: flexuq; carens: iam flumine mixtus
Molitur Meandre tuo: contraria paſſus
Quã Rhodano ſtimulatus Arar. quos inter aprica
Planicies: cereriq; fauet: denſiſq; ligatur
Vitibus: & glaucos fructus attollit oliuæ.
Diues equis: felix pecori: precioſaq; picto
Marmore: purpureis cædit qui Synada uenis.
Talem tum Phrygiam Gethicis populatibus uri
Permiſere dei. ſecuras Barbarus urbes
Irrumpit. facileſq; capi: ſpes nulla ſalutis:
Nulla fugæ. putribus iam propugnacula ſaxis
Longo corruerant æuo: paciſq; ſenecta.
Interea gelidæ ſecretis partibus Idæ
Dum ſedet: & Thyaſos ſpectat de more Cybelle:
Curetumq; alacres ad Tympana ſuſcitat enſes:
Aurea ſanctarum decus immortale comarum
Defluxit capiti turris: ſummoq; uolutus
Vertice crinalis uiolatur puluere murus.
Obſtupuere truces omen Coribantes: & uno

Fixa metu: tacita præſſerunt Orgia buxos.
Indoluit genitrix: tunc ſic irata profatur.
Hoc mihi iam pridē Lacheſis longæua canebat Oratio
Augurium: Phrygiæ caſus ueniſſe ſupremos.
Delapſus teſtatur apex. heu ſanguine qualis
Ibit Sangarius? quantaſq; cadauera lenti
Meandri paſſura moras? immobilis hæret
Terminus. hæc dudum nato placuere Tonanti.
Paret finitimis luctus: fruſtraq; Lyæi:
Non defenſuros imploret Lydia Thyrſos.
Iamq; uale Phrygiæ tellus: perituraq; flammis
Mœnia: conſpicuas quæ nunc attollitis arces
Mox campi: nudumq; ſolum. dilecta ualete
Flumina: nec ueſtris ultra bacchabor in antris:
Nec iuga ſulcabit noſter Berecinthia currus:
Dixit. & ad triſtes conuertit Tympana planctus.
Labentem patriam ſacris ululatibus Atys
Perſonat: & lachrimis torui maduere leones.
Eutropius (nequeat quanuis metuenda taceri
Clades: & trepidus uulgauerit omnia rumor:)
Ignorare tamen fingit: regniq; ruinas
Diſſimulat: paruam ad ſontes errare cateruam
Latronum: tormenta magis quā tela parari.
Nec duce frangendas iactat: ſed iudice uires.
Vaſta uelut Libyæ uenantum uocibus ales Cōparatio
Quum premitur calidas curſu trāſmittit arenas:
Inq; modum ueli ſinuatis flamine penuis
Puluerulenta uolant: ſi iam ueſtigia retro

Clara sonent: oblita fugæ/stat lumine clauso
Ridendum reuoluta caput: creditq; latere
Quæ non ipsa uidet. Furtim tamen ardua mittit
Cum donis promissa nouis: si forte rogatus
Desinat. Ille semel nota dulcedine prædæ
Se famulo seruire negat: nec grata timentum
Munera. militiam nullam: nec prima superbus
Cingula dignari. Nam quis non consule tali
Vilis honos? postq̄ precibus mitescere nullis:
Non auro cessisse uidet: creberq; recurrit
Nuncius incassum: nec spes iam fœderis extat.
Tandem consilium belli confessus agendi
Ad sua tecta uocat iuuenes: uenere proterui:
Lasciuiq; senes: quibus est insignis edendi
Gloria: Corruptasq; dapes uariasse decorum:
Qui uentrem inuitant precio: traduntq; palato
Sidereas Iunonis aues: & siqua loquendi
Gnara coloratis uiridis defertur ab Indis.
Quæsitus trans regna cibus: quorūq; profundā
Ingluuiem non Aegæus: non alta Propontis:
Non freta longinquis Mœotida piscibus explent.
Vestis odoratæ studium. laus maxima risum
Per uarios mouisse sales. minimeq; uiriles
Mundiciæ: compti uultus. oneriq; uel ipsa
Serica: sin Hunnus feriat: sin Sarmata portas/
Solliciti scænæ: Romam contemnere sueti:
Miratiq; suas quas Bosphorus abluat ædes.
Saltandi dociles: aurigarumq; periti:

Pars humili de plebe/duces: pars compede suras:
Cruraque signati nigro liuentia ferro
Iura regunt: facies q̄uis inscripta repugnet:
Seque suo prodat titulo. Sed prima potestas
Eutropium præfert. Hosio subnixa secūdo: a.l.subiecta
Dulcior hic sane cunctis: prudensq; mouendi
Iuris: & admoto qui temperat omnia fumo
Feruidus: accensam sed qui bene decoquat iram.
Considunt apices gemini/ ditionis Eoæ.
Hic coquus: hic leno: defossi uerbere terga:
Seruitio/non arte pares: hic sæpius emptus.
Alter ad Hispanos nutritus uerna penates.
Ergo ubi collecti proceres: qui rebus in arctis
Consulerent: tantisque darent solatia morbis.
Obliti subito Phrygiæ: belloque relicto/
Ad solitos cœpere iocos: & iurgia Circi
Tendere: nec quicq̄ magna confligitur ira:
Quis melius uibrata puer uertigine molli
Membra rotet. uertat quis marmora crine supino.
Quis magis enodes laterum detorqueat artus.
Quis uoci digitos: oculos quis moribus aptet.
Hi Tragicos meminere modos: his fabula Tereus:
His necdum commissa Choro cantatur Agaue.
Increpat Eutropius: non hæc spectacula tēpus
Poscere: nunc alias armorum incumbere curas. a.l.annorū
Se satis Armenio fessum pro limite cingi:
Nec tantis unum subsistere posse periclis.
Ignoscant senio: iuuenes ad prælia mittant.

Cōparatio Qualis pauperibus nutrix inuiſa puellis
Aſſidet: & tela cōmunem quærere uictum
Rauca monet. feſtis illæ luſiſſe diebus
Orant: & poſitis æquæuas uiſere penſis:
a.l.intētæ Irataeq; operi: iam laſſo pollice fila
Turbant: & teneros detergunt ſtamine fletus.
Emicat extemplo, cūctis trepidantibus, audax
Craſſa mole Leo: quem uix Cyclopeia ſolum
Aequatura fames. quem non ieiuna Celæno
Vinceret. hinc nomen (fertur) meruiſſe Leonis.
Acer in abſentes: linguæ iactator: abundans
Corporis: exiguuſq; animi: doctiſſimus artis
Quondam lanificæ: moderator pectinis unci:
Non alius lanam purgatis ſordibus æque
Præbuerat Calathis: ſimilis nec pinguia quiſq̃
Vellera per tenues ferri producere rimas.
Tunc Aiax erat Eutropii: lateq; fremebat
Non ſeptem uaſto quatiens umbone iuuencos:
Sed quam perpetuis dapibus: pigroq; ſedilli:
Inter anus: interq; colos onerauerat aluum.
Aſſurgit tandem: uocemq; expromit anhelam.
Oratio Quis nouus hic torpor ſocii? quonā uſq; ſedemꝰ
Fœmineis clauſi thalamis? patimurq; periclum
a.l.graioꝝ Gliſcere deſidia? grauiorum turba malorum
Texitur: ignauis trahimus dum tempora uotis:
Me petit hic ſudor. nunq̃ mea dextera ſegnis
Ad ferrum: faueat tantum Tritonia cœptis,
Incœptum peragetur opus. iam cuncta furore

Qui grauat efficiam grauiorem pondere lanæ a.l. leuiorē
Targibilum timidum. desertoresq; Guthunnos
Vt miseras populabor oues. & pace relata
Pristina restituam Phrygias ad stamina matres:
His dictis iterum sedit: fit plausus: & ingens
Consilii clamor. QVALIS resonantibus olim Cōparatio
Exoritur caueis: quotiens crinitus Ephœbus
Aut rigidam Nioben: aut flentem Troada fingit.
Protinus excitis iter inremeabile signis
Arripit: infestoq; iubet Bubone moueri
Agmina: Mygdonias mox impletura uolucres.
Pulcher: & urbanæ cupiens exercitus umbræ:
Assiduis ludis: auidus splendere lauacris:
Nec soles: imbresue pati. multumq; priori
Dispar: sub clypeo Thracum qui ferre pruinas/
Dum Stilico regeret: nudoq; hyemare sub axe
Sueuerat: & duris haurire bipennibus Hebrum.
Cum duce mutatæ uires. Bizantia robur
Fregit luxuries: Amphiraniq; triumphi.
Non peditem præcedit eques. nō cōmoda castris
Eligitur regio. uicibus custodia nullis
Aduigilat uallo. non explorantur eundæ:
Vitandæq; uiæ: nullo se cornua flectunt
Ordine. confusi passim per opaca uagantur
Lustra: per ignotas angusto tramite ualles.
Sic uacui rectoris equi: sic orba magistro/
Fertur in abruptum/ casu: non sidere puppis.
Sic ruit in rupes amisso pisce sodali Cōparatio

Bellua: ſulcandas cui præuius edocet undas:
Immenſumq; pecus paruæ moderamine caudæ
a.l. fœdere monſtra. Temperat: & tanto coniungit fœdera monſtro.
Illa natat rationis inops: & cæca profundi
Iam breuibus depræhenſa uadis ignara reuerti
Palpitat: & uanos ſcopulis illidit hiatus.
Targibilus ſimulare fugam: flatuſq; leonis
Spe nutrire leuis: improuiſuſq; repente:
Dum grauibus marcent epulis: hoſtiq; catenas
Inter uina crepant. largo ſopita Lyæo
Caſtra ſubit. pereunt alii dum membra cubili
Tarda leuant. alii leto iunxere ſoporem.
Aſt alios uicina palus ſine more ruentes
Excipit: & cumulis immanibus aggerat undas.
Ipſe Leo/dama: ceruoq; fugatior ibat
Sudanti tremebundus equo: qui pondere poſtq̄
Decidit implicitus limo/cunctantia pronus
Per uada reptabat cæno ſubnixa tenaci
Mergitur: & pingui ſuſpirat corpore moles/
Cōparatio More ſuis/dapibus quæ iam deuota futuris
Turpe gemit quotiens Hoſius mucrone coruſco
Armatur: cingitq; ſinus: ſecumq; uolutat
Quas figat uerubus partes: quæ fruſta calenti
Mandet aquæ. quantoq; cutem diſtendat Echinno.
Flagrat opus: crebro pulſatus perſtrepit ictu:
Contexit uarius penetrans calcedona nidor.
Ecce leuis frondes a tergo concutit aura:
Credit tela Leo; ualuit pro uulnere terror:

Impleuitq; uicem iaculi: uitamq; nocentem
Integer: & sola formidine sautius eflat.
Quis tibi tractandos pro pectine degener enses?
Quis solio campum præponere suasit auito?
Quam bene texentum laudabas carmina tutus:
Et matutinis pellebas frigora mensis.
Hic miserande iaces: hic dum tua uellera uitas
Tandem fila tibi neuerunt ultima Parcæ.
Iam uaga pallentem densis terroribus aulam
Fama quatit: stratas acies: deleta canebat
Agmina: Mæonios fœdari cædibus agros.
Pamphilios: Pisidasq; rapi: metuendus ab omni
Targibilus regione sonat: modo tendere cursum
In Galatas: modo Bithynis incumbere fertur.
Sunt qui per Cilicas rupto descendere Tauro:
Sunt qui correptis ratibus: terraq;: mariq;
Aduentare ferant. geminantur uera pauoris
Ingenio: longe spectari puppibus urbes
Accensas: lucere fretum: uentoq; citatas
Omnibus in pelago uelis hærere fauillas.
Hos inter strepitus funestior aduolat alter
Nuncius: armatam rursus Babylona minari
Rege nouo: resides Parthos ignaua perosos
Ocia: Romanæ finem iam quærere paci.
Rarus apud Medos regum cruor: unaq; cuncto
Pœna manet generi: quanuis crudelibus æque
Paretur dominis. Sed quid nō audeat annus
Entropii? socium nobis: fidumq; sodalem

Perculit. & Perſas in regia uulnera mouit:
Rapturaſq; fidem leto pars nequa uacaret/
Eumenidum tedas trans flumina Tigridis egit.
Tunc uero cecidere animi: tantiſq; procellis
Deficiunt ſepti / latrantibus undiq; bellis:
Infeſtos tandem ſuperos: & couſulis omen
Agnouere ſui. nec iam reuocabile damnum
Euentu: ſtolido rerum didicere magiſtro.
Namq; ferunt geminos uno de ſemine fratres
Iapetioniadas/generis primordia noſtri
Diſſimili finxiſſe manu: quoſcunq; Prometheus
Excoluit: multumq; innexuit æthera limo:
Hi longe uentura notant: dubiiſq; parati
Caſibus occurrunt fabro meliore politi.
Deteriore luto prauus quos ædidit auctor/
Quem merito Grai perhibent Epimethea uates:
Et nihil ætherei ſparſit per membra uigoris:
Hi pecudum ritu/non impedientia uitant:
Nec res ante uident: accepta clade queruntur:
Et ſero tranſacta gemunt. Iam ſola renidet
In Stilicone ſalus: & cuius ſemper acerbum:
Ingratumq; ſibi factorum conſcius horror
Credidit aduentum: quem ſi procedere tantun
Alpibus audiſſent mortem: pœnaſq; tremebant.
Iam cuncti ueniſſe uolunt: ſcelerumq; priorum
Pœnitet hunc tantis bellorum ſidus in undis
Sperant. hunc pariter iuſti: ſonteſq; precantur.
Cōparatio Ceu pueri quibus alta pater trans æquota merce

IN EVTRO.

Deuehit: in tenti ludo: studiisq; soluti:
Lætius amoto passim custode uagantur.
Si grauis/auxilio uacuas inuaserit ædes
Vicinus: laribusq; suis perturbet inultos:
Tum demum patrem implorant: & nomen inani
Voce cient: frustraq; oculos ad littora tendunt.
Omnes supplicio dignos: letoq; fatentur
Qui se tradiderint famulo/Stilicone relicto.
Mutati stupuere diu: sensuq; reducto
Paulatim proprii mirantur monstra furoris.
Auertuntq; oculos: proiectis fascibus horret
Lictor: & infames labuntur sponte secures.
Quales Aonio Thebas de monte reuersæ Cōparatio
Mœnades: infectis Penthæo sanguine Thyrsis:
Quum patuit uenatus atrox: matriq; rotatum
Conspexere caput: gressus caligine figunt:
Et rabiem desisse dolent. Quin protinus ipsa
Tendit ad Italiam supplex Aurora potentem:
Non radiis redimita comam: nō flammea uultum:
Nec croceum uestita diem. stat liuida luctu
Qualis erat Phrygio: tegeret quū Mēnona busto.
Quam simul agnouit Stilico (nec causa latebat)
Restitit: illa manum uictricem amplexa moratur.
Atq; ita uix lachrymans inter suspiria fatur.
Tanta ne te nostri cœperunt tædia mundi? Oratio
Sic me ludibriū famulis: risumq; relinquis
Dux quondam: rectorq; meus? solamq; tueris
Hesperiam? domiti nec te post bella Tyranni

Cernere iam licuit: sic te uictoria nobis
Eripuit: Gallisq; dedit: Ruffinus origo
Prima mali. geminas inter discordia partes
Hoc auctore fuit: sed iam maiora mouenti
Occurrit iusta rediens exercitus ira:
Fortis adhuc: ferriq; memor: breuis inde reluxit/
Falsaq; libertas. rursum Stiliconis habenis
Sperabam me posse regi: pro cæca futuri
Gaudia: fraterno coniungi cœperat orbis
Imperio (quis enim tanto terrore recentis
Exempli paribus sese committeret ausis)
Quum subito monstrosa mihi: turpisq; relatu
Fabula: Rufini castratus prosilit hæres:
Et similes iterum luctus fortuna reduxit/
Vt solum domini sexum mutasse uideret.
Hic primum thalami claustris delicta tegebat
Clam: timidæq; iubens erat inuidiosa potestas:
Sed tamen Eunuchi necdum sibi publica iura
Sumere: nec tantas audebat summere leges:
Sed postq̄ pulsisq; bonis: & fece retenta
Peiores legit socios: dignusq; satelles
Hinc Osius stetit: inde Leo: fiducia creuit:
Regnandiq; palam flagrauit aperta libido:
Patricius consul maculat quos uendit honores:
Plus maculat quos ipse regit. iam signa: tubæq;
Mollescunt. ipsos ignauia fluxit in enses.
Exultant merito gentes: facilisq; uolenti
Præda sumus: iam Bistoniis: Hemoq; niuali

Vaſtior expulſis oriens ſquallebat aratris:
Hei mihi quas urbes: & quanto tempore Martis
Ignaras uno rapuerunt prælia curſu.
Nuper ab extremo ueniens equitatus Araxe
Terruit Antiochi muros. ipſumque decoræ
Pene caput Syriæ flammis hoſtilibus arſit.
Vtque grauis ſpoliis: nulloque obſtante profunda
Lætus cæde redit: ſequitur mucrone cruento
Continuum uulnus: nec iam mihi Caucaſus hoſtes:
Nec mittit gelidus Phaſis: naſcuntur in ipſo
Bella ſinu. legio pridem Romana Grutũni
Iura quibus uictis dedimus: quibus arua domoſq;
Præbuimus. Lydos: Aſiæque uberrima uaſtant
Ignibus: & ſiquid tempeſtas prima reliquit/
Nec duce: nec numero freti: ſed inertia nutrit:
Prodigiumque ducum: quorum per crimina miles
Captiuus dat terga ſuis: quos teſte ſubegi
Danubio: partemque timet qui reppulit omnes.
Aula choris: epuliſque uacant: nec perdita curant
Dum ſupereſt aliquid. nequid tamen orbe reciſo
Venditor amittat: prouincia quæque ſuperſtes
Diuiditur. geminumque duplex paſſura tribunal
Cogitur alterius precium ſarcire peremptæ.
Sic mihi reſtituunt populos. hac arte reperta
Rectorum numerum terris pereuntibus augent.
In te iam ſpes una mihi: pro fronde Mineruæ
Has tibi protendo lachrymas: ſuccurre ruenti:
Eripe me tandem/ ſeruilibus eripe regnis.

Ne ue adeo cunctos paucorum crimine damnes:
Nec noua tot meritis offensa prioribus obstet.
Iam iam flecte animum: suprema pericula semper
Dant ueniam culpæ. Quanuis iratus: & exul
Pro patriæ flammis non distulit arma Camillus:
Nec te subtrahimus Latio: defensor utrique
Sufficis. armorum liceat splendore tuorum
In commune frui: clypeus nos protegat idem:
Vnaq; pro gemino desudet cardine uirtus.

CLAVDIANI EPITHALAMIVM IN NVPTIIS HONORII AVGV. ET MARIAE.

PRINCEPS CORVSCO SIDERE
pulchrior.
Partis sagitas tendere certior.
Eques Gelonis imperiosior.
Quæ digna mentis laus erit arduæ?
Quæ digna formæ laus erit igneæ?
Te Læda mallet quam dare Castorem.
Præfert Achilli te proprio Thetis.
Victum fatetur Delos Apollinem:
Credit minorem Lidia Liberum.
Tum quum per altas impiger ilices
Præda citatum cornipedem reges:
Ludentq; uentis instabiles comæ:
Telis iacebunt sponte tuis feræ:

Gaudensq; sacris uulneribus leo.
Admittet hastam morte superbior.
Venus reuersnm spernit Adonidem/
Damnat reductum Cynthia Virbium.
Quum post labores sub platani cubes
Virentis umbra: uel gelido specu.
Torrentiorem fallere Syrium:
Et membra somno fessa resolueris.
O quantus uret tum Dryades calor:
Quot te æstuantes ancipiti gradu/
Furtiua carpent oscula Naiades:
Quis uero acerbis horridior Scythis?
Quis belluarum corde furentior?
Qui cum micantem te prope uiderit:
Non optet ultro seruitium pati?
Quis non catenas arripiat libens?
Colloq; poscat/uincula libero?
Tu si niualis per iuga Caucasi
Sæuas petisses pulcher Amazonas:
Peltata pugnas desereret cohors
Sexu recepto: patris & immemor:
Inter frementes Hippolyte tubas
Strictam securim languida poneret:
Et seminudo pectore cingulum.
Forti negatum solueret herculi:
Bellumq; solus conficeret decor.
Beata quæ te mox faciet uirum:
Primisq; sese iunget amoribus.

Ge cuncta nuptiali
a Redimita uere tellus
Celebra toros heriles.
Omne nemus cum fluuis: omne canat profundum:
Ligures fauete campi.
Veneti fauete montes.
Subitisq; se rosetis
Vestiat Alpinus apex. & rubeant pruinæ;
Athesis strepat choræis.
Calamisq; flexuosus
Lene Mintius susurret:
Et Padus helectriferis admoduletur alnis.
Epulisq; iam repleto/
Resonet Quirite Tybris:
Dominiq; læta uotis
Aurea septem geminas Roma coronet arces:
Procul audiant Iberi:
Fuit unde semen aulæ.
Vbi plena laurearum
Imperio fœta domus. uix numerat triumphos:
Habet hinc patrem maritus.
Habet hinc puella matrem.
Geminaq; parte ductum
Cæsareum flammeo stemma recurrit ortu.
Decorent uireta Bethim/
Tagus intumescat auro.
Generis tu procreator
a.I.antris Sub uitreis oceanus luxurietur undis.

Oriensque regna fratrum/
Simul occidensq; plaudat.
Placidæ lætentur urbes:
Quæq; nouo: quæq; nitent deficiente Phœbo.
Aquiloniæ procellæ/
Rapidi tacete Cori.
Taceat sonorus Auster:
Solus ouantem Zephyrus perdominetur annum.

s Olitas galea fulgere comas/
Stilico molli necte corona:
Cessent litui: sæuumq; procul
Martem felix teda releget.
Tractus ab aula rursus in aulam
Redeat sanguis patris officiis.
Iunge potenti pignora dextera.
Gener Augusti pridem fueras:
Nunc rursus eris socer Augusti.
Quæ iam rabies liuoris erit?
Vel quis dabitur color inuidiæ?
Stilico socer est: pater est Stilico.

a Ttollens thalamis Idalium iubar:
Dilectus Veneri nascitur Hesperus:
Iam nuptæ trepidat sollicitus pudor.
Iam produnt lachrymas flammea simplices:
Ne cessa iuuenis cominus aggredi;
In pacata licet sæuiat unguibus.

Non quisq̄ fruitur ueris odoribus:
Hyblæos latebris nec spoliat fauos:
Si fronti caueat: si timeat rubos.
Armat spina rosas: mella tegunt apes:
Crescunt difficili gaudia iurgio.
Accenditq; magis quæ refugit Venus.
Quod flenti tuleris plus sapit osculum.
Dices o quoties hoc mihi dulcius/
Quam flauos decies uincere Sarmatas:
Aspirate nouam pectoribus fidem.
Mansuramq; facem tradite sensibus.
Tam iunctis manibus nectite uincula/
Quam frondens Hedera stringitur Aesculus.
Quam lento premitur palmite populus.
Et murmur querula blandius alite/
Linguis assiduo reddite mutuis:
Et labris animum conciliantibus.
Alternum rapiat somnus anhelitum
Amplexu caleat purpura regio.
Et uestes Tyrio sanguine fulgidas/
Alter uirgineus nobilitet cruor:
Tum uictor madido prosilias toro:
Nocturni referens uulnera prælii.
Ducant preuigiles carmina tybiæ.
Permissisq; iocis turba licentior.
Exultet tetricis libera legibus.
Passim cum ducibus ludite milites.
Passim cum pueris ludite uirgines.

Hæc uox æthereis insonet axibus:
Hec uox per populos: per marc transeat:
Formosus Mariam duxit Honorius.

ARGVMENTVM.

Honorius imperator/Mariam Stiliconis/ex uxore Serena/Theodosii imperatoris nepte/duxit uxorē/quæ (ut quidā uolūt) ante nuptialē diem uirgo de/functa est: cuius oppositū Claudianus sentire uidet̃. Sic enim de bello Gildonico de hac re inquit. Tyrio quo fusus Honorius ostro Carpebat teneros Ma/ria cū coniuge somnos. Has igitur Honorii & Ma/riæ nuptias/hoc opere/summis laudibus Claudia/nus celebrat.

CLAVDIANI PRAEFATIO IN NV/PTIAS HONORII: ET MARIAE.

VRGERET IN THALAMVM
s ducto quum Pelion arcu:
Nec caperet tantos hospita terra deos:
Quum socer æquoreus: numerosaq; turba sororū/
Certarent epulis continuare dies:
Præberetq; Ioui communia pocula Chiron:
Molliter obliqua parte refusus equi.
Peneus gelidos mutaret nectare fontes: a.l.nectaris amnes
Oetæis fluerent spumea uina iugis.
Terpsicore facilem lasciuo pollice mouit
Barbiton: & molles duxit in antra choros

Carmina nec superis: nec displicuere Tonanti:
Quum teneris nossent congrua uota modis.
Centauri: Fauniq; negant: quæ flectere Craton:
Quæ rigidum poterant plectra mouere Pholū.
Septima lux aderat cælo: totiesq; renatus
Viderat exactos Hesperus igne choros.
Tū Phœbus quo saxa domat / quo ꝑtrahit ornos /
Pectine tentauit nobiliore lyram.
Venturumq; sacris fidibus iam spondet Achillem:
Iam Phrygias cædes: iam Simoenta canit.
Frondoso strepuit felix Hymenæus Olympo:
Reginam resonant Othris: & Ossa Thetim.

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI LIBER DE NVPTIIS HONORII: ET MARIAE.

h AVSERAT INSOLITOS PRO-
missæ uirginis ignes
Augustus: primoq; Rudis flagauerat æstu
Nec nouus unde calor: nec quid suspiria uellent
Nouerat incipiens: & adhuc ignarus amandi.
Non illi uenator equus: non spicula curæ:
Non iaculum torquere libet: mens omnis aberrat
In uulnus: quod finxit amor. Quam sepe medullis a.l. In uult9
Erupit gemitus? quoties incanduit ore quos pinxit
Confessus secreta rubor? nomenq; beatum
Iniussæ scripsere manus? Iam munera nuptæ/
Præparat: & pulcros Mariæ/ sed luce minores
Eligit ornatus: quicquid uenerabilis olim
Liuia/ diuorumq; nurus gessere superbæ.
Incusat spes ægra moras: longiq; uidentur
Stare dies: segnemq; rotam non uoluere Phœbe a.l. flectere
Scyria sic tenerum uirgo flāmabat Achilem Cōparatio
Fraudis adhuc expers: bellatricesq; docebat
Ducere fila manus: & mox quos horruit Ide
Thessalico roseos nectebat pectine crines.
Hæc etiā queritur secū· QVONAM usq; uerēdus Oratio
Cunctatur mea uota socer? quid iungere differt
Quam pepigit? castasq; preces implere recusat?
Non ego luxuriem regum: moremq; sequutus
Quæsiui uultum thalamis: ut nuncia formæ
Leua per innumeros iret pictura penates.
Nec uariis dubium thalamis lecturus amorem:
Ardua commisi falsæ connubia cæræ:

Non rapio præceps alienæ fœdera tedæ:
Sed quæ sponsa mihi pridem: patrisq; relicta
Mandatis: uno materni sanguinis ortu
Communem partitur auum: fastigia simplex
Deposui: gessiq; procum de limine sacro.
Oratum misi proceres: qui proxima nobis
Iura tenent: Stilico fateor non parua poposci:
Sed certe mereor princeps hoc principe natus/
Qui sibi te generum fraterna prole reuinxit/
Cui Mariam debes: fœdus mihi solue paternũ:
Redde suos aulæ. Mater fortasse rogari
Oratio Mollior: O PATRVI germen cui nominis hæres
Successi: sublime decus torrentis Hiberi:
Stirpe soror: pietate parens: tibi creditus infans:
Inq; tuo creui gremio: partuq; remoto
Tu potius Flacilla mihi. Quid diuidis ergo
Pignora? quid iuueni natam non tradis alumno?
Optatus ne dies aderit? dabitur ne iugalis
Nox unq̃? Tali solatur uulnera questu.
Risit amor: placidæq; uolat trans æquora matri
Nuncius: & totas iactantior explicat alas.
a. l. Cypri Mons latus Eoum cypreæ rupis obumbrat
præruptus Inuius humano gressu: Phariumq; cubile
Protheos: & septem despectans cornua Nili.
Hunc neq; cãdentes audent uestire pruinæ.
Hunc uenti pulsare timent. hunc lædere nimbi.
Luxuriæ: Veneriq; uacat. pars acrior anni
Exulat. æterni patet indulgentia Veris.

In campum se fudit apex. hunc aurea sæpes
Circuit: & fuluo defendit prata metallo
Mulciber (ut perhibent) his oscula coniugis emit
Mœnibus: & tales uxorius obtulit arces.
Intus rura micant: manibus quæ subdita nullis
Perpetuum florent: zephyro cōtenta colono:
Vmbrosumq; nemus: quo non admittitur ales
Ni probet ante suos Diua sub iudice cantus:
Quæ placuit fruitur ramis: quæ uicta, recedit.
Viuunt in Venerem frondes: omnisq; uicissim
Felix arbor amat, nutant ad mutua palmæ
Fœdera: populeo suspirat populus ictu:
Et Platani Platanis: Alnoq; assibilat Alnus.
Labuntur gemini fontes: hic dulcis: amarus
Alter: & infusis corrumpunt mella uenenis:
Vnde cupidineas armauit fama sagittas.
Mille pharetrati ludunt in margine fratres,
Ore pares: æuo similes: gens mollis amorum:
Hos Nymphæ pariunt: illum Venus aurea solum
Edidit. ille deos: cœlumq;: & sidera cornu
Temperat: & summos dignatur figere reges:
Hi plebem feriunt. Nec cætera numina desunt:
Hic habitat nullo constricta licentia nodo.
Et flecti faciles iræ. uinoq; madentes
Excubiæ: lachrymæq; rudes: & gratus amantum
Pallor: & in primis titubans audacia furtis.
Iucundiq; metus: & non secura uoluptas:
Et lasciua uolant leuibus periuria uentis.

Hos inter petulans alta ceruice iuuentus
Excludit senium: luco procul atria Diuæ
Permutant radios: siluaq; obstante uirescũt.
Lemnius hæc etiam gemmis extruxit & auro:
Admiscens artem precio: grauibusq; Smaragdis
Supposuit cæsas Hyacinthi rupe columnas.
Berillo paries: & Iaspide lubrica surgunt
Limina despectusq; solo calcatur Achates.
In medio glebis redolentibus area diues
Præbet odoratas messes: hic mitis Amomi:
a. l. turgent Hic Casiæ matura seges. Panchæaq; surgunt
Cinnama: nec sicco frondescunt uimina Costo:
Tardaq; sudanti prorepunt Balsama succo.
Quo postq̃ dilapsus amor: longasq; peregit
Penna uias. alacer: passuq; superbior intrat.
Cæsariem tunc forte Venus subnixa corusco
Fingebat solio: dextra: læuaq; sorores
Stabant Idaliæ: largos hæc nectaris hymbres
Irrigat. hæc morsu numerosi dentis Eburno
Multimodum discrimen arat: sed tertia retro
Dat uarios nexus: & iusto diuidit orbes
Ordine. neglectam partem studiosa relinquens:
Plus error decuit: speculi nec uultus egebat
Iudicio: similis tecto monstratur in omni.
Et rapitur quodcunq; uidet. Dum singula cernit:
Seq; probat: nati uenientis conspicit umbram:
Ambrosioq; sinu puerum complexa ferocem.
Oratio Quid tantum gauisus ait? quæ prælia sudas

Improbe? quis iacuit telis? iterum ne Tonantem
Inter Sydonias cogis mugire iuuencas?
An Titana domas? an pastoralia lunam
Rursus in antra uocas? durum: magnumq; uideris
Debellasse deũ. SVSPENSVS in oscula matris
Ille refert: LAETARE parens: immane trophæũ
Rettulimus: nostrum iam sensit Honorius arcum.
Scis Mariam: patrẽq; ducem: qui cuspide Gallos:
Italiamq; fouet: nec te præclara Serenæ
Fama latet: propera: regalibus annue uotis:
Iunge thoros. Natum gremio Cytheræa refouit: a.l.choros
Et crines festina ligat: peplumq; fluentem
Alleuat: & blando spirantem numine Ceston
Cingitur: impulsos pluuiis quo mitigat amnes:
Quo mare: quo uentos: irataq; flumina soluit.
Vt stetit ad littus: paruos affatur alumnos.
Heus quis erit pueri: uitreas qui lapsus in undas: Oratio
Huc rapidum Tritona uocet: quo uecta per altum
Deferar: haud unq̃ tanto mihi uenerit usu:
Sacri quos petimus thalami pernicius omnes
Quærite seu concha Libycum circumtonat æquor:
Aegæas seu frangit aquas: quicunq; repertum
Duxerit: aurata donabitur ille pharetra:
Dixerat: & sparsi diuersa plebe feruntur: a.l.parte
Exploraro res pelagi. Sub fluctibus ibat
Carpatiis Triton obluctantemq; petebat
Cymothoen. timet illa ferum: seseq; sequenti
Surripit: & duris elabitur uda lacertis.

Heus (inquit ſpeculatus amor) nõ ueſtra ſub imis
Furta tegi potuere uadis: accingere noſtram
Vecturus dominam. precium non uile laboris
Cymothoen facilem: quæ nunc detractat habebis:
Hac mercede ueni. Prorumpit gurgite toruus
Semifer: undoſi uelabant brachia crines:
Aſpera tendebant bifido ueſtigia cornu.
Qua Piſtrix commiſſa uiro. ter pectora mouit,
Iam quarto Paphyas tractu ſulcabat arenas.
Vmbratura deam retro ſinuatur in arcum
Bellua. tum uiuo ſqualentia Murice terga
a.l.comis Purpureis mollita thoris: hoc nauigat antro
Fulta Venus: niueæ delibant æquora plantæ.
Proſequitur uolucrum late comitatus amorum:
Tranquillũq; choris quatitur mare ſerta per omnes
Neptuni diſperſa domos. Cadmeia ludit
Leucothoe: frænatq; roſis Delphina Palæmon.
Alternas uiolis Nereus interſerit algas.
Caniciem Glaucus ligat immortalibus herbis:
Necnon & uariis uectæ Nereides ibant
a.l.uoluto Audito Tritone feris. hanc piſce uolutam
Subleuat oceani monſtrum Carcheſia Tigris.
Hanc timor Aegæi rapturus fonte carinas
Trux aries. hæc cærulea ſuſpenſa leena
Innatat. hæc uiridem trahitur complexa iuuencũ:
Certatimq; nouis onerant cõnubia donis.
Cingula Cymothoe. rarum Galatæa monile.
Et grauibus Spathale bacchis diadema ferebat

Intextum rubro quas legerat ipſa profundo.
Mergit ſe ſubito: uellitq; Coralia Clotho: a.l. Clote
Vimen erat dum ſtagna ſubit: proceſſerat undis
Gemma fuit. Nuda Venerem cinxere caterua: a.l. corona
Plaudenteſq; ſimul tali cum uoce ſequuntur.
Hos Mariæ cultus: hæc mũera noſtra precamur Oratio
Reginæ regina feras: dic talia nunquam
Promeruiſſe Thetim: nec quum ſoror Amphitrite
Noſtro nupta Ioui: deuotum ſentiat æquor:
Agnoſcat famulum uirgo Stiliconia Pontum.
Victrices nos ſæpe rates: claſſemq; paternam
Veximus: ad triſtes quum tenderet ultor Achiuos.
Iam Ligurum terris ſpumantia pectora Triton
Appulerat: laſſoſq; fretis extenderat orbes:
Continuo ſublime uolans ad mœnia Gallis
Condita lanigeris: ouis oſtentantia pellem
Peruenit. Aduentu Veneris ſpiſſata recedunt a.l. pulſata
Nubila: rareſcunt puris Aquilonibus Alpes: a. l. clare/
Læticiæ cauſas ignorat dicere miles: ſcunt
Lætaturq; tamen. Mauortia ſigna rubeſcunt
Floribus: & ſubitis animantur frondibus haſtæ.
Illa ſuum dictis affatur talibus agmen.
Gradiuum noſtri comites arcete parumper: Oratio
Vt ſoli uacet aula mihi. procul igneus horror
Thoracum: gladioſq; tegat uagina minaces.
Stent bellatrices Aquilæ: ſæuiq; Dracones.
Fas ſit caſtra meis hodie ſuccumbere ſignis:
Tibia pro lituis: & pro clangore tubarum

Molle lyræ: festumq; canant. epulentur ad ipsas
Excubias. mediis spirent crateres in armis:
Laxet terribilis maiestas regia fastus.
Et sociam plebem non indignata potestas.
Confundant turbæ proceres. soluantur habenis
Gaudia. nec leges pudeat ridere seueras.
Tu festas Hymenæe faces tu Gratia flores.
Elige: tu geminas Cócordia necte coronas.
Vos pennata cohors quocunq; uocauerit usus
Diuisa properate manu: neu marceat ulla
Segnities: alii funalibus ordine ductis
Plurima uenturæ suspendite lumina nocti.
Hi nostra nitidos postes obducere Myrto
Contendant. pars nectareis aspergere tecta
Fontibus: & flamma lucos adolere Sabæos.
Pars infecta croco uelamina luthea Serum
Pandite: Sydoniasq; solo prosternite uestes.
Ast alii thalamum docto componite textu,
Stamine gemmato: picturatisq; columnis
Aedificetur apex: qualem non Lydia diues
Erexit Pelopi. nec quem struxere Lyæo
Indorum spoliis: & opaco palmite Bacchæ.
Illic exuuias omnes cumulate parentum:
Quicquid auus senior Mauro: uel Saxone uictis:
Quicquid ab innumeris socio Stilicone tremendus
Quæsiuit genitor bellis. quæcunq; Gelonus:
Armeniusue dedit. quantum crinita sagittis
Attulit extremo Meroe circumflua Nilo.

Misit Achemenio quicquid de Tigride Medus,
Quum supplex emeret Romanã Parthia pacem.
Nobilibus gazis: opibusq; cubilia surgant
Barbaricis: omnes thalamo conferte triumphos.
Sic ait: & sponsæ petit improuisa penates.
Illa autem secura thori: tedasq; parari
Nescia: diuinæ fruitur sermone parentis.
Maternosq; bibit mores: exemplaq; discit
Prisca pudicitiæ. Latios nec uoluere libros
Desinit: aut Graios ipsa genitrice magistra
Mæonius quæcũq; senex. aut Thracius Orpheus.
Aut Mythilenæo modulatur pectine Sappho.
Sic Triuiam latona monet. sic mitis in antro
Mnemosyne docili tradidit præcepta Thaliæ.
Quum procul augeri nitor: & iucundior aer
Attonitam lustrare domum: fundiq; comarum
Gratus odor. mox uera fides: numenq; refulsit.
Cunctatur stupefacta Venus. nunc ora puellæ:
Nunc flauam niueo miratur uertice matrem.
Hæc modo crescenti: plenæ par altera lunæ.
Assurgit seu forte minor sub matre uirenti
Laurus: & ingentes ramos: olimq; futuras
Promittit iam parua comas. uel flore sub uno
Ceu geminæ Pæstana rosæ per iugera regnant.
Hæc largo matura die: saturataq; uernis
Roribus, indulget spacio: latet altera nodo:
Nec teneris audet foliis admittere soles.
Astitit: & blande Mariam Cytheræa salutat.

Oratio

Salue sidereæ proles Augusta Serenæ:
Magnorum soboles regum: parituraq; reges.
Te propter Paphias ædes: Cyprumq; reliqui:
Te propter libuit tantos explere labores:
Et tantum transnasse maris: ne uilior ultra
Priuatos patiare lares: neu tempore longo
Dilatos iuuenis nutriret Honorius ignes.
Accipe fortunam: generis Diadema resume/
Quod tribuas natis: & in hæc penetralia rursus/
Vnde parens progressa redi: fac nulla subesse
Vincula cognatæ: quanuis aliena fuisses
Principibus: regnum poteras hoc ore mereri.
Quæ propior sceptris facies? quis dignior aula
Vultus erit? non labra rosæ: non colla pruinæ:
Non crines æquant uiolæ: non lumina flāmæ.
Quam iuncto leuiter sese discrimine confert
Vmbra supercilii? miscet quam iusta pudorem
Temperies? nimio nec sanguine candor abundat?
Auroræ nincis digitos. humerosq; Dianæ.
Ipsam iam superas matrem. Si Bacchus amator
Dotali potuit cœlum signare Corona:
Cur nullis uirgo redimitur pulchrior astris?
Iam tibi molitur stellantia serta Bootes:
Inq; decus Mariæ iam sidera parturit æther.
O digno nectenda uiro: tantiq; per orbem
Consors imperii: iam te uenerabitur Ister.
Nomen adorabunt populi. iam Rhenus: & Albis
Seruiet. in medios ibis regina Sicambros.

Quid numerem gentes? Athlantæosq; recessus
Oceani? toto pariter dotabere mundo:
Dixit: & ornatus/ dederant quos nuper ouantes
Nereides: collo: membrisq; micantibus/ aptat.
Ipsa caput distinguit acu, substringit amictus:
Flammea/uirgineis accomodat ipsa capillis.
Ante fores iam pompa sonat: Pilentaq; sacra
Præradiant ductura nurum. calet obuius ire
Iam princeps: tardumq; cupit discedere solem.
Nobilis haud aliter sonipes/ quẽ primus amoris Cóparatio
Sollicitauit odor tumidus: quatiensq; decoras
Curuata ceruice iubas: Pharsalia rura
Peruolat: & notos hinnitu flagitat amnes
Naribus accensus: mulcet fœcunda magistros
Spes gregis: & pulchro gaudent armenta marito.
Candidus interea positis exercitus armis
Exultat socerum iuxta: nec signifer ullus:
Nec miles/ pluuiæ flores/ dispergere ritu
Cessat: purpureoq; ducem perfundere nimbo:
Hæc quoq; uelati Lauro: Myrtoq; canebant.
Diue parens/ seu te complectitur axis Olympi: Oratio
Seu colis Helisias animarũ præmia ualles:
En promissa tibi Stilico iam uota peregit:
Iam gratæ rediere uices: connubia pensant:
Acceptum reddit thalamũ: natoq; reponit
Quod dederat genitor. nunq̃ te sancte pigebit
Iudicii: nec te pietas supræma fefellit:
Dignus cui leges: dignus cui pignora tanti

Principis: & rerum cõmẽdarentur habenæ.
Dicere possemus quæ prælia gesta sub Hemo:
Quæq; cruentarint fumantem Strimona pugnæ:
Quam notus clypeo: quanta ui fulminet hostem,
Ni prohiberet Hymen: quæ tempestiua relatu,
Nunc canimus: quis consilio: quis iuris: & æqui
Nosse modum melior? quod semper disilit: in te
Conuenit: ingenio robur: prudentia forti.
Fronte quis æquali? quem sic Romana decerent
Culmina? sufficerent tantis quæ pectora curis?
Stes licet in populo. clamat quicunq; uidebit:
Hic ille est Stilico: sic te testatur: & offert
Celsa potestatis species. non uoce feroci:
Non alto simulata gradu: non improba gestu.
Affectant alii quicquid: fingiq; laborant:
Hæc donat natura tibi: pudor emicat una:
Formosusq; rigor: uultusq; auctura uerendos
Canicies festina uenit: consorte remota
Contingit grauitas senii: uiresq; iuuentæ:
Vtraq; te cingit propriis insignibus ætas.
Ornatur fortuna uiro: non ulla nocendi
Tela: nec infecti iugulis ciuilibus enses.
Non odium terrore moues: nec fræna resoluit
Gratia: diligimus pariter: pariterq; timemus.
Ipse metus te noster amat: iustissime legum
Arbiter: egregiæ pacis fidissime custos:
Optime ductorum: fortunatissime patrum:
Plus iam: plus domino cuncti debere fatemur

a. l. en sorte remota Cõtingãt grauitasq; senii: uiresq; iuuentæ.

Quod gener eſt inuicte tuus: Vincire corona:
Inſere te noſtris contempto iure choræis:
Sic puer Eucherius ſuperet uirtute parentem.
Aurea ſic uideat ſimiles Termantia tedas.
Sic uterus creſcat Mariæ: ſic natus in oſtro
Paruus Honoriades genibus conſidat auitis.

CLAVDIANI PRAEFATIO IN TERTIum Conſulatum Honorii Auguſti.

PARVOS NON AQVILIS FAS EST educere fœtus:
Ante fidem Solis: iudiciumq; poli:
Nam pater excuſſo ſaliit quum germine proles:
Ouaq; maternus rupit hiulca tepor:
Protinus implumes conuertit ad æthera nidos:
Et recto flammas imperat ore pati.
Conſulit ardentes radios: & luce magiſtra,
Naturam, uires: ingeniumq; probat.
Degeneres refugo torſit qui lumine uiſus:
Vnguibus hunc ſæuis ira paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertulit ignes:
Suſtinuitq; acie nobiliore diem,
Nutritur: uolucrumq; potens: & fulminis hæres,
Geſturus ſummo tela triſulca Ioui.
Me quoq; Pieriis tentatum ſæpius antris:
Audet magna ſuo mittere Roma deo:
Iam dominas aures. iam regia tecta meremur:
Et Chelis Auguſto iudice noſtra ſonat.

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI PANEGYRIS DE TERTIO Consulatu Honorii Augusti.

t ERTIA ROMVLEI SVMANT EXordia fasces:
Terqꝫ tuas ducat bellatrix Roma curules.
Festior annus eat: cinctusqꝫ imitata Gabinos:
Diues Idaspæis augescat purpura gemmis:
Succedant armis Trabeæ: tentoria lictor
Ambiat. & Latiæ redeant ad signa secures.
Tuqꝫ o qui patrium curis æqualibus orbem
Eoo cum fratre regis: procede secundis
Alitibus: Phœbiqꝫ nouos ordire meatus.
Spes: uotumqꝫ poli: quem primo a limine uitæ
Nutrix aula fouet: strictis quem fulgida telis
Inter lautigeros aluerunt castra triumphos.

Ardua priuatos nescit fortuna penates:
Et regimen cum luce dedit: cognara potestas
Excepit Tyrio uenerabile pignus in ostro.
Lustrauitq; tuos Aquilis uictricibus ortus
Miles: & in mediis cunabula præbuit hastis.
Te nascente ferox toto Germania Rheno
Intremuit: mouitq; suas formidine syluas
Caucasus. & positis numen confessa pharetris
Ignauas Meroe traxit de crine sagittas.
Reptasti per signa puer: regumq; recentes
Exuuiæ tibi ludus erant. primusq; solebas
Aspera complecti toruum post prælia patrem.
Signa triumphato quoties flexisset ab Istro,
Arctoa de strage calens: & poscere patrem.
De spoliis Scythicos arcus: aut rapta Gelonis
Cingula: uel iaculum Daci: uel fræna Sueui.
Ille corruscanti clypeo te sæpe uolentem
Sustulit arridens: & pectore pressit anhelo
Intrepidum ferri: galeæ nec triste timentem
Fulgur: & ad summas tendentem brachia cristas
Tunc sic lætus ait: REX O stellantis Olympi, Oratio
Talis perdomito redeat mihi filius hoste,
Hircanas populatus opes: aut cæde superbus
Assyria: sic ense rubens: sic flamine crebro
Turbidus: & grato respersus puluere belli.
Armaq; gauiso referat captiua parenti.
Mox ubi firmasti recto uestigia gressu:
Non tibi desidias molles: nec marcida luxu

Ocia. nec somnos genitor permisit inertes:
Sed noua per duros instruxit membra labores.
Et cruda teneras exercuit indole uires:
Frigora sæua pati: grauibus non cedere nimbis.
Aestiuum tollerare iubar: transnare sonoras
Torrentum furias: ascensu uincere montes.
Planiciem cursu/ualles: & concaua saltu.
Necnon in clypeo uigiles perducere noctes.
In galea portare niues: nunc spicula cornu
Tendere: nunc glandes Baleari spargere funda.
Quodq; magis nimiũ pugnæ inflammaret amorẽ
Facta tui memorabat aui: quem littus adustæ
Horrescit Libyæ: ratibusq; imperuia Thule.
Ille leues Mauros: nec falso nomine Pictos
Edomuit: Scotumq; uago mucrone sequutus.
Fregit Hiperboreas remis audacibus undas.
Et geminis fulgens utroq; sub axe trophæis.
Tethyos alternæ refluas calcauit arenas.
Hos tibi uirtutum stimulos: hæc semina ludum:
Hæc exempla. dabat non ocius hausit Achilles
Semiferi præcepta senis: seu cuspidis artes:
Siue lyræ cantus: medicas seu disceret herbas.
Interea turbata fides: ciuilia rursus
Bella tonant: dubiumq; quatit discordia mundũ.
(Pro) crimen superum (pro) longi dedecus æui:
Barbarus Hesperias exul possederat urbes:
Sceptraq; deiecto dederat Romana clienti.
Iam princeps molitur iter: gentesq; remotas

Colligit Auroræ: tumidus quascunq; pererrat
Euphrates: quas lustrat Halis: quas ditat Orontes.
Turiferos Arabum saltus: uada Caspia, Mœdi.
Armenii Phasim. Parthi liquere Nyphatem.
Quæ tibi tunc Martis rabies? quãtusq; sequendi
Ardor erat? quanto flagrabant pectora uoto
Optatas audire tubas? campiq; cruenta
Tempestate frui? truncisq; immergere plantas? Cōparatio
Vt leo quem fuluæ matris spelunca tegebat:
Vberibus solitum pasci: quum crescere sensit
Vngue pedes: & terga iubis: & dentibus ora,
Iam negat imbelles epulas: & rupe relicta,
Getulo comes ire pari: stabulisq; minari
Aestuat: & cæsi terga absorbere iuuenci.
Ille uetat: rerumq; tibi commendat habenas.
Et sacro meritos ornat Diademate crines.
Tantaq; se pietas rudibus ostentat in annis:
Sic ætas animo cessit: quererentur ut omnes
Imperium tibi sero datum. uictoria uelox
Auspiciis effecta tuis: pugnastis uterq;
Tu fatis: genitorq; manu: te propter & alpes
Inuadi faciles: cauto nec profuit hosti
Munitis hæsisse locis: spes irrita ualli
Concidit: & scopulis patuerunt claustra reuulsi.
Te propter gelidis Aquilo de monte procellis
Obruit aduersas acies: reuolutaq; tela
Vertit in auctores: & turbine reppulit hastas.
O nimium dilecte deo: cui fundit ab antris

Aeolus armatas hyemes: cui militat æther:
Et coniurati ueniunt ad classica uenti.
Alpinæ rubuere niues: & frigidus amnis
Mutatis fumauit aquis: turbaq; cadentum
Staret ni rapidus iuuisset: flumina sanguis.
At ferus inuentor scelerũ, traiecerat altum
Non uno mucrone latus: duplexq; tepebat
Ensis: & ultrices in se conuerterat iras
Tandẽ iusta manus. Iam libertate reducta
Quanuis emeritum peteret natura reuerti
Numen: & auratas astrorum panderet arces:
Nutaretq; oneri uenturo conscius Atlas.
Distulit Augustus cupido se reddere cœlo,
Dum tibi pacatum præsenti traderet orbem.
Nec mora Bistoniis alacer consurgis ab oris,
Inter Barbaricas ausus transire cohortes.
Inpauido uultu linquis Rhodapeia saxa
Orphæis animata modis: iuga deseris Oetes
Herculeo damnata rogo. post Pelion intras
Nereis illustre choris. te pulcher Enipheus:
Celsaq; Dodone stupuit: rursusq; loquutæ
In te Caoniæ mouerunt carmina quercus.
Illyrici legitur plaga littoris: arua teruntur
Dalmatiæ: Phrygii numerantur stagna Timaui.
Gaudent Italiæ sublimibus oppida muris
Aduentu sacrata tuo. submissus adorat
Eridanus: blandosq; iubet mitescere fluctus.
Et phaetontæas solitæ deflere ruinas:

Rosida frondosæ reuocant electra sorores.
Quanti tum iuuenes? quantæ spreuere pudorem
Spectandi studio matres? puerisq; seueri
Certauere senes? quum tu genitoris amico
Exceptus gremio: mediam ueherere per orbem:
Velaretq; pios communis laurea currus:
Quis non luciferum roseo cum sole uideri
Credidit? aut iunctum Bromio radiare Tonantem?
Feruet cristatis exercitus undiq; turmis:
Quisque sua te uoce canens. præstringit ahena
Lux oculos: nudiq; seges mauortia ferri
Ingeminat splendore diem: pars nobilis arcu:
Pars longe iaculis: pars cominus horrida contis.
Hi uolucres tollunt Aquilas: hi picta draconum
Colla leuant: multusq; tumens per nubila serpens
Iratus stimulante noto: uiuitq; receptis
Flatibus: & uario mentitur sibila tractu.
Vt uentum ad sedes cunctos discedere tectis
Dux iubet: & generum compellat talibus ultro.
Bellipotens Stilico: cuius mihi robur in armis: Oratio
Pace probata fides (quid enim per prælia gessi
Te sine) quem merui te non suadente triumphũ?
Othrisium pariter Gethico fœdauimus Hebrum
Sanguine. Dalmatias pariter prostrauimus alas.
Ryphæaq; simul fessos porreximus artus
In glacie: stantemq; rota sulcauimus Istrum.
Ergo age (me quoniam cœlestis regia poscit)
Tu curis succede meis: tu pignora solus

Nostra foue: geminos dextra tu protege fratres.
Per consanguineos thalamos: noctemq; beatam:
Per tedas quas ipsa tuo regina leuauit
Coniugio: sociaq; uirum produxit ab aula.
a.l. dirige Indue mente patrem: crescentes dilige fœtus
Vt ducis: ut soceri: iam iam securus ad astra
Te custode ferar: rupta si mole Typhoeus/
Vndis prosiliat: Tytius si membra resoluat.
Si furor Enceladi: proiecta mugiat Aetna
Opposito Stilicone cadent: nec plura loquutus/
Sicut erat liquido signauit tramite nubes:
Ingrediturq; globum lunæ: lumenq; relinquit
Arcados: & Veneris clementes peruolat auras:
Hinc Phœbi permensus iter. flāmamq; nocentem
Gradiui: placidumq; Iouem: stetit arce suprema
Algenti qua zona riget Saturnia tractu.
Machina laxatur cœli: rutilesq; patescunt
Sponte fores: Arctoa parat conuexa Bootes.
Australes reserat portas succinctus Orion.
Inuitantq; nouum sidus: pendentq; uicissim
Quas partes uelit ille sequi: quibus esse sodalis
Dignetur stellis: aut qua regione moueri.
O decus æthereum: terrarum gloria quondā.
Te tuus Oceanus natali gurgite lassum
Excipit: & notis Hispania proluit undis:
Fortunate parens: primos quum detegis ortus
Aspicis Arcadium. quum te procliuior urges
Occiduum: uisus remoratur Honorius ignes:

Et quocūq; uagos flectis sub cardine cursus
Natorum per regna uenis: qui mente serena:
Maturoq; regunt iunctas moderamine gentes.
Sæcula qui rursus formāt meliore metallo.
Luge auaricies Stygiis innexa catenis:
Cunq; suo demēs expellitur ambitus auro.
Non dominant̄ opes: non corrumpētia sensus
Dona ualent: Emitur sola uirtute potestas.
Vnanimi fratres: quoꝝ mare: terraq; fatis
Debentur: quicunq; manus euasit auitas,
Quod superest patri. uobis iam Mulciber arma
Præparat: & Sicula Cyclops incude laborat.
Brontes innumeris exasperat Aegida signis.
Altum fulminea crispare in casside conum
Festinat Steropes: nectit thoraca Pyragmon.
Ignifluisq; gemit Lipare fumosa cauernis.
Vobis Ionia uirides Neptūnus in alga
Nutrit equos: qui summa freti per cærula possint
Ferre uiam: segetemq; leui percurrere motu:
Nesciat ut spumas. nec proterat ungula culmos.
Iam uideo Babylona rapi: Parthumq; coactum
Non ficta trepidare fuga. iam Bactra teneri
Legibus: & famulis Gangem pallescere ripis:
Gemmatosq; humilem dispergere Persida cultus.
Ite per extremum Tanaim: pigrosq; Triones.
Ite per ardentem Libyam: superate uapores
Solis: & arcanos Nili deprændite fontes.
Herculeum finem: Bacchi trāscurrite metas.

Vestri iuris erit quicquid complectitur axis.
Vobis Rubra dabunt preciosas æquora chóncas.
Indus ebur: ramos Panchaia. uellera Seres.

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI PANEGYRIS DE QVARTO Consulatu Honorii Augusti.

VSPICIIS ITERVM SESE REGA-
a bus annus
Induit: & nota fruitur iactantior aula.
Limina nec passi circū priuata morari-
Exultant reduces Augusto consule fasces.
Cernis ut armorum proceres: legumq; potentes-
Patricios sumunt habitus: & more Gabino-
Discolor incedit legio. positisq; parumper

Bellorum signis: sequitur uexilla Quirini.
Lictori cedunt Aquilæ. ridetq; togatus
Miles: & in mediis effulget curia castris.
Ipsa Palatino circumuallata senatu/
Iam Trabeam Bellona gerit: parmamq; remouit:
Et galeam/sacras humeris uectura Curules.
Nec te laurigeras pudeat Gradiue secures
Pacata gestare manu: Latiaq; micantem
Loricam mutare Toga: dum ferreus hæret
Currus: & Eridani ludunt per prata iugales.
Haud indigna coli: nec nuper cognita Marti
Vlpia progenies: & quæ diademata mundo
Sparsit Ibera domus. nec tantam uilior unda
Promeruit seriem gentis: cunabula fouit
Oceanus. terræ dominos: pelagiq; futuros/
Immenso decuit rerum de principe nasci:
Hinc processit auus: cui post Arctoa frementi
Classica Massilas adnexuit Africa Lauros.
Ille Caledoniis posuit qui castra pruinis:
Qui medios Libyæ sub casside pertulit æstus:
Terribilis Mauro: debellatorq; Britanni
Littoris: ac pariter Boreæ uastator: & Austri.
Quid rigor æternus cœli? quid sidera prosunt?
Ignotumq; fretum? maduerunt Saxone fuso
Orchades. incaluit Pictonum sanguine Thule.
Scotorum cumulos fleuit glacialis Hyberne.
Quis calor obsisti forti? per uasta cucurrit
Aethiopum: cinxitq; nouis Atlanta maniplis.

Virgineum Tritona bibit: sparsosq; uenenis
Gorgoneos uidit thalamos: & uile uirentes
Hesperidum risit: quos ditat fabula ramos.
Arx incensa Iubę: rabies Maurusia ferro
Cessit: & antiqui penetralia diruta Bochi.
Sed laudes genitor longe trāsgressus auitas/
Subdidit Oceanū sceptris: & margine cœli
Clausit opes: quantū distant a Tigride Gades:
Inter se Tanais quantum/Nilusq; relinquunt.
Hæc tamē innumeris per se quæsita Trophæis/
Non generis dono: non ambitione potitus
(Digna legi uirtus) ultro se Purpura suplex
Obtulit: & solus meruit regnare rogatus.
Nam quum Barbaries penitus cōmota gementem
Irrueret Rhodopen: & mixto turbine gentes
Iam deserta suas in nos transfunderet Arcthos:
Dannubii totæ uomerent quum prælia ripæ:
Quum Geticis ingens præmeret Mysia plaustris:
Flauaq; Bistonios operirent agmina campos:
Omnibus afflictis: & uel labentibus ictu:
Vel prope casuris: unus tot funera contra
Restitit. extinxitq; faces: agrosq; colonis
Reddidit: & leti rapuit de faucibus urbes.
Nulla relicta foret Romani nominis umbra/
Ni pater ille tuus: iam iam ruitura subisset
Pondera: turbatamq; ratem: certaq; leuasset
Cóparatio Naufragiū cōmune manu. VELVT ordine rupto
Quū procul insanæ traherēt Phaetonta quadrigæ:

Sæuiretq; dies: terramq;: & stagna propinqui
Haurirent radii: solito cum murmure toruus
Sol occurrit equis: qui postq̃ rursus heriles
Agnouere sonos/ rediit meliore magistro
Machina: concentusq; poli: rursusq; recepit
Imperium: flammæq; modum. Sic traditur illi:
Seruaturq; oriens. At non pars altera rerum
Tradita: bis possessa manu: bis parta periclis/
Per uarium gemini scelus erupere Tyranni/
Tractibus occiduis. hunc sæua Britãnia fudit:
Hunc sibi Germanus famulum delegerat exul/
Ausus uterque nefas. domini respersus uterq;
Insontis iugulo: nouitas audere priori
Suadebat: tantumq; dabant exempla sequenti.
Hic noua moliri præceps: hic quærere tuta
Prouidus: hic fusis: collectis uiribus ille.
Hic uagus excurrens: hic inter claustra reductus:
Dissimiles: sed morte pares. euadere neutri
(Dedecus) haud mixtis licuit procumbere telis
Amissa specie: raptisq; insignibus ambo
In uultus rediere suos. manibusq; reuinctis
Oblati: gladiis submittunt colla paratis:
Et uitam: ueniamq; rogant (pro) damna pudoris
Qui modo tam densas nutu mouere cohortes:
In quos iam dubius sese librauerat orbis.
Non hostes uictore cadunt: sed iudice sontes
Damnat uoce reos. petiit quos Marte Tyrannos: a.l.arte
Amborum periere duces. hic sponte carina

Decidit in fluctus. illum ſuus abſtulit enſis.
Hunc Alpes: hunc pontus habet: ſolatia cæſis
Fratribus hæc ultor tribuit necis: auctor uterq;
Labitur: Auguſtas par uictima mitigat umbras:
Has dedit inferias tumulis: iuuenumq; duorum:
Purpureos merito placauit ſanguine manes.
Illi iuſticiam confirmauere triumphi:
Nota Præſentes docuere deos: hinc ſæcula diſcant
Indomitum nihil eſſe pio: tutumue nocenti.
a.l.ſibi Nuncius ipſe ſui longas incognitus egit
Præuento rumore uias. inopinus utrunq;
Perculit: & clauſos montes ut plana reliquit.
Nota Extruite immanes ſcopulos: attollite turres:
Cingite uos fluuiis: uaſtaſq; opponite ſyluas.
Garganum Alpinis: Apeninumq; niualem
Permixtis ſocietate iugis: & rupibus Hemum
Addite Caucaſeis: inuoluite Pelion Oſſæ:
a.l.uēdicat Non dabitis murum ſceleri. qui uindicat ibit.
Omnia ſubſident meliori peruia cauſæ.
Nec tamen oblitus ciuem: cædentibus atrox
Partibus infremuit. non inſultare iacenti
Malebat: mitis precibus: pietatis abundans:
Pœnæ parcus erat: paci non intulit iram.
Poſt acies odiis idem qui terminus armis.
Profuit hoc uincente capi: multoſq; ſubactos
a.l.cateruæ Aſpera laturæ commendauere catenæ.
Magnarum largitor opum: largitor honorum:
Pronus: & in melius gaudens conuertere fata.

Hinc amor: hinc ualidum: deuoto milite robur:
Hinc natis manſura fides. hoc nobilis ortu
Naſceris: æquæua cum maieſtate creatus:
Nullaq; priuatæ paſſus contagia ſortis.
Omnibus acceptis ultro te regia ſolum
Protulit: & patrio felix adoleſcis in oſtro:
Membraq; ueſtitu nunquam temerata profano
In ſacros cecidere ſinus. Hiſpania patrem
Auriferis eduxit aquis. te gaudet alumno
Boſphorus: Heſperio de limine ſurgit origo.
Sed nutrix Aurora tibi. pro pignore tanto
Certatur: geminus ciuem te uendicat axis.
Herculis: & Bromii ſuſtentat gloria Thebas.
Hæſit Apollineo Delos Latonia partu.
Cretaq; ſe iactat tenero raptata Tonanti.
Sed melior Delo: Dictæis clarior oris:
Quæ dedit hoc numen regio: non littora noſtro
Sufficerent anguſta deo. nec inhoſpita Cinthi
Saxa tuos artus duro læſere cubili.
Accliuis genitrix auro. circunflua gemmis/
In Tyriis enixa toris. ululata uerendis
Aula puerperiis. Quæ tunc documenta futuri?
Quæ uoces auium? quanti per inane uolatus?
Quis uatum diſcurſus erat? tibi corniger Hāmon.
Et dudum taciti rupere ſilentia Delphi.
Te Perſæ cecinere magi: te ſenſit Hetruſcus
Augur: & inſpectis Babylonius horruit aſtris.
Caldæi ſtupuere ſenes. Cumanaq; rurſus

Intonuit rupes rabidæ delubra Sibillæ:
Nec te progenitum Cybeleius ære sonoro
Lustrauit coribas. exercitus undiq; fulgens
Astitit. ambitur signis Augustior infans.
Sensit adorantes galeas. redditq; ferocem
Vagitum lituis. uitam tibi contulit idem
Imperiumq; dies: inter cunabula consul
Perueheris signans posito modo nomine fastos:
Donaturq; tibi: qui te produxerat annus.
Ipsa Quirinali paruum te cinxit amictu
Mater: & ad primas docuit reptare Cutules
Vberibus sanctis: immortaliq; deorum
Crescis adoratus gremio. tibi sæpe Diana
Menalios arcus: uenatricesq; pharetras
Suspendit puerile decus: tu sæpe Mineruæ
Lusisti clypeo. fuluamq; impune pererrãs
Aegida. tractasti blandos in territus angues:
Sæpe tuas etiam iam tum gaudente marito
Velauit regina comas: festinaq; uoti
Præsumptum diadema dedit. tum læuibus ulnis
Sustulit: & magno porrexit ad oscula patri.
Nec dilatus honos mutatus principe Cesar.
Protinus æquaris fratri. Nec certius unq̃
Hortati superi: nullis præsentior æther
Affuit ominibus: tenebris inuoluerat atris
Lumen hyems: densosq; notus collegerat ymbres.
Sed mox cum solita miles te uoce leuasset/
Nubila dissoluit Phœbus: pariterq; dabantur

Sceptra tibi: mundoq; dies caligine liber
Bosphorus aduersam patitur Calcedona cerni.
Nec tantum uicina nitent: sed tota repulsis
Nubibus exuitur Thrace: Pangæa renident.
Insuetosq; palus radios Meotica uibrat:
Nec Boreas nimbos: aut sol ardentior egit:
Imperii lux illa fuit: præsagus obibat
Cuncta nitor: risitq; tuo natura sereno.
Visa etiam medio populis mirantibus audax
Stella die: dubitanda nihil: nec crine retuso
Languida: sed quantus numeratur nocte Bootes:
Emicuitq; plagis alieni temporis hospes
Ignis. & agnosci potuit quum luna luceret: a.l.lateret
Siue parens Augusta fuit: seu forte reluxit
Diuus auus: seu te claris properãtibus astris
Cernere sol patiens cœlum commune remisit.
Apparet quid signa ferãt / uentura potestas
Claruit Ascanio subita quum luce comarũ
Innocuus flagraret apex: Phrygioq; uolutus
Vertice fatalis redimiret tempora candor:
At tua cœlestes illustrant omnia flammæ:
Talis ad Idæis primeuus Iuppiter antris Cóparatio
Possessi stetit arce poli: famulosq; recepit
Natura tradente deos: lanugine nondum
Vernabant uultus: nec adhuc per colla fluebant
Moturæ conuexa comæ. tum scindere nubes
Discebat: fulmenq; rudi torquere lacerto.
Lætior Augurio genitor: natisq; superbus

Iam paribus, duplici fultus cōsorte redibat.
Splendebatq; pio complexus pignora curru.
Cōparatio Haud aliter summo gemini cum patre Lacones
Progenies Ledæa sedent: in utroq; relucet
Frater: utroq; soror: similis chlamis effluit auro.
Stellati pariter crines: iuuat ipse Tonantem
Error: & ambiguæ placet ignorantia matri:
Eurotas proprios discernere nescit alumnos.
Oratio Vt domus excepit reduces: ibi talia tecum
Pro rerum stabili fertur ditione locutus.
Si tibi Parthorum solium fortuna dedisset
Chare puer: terrisq; procul uenerandus Eois:
Barbarus Arsacio consurgeret orbe thyaras:
Sufficeret sublime genus: luxuq; fluentem
Deside, nobilitas posset te sola tueri.
Altera Romanæ longe rectoribus aulæ
Conditio, uirtute decet non sanguiue niti
a.l. utilior Maior: & ulterior fato coniuncta potenti.
Nota Vile latēs uirtus: quid enim submersa tenebris
Proderit? obscuro ueluti sine remige puppis:
Vel lyra quæ reticet: uel qui non tenditur arcus.
Hanc tamen haud quisq̄ qui non agnouerit ante
a.l. incestos Semet: & incertos animi placauerit æstus,
Inueniet: longis illuc ambagibus itur.
Disce orbis quod quisq; sibi quum cōderet artus
Nostros, æthereis miscens terrena Prometheus,
Sinceram patri mentem furatus Olymbo.
Continuit claustris: indignantemq; reuinxit.

Et quum non aliter possent mortalia fingi
Adiunxit geminas. Illæ cum corpore lapsæ
Intereunt: hæc sola manet: bustoq; superstes
Euolat: hanc alta capitis fundauit in arce
Mandatricem operum. Prospecturamq; labori.
Illas inferius collo: præceptaq; summæ
Passuras dominæ: digna statione locauit.
Quippe opifex ueritus cōfundere sacra prophanis/
Distribuit partes animæ: sedesq; remouit:
Iram/sanguinei regio sub pectore cordis
Protegit. imbutam flammis: auidamq; nocendi:
Præcipitemq; sui rabie succensa tumescit.
Cōtrahitur stupefacta metu. quūq; omnia secum
Duceret: & requiem membris uesana negaret:
Inuenit pulmonis opem: madidumq; fluenti
Præbuit: ut tumidæ ruerent in mollia fibræ.
At sibi cuncta petens: nil collatura cupido
In iecur & tractus imos compulsa recessit:
Quæ uelut immanes reserat dum bellua rictus
Expleri: pasciq; nequit: nunc uerbere curas
Torquet auariciæ: stimulis nunc flagrat amorū:
Nunc gaudet: nunc mœsta dolet: satiataq; rursus
Exoritur: cæsaq; redit pollentius hydra.
Hos igitur potuit siquis sedare tumultus/
Inconcussa dabit puræ sacraria menti.
Tu licet extremos late dominere per Indos:
Te Medus: te mollis Arabs: te Seres adorent/
Si metuis: si parua cupis: si duceris ira:

Seruitii patiare iugum: tolerabis iniquas
Nota Interius leges: tunc omnia iure tenebis
Quum poteris rex eſſe tui: procliuior uſus
In peiora datur: ſuadetq; licentia luxum:
Illecebriſq; effræna fauet. tunc uiuere caſte
Aſperius/quum prompta Venus: tum durius iræ
Cōſulitur: quū pœna patet: ſed cōprime motus:
Nec tibi quid liceat: ſed quid feciſſe decebit
Occurrat: mentemq; domet reſpectus honeſti.
Hoc te præterea crebro ſermone monebo/
Vt te totius medio telluris in orbe
Viuere cognoſcas: cunctis tua gentibus eſſe
Facta palam: nec poſſe dari regalibus uſq̄
Nota Secretum uitiis. Nam lux altiſſima fati
Oc[c]ultum nil eſſe ſinit: latebraſq; per omnes
Intrat: & obtruſos implorat fama receſſus.
Nota Sis pius in primis: nam quū uincamur in omni
Munere: ſola deos æquat clementia nobis.
Neu dubie ſuſpectus agas: neu falſus amicis:
Rumorum ue auidus: qui talia curat: inanes
Horrebit ſtrepitus: nulla non anxius hora.
Non ſic excubiæ: nec circunſtantia pila/
Quam tutatur amor: non extorquebis amari.
Hoc alterna fides: hoc ſimplex gratia donat.
Nonne uides operum qui ſe pulcherrimus ipſe
Mundus amore ligat: nec ui connexa per æuum
Conſpirant elementa ſibi: qui limite Phœbus
Contentus medio: contentus littore pontus:

Et qui perpetuo terras ambitq; / uehitq;
Nec premat incūbens oneri: nec cesserit aer.
Qui terret plus ipse timet. sors ista Tyrānis
Conuenit: inuideat claris: fortesq; trucident.
Muniti gladiis uiuant: septiq; uenenis:
Ancipites habeant artes: trepidiq; minentur.
Tu ciuem: pattemq; geras: tu consule cunctis/
Nec tibi. nec tua te moueant: sed publica uota.
In cōmune iubes si quid: censesq; tenendū — Nota.
Primus iussa subi: tunc obseruantior æqui
Fit populus: nec ferre uetat: quum uiderit ipsum
Auctorem parere sibi: componitur orbis
Regis ad exemplū: nec sic inflectere sensus
Humanos edicta ualent/ quam uita regētis:
Mobile mutatur semper cum principe uulgus.
His tamen effectis: nec fastidire minores.
Neu pete præscriptos homini transcendere fines:
Inquinat egregios adiuncta superbia mores.
Non tibi tradidimus docilcs seruire Sabæos:
Armeniæ dominū nec te præfecimus oræ:
Nec damus Assyriam / tenuit quam fœmina gentē.
Romani qui cuncta diu rexere/regendi:
Qui nec Tarquinii fastus: nec iura tulere
Cæsaris: annales ueterum delicta loquuntur.
Hærebant maculæ. Quis non per sæcula damnat
Cæsareæ portenta domus? quam dira Neronis
Funera? quam rupes caprearum tetra latebit
Incœsto possessa seni? Victura feretur

Gloria Traiani: non tam qui Tigride uicto
Nostra triumphati fuerat prouincia Parthi
Alta quod inuectus fractis Capitolia Dacis:
Quam patriæ quod mitis erat: Nec desine tales
Nate sequi. Si bella tonant: prius agmina duris
Exerce studiis: & sæuo præstrue Marti.
Non brumæ requies: non hybernacula segnes
Eneruent torpore manus. Ponenda salubri
Castra loco. præbenda uigil custodia uallo.
Disce ubi densari cuneus: ubi cornua tendi
Aequius: aut iterum flecti: quæ montibns aptæ:
Quæ campis acies: fraudi quæ accomoda uallis.
Quæ uia difficilis. fidit si mœnibus hostis/
Tum tibi murali libretut machina pulsu:
a.l. piecta Saxa rotet præceps aries. protectaq; portas
Testudo feriat. ruat emersura iuuentus
Effossi per operata soli. si longa moretur
Obsidio: tum uota caue secura remittas:
Nota Inclusum ue putes: multis damnosa fuere
Gaudia: dispersi pereunt: somnoq; soluti:
Sæpius incaute nocuit uictoria turbæ.
Neu tibi regificis tentoria larga redundent
Deliciis: non imbelles ad signa ministros
Luxuries armata trahat. Neu flantibus austris:
Neu pluuiis cedas: neu defensura calorem
Aurea summoueant rapidos umbracula soles.
Inuentis utare cibis: solabere partes
Aequali sudore tuas. si collis iniquus/

Primus ini: syluam si cædere prouocat usus:
Ne pudeat sumpta, quercum strauisse bipenni.
Calcatur si pigra palus: tuus ante profundum
Prætentet sonipes. fluuios tu protere curru
Hærentes glatie: liquidos tu scinde natatu.
Nunc eques in medias equitum te consere turmas:
Nunc pedes assistas pediti. tum promptius ibunt
Te socio: tum conspicuus: gratusq; geretur
Sub te teste labor. Dicturũ plura parentem,
Voce subis. EQVIdẽ (faueant mõ numina cœptis) Oratio
Hæc effecta dabo: nec me fratriq;: tibiq;
Dissimilem populi: commissaq; regna uidebunt:
Sed cur non potius uerbis quæ disseris usu
Experior? gelidas certe nunc tendis in Alpes:
Duc tecum comitem: figant sine nostra tyrannum
Spicula: pallescat nostro sine Barbarus arcu.
Italiam ne feram furiis prædonis acerbi
Subiectam? patiar Romam seruire clienti?
Vsq; adeo ne puer? nec me polluta potestas:
Nec pia cognati tanget uindicta cruoris?
Per strages equitare libet. da protinus arma.
Cur annos obiicis? pugnæ cur arguor impar?
Aequalis mihi Pyrrhus erat: quum Pergama solus
Verteret: & patri non degeneraret Achilli.
Deniq; si princeps castris hærere nequibo:
Vel miles ueniam. Delibat dulcia nati
Oscula: miratusq; refert. LAVDANDA petisti, Oratio
Sed festinus amor: ueniet robustior ætas,

Ne propera: nec dum decimas emensus aristas,
Aggrederis metuēda uiris: uestigia magnæ
Indolis agnosco. Fertur Pellæus Eoum
Qui domuit Porum: quū prospera sæpe Philippi
Audiret, lætos inter fleuisse sodales,
Nil sibi uincendū patris uirtute relinqui.
Hos uideo motus (fas sit promittere patri)
Tantus eris: nostro nec debes regna fauori:
Cōparatio Quæ tibi iam natura dedit. SIC mollibus olim
Stridula ducturū pratis examina regem
Nascentem uenerant̄ apes: & publica mellis
Cōparatio Iura petunt: traduntq; fauos. SIC pascua paruus
Vendicat: & nec dum firmatis cornibus audax,
Iam regit armentum uitulus: sed prælia differt
In Venerem: patiensq; meum cum fratre tuere
Me bellante locū. Vos impacatus Araxes:
Vos celer Euphrates timeat. sit Nilus ubiq;
Vester: & emisso quicquid sol imbuit ortu:
Si pateant Alpes: habeat si causa secundos
Iustior euentus: aderis: partesq; receptas
Suscipies: animosa tuas ut Gallia leges
Audiat: & nostros æquus modereris Iberos,
Tunc ego securus fati: lœtusq; laborum
Discedam uobis utrunq; regentibus axem.
Interea Musis animus dum mollior, instet:
Et quæ mox imitere legas: nec desinat unq̄
Tecum Graia loqui: tecum Romana uetustas:
Antiquos euolue duces, assuesce futuræ

Militiæ: Latium retro te confer in æuum.
Libertas quæſita placet: mirabere Brutum.
Perfidiam damnas/ Metii ſaciabere pœnis.
Triſte rigor nimius/ Torquati deſpue mores.
Mors impenſa bonum: Decios uenerare ruentes.
Vir ſolus quid fortis agat: te ponte ſoluto
Oppoſitus Cocles. Mutii te flamma docebit:
Quid mora perfringat: Fabius quid rebus in arctis
Dux gerat: oſtendat Gallorum ſtrage Camillus.
Diſcitur hinc nullos meritis obſiſtere caſus.
Prorogat æternã feritas tibi punica famam
Regule. Succeſſus ſuperant aduerſa Catonis.
Diſcitur in quantũ paupertas ſobria poſſit.
Pauper erat Curius reges quum uinceret armis.
Pauper Fabricius Pyrrhi cum ſperneret aurum.
Sordida Serranus flexit dictator aratra.
Luſtratæ lictore caſæ. faſceſq; ſalignis
Poſtibus affixi: collectæ conſule meſſes: a.l. cõſectæ
Et ſulcata diu trabeato rura colono.
Hæc genitor præcepta dabat. VElut ille carinæ
Longæuus rector: uariis quem ſæpe procellis
Explorauit hyems: ponto iam ſeſſus: & annis
Aequoreas Alni nato commẽdat habenas:
Et caſus: arteſq; docet: quo dextra regatur
Sidere: quo fluctus poſſit moderamine falli.
Quæ nota nimborum: qnæ fraus inuida ſerenis.
Quid ſol occiduus prodat: quo ſaucia uento
Decolor iratos attollat Cyntia uultus.

Aſpice nũc quacũque micas: ſeu circulus Auſtri
Magne parens: gelidi ſeu te meruere Triones /
Aſpice: completur uotum: iam natus adæquat
Te meritis: & quod magis eſt obtabile: uincit.
Diſcedens/ clypeum: defenſoremq; dediſti:
Pro nobis nihil ille pati: nullumq; / recuſat
Diſcrimen tentare ſui: non dura uiarum:
Non incerta maris: Libyæ ſqualentis arenas
Audebit ſuperare pedes: madidaq; cadente
Pleiade: Getulas intrabit ſyrtibus undas.
Hunc tamen in primis populos lenire feroces:
Et Rhenum pacare iubes: uolat ille citatis
Vectus equis: nullaq; latus ſtipante caterua.
Aſpera nubiferas qua Rethia porrigit Alpes
Pergit: & hoſtiles (tanta eſt fidncia) ripas
Incomitatus adit. totum properare per amnem.
Attonitos reges humili ceruice uideres.
Ante ducem noſtrum flauam ſparſere Sicambri
Cæſariem. pauidoq; orantes murmure Franci
Procubuere ſolo: iuratur Honorius abſens.
Imploratq; tuum ſupplex Alemania nomen.
a.l.truces Baſternæ Venere duces: uenit accola ſyluæ.
Bructerus Ercinæ: latiſq; paludibus exit
Cimbrus: & ingentes Albim liquere Cheruci.
Accipit ille preces uarias: tardeq; rogatus
Annuit: & magno pacem pro munere donat.
Nobilitant ueteres Germanica fœdera Druſos/
Marte ſed ancipiti: ſed multis cladibus empta.

Quis uictum meminit sola formidine Rhenū?
Quod longis alii bellis potuere mereri:
Hoc tibi dat Stiliconis iter. Post ocia Galli
Limitis: hortaris Graias fulcire ruinas.
Ionium tegitur uelis: uentiq; laborant
Tot curuare sinus: seruaturasq; Corinthum
Prosequitur facili Neptūnus gurgite classes.
Et puer Isthmiaci iam pridem littoris exul
Secura repetit portus cum matre Palæmon.
Castra cruore natant. moritur pellita iuuentus,
Pars morbo: pars ense perit: nō lustra Licæi:
Non Erimātheæ iam copia sufficit umbræ,
Innumeris exuta rogis: exutaq; ferro.
Sic flagrasse suas lætantur Menala syluas.
Excutiat cineres Ephyre: Spartanus: & Arcas
Tutior: exangues pedibus proculcet aceruos:
Fessaq; pensatis respiret Græcia pœnis.
Gens qua non Scyticos diffusior illa Tryones
Incoluit: cui paruus Athos: angustaq; Thrace
Cum transiret erat: per te: uiresq; tuorum
Fracta ducum: lugetq; sibi iam rara superstes:
Et quorum turbæ spacium uix præbuit orbis
Vno colle latent: sitiens inclusaq; uallo
Ereptas quæsiuit aquas: quas hostibus ante
Contiguas: alio Stilico deflexerat arcu:
Mirantemq; nouas ignota per auia ualles,
Iusserat aduerso fluuium migrare meatu.
Obuia quid mirum uinci: quum Barbarus ultro

Iam cupiat seruire tibi. tua Sarmata discors
Sacramenta petit. proiecta fraude Gelonus
Militat. in latios ritus transistis Alani.
Vt fortes in Marte uiros: animisq; paratos:
Sic iustos in pace legis: longumq; tueris
Electos: crebris nec succedentibus urges
Iudicibus: notis regimur: fruimurq; quietis.
Militiæq; bonis: ceu bellatore Quirino:
Ceu placido moderãte Numa. Non iminet ensis:
Nullæ nobilium cædes. Non crimina uulgo
Texuntur. Patria mœstus nõ truditur exul.
Impia continui cessant augmenta tributi.
Non infelices tabulæ: non hasta refixas
Vendit opes auidis. emptor non uoce citatur.
Nec tua priuatis crescunt æraria damnis.
Munificus laudis: sed non es prodigus auri.
Perdurat non empta fides: nec pectora merces
Alligat: ipsa suo pro pignore castra laborant.
Te miles nutritor amat. Quæ deniq; Romæ
Cura tibi? quam fixa manet reuerentia patrum?
Firmatur senium iuris: priscamq; resumunt
Caniciem leges: emendauturq; uetustæ:
Acceduntq; nouæ. talem sensere Solonem
Res Pandioneæ: sic armipotens Lacedæmon.
Quæ sub te uel causa grauis? uel iudicis error?
Nec legitur dubiis quis litibus addere finem
Iustior: & mersum latebris educere uerum.
Quæ pietas? quantusq; rigor: tranquillaq; magni

Vis animi? nulloqꝫ leuis terrore moueri:
Nec noua mirari facilis? quæ docta facultas
Ingenii linguæqꝫ modus? responsa uerentur
Legati: grauibusqꝫ latet sub moribus ætas.
Quantus in ore pater? radiat quam torua uoluptas
Frontis? & Augusti maiestas grata pudoris?
Iam patrias imples galeas: iam Cornus auita
Tentatur: uibranda tibi promittitur ingens
Dextra rudimentis Romanaqꝫ uota moratur.
Quis decor incedis quoties clypeatus: & auro
Squameus: & rutilus cristis: & casside maior?
   Sic quum Threicia primum sudaret in hasta/
Flumina lauerunt puerum Rhodopeia Martem.
Quæ uires iaculis? uel quum Gorthynia tendis
Spicula: quam felix arcus: certiqꝫ petitor
Vulneris: & iussum mentiri nescius ictum?
Scis quo more Cydon: qua dirigat arte sagittas
Armenius: refugo quæ sit fiducia Partho.
   Sic Amphioniæ pulcher sudore palestræ Cōparatio
Alcides pharetras: Dircæaqꝫ tela solebat
Prætentare feris/olim domitura Gigantes:
Et pacem latura polo: semperqꝫ cruentus
Ibat: & Alcmenæ prædam referebat ouanti.
Cæruleus tali prostratus Apolline Python
Implicuit fractis moritura uolumina syluis.
Quum uectaris equo: simulacraqꝫ Martia ludis:
Quis molles sinuare fugas: quis tendere contum
Acrior? aut subitos melior flexisse recursus?

Non te Maſſagetæ:nõ gens exercita campo
Theſſala:non ipſi poterunt æquare bimembres.
Vix comites alæ : uix te ſuſpenſa ſequuntur
Agmina:feruenteſq; tument poſt terga Dracones.
Vtque tuis primum ſonipes calcaribus arſit,
Igneſcunt patulæ nares:non ſentit arenas
Vngula:diſcuſſæq; iubæ ſpargũtur in armos.
Turbantur Phaleræ.ſpumoſis morſibus aurum
Fumat:anhelantes exundant ſanguine gemmæ.
Ipſe labor:puluiſq; decet : confuſaq; motu
Cæſaries:ueſtis radiato Murice ſolem
Conbibit:ingeſto criſpatur purpura uento.
Si dominus legeretur equis:tua poſceret ultro
Verbera Nereidum ſtabulis nutritus Arion.
Seruiretq; tuis contempto Caſtore frenis
Cyllarus.& flauum Xantus ſpreuiſſet Achillem.
Ipſe tibi famulas præberet Pegaſus alas.
Portaretq; libens:melioraq; pondera paſſus
Bellerophontæas indignaretur habenas.
Quin etiã uelox Auroræ nuncius Aethon,
Qui fugat hinnitu ſtellas : roſeoq; domatur
Luciſero:quoties equitem te cernit ab aſtris
Inuidet:inque tuis mauult ſpumare lupatis.
  Nũc quoq; quos habitus:quãtæ miracula põpæ
Vidimus? Auſonio quum iam ſuccinctus amictu
Per Ligurũ populos ſolito conſpectior ires?
Atq; inter niueas alte ueherere cohortes?
Obnixiſq; ſimul pubes electa lacertis

Sidereum geſtaret onus. SIC numina Memphis Cõparatio
In uulgus proferre ſolet: penetralibus exit
Effigies: breuis illa quidem / ſed plurimus infra
Linigeri impoſita ſuſpirans ueſte ſacerdos/
Teſtatur ſudore deum. Nilotica Siſtris
Ripa ſonat: uarioſq; modos Aegyptia ducit
Tibia: ſubmiſſis admugit cornibus Apis.
Omnis nobilitas: omnis tua ſacra frequentat.
Tybridis & Latii ſoboles: cõuenit in unum.
Quicq̃d in orbe fuit procerũ: q̃bus auctor honoris/
Vel tu: uel genitor: numeroſo cõſule conſul
Cingeris: & ſocios gaudes admittere patres.
Illuſtri te prole Tagus: te Gallia doctis
Ciuibus: & toto ſtipatur Roma ſenatu.
Portatur iuuenum ceruicibus aurea ſedes:
Ornatuq; nouo grauior deus: aſperat Indus
Velamenta lapis. precioſaq; fila Smaragdis
Ducta uirent: Amethiſtus ineſt: & fulgor Hiberus.
Temperat arcanis Hiacynthi cærula flammis.
Nec rudis in tali ſuffecit gratia textu.
Auget acus meritum: picturatũq; metallis
Viuit opus: multaq; ornantur Iaſpide uultus.
Et uariis ſpirat Nereia Baccha figuris:
Quæ tantum potuit digitis mollire rigorem
Ambitioſa colus? uel cuius pectinis arte
Traxerunt ſolidæ gemmarum ſtamina telæ?
Inuia quis calidi ſcrutatus ſtagna profundi
Tethios inuaſit gremium? quis diuitis algæ

Gremia flagrantes inter quæsiuit arenas.
Quis iunxit lapides Ostro / quis miscuit ignes
Sydonii rubriq; maris: tribuere colorem
Phœnices: Seres subtegmina: pondus Hidaspes.
Hoc si Mœonias cinctu graderere per urbes/
In te pampineos præferret Lydia Tyrsos:
In te Nysa choros: dubitarēt Orgia Bacchi
Cui furerent: irent blādæ sub uincula tigres.
Cōparatio Talis Erythræis intextus Nebrida gemmis
Liber agit currus: & Caspia flectit eburnis
Colla iugis: Satyri circum: crinemq; solutæ
Mœnades astringūt hederis uictricibus Indos.
Ebrius hostili uelatur palmite Ganges.
Aspice mox lætum sonuit clamore tribunal
Te fastos ineunte quater/solennia ludit
Omnia libertas: deductum uindice morem
Lex celebrat: famulusq; iugo laxatus herilis
Ducitur: & grato remeat securior ictu.
Tristis conditio pulsata fronte recedit
In ciuem: rubuere genæ: tergoq; remouit
Verbera: promissi felix iniuria uoti.
Prospera Romuleis sperantur tempora rebus
In nomen uentura tuum: præmissa futuris
Dant exempla fidem: quoties te cursibus æui
Præfecit: tocies accessit laurea patri.
Ausi Danubium quondam transnare Crutunni
In lintres fregere nemus: tibi mille ruebant
Per fluuium plenæ cuneis immanibus alni.

Dux Odotheus erat: tantæ conamina classis
Incipiens ætas & primus contulit annus.
Submersæ sedere rates: fluitantia nunquam
Largius Arctoos pauere cadauera pisces.
Corporibus premitur Peuce: per quinq; recurrens
Hostia: Barbaricos uix egerit unda cruores.
Confessusq; pares Odothei regis opima
Rettulit: exuuiasq; tibi: ciuile secundis
Conficis auspiciis bellum. tibi debeat orbis
Facta Grutunnorũ: debellatumq; Tyrannũ.
Ister sanguineos egit te consule montes.
Sed patriis olim fueras successibus auctor.
Nunc erit ipse tuis. semper uenere triumphi
Cum Trabeis: sequiturq; tuos uictoria Fasces.
Sis precor assidue consul: Mariiq; relinquas
Et senis Augusti numerum. Quæ gaudia mundi
Per tua lanugo quum serpere cœperit ora:
Quum tibi prodiderit festas nox pronuba tedas:
Quæ tali donata toro? quæ Murice fulgẽs
Ibit in amplexus tanti regina mariti?
Quæ nam tot diuis ueniet nurus? omnibus aruis:
Et toto dotanda mari: quantusq; feretur
Idem per Zephyri metas Hymeneus: & Euri.
O mihi si liceat thalamis intendere carmen
Connubiale tuis: si te iam dicere patrem
Tempus erit: quum tu trans Rheni cornua uictor
Arcadius: captæ spoliis Babylonis honestus
Cõmunem maiore toga signabitis annum.

Crinituſq; tuo ſudabit falce Lyæus.
Vltima fraternas horrebunt Bactra ſecures.

ARGVMENTVM.

Manlius Theodorus uir omniũ ſcientiarũ peritiſſimus: poſt multarũ prouintiaꝝ adminiſtationẽ: cũ Hono. imperatore, conſularẽ adeptus eſt dignitatẽ. In hũc utputa ſibi amiciſſimũ, Panegyrim hanc, nõ minus doctam q̄ elegantem edidit Claudia. Manlii mores: uarias diſciplinas: dignitates q̄plurimas cõtinentem. Proſper: & alii nõnulli Manliũ, & Theodorũ nõ eundẽ, falſo exiſtimãt. Manlii Theodori huius. 18. de Ciuitate dei meminit Auguſtinus.

CLAVDIANI PROLOGVS IN PANEgyrim Manlii Theodori conſu.

VDEBIS NE PRECOR DOCTE ſubiecta cateruæ
Inter tot proceres noſtra Thalia loqui?
Nec te fama uetat, uero q̄ celſius actam,
Vel ſeruaſſe labor: uel meminiſſe pudor.
An tibi continuis creuit fiducia caſtris?
Totaq; iam uatis pectora miles habet?
Culmina Romani: maieſtatemq; Senatus:
Et quibus exultat Gallia cerne uiros.
Omnibus audimur terris: mũdiq; per aures
Ibimus: ha nimius conſulis urget amor.
Iuppiter (ut perhibent) ſpaciũ quũ diſcere uellet)

Naturæ regni neſcius ipſe ſui:
Armigeros utrinq; duos æqualibus alis/
Miſit ab Eois: Occiduiſq; plagis.
Parnaſus geminos (fertur) iunxiſſe uolatus:
Contulit alternas Pythius axis aues.
Princeps non aquilis terram cognoſcere curat:
Certius in nobis æſtimat imperium.
Hoc ego concilio collectum metior orbem:
Hoc uideo cœtu quicquid ubiq; micat.

CONTENTA IN HAC PANEGYRI.

CLAVDIANI PANEGYRIS IN CONSVLatum Manlii Theodori.

IPSA QVIDEM VIRTVS PRECIVM sibi: ſolaq; late
Fortuna ſecura nitet: nec faſcibus ullis
Erigitur: plauſuue petit clareſcere uulgi.
Nil opis externæ cupiens: nil indiga laudis/
Diuitiis animoſa ſuis: immotaq; cunctis

Casibus: ex alta mortalia despicit arce.
Attamen in uitam blande uestigat: & ultro
Ambit honor. Docuit toties a rure profectus
Lictor: & in mediis consul quæsitus aratris.
Te quoq; naturæ sacris: mundiq; uacantem/
Emeritum pridem: desudatisq; remotum
Iudiciis: eadem rursus complexa potestas
Euehit: & reducem notis imponit habenis.
Accedunt Trabeæ: nil iam Theodore relictum
Quo uirtus animo crescat/ uel splendor honore:
Culmen utrunq; tenes. talem te protinus anni
Formauere rudes: & dignum uita Curuli
Traxit iter: primæq; senes cessere iuuentæ.
Iam tunc canities animi: iam dulce loquendi
Pondus. & attonitas sermo qui duceret aures.
Mox undare foro uictrix opulentia linguæ/
Tutariq; reos: ipsa hæc amplissima sedes
Orantem stupuit bis laudatura regentem:
Hinc te pars Libyæ moderantem iure probauit:
Quæ nunc tota probat: longi sed pignus amoris
Exiguæ peperere moræ: populumq; clientem
Publica mansuris testantur uocibus æra.
Inde tibi Macedum tellus: & condita Pelle
Mœnia: quæ famulus quondã ditauit Hidaspes:
Tantaq; commissæ reuocasti gaudia genti
Mitibus arbitriis: quantũ bellante Philippo
Floruit: aut nigri cecidit quum regia Pori.
Sed non ulterius te præbuit urbibus aula/

a.l. mãsue/tis

Maluit esse suum terris: edicta daturus
Supplicibus responsa uenis: oracula regis:
Eloquio creuere tuo. nec dignius unq̄
Maiestas meminit sese Romana loquutam.
Hinc sacræ mandantur opes: orbisq; tributa
Possessi quicquid fluuiis euoluitur auri.
Quicquid luce procul uenas rimata sequaces
Abdita pallentis fodit solertia Bessi.
Ac uelut exertus lentandis nauita tonsis — Cóparatio
Preficitur lateri custos: hinc ardua proræ
Temperat: & fluctus tempestatesq; futuras
Edocet: assiduo cum dorida uicerit usu.
Iam clauum totamq; subit torquere carinam.
Sic quum clara diu rerum documenta dedisses:
Non te parte sui sed in omni corpore sumpsit
Imperium: cunctaq; dedit tellure regendos
Rectores Hispana tibi Germanaq; Tethis:
Paruit: & nostro diducta Britãnia mundo:
Diuersoq; tuas coluerunt gurgite uoces
Lentus Arar: Rhodanusq; celer: & diues Iberus.
O quoties doluit Rhenus qua barbarus ibat.
Quod te non geminis frueretur iudice ripis.
Vnius fit cura uiri: quodcunq; rubescit
Occasus: quodcunq; dies deuexior ambit.
Tam celer assiduos expleuit cursus honores.
Vna potestatum spaciis interfuit ætas:
Totq; gradus fati iuuenilibus intulit annis.
Postq̄ parta quies: & summum nacta cacumen

Iam secura petit: priuatum gloria portum:
Ingenii redeunt fructus: aliiq; labores.
Et uitæ pars nulla perit: quodcunq; recedit
Litibus: incumbit studiis: animusq; uicissim,
Aut curã inponit populis. aut ocia Musis.
Omnia Cecropiæ relegis secreta senectæ:
Discutiẽs quid quisque nouum mãdauerint æuo:
Quantaq; diuersæ producãt agmina sectæ.
Namq; aliis princeps rerum disponitur aer.
Hic confidit aquis. hic procreat omnia flãmis.
Alter in Aetneas casurus sponte fauillas
Disperpit: reuocatq; deum: rursusq; receptis
Nectit amicitiis quicquid discordia soluit.
Corporis hic damnat sensus: uerũq; uideri
Pernegat: hic semper lapsuræ pondera terræ,
Conatur rapido cœli fulcire rotatu.
Accenditq; diem prerupti turbiue saxi.
Ille ferox: unoq; regi non passus Olympo:
Immersum per inane uolat: finemq; perosus,
Parturit innumeros angusto pectore mundos.
Hic uaga collidunt cæcis primordia plagis:
Numina constituunt alii: casusq; relegant.
Graiorum obscuras Romanis floribus artes
Irradias: uicibus gratis formare loquentes
Suetus: & alterno uerum contexere nodo.
Qnicquid Socratico manauit ab ordine. quicquid
Docta Cleantææ sonuerunt atria turbæ.
Inuentum quodcunq; tuo Chrysippe recessu.

Quicquid Democritus riſit: dixitq; tacendo
Pythagoras. uno ſe pectore cuncta uetuſtas
Condidit: & maior collectis uiribus exit:
Ornantur ueteres: & nobiliore magiſtro
In Latium ſpretis Academia migrat Athenis.
Vt tandem proprius diſcat quo fine beatum
Dirigitur: quæ norma boni. quis limes honeſti.
Qnæ nam membra ſui uirtus diuiſa domandis
Obiectet uitiis. quæ pars iniuſta recidat.
Quæ uincat ratione metus: quæ frænet amores.
At quoties elementa doces: ſemperq; fluentis
Materiæ cauſas. quæ uis animauerit Aſtra.
Impleritq; choros. quo uiuat machina motu.
Sidera cur ſeptem retro nitantur in ortus
Obluctata polo. uariiſq; meatibus idem
Arbiter: an geminæ conuertant æthera mentes.
Sit ne color proprius rerum: luciſq; repulſu
Eludant aciem. tumidos quæ luna recurſus
Nutriat oceani: quo fracta tonitrua uento.
Quis trahat hymbriferas nubes. quo ſaxa creantur
Grãdinis: unde rigor niuibus: quæ flabra per auras
Excutiant rutilos tractus: aut fulmina uelox
Torqueat: aut triſtem figat crinita cometem.
  Iam tibi cõpoſitam fundauerat anchora puppim:
Telluris iam certus eras. facunda placebant
Ocia: naſcentes ibant in ſæcula libri:
Quum ſubito liquida ceſſantem uidit ab æthra
Iuſticia: & tanto uiduatas iudice leges:

Continuo frontem lymbo uelata pudicam
Deserit: Autumni portas: qua uergit in Austrum
Signifer: & noctis reparant dispendia chelæ.
Pax auibus quacunq; uolant. rabiemq; fremẽtes
Deposuere feræ. lætatur terra reuerso
Numine. quod prisci post tempora perdidit auri.
Illa per occultum ligurum se mœnibus infert.
Et castos leuibus plaustris ingressa penates
Inuenit æthereos signantem in puluere cursus.
Quos pia sollicito depræhendit pollice Memphis/
Quæ moueant momẽta polum: quã certus in astris
Error: quis tenebras casus solisq; meantem
Defectum: uideat numeris: quæ linea Phœben
Damnet: & excluso pallentem fratre relinquat.
Vt procul aspexit fulgentia uirginis ora:
Cognouitq; deam/ uultus ueneratur amicos:
Occurrit. scriptæq; notas confundit arenæ.
Oratio Tũc sic diua prior: MANLI sincera bonorũ
Congeries: in quo ueteris uestigia recti/
Et ductos uideo mores meliore metallo:
Iam satis indultum studiis: musæq; tot annos
Eripuere mihi. pridem te iura reposcunt
Aggredere: & nostro rursum te redde labori:
Nec tibi sufficiat transmissæ gloria uitæ.
Humanum curare genus quis terminus unq̃
Nota Prescripsit? Nullas recipit prudẽtia metas.
Adde quod hæc potuit multis cõtingere sedes:
Sed meritis tantum redeunt: actusq; priores

Commendat repetitus honor: uirtusq; reducit.
Quos fortuna regit: melius: magnoq; petendũ
Credis: an abstrusa rerum ratione morari?
Scilicet illa tui patriam præcepta Platonis
Erexere magis: quam qui responsa sequutus
Obruit Eoas classes: urbesq; carinis
Vexit: & arsuras Medo subduxit Athenas.
Spartanis potuit robur præstare Lycurgus
Matribus: & sexum leges uicere seueræ,
Ciuibus: & uetitis ignauo credere muro
Tutius obiecit nudam Lacedemona bellis.
An tot Pythagoræ monitus: animiq; silentes
Famosum Oebalii luxum præssere Tarẽti.
Quis uero insignem tanto sub principe curam
Respuat? aut quando meritis maiora patebũt
Præmia? quis demens adeo: qui iungere sensus
Cum Stilicone neget? similem quæ pertulit ætas
Consilio: uel marte uirum? nunc Brutus amaret
Viuere sub regno tali: succumberet aulæ
Fabricius. cuperent ipsi seruire Catones.
Nonne uides ut nostra soror clementia, tristes
Obtundit gladios? fratres amplexa serenos
Assurgat pietas? fractis ut lugeat armis
Perfidia? & laceris morientes crinibus hydri
Lambant inualido furiarum uincla ueneno?
Exultat cum Pace Fides: iam sidera cunctæ
Linquimus: & placidas inter discurrimus urbes.
Nobiscum Theodore redi. Subit ille loquentem

Oratio

Talibus. AGRESTEM dudũ me diua reuerti
Cogis: & infectum longi rubigine ruris
Ad tua signa uocas? nunq̃ mihi cura tot annis
Altera/ quam duras sulcis mollire nouales:
Nosse soli uires: nemori quæ commoda rupes?
Quis felix oleæ tractus: quæ gleba faueret
Frugibus: aut qualis tegeret uindemia colles?
Terribiles rursum lituos ueteranus adibo?
Et desueta uetus tentabo cærula uector?
Collectamq; diu: & certis utcunq; locatam
Sedibus: in dubium patiar deponere famam?

Nota

Nec me quid ualeat natura fortior usus
Præterit: aut quantum neglectæ defluat arti.
Desidis aurigæ non audit uerbera currus:
Nec manus agnoscit quem non exercuit arcum.
Esse sed iniustnm fateor quodcunq; negatur

Nota

Iusticiæ. Tu prima hominem siluestribus antris
Elicis: & fœdo detergis sæcula uictu.
Te propter colimus leges: animosq; ferarum
Exuimus: nitidis quisquis te sensibus hausit/
Irruet intrepidus flammis: hiberna secabit
Aequora: consertos hostes superabit inermis.
Ille uel æthiopum puluis solabitur æstus:
Illum trans Scythiam uernus comitabitur aer:
Sic fatus tradente dea suscœpit habenas.
Quattuor ingenti iuris temone refusas
Prima Padũ: Tyberimq; ligat: crebrisq; micantem
Vrbibus Italiam: Lydos: Pœnosq; secunda

Temperat: Illyrico se tertia porrigit orbi.
Vltima Sardiniam: Cirnon: trifidamq; retentat
Sicaniam: & quicquid Tyrrhena funditur unda:
Vel gemit Ionia. nec te tot limina rerum:
Aut tantum turbauit onus. SED ut altus Olympi Cōparatio
Vertex: qui spacio uentos: hyemesq; relinquit:
Perpetuum nulla temeratus nube serenum
Celsior exurgit pluuiis: auditq; ruentes
Sub pedibus nimbos: & rauca tonitrua [calcat:
Sic patiens animus per tanta negocia liber
Emergit: similisq; sui: iustiq; tenorem
Flectere: non odium cogit: nō gratia suadet:
Nam spretas quis opes: intactaq; pectora lucro
Commemoret fuerint aliis hæc forte decora.
Nulla potest laus esse tibi: quæ crimina purget.
Seruat in offensam diuina modestia uocem.
Temperiem seruant oculi: nec lumina feruor
Asperat: aut rabidas diffundit sanguine uenas:
Nullaq; mutati tempestas proditur oris.
Quinetiam sontes expulsa corrigis ira:
Et placidus delicta domas: nec dentibus unquam
Instrepis horrendum: fremitu nec uerbera posc'
Qui fruitur pœna ferus est: legumq; uidetur
Vindictam præstare sibi: quum uiscera felle
Canduerint: ardet stimulis: ferturq; nocendi
Prodigus: ignarus causæ. Diis proximus ille est: Nota
Quem ratio: non ira mouet: qui facta rependens
Consilio: punire potest mucrone cruento.

Se iactent alii: studeant feritate timeri:
Addictoq; hominũ cumulent æraria censu.
Lene fluit Nilus: sed cunctis amnibus extat
Vtilior: nullas confessus murmure uires.
Acrior at rapidus tacitas prætermeat ingens
Dannubius ripas: eadem clementia sæui
Gurgitis immensum deducit in hostia Gangem:
Torrentes immane fremant: lapsisq; minantur
Pontibus: inuoluant spumoso uertice siluas:
Nota Pax maiora decet. Peragit tranquilla potestas
Quod uiolenta nequit: mandataq; fortius urget
Imperiosa quies. idem prædurus iniquas
Accepisse preces: rursus quæ digna petitu
Largitor facilis: nec quæ comitatur honores
Ausa tuam leuiter tentare superbia mentem:
Frons priuata manet: non se meruisse fatetur:
Qui creuisse putet: rigidi sed plena pudoris
Elucet grauitas fastu iucunda modesto.
Quæ non seditio? quæ non insania uulgi
Te uiso lenita cadat? quæ dissona ritu
Barbaries: media quam non reuerentia frangat?
Vel quis non sitiens sermonis mella politi/
Disceret Orphæos blanda testudine cantus?
Qualem te legimus teneri primordia mundi
Scribentem: aut partes animæ: per singula talem
Cernimus: & similes agnoscit pagina mores.
Nec dilata tuis Augusto iudice merces
Officiis: illumq; habitũ: quo iungitur aulæ

Curia: qui ſocios proceres cum principe nectit:
Quem quater ipſe gerit: perfecto detulit anno:
Depoſuitqꝫ ſuas te ſuccedente Curules.
Creſcite uirtutes: fœcundaqꝫ floreat ætas.
Ingeniis patuit campus: certuſqꝫ merenti
Stat fauor. ornatur propriis induſtria donis.
Surgite ſopitæ quas obruit ambitus artes.
Nil licet inuidiæ Stilico dum proſpicit orbi:
Sidereuſqꝫ gener. non hic uiolata Curulis:
Turpia non Latios inceſtant nomina faſtos:
Fortibus hæc conceſſa uiris: ſoliſqꝫ gerenda
Patribus: & Romæ nunq̄ latura pudorem.
Nuncia uotorum celeri iam fama uolatu
Mouerat Aonios audito conſule lucos:
Cõcinuitqꝫ felix Helicon: fluxitqꝫ Aganippe
Largior: & docti riſerunt floribus amnes.
Vranie redimita comes: qua ſæpe magiſtra
Manlius igniferos radio deſcripſerat axes:
Sic alias hortata deas. PATIMVR ne ſorores Oratio
Optato procul eſſe die? nec limina noſtri
Conſulis: & ſemper dilectas uiſimus ædes?
Et faſces ſubiiſſe nouos? Miracula plebi
Colligite: & claris nomen celebrate Theatris.
Tu Iouis æquorei ſub merſam fluctibus aulam/
Oratum uolucres Erato iam perge quadrigas:
A quibus haud unquam palmam rapturus Arion.
Illuſtret circum ſonipes. quicunque ſuperbo
Perſtrepit hinnitu Betim: qui ſplendida potat

Stagna Tagi: madidoq; iubas aſpergitur auro.
Calliope liquidas Alcidem poſce Palæſtras.
Cuncta Palæmoniis manus explorata coronis
Adſit: & Helæo pubes laudata Tonanti.
Tu iuga Taygeti: frondoſaq; Mænala Clio
I: Triuiæ ſupplex: non aſpernata rogantem
Amphitheatrali faueat Latonia pompæ.
Audaces legat ipſa uiros: qui corda ferarum
Arte ligent: certoq; premant uenabula niſu:
Ipſa truces fœtus: captiuaq; ducat ab antris
Prodigia: & cædis ſitientem differat arcum.
Conueniant urſi: magna quos mole ruentes
Torua Lycaoniis Helice miretur ab aſtris.
Perfoſſiq; ruant populo pallente leones.
Quales Migdonio curru frænare Cybelle
Optet: & Herculei mallent fregiſſe lacerti.
Obuia fulminei properent ad uulnera Pardi
Semine permixto geniti: quum forte leænæ
Nobiliorem uterum uiridis corrupit adulter.
Hi maculis patres referunt: & robore matres.
Quicquid monſtriferis nutrit Getulia campis:
Alpina quicquid tegitur niue: Gallica ſi quid
Sylua timet: iaceat: largo diteſcat arena
Sanguine: conſument totos ſpectacula montes:
Nec molles egeant noſtra dulcedine ludi:
Qui lætis riſum ſalibus mouiſſe facetus.
Qui nutu: manibuſq; loquax: cui tibia flatu:
Cui plectro pulſanda Chelis: qui pulpita ſocco

Perſonat:aut alte graditur maiore Cothurno.
Et qui magna leui detrudens murmura tactu/
Innumeras uoces ſegetis moderatur ahenæ:
Intonat erranti digito: penituſq; trabali
Vecte/laborantes in carmina concitat undas.
Vel qui more auium ſeſe iaculantur in auras:
Corporaq; ædificant celeri creſcentia nexu.
Quorum compoſitam puer augmētatus in artem/
Emicet:& uinctus plantæ uel curſibus hærens:
Pendula libato figat ueſtigia ſaltu.
Mobile ponderibus deſcendat pegma reductis:
Inq; chori ſpeciem ſpargentis in ardua flammas
Scæna rotet:uarios effingat Mulciber orbes.
Per tabulas impune uagus: pictæq; citato
Ludant igne trabes:& non permiſſa morari
Fida per innocuas errent incendia turres.
Laſciui ſubito confligant æquore lembi:
Stagnaq; remigibus ſpument immerſa canoris. a.I.inmēſa
Conſul per populos:idemq; grauiſſimus auctor
Eloquii:duplici uita ſubnixius in æuum:
Procedat pariter libris/faſtiſq; legendus:
Accipiat patris exemplum:tribuatq; nepoti
Filius:& cœptis ne deſit faſcibus hæres
Decurrat Trabeata domus: tradatq; ſecures
Mutua poſteritas:ſeruatoq; ordine fati
Manlia continuo numeretur conſule proles.

ARGVMENTVM.

Stilico Valẽti: uel ut alii uolũt/ Valũti filius: ex Vã/
dalia Europæ Septẽtrionalis regione oriũdus fuit.
Cui cũ annis plurimis sub Theodosio imperatore
fortissime militasset. Serena Honorii filia: ac Theo/
dosii imꝑatoris neptis: in suarũ uirtutũ præmium/
matrimonio cõiuncta est: ex qua Eucheriũ: Mariã:
ac Termantiã filios ꝓcreauit. Eidẽ præterea Stilico
ni/ moriens Theodosius/ Honorii filii: ac Romani
imperii (ut est dictũ ante) curã cõmisit. Mariã præ/
terea filiã/ eidẽ Honorio (id enĩ e uita discedẽs The/
odosius/ mãdauerat) dedit uxorem. Is rursus Stilico
salutis nostræ anno. 402. &. 407. bis Romanorum
cõsul effectus est. Hũc Stiliconẽ Claudianus ceu suũ
Mecenatẽ/ Panegyricis his tribus ad cœlũ tollit: &
ut aiunt diuitibus cõsecrat insulis. Nostri aũt Stili/
conem indignũ his laudibus iudicant/ id quod eius
uitæ exitus patefecit/ cũ ob affectatũ Eucherio filio
imperiũ/ a militibꝰ Honorii/ in foro pacis cũ Euche
rio filio: ac eius factionis plærisq;/ occisus fuerit.

CONTENTA IN HOC OPERE.

citus uincitur. 354. Victoriã Gildonis præfert aliis Romanorum uictoriis. 369.

CLAVDIANI PANEGYRIS PRIMA IN laudes Stiliconis.

c ONTINVANT SVPERI PLENO
Romana fauore
Gaudia: successusq; nouis successibꝰ augẽt.
Coniugii nec dum festinos gaudia cantus
Sopierant: cecinit fuso Gildone triumphus:
Et calidis thalami successit laurea sertis:
Sumeret ut pariter princeps: nomenq; mariti:
Victorisq; decus. Libyæ post prælia crimen
Concidit Eoum: rursusq; Oriente subacto
Consule defensæ surgunt Stilicone secures.
Ordine uota meant. Equidem si carmen in unum
Tantarum sperem cumulos aduoluere rerum/
Promptius imponam glaciali Pelion Ossæ.
Si partem tacuisse uelim: quodcunq; relinquam
Maius erit. ueteres actus: primamq; iuuentam
Prosequar: Ad sese mentem præsentia ducunt.
Narrem iusticiam: resplendet gloria Martis.
Armati referam uires: plus egit inermis.
Quod floret Latium: Latio quod reddita seruit
Africa: uicinum quod nescit Iberia Maurum:
Tuta quod imbellem miratur Gallia Rhenum.
An gelidam Thracem: decertatosq; labores
Hebro teste canam: magnum mihi panditur æquor

Ipſaq; Pierios laſſant procliuia currus.
Laudibus innumeris: Etenim mortalibus ex quo
Tellus cœpta coli: nunq̃ ſincera bonorum
Sors ulli conceſſa uiro: quem uultus honeſtat/
Decorant mores: animus quẽ pulchrior ornat/
Corpus deſtituit. Bellis inſignior ille
Sed pacem fœdat uitiis: hic publica felix/
Sed priuata domus. Partitum ſingula quemq;
Nobilitant: hũc forma decens: hũc robur in armis:
Hunc rigor: hũc pietas: illum ſolertia iuris:
Hunc ſoboles: caſtiq; tori: ſpargũtur in omnes/
In te mixta fluunt: & quæ diuiſa beatos
Efficiunt: collecta tenes. Quid facta reuoluam:
Militiamq; patris? cuius protendere famam
Si nihil egiſſet clarum: nec fida Valenti
Dextera duxiſſet rutilantes crinibus alas/
Sufficeret natus Stilico. mens ardua ſemper
A puero: teneriſq; etiam fulgebat in annis
Fortunæ maioris honos: erectus: & acer
Nil breue moliri. nullis hærere potentum
Liminibus: faſtiſq; loqui: iam digna futuris:
Iam tunc conſpicuus: iam tunc uenerabilis ibas:
Spondebat ducem celſi nitor igneus oris:
Membrorumq; modus: qualem nec carmina fingũt
Semideis: quacũq; alte gradereris in urbe
Cedentes ſpaciis: aſſurgenteſq; uidebas/
Quanuis miles adhuc: taciti ſuffragia uulgi
Iam tibi detulerant: quicquid mox tradidit aula:

a.l. in publica felix ſed priuata minus.

a.l. Valũti

Vix primæuus eras: pacis quum mitteris auctor
Aſſyriæ: tanta fœdus cum gente ferire
Commiſſum iuueni. Tigrim tranſgreſſus: & altum
Euphratem: Babylona petis. ſtupuere ſeueri
Parthorum proceres: & plebs pharetrata: uidendi
Flagrauit ſtudio. defixæq; hoſpite pulchro
Perſides: arcanum ſuſpirauere calorem.
Thuris odoratæ cumulis: & meſſe Sabæa
Pacem conciliant aræ penetralibus ignem:
Sacratum rapuere aditis: rituq; iuuencos
Caldæo/ſtrauere magi: rex ipſe micantem
Inclinat dextra pateram: ſecretaq; belli:
Et uaga teſtatur uoluentem ſidera Mytram.
Si quando ſocii tecum uenatibus ibant/
Quis Stilicone prior ferro penetrare leones
Cominus: aut longe uirga trāſfigere Tigres?
Flectenti facile Medus tibi ceſſit habenas:
Torquebas refugum Parthis mirantibus arcum.
Nubilis interea maturæ uirginis ætas
Vrgebat patrias ſuſpenſo principe curas:
Quem ſimul imperioq; ducem: natæq; maritum
Proſpiceret dubius: toto quærebat ab axe
Dignum coniugio generum: thalamiſq; Serenæ:
Iudicium uirtutis erat: per caſtra: per urbes:
Per populos animi cunctantis libra cucurrit:
Tu legeris: tantoſq; uiros quos obtulit orbis/
Intra conſilium uincis: ſenſumq; legentis
Et gener Auguſtis olim ſocer ipſe futurus

Accedis: radiis auri: tyriaqꝫ ſuperbit
Maieſtate torus. Comitata parentibus exit
Purpureis uirgo ſtabat: pater inde trophæis
Inclytus. inde pium matris regina gerebat
Obſequiũ: grauibus ſubnectens flammea gẽmis.
Tunc & ſolis equos: tunc exultaſſe choræis
Aſtra ferunt: melliſqꝫ lacus: & flumina lactis
Erupiſſe ſolo: quum floribus æquora uernis
Boſphorus indueret: roſeiſqꝫ euinta coronis
Certantes Aſiæ tedas. Europa leuaret.
Felix arbitrii princeps: qui congrua mundo
Iudicat: & primus ſenſit quod cernimus omnes.
Talem quippe uirum natis adiunxit: & aulæ:
Cui nec luxuries bello: nec blanda periclis
Ocia: nec lucis fructus precioſior unq̄
Laude fuit. Quis enim Myſos in plauſtra feroces
Reppulit? aut ſæua Proponti cæde tumentes
Baſternas una potuit delere ruina?
Pallantis iugulum Turno moriente piauit
Aeneas. tractuſqꝫ rotis ultricibus Hector
Irato uindicta fuit: uel quæſtus Achilli.
Tu neqꝫ ueſano raptas uenalia curru
Funera: nec uanam corpus meditaris in unũ
Sæuiciam. turmas equitum: peditumqꝫ cateruas:
Hoſtileſqꝫ globos tumulo proſternis amici.
Inferiis gens tota datur: nec Mulciber auctor
Mendacis clypei: fabricataqꝫ uatibus arma
Conatus iuuere tuos: tot barbara ſolus

Milia: iam pridem miſeram uaſtantia Thracem
Finibus exiguæ uallis concluſa tenebas.
Nec te terriſonus ſtridor uenientis Alani:
Nec uaga Hũnorum feritas: non falce Gelonus:
Non arcu pepulere Getæ: non Sarmata conto.
Extinctiq; forent penitus: ni more maligno
Falleret Auguſtas occultus proditor aures:
Obſtrueretq; moras: ſtrictumq; reconderet enſem.
Solueret obſeſſos præberet fœdera captis.
Aſſiduus caſtris aderat: rariſſimus urbi.
Si quando trepida princeps pietatẽ uocaret/
Vixque ſalutatis laribus: uix coniuge uiſa:
Deterſo necdum repetebat ſanguine campum.
Nec ſtetit Eucherii: dum carperet oſcula ſaltem:
Per galeam patris ſtimulos: igneſq; mariti
Vincit cura ducis. Quoties ſub pellibus egit
Aedonias hyemes? & tardi flabra Bootæ?
Sub diuo Ryphæa tulit? quumq; igne propinquo
Frigora uix ferrent alii: tunc iſte rigentem
Dannubiũ calcabat eques: niuibuſq; profundum
Scandebat criſtatus Athon: lateq; coruſco
Curuatas glacie ſyluas umbone ruebat.
Nnnc prope Cimmerii tendebat littora ponti.
Nunc dabat hybernũ Rhodope nimboſa cubile.
Vos Hemi gelidæ ualles: quas ſæpe cruẽtis
Stragibus æquauit Stilico. uos Thracia teſtor
Flumina/ quæ largo mutaſtis ſanguine fluctus.
Dicite Biſaltæ: uel qui Pangæa iuuencis

Scinditis: offensæ quanto sub uomere putres
Dissiliant glebis galeæ: uel qualia rastris
Ossa peremptorum resonent immania regum.
Singula complecti cuperem: sed densior instat
Gestorum series: laudumq; sequentibus undis
Obruimur. Genitor cæsi post bella Tyranni
Iam tibi commissis conscenderat æthera terris
Ancipites rerum ruituro culmine lapsus
Cōparatio Aequali ceruice subis SIC HERcule quondam
Sustentante polum: melius librata pependit
Machina: nec dubiis titubauit signifer astris:
Perpetuaq; senex subductus mole parumper,
Obstupuit proprii spectator ponderis Atlas.
Nulli barbariæ motus: nil turbida rupto
Ordine tentauit nouitas: tantoq; remoto
Principe, mutatas orbis non sensit habenas.
Nil inter geminas acies: seu libera frænis
Ausa manus: certe nec tantis dissona linguis
Turba: nec armorum cultu diuersior unq̃
Confluxit populus. totam pater undiq; secum
Mouerat Auroram: mixtis hic Colchus Iberis.
Hic Mytra uelatus Arabs: hic crine decoro
Armenius. hic picta Sages: fucataq; Mœdus.
Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus:
Hic Rhodani procera cohors: hic miles alumnus
Oceani: ductor Stilico tot gentibus unus,
Quas uel progrediens: uel conspicit occiduus sol:
In quo tam uario uocum: generūq; tumultu

Tanta quies: iurisq; metus seruator honesti
Te moderante fuit: nullis ut uinea furtis:
Vt seges erepta fraudaret messe colonum:
Vt nihil aut sæuum rabies : aut turpe libido
Suaderet: placidi seruirent legibus enses.
Scilicet in uulgus manant exempla regentum. Nota
Vtq; ducum lituos: sic mores castra sequuntur.
Deniq; felices aquilas: quodcunq; moueres/
Arebant tantis epoti milibus amnes.
Illyricum peteres: campi: montesq; latebāt.
Vexillum nauale dares: sub puppibus ibat
Ionium: nullis succincta Ceraunia nimbis:
Nec iuga Leucates feriens spumantia fluctu
Deterrebat hyems: tu si glaciale iuberes
Vestigare fretum: securo milite ducti
Stagna reluctantes quaterent Saturnia remi.
Si deserta noti: fontem si quærere Nili/
Aethiopum medios penetrassent uela uapores.
Te memor Eurotas: te rustica musa Lycæi:
Te pastorali modulantur Mœnala cantu:
Partheniumq; nemus: quod te pugnante resurgens
Aegra caput mediis erexit Græcia campis:
Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon
Hæsit: & Alphæus Geticis angustus aceruis/
Tardior ad Siculos etiam nunc pergit amores:
Miramur rabidis hostem succumbere bellis/
Quom solo terrore ruant? nunc classica Francis
Intulimus: iacuere tamen: non Marte Sueuos

Contudimus? quis iura damus: quis credere possit
Ante tubam nobis audax Germania seruit.
Cedat Druse tui: cedant Traiane labores:
Vestra manus dubio quicquid discrimine gessit/
Transcurrens egit Stilico: totidemq; diebus
Edomuit Rhenum: quot uos potuistis in annis
Quem ferro: alloquiis: quem uos cum milite: solus
Impiger a primo descendens fluminis ortu
Ad bifidos tractus: & iuncta paludibus ora
Fulmineum perstrinxit iter: ducis impetus undas
Vincebat celeres: & pax a fonte profecta
Cum Rheni crescebat aquis: ingentia quondam
Nomina: crinigero flauentes uertice reges/
Qui nec principibus donis: precibusq; uocati
Paruerant: iussi properant: segniq; uerentur
Offendisse mora: transuecti lintribus amnem
Occursant ubicunq; uelis. nec fama fefellit
Iusticiæ: uidere pium: uidere fidelem:
Quem ueniēs timuit: rediens Germanus amauit.
Illi terribiles quibus ocia uendere semper
Mos erat: & fœda requiem mercede pacisci/
Natis obsidibus pacem/ tam supplice uultu:
Captiuoq; rogant: quam si post terga reuincti/
Tarpeias præssis subeant ceruicibus arces.
Omne quod oceanum: fontemq; interiacet Istri
Vnius incursu tremuit. sine cæde subactus
Seruitio Boreas: exarmatiq; Triones
Tempore tam paruo: tot prælia sanguine nullo

Perficis: & luna nuper nascente profectus
Ante redis quam plena fuit: Rhenumq; minacem
Cornibus infractis adeo mitescere cogis
Vt Sueuus iam rura colat: flexosq; Sicambri
In falcem curuent gladios. geminasq; uiator
Quum uideat ripas/quæ sit Romana requirat.
Vt iam transfluuium non indignante Cayco
Pascat Belga pecus. mediumq; ingressa per Albim
Gallica Francorum montes armenta pererrent:
Vt procul Herciniæ per uasta silentia syluæ
Venari tuto liceat: lucosq; uetusta
Relligione truces: & robora numinis instar
Barbarici: nostræ feriant impune bipennes.
Vltro quinetiam deuota mente tuentur:
Victoriq; fauent. quoties sotiare cateruas
Orauit: iungiq; tuis Alemania signis?
Nec doluit contempta tamen: spretoq; recessit
Auxilio/laudata fides. prouincia Mysos a.l. prouincia
Expellet cicius: fallax quam Francia reges missos Ex/
Quos dederis seruat. nec iam pulsare rebelles pellit citius
Sed uinclis punire licet. sub iudice nostro fasces
Regia Romanus disquirit crimina carcer.
Marcomanes: sesuq; docet: quorum alter Hetruscũ a.l. Sueuusq;
Pertulit exilium: quum se promitteret alter
Exulis ultorem: iacuit mucrone suorum.
Res auidi conscire nouas: odioq; furentes
Pacis: & ingenio: celeriq; cupidine fratres. a.l. scelerũ/q;
Post domitas Arctos/alio prorumpit ab axe

Tempestas: & nequa tuis intacta trophæis
Pars foret: Australis sonuit tuba. Mouerat omnes
Maurorum Gildo populos/ quibus imminet Atlas
Et quos interior nimio plaga sole relegat.
Quos uagus humectat Cinyps. & ꝓximus hortis
Hesperidum Triton. & Gir notissimus amnis/
Aethiopum simili mentitus gurgite Nilum.
Venerat & paruis redimitus Nuba sagittis.
Et uelox Garamas. nec quãuis tristibus Hammon
Responsis/ alacrem potuit Nasamona morari.
Stipantur Numidæ campis: stant puluere Syrtes
a.l. plenus Getulæ: Pœnus iaculis obtexitur aer.
Hi uirga moderantur equos. his fulua leones
Velamenta dabant: ignotarumq; ferarum
Exuuiæ: uastis Meroe quas nutrit arenis.
Serpentum gestant patulos pro casside rictus.
Splendet uiperea squamosa pelle pharetra.
Non sic intremuit Simois: quum montibus Idæ
Nigra coloratus produceret agmina Memnon.
Non Ganges/ quum tela procul uibrãtibus Indis/
Immanis medium uectaret bellua Porum/
Porus Alexandro: prostratus Memnon Achilli.
Gildo nempe tibi nec solum feruidus Austrum
Sed partes etiam Mauors agitabat Eoas.
Quanuis obstreperet pietas. his ille regendæ
Transtulerat nomen Libyæ: sceleriq; prophano
Fallax legitimam regni prætenderat umbram.
Surgebat uaria geminum formidine bellum:

IN LAVDES STILI.

Hoc armis: hoc triſte dolis: hoc Africa ſæuis
Cinxerat auxiliis: hoc coniuratis alebat
Inſidiis oriens: illinc edicta meabant
Corruptura duces: hinc frugibus atra negatis
Vrgebat: trepidamq; fames obſederat urbem.
Exitiale palam Libycum ciuile pudoris
Obtentu tacitum: tales utrinq; procellæ
Quum fremerent: Latiūq; alternis ictibus anceps
Imperium pulſaret hyems: nil feſſa remiſit
Officii uirtus: contraq; minantia fata
Peruigil: euentuſq; ſibi latura ſecundos.
Maior in aduerſis micuit. VELVT arbiter alni Cōparatio
Nubibus Aegæo quem turbine uerſat Orion/
Exiguo claui flexu declinat aquarum
Verbera: nunc recta: nunc obliquante carina
Callidus: & pelagi: cœliq; obnititur iræ.
Quid primū mirer Stilico? quod cautus ad omnes
Reſtiteris fraudes: ut te nec noxia furto
Littera: nec precio manus inflammata lateret?
Quod nil in tanto rerum terrore loquutus
Indignum Latio? reſponſa qnod ardua ſemper
Eois dederis? quæ mox effecta probaſti
Securus: quanuis & opes: & rura tenerent?
Inſigneſq; domos: leuis hæc iactura: nec unq̄
Publica priuatæ ceſſerunt commoda cauſæ.
Diuidis ingentes curas. teq; omnibus unum
Obiicis inueniens animo quæ mente gerenda:
Efficiens patranda manu: dictare paratus

Quæ ſcriptis peragenda forét: quæ brachia cétum?
Quis Briareus aliis numero creſcente lacertis.
Tot ſimul obiectis poſſet confligere rebus?
Euitare dolos? ueteres firmare cohortes?
Explorare nouas? duplices diſponere claſſes?
Quæ fruges: uel bella ferent: aulæq; tumultum
a.l.q nube Et Romæ linire famem. quod nube ſoporis
Immunes oculi? per tot diſcurrere partes?
Tot loca ſufficerent? & tot longinqua tueri?
Argum fama canit centeno lumine cinctum/
Corporis excubiis unam ſeruaſſe iuuencam.
Vnde tot allatæ ſegetes? quæ ſylua carinas
Texuit? unde rudis tanto tyrone iuuentus
Enituit? ſenioq; iterum uernante reſumpſit
Gallia bis fractas alpino uulnere uires:
Non ego delectu Tyrii: ſed uomere Cadmi/
Tam ſubitas acies concepto dente draconis
Exiluiſſe reor. Dircæis qualis in aruis
Meſſis cum proprio mox bellatura colono
Cognatos ſtrinxit gladios/ cum ſemine iacto
Terriginæ galea matrem naſcente ferirent
a.l.armiger Armifer: & uiridi floreret milite ſulcus.
Hoc quoq; non parua fas eſt cum laude relinqui/
Quod non ante fretis exercitus aſtitit ultor:
Ordine quam priſco cenſeret bella ſenatus:
Neglectum Stilico per tot iam ſæcula morem
Rettulit: ut ducibus mandarent prælia patres:
Decretoq; togæ felix legionibus iret

Tessera. Romuleas leges rediisse fatemur
Quum procerũ iussis famulantia cernimus arma:
Tyrrhenum poteras cunctis transmittere signis:
Et ratibus Syrtes Libyam complere maniplis.
Consilio stetit ira minor: nec territus ille
Te duce. suscepto Martis grauiore paratu
Aut in arenosos æstus: zonamq; rubentem
Tenderet: aut solis fugiens transiret in ortus:
Missurusue sibi certe solatia mortis:
Oppida dirueret flammis: res mira relatu
Ne timeare times: & quem uindicta manebat
Desperare uetas quantum fiducia nobis
Profuit hostilis: saluæ Carthaginis arces:
Illæsis Tyrii gaudent cultoribus agri:
Quos potuit uastare fuga: spe captus inani:
Nec se surripuit pœnæ: nostrisq; pepercit
Demens: qui numero tantum: non robore mensus
Romanos: rapidis ibat ceu protinus omnes
Calcaturus equis: & qui iactare solebat
Solibus effectos mersurus frigore Gallos.
Sed didicit non Aethiopum geminata uenenis
Vulnera: non fusum crebris hastilibus imbrem:
Non equitũ nimmos Latiis obsistere pilis.
Sternitur ignauus Nasamõ: nec spicula supplex
Iam torquet Garamas: repetunt deserta fugaces
Autololes. pauidus proiecit missile Mazas.
Cornipedem Maurus nequicq̃ hortatur anhelum/
Prædonem lembo profugum: uentisq; repulsum/

Suſcepit merito fatalis Tabraca portu:
Expertum quod nulla tuis elemēta paterent
Hoſtibus: & lætæ paſſurum iurgia plebis.
Fracturumq; reos humili ſub iudice uultus.
Nil tribuat fortuna ſibi: ſit proſpera ſemper
Illa quidem. Sed non uni certamina pugnæ
Credidimus: totis nec conſtitit Alea caſtris/
Nutatura ſemel: ſiquid licuiſſet iniquis
Caſibus: inſtabant aliæ poſt terga Biremes:
Venturus dux maior erat. Victoria nulla
Clarior: aut hominū uotis optatior unq̃
Contigit. An quiſq̃ Tigranen: armaq; Ponti:
Vel Pyrrhū: Antiochiq; fugā: uel uincla Iugurthæ
Conferat? aut Perſen: debellatumq; Philippū?
Hi propagandi ruerant pro limite regni:
Hic ſtabat Romana ſalus. ibi tempora tuto
Traxerunt dilata moras: hic uincere tarde
Vinci pene fuit: diſcrimine Roma ſupremo/
Inter ſupplicium populi de forme pependit.
Et tantum Libyā fructu maiore recæpit
Quam peperit: quantū grauiorem amiſſa dolorem
Quam necdum quæſita mouēt: quis Punica geſta?
Quis uos Scipiadæ? quis te iam Regule noſſet?
Quis lentum caneret Fabium? ſi iure perempto
Inſultaret atrox famula Carthagine Maurus?
Hic omnes ueterum reuocauit ad horrea Lauros.
Reſtituit Stilico cunctos tibi Roma triumphos.

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI SECVNDA PANEGYRIS in laudes Stiliconis.

h ACTENVS ARMATAE LAVDES: nunc qualibus orbem
Moribus: & quãto frenet metuẽdus amore.
Quo tandem flexus/ Trabeas auctore rogantes
Induerit: fastisq; suum concenserit annum.
Mitior incipiat fidibus iam musa remissis.
Principio magni custos clementia mundi
Quæ Iouis incoluit zonam: quæ temperat æthram
Frigoris: & flammæ: mediã quæ maxima natu
Cœlicolum: nam prima Chaos Clementia soluit

Congeriem miserata rudem: uultuq; sereno
Discussis tenebris/in lucem sæcula fudit.
Hæc Dea pro templis: & thure calentibus aris
Te fruitur: posuitq; suas hoc pectore sedes.
Hæc docet ut pœnis hominū: uel sanguine pasci
Turpe: ferumq; putes: ut ferrum Marte cruentum/
Sic cum pace premas: ut non infessus alendis
Materiam præstes odiis: ut sontibus ultro
Ignouisse uelis: deponas ocius iram
Quā moueas: precibus nunq̄ implacabilis obstes.
Obuia prosternas: prostrataq; more leonū
a.l. gaudēt Despicias: alacres ardent qui sternere tauros:
Trāsiliunt prædas humiles. hac iste magistra
Dat ueniam uictis. hac exhortante calores
Horrificos: & quæ nunq̄ nocitura timentur
Iurgia: contentus solo terrore cohercet.
Aetherei patris exemplo: qui cuncta sonoro
Concutiēs tonitru: Cyclopum spicula differt
In scopulos: & monstra maris: nostriq; cruoris
Parcus in Oetæis exercet fulmina syluis.
Huic Diuæ Germana fides: eademq; sorori/
Corde tuo delubra tenens: sese omnibus actis
Inserit. hæc nullo docuit liuescere fuco.
Nunq̄ falsa loqui. nunq̄ promissa morari.
Inuisos odisse palam: non uirus in alto
Condere: non lætam speciem prætendere fraudi:
Sed certum: mentiq; parem cōponere uultum.
Occulto sæuire uetat: prodesse remittit.

Hæc & amicitias/longo poſt tempore firmat:
Manſuroq; Adamante ligat:nec mobile mutat
Ingenium:paruæ ſtrepitu nec uincula noxæ
Diſſolui patitur:nec faſtidire priorem
Allicitur ueniente nouo:benefacta tenere:
Reſpuere offenſas faciles: pariterq; minoris
Officii:magniq; memor ſuperare laborat:
Vtq; hoſtes armis:meritis ſic uincit amicos.
Hæc fouet abſentes:hæc longe ſola remotis
Conſulit:hæc nullis auidam rumoribus aurem
Pandit:& ignarum nunq̄ læſura clientem.
Inſidioſa tuos alienent murmura ſenſus:
Non uiuis ad nexus amor: meminiſſe ſepultos
Deſinit:in prolem tranſcurrit gratia patrū.
Hac tu Theodoſium tenuit dum ſceptra colebas:
Hac etiam poſt fata colis:nec pignora curas
Plus tua/q̄ natos/dederat quos ille monendos:
Tutandoſq; tibi. Iuſtos:nimiumq; fideles Nota
Fama putat qui quum poſſint commiſſa negare:
Maluerint nullo uiolati reddere quæſtu.
Aſt Stilico non diuitias:auriq; relictum
Pondus : ſed geminos axes:tantumq; reſeruat
Depoſitum teneris:quantum ſol igneus ambit.
Quid non intrepidus credas:cui regia tuto
Creditur? Hoc clypeo munitus Honorius altum
Non gemuit patrem:uitæq;: & lucis in ipſo
Limine contemptus/nunq̄ dat iura ſubactis
Gentibus: & ſecum ſentit creuiſſe triumphos.

Quem tu sic placida formas: sic mente seuera:
Vt neq; desidiæ tradas: dum pronus ad omne:
Quodlibet obsequeris: nec contra nixus ouantem
a.l. ceu cernas
Confringas animum/secretus consona regno:
Ceu iuuenem doceas: moles quid publica poscat:
Ceu sanctum uenerere senem: patriisq; gubernes
Imperium monitis: dominũ submissus adores:
Obsequio moderere ducem: pietate parentem.
Hinc fuit ut primos in coniuge disceret ignes:
Ordiriq; uirum non luxuriãte iuuenta:
Sed cum lege tori/casto cum fœdere uellet.
Principe tu felix genero: felicior ille
Te socero. fratrem leuior nec cura tuetur
Arcadium/nec siquid iners: aut impia turba
Prætendens proprio nomen regale furori
Audeat ascribis iuueni: discordia quippe
Quum fremuit/nunq̃ Stiliconis cãduit ira:
Sæpe lacessitus probris: gladiisq; petitus/
Vt bello furias ultum quas pertulit iret
Illicito: causamq; daret ciuilibus armis.
a.l. huius
Cuius fulta fide mediis dissensibus aulæ
Intemeratorum stabat reuerentia fratrum.
Quin & Sydonias clamydes/ & cingula Baccis
Aspera: gemmatasq; togas: uiridesq; smaragdis
Loricas: galeasq; renidentes Iacynthis:
Gestatosq; patri scapulis radiantibus enses:
Et uario lapidum distinctas igne coronas
Diuidis ex æquo/ne non Augusta supellex:

Ornatuſq; pares geminis hæredibus eſſent.
Mittitur & miles quanuis certamine partes
Iam tumeant: hoſtem muniri robore mauis
Quam peccare fidem. permittis iuſta petenti/
Idq; negas ſolum cuius mox ipſa repulſa
Gaudeat: & quicquid fuerat deforme mereri.
Omnes prærerea puro quæ crimina pellunt
Ore Deæ/uinxere choros: unoq; receptæ
Pectore/diuerſos tecum cinguntur in uſus.
Iuſticia utilibus rectum præponere ſuadet:
Cõmuneſq; ſequi leges: iniuſtaq; nunquam
Largiri ſociis. Durum pacientia corpus
Inſtruit: ut nulli cupiat ceſſiſſe labori.
Temperies ut caſta petas. Prudẽtia nequid
Inconſultus agas. Conſtantia futile nequid:
Infirmũq; geras. Procul importuna fugãtur
Numina/monſtriferis quæ Tartarus edidit antris.
At primam ſcelerũ matrem quæ ſemper habendo
Plus ſitiens patulis rimatur faucibus aurum
Trudis auaritiam: cuius fœdiſſima nutrix
Ambitio: quæ ueſtibulis: Foribuſq; potentum
Excubat: & preciis commertia paſcit honorum
Pulſa ſimul. nec te gurges corruptior æui
Traxit ad exemplum: quod iam firmauerat ãnis a.l. qui iam
Crimen: & in legem rapiendi uerterat uſum.
Deniq; non diues ſub te pro rure paterno:
Vel laribus pallet: non inſidiator aberrat
Facturus quemcunq; reum. Non obruta uirtus

Paupertate latet: lectos ex omnibus oris
Euehis: & meriti nunquam cunabula quæris.
Et qualis: non unde ſatus. ſub teſte benigno
Viuitur. egregios inuitant præmia mores.
Hinc priſce redeunt artes: felicibus inde
Ingeniis aperitur iter: deſpectaq; muſæ
Colla leuant: opibuſq; fluens: & pauper eodem
Nititur ad fructum ſtudio: cum cernat uterq;/
Quod nec inops iaceat probitas: nec inertia ſurgat
Nota Diuitiis. Nec te iucũda fronte feſellit
Luxuries prædulce malum: quæ dedita ſemper
Corporis arbitriis/ hebetat caligine ſenſus.
Membraq; Circæis effœminat acrius herbis:
Blanda quidem uultu: ſed qua non tetrior ulla/
Interius fucata genas: & amicta doloſis
Illecebris: toruos auro circunligat hydros.
Illa uoluptatum multos in nexuit hamis.
Te nunq̃ conata capit. non praua libido
Aduigilat ſtupris: non tempora ſomnus agendi
Fruſtratur. nullo Cytharæ conuiuia cantu:
Non pueri laſciua ſonant. Quis cernere curis
Te uacuum potuit? quis tota mente remiſſum?
Aut indulgentem dapibus? ni cauſa iuberet
Læticiæ. non indecores æraria laxant
Expenſæ. paruo non improba littera libro
Abſentum condonat opes. a milite parcus
Diligeris: neq; enim neglectas pace cohortes
Nota Tum ditas / quum bella fremũt. Scis nulla placere

Munera: quæ metuens illis: quos spreuerit offert
Serus: & in cassum seruati prodigus auri:
Anteuenis tempus: non expectantibus ultro
Munificus: mensæq; abhibes: & nomine quęq;
Compellas: clari sub te: quod gesserat olim
Ammonitor facti: figendaq; sensibus addis
Verba: quibus magni geminatur gratia doni.
Nec siquid tribuas iactatum sæpius idem
Exprobrare soles: nec quos promoueris alto
Turgidus alloqueris fastu: nec prospera flatus
Attolunt nimios: quin ipsa superbia longe
Discessit: uitium rebus solenne secundis:
Virtutumq; ingrata comes: contingere passim:
Affariq; licet: non inter pocula sermo
Captatur: pura sed libertate loquendi:
Seria quisq; iocis nulla formidine miscet.
Quem uidet Augusti socerum: regniq; parentem
Miratur conuiua parem: quum tanta potestas
Ciuem lenis agat: te doctus / prisca loquentem:
Te matura senex audit: te fortia miles:
Aspersis salibus: quibus haud Amphiona quisq;
Præferat Aonios meditantem carmine muros.
Nec uelit Orphæo migrantes pectine siluas.
Hinc amor: hinc ueris: & non fallacibus omnes
Pro te solliciti uotis: hinc nomen ubiq;
Plausibus: auratis celebrāt hinc ora figuris:
Quæ non incudes streperent? quæ flamma uacaret
Fabrilis? quantis fluerent fornacibus æra

Effigies ductura tuas: quis deuius esset
Angulus: aut regio: quæ non pronumine uultus/
Dilectos colerent: talem ni semper honorem
Respueres: decus hoc rapiat: quem falsa tumentum
Munera decipiunt: qui se diffidit amari:
Hoc solus spreuisse potest: qui iure meretur.
Vndiq; legati properant: generiq; sub ore
In tua centenas aptant præconia uoces.
Grates Gallus agit/ quod milite tutus inermi:
Et metuens hostile nihil/ noua culmina totis
Aedificet ripis: & sæuum gentibus amnem
Tybridis in morem/ domibus præuelet amœnis.
Hinc Pœni cumulant laudes: quod rura Tyranno
Libera possideant. Hinc obsidione solutus
Pannonius: potorq; Saui: qui clausa tot annis
Oppida/ laxatis ausus iam pandere portis:
Rursum cote nouat nigras rubigine falces:
Exesosq; situ cogit splendere ligones:
a.l.q; casas Agnoscit causas: & collibus oscula notis
Figit: & impræsso glebis non credit aratro:
Exectis inculta dabant quas sæcula syluis/
Restituit terras: & opacum uitibus Istrum
Conserit: & patrium uectigal soluere gaudet/
Immunis qui clade fuit: te sospite fas est
Vexatum late corpus iuuenescere regni.
Sub tot principibus quæcunq; amisimus olim
Tu reddis: solo poterit Stilicone medente
Crescere Romanum uulnus tectura cicatrix.

Inq; ſuos fines tandem redeunte colono/
Illyricis iterum ditabitur aula tributis.
  Nec tamen humano cedit cœleſte fauori
Iudicium: cingunt ſuperi cõcordibus unum
Præſidiis: hoſteſq; tuos aut littore produnt:
Aut totum oppoſiti/claudunt fugientibus æquor:
Aut in ſe uertunt furiis: aut militis enſes
Bacchati laniant Penthæo corpora ritu.
Inſidias retegunt: & in ipſa cunabula fraudum
Ducunt: Ceu tenera uenantem nare Moloſſi
Ominibus uentura notant: aut alite monſtrant:
Aut monitos certa dignantur imagine ſomnos:
Pro quibus innumeræ Trabearum inſignia terræ
Certatim petiere tibi: poſcentibus ipſe
Reſtiteras: & mens aliorum prona fauori
Iudex dura ſui facibus ſuccenſa pudoris/
Tarda uerecundis excuſat præmia cauſis.
Ergo auidæ: tantoſq; noui ſpe conſulis annos/
Eluſæ dominæ pergunt ad limina Romæ:
Si minus annueris precibus: uel cogere certe
Cunctantem: uotoq; moras auferre paratæ.
Conueniunt ad tecta Deæ/quæ candida lucent
Monte Palatino: glaucis tum prima Mineruæ
Nexa comam foliis: fuluaq; intexta micantem
Veſte Tagum: tales profert Hiſpania uoces.
  Cuncta mihi ſemper Stilico quæcũq; popoſci Oratio
Conceſſit: tantumq; ſuos inuidit honores:
Auguſti potuit ſoceri contemnere Faſces:

Iam negat & genero: si non ut ductor ab orbe
Quem regit accipiat saltem cognatus ab aula.
Exiguum ne putat quod sic complexus Iberam
Progeniem? nostros immoto iure nepotes
Sustinet? ut patrium conmendet purpura Betym?
Quod pulchro Mariæ fecundet germine regnum?
Quod domini superatur auus? Tum flaua repexo
Gallia crine ferox: euictaq; torque decoro:
Binaq; Gesa tenens: animoso pectore fatur.
Oratio Qui mihi Germanos solus: Francosq; subegit,
Cur nondum legitur Fastis? cur pagina tantum
Nescit adhuc nomen: quod iam numerare decebat.
Vsq; adeo ne leuis pacati gloria Rheni?
Inde Caledonio uelata Britannia monstro,
Ferro picta genas: cuius uestigia uerrit
Cærulus: oceaniq; æstum mentitur amictum.
Oratio Me quoq; uicinis pereũtem gentibus inquit
Muniuit Stilico: totam quum Scotus Hibernam
Mouit: & infesto spumauit remige Tethys.
Illius effectum curis ne bella timerem
Scotica: ne Pictum tremerem: ne littore toto
Prospicerem dubiis uenturum Saxona uentis:
Tunc spicis: & dente comas illustris eburno:
Et calido rubicunda die: sic Africa fatur:
Oratio Sperabam nullas Trabeis Gildone perempto
Nasci posse moras: etiam nunc ille repugnat?
Et tanto dubitat fasces præbere triumpho?
Qui mihi Maurorũ penitus lachrymabile nomen

Ignorare dedit. Poſt hæc Oenotria lentis
Vitibus intorquens hederas: & palmite largo
Vina fluens. SI VOS adeo Stilicone curules Oratio
Augeri flagratis (ait) quas ſola iuuare
Fama poteſt: quanto me dignius incitat ardor
Vt præſente fruar: conſcendentemq; Tribunal
Proſequar: atq; anni pandentem clauſtra ſalutem.
Talibus alternant ſtudiis: Romamq; precantes
Pro cunctis hortantur eat. Nec ſegnius illa
Paruit officio: ſed raptis protinus armis
Ocior excuſſo per nubila ſidere tendit.
Tranſuehitur Thuſcos: Apeninuſq; uolatu
Stringitur: Eridanus clypei iam fulgurat umbra.
Cōſtitit ante ducem: tetrica nec Pallade uultu
Deterior: nec Marte minor: tremit ore coruſco
Iam domus: & ſummæ tangūt laquearia criſtæ,
Tum prior attonitū gratis affata querelis.
Seruatas Stilico per te uenerāde Curules, Oratio
Ornatus nec dum fateor. quid profuit anni
Seruilem pepuliſſe notam? defendis honorem
Quem fugis: & ſpernis tāta quem mole tueris:
Reſpuis oblatum: pro quo labēte reſiſtis.
Quæ nam cauſa moræ? quonam cūctabere rurſus
Ingenio? nullus Boreæ motus: omnis & Auſtri
Ora ſilet. cecidit Maurus: Germania ceſſit:
Et Ianum pax alta ligat: te cōſule necdum
Digna feror: titulū ne leuem: paruiq; nitoris
Credimus: Auguſti quo ſe decorare fatētur:

Sub iuga quo gentes/captiuis regibus egi.
Non si prodigiis casus natura futuros
Signat/polluimur macula:quod rebus Eois
Omen erat.quanquam nullis mihi cognita rebus
Fabula uix tanto risit de crimine rumor
Opprobriis stat nulla fides:nec littera uenit
Vulgatura nefas: in quo uel maxima uirtus
Est tua:quod nostros qui consulis omnia patres
De monstris taceas pellendis:deniq; nulla
Dedecoris sanctum uiolant oracula cœtum:
Nec mea funestum uersauit curia nomen:
Pars sceleris dubitasse fuit. quæcunq; profana
Pagina de primo uenisset limite phœbi.
Ante fretum deleta mihi:ne turpia castis
Auribus Italiæ fatorum exempla nocerent.
Publicus ille furor: quantum tua cura peregit
Secretum meruit lœtetur quisquis Eous
Scribere desierit: fastos portenta Gabinos
a.l. texisse Ista latent.propriam labem tersisse laborent.
Cur ego quæ nunquam didici:sensiue creatum
Gratulor exemptum: delicti pœnitet illos.
Nos nec credamus:fuerit tamen omnibus unum
Crimen: & ad nostras manauerat usq; secures.
Plus ideo sumenda tibi fastigia iuris/
Ne pereat iam priscus honos:qui portus honorum
Semper erat:nullo sarciri Consule damnum
Excepto Stilicone potest:bene præscia tempus
Mens tua distulerat:titulo tunc crescere posses:

Nunc per te titulus: Conſul ſuccurre grauatis
Conſulibus: quicũq; fuit: quicunq; futurus
Annum redde tuum: quem mox ſecura ſequatur
Poſteritas: nec iam doleat defenſa uetuſtas.
Sit Trabeis ultor Stilico: Brutuſq; repertor.
Libertas populi primo tunc conſule Bruto
Reddita per faſces. hic faſcibus expulit ipſis
Seruitium. inſtituit ſublimem Brutus honorem:
Aſſeruit Stilico. Plus eſt ſeruaſſe repertum/ Nota
Quam quæſiſſe nouũ. Quid tardius ore uerendo
Annuis? inſolitus frontem circunlinit ignis?
Tandem uince tuum/ qui uincis cuncta pudorem.
Hos etiam (q̃uis corrumpi munere nullo
Poſſe queas) mirare libẽs: ac ſuſpice cinctus
Quos tibi diuino mecum Tritonia duxit
Pectine: cuncta ſimul repetito Murice fila
Contulimus penſis: & eodem neuimus auro:
Aurea quo Lacheſis ſub te mihi ſæcula texit.
Hic ego promiſſam ſobolem: ſperataq; mundo
Pignora præluſi: ueram mox ipſe probabis
Me uatem: noſtræq; fidem uenientia telæ
Fata dabunt. dixit: geminoq; rigentia profert
Dona: graues auro Trabeas: inſigne Mineruæ
Spirat opus: rutilis hic pingitur aula columnis:
Et ſacri Mariæ partus: Lucina labores
Solatur: reſidet fulgente puerpera lecto.
Sollicitæ iuxta palleſcunt gaudia matris.
Suſceptum puerum redimitæ tempora Nymphæ

Auri fonte lauāt: teneros in stamine risus:
Vagitusq; audire putes: iam creuerat infans
Ore ferens patrem: Stilico maturior æuo
Martia recturo tradit præcepta nepoti.
Parte alia spumis spumātem Serica fræna
Purpureo primæ signatus flore iuuētæ
Eucherius flectebat equum: iaculisq; uel arcu
Aurea purpureos tollentes cornua ceruos/
Aureus ipse ferit. Venus hic inuecta columbis
Tertia regali iūgit cōnubia nexu:
Pennatiq; nurum circūstipantur amores.
Progenitam Augustis: Augustorūq; sororem:
Eucherius timido iam flammea subleuat ore
Virginis: arridet læto Termātia fratri.
Nam domus hæc utroq; petit diademata sexu.
Reginasq; parit: reginarūq; maritos.
Talibus inuitat donis: dextræq; regendum
Diua simul porrexit ebur: solēnibus urnam
Commouet auspiciis: auibusq; incœpta secūdat:
Tūc habiles humeros armis/ Dea uestibus ambit
Romuleis. Latii sederūt pectore cultus:
Cōparatio Loricæq; locū decuit Toga. TALIS ab Istro:
Vel scythico uictor rediēs Gradiuus ab axe/
Deposito mitis clypeo. cādentibus urbem
Ingreditur Trabeatus equis: spaciosa Quirinus
a.l.cruentū Fræna regit: currumq; patris Bellona cruentat
a.l.tendēs Ditibus exuuiis/ tendētem ad sidera quercū/
Præcedit: lictorq; Metus: cum fratre Pauore:

Barbara ferratis innectunt terga catenis.
Velati galeas lauro. propriusq; iugales/
Formido ingentẽ uibrat succincta securim:
  Vidit ut optato se cõsule Roma potitam:
Nunc (ait) Elisii lucos erumpere campi Oratio
Nunc libet: ut tanti Curiis miracula uoti:
Fabriciisq; feram: famæ qui uulnere nuper
Calcatam fleuere Togam. iam prata choræis
Pulsent: nec rigidos pudeat lusisse Catones.
Audiat hoc senior Brutus: Pœnisq; tremẽdi
Scipiadæ: geminis tandem quod libera damnis
Vnius auxilio Fasces: Libyamq; recepi.
Quod superest unum precibus fortissime cõsul
Adde meis: urbiq; tuum largire parumper
Quem rogat aduentum. quam tu bellisq; : fameq;
Depulsam terris iterum regnare dedisti/
Splendida suscipiãt alium te Rostra Camillum:
Vltorem uideant: seruatoremq; Quirites.
Vt populus quẽ ductor amans: quibus Africa ꝑ te:
Nec prius auditas Rhodanus iam donat aristas:
Vt mihi uel Massila Ceres: uel Gallica prosit
Fertilitas: messesq; ferat nũc humidus Auster:
Nunc Aquilo: cũctis ditescãt horrea uentis.
Quæ tunc Flaminiam stipabũt milia uulgi?
Fallax o quoties puluis deludet amorem
Suspensum: ueniẽs omni dum crederis hora/
Spectabũt cupidæ matres: spargẽtur & omnes
Flore uiæ: superet quom Pythia limina cõsul

Arduus: antiqui species Romana senatus
Pompeiana dabunt: quãtos Proscænia plausus:
Ad cœlum quoties uallis tibi Martia ducet
Nomen: Auentino: Palantæoq; recessu:
Nunc te conspiciãt/castris permitte relictis:
Mox & cum genero Trabeis uisura secũdis.
Hæc dũ Roma refert: iam fama loquacibus alis
Peruolat oceanum: linguis: & mille citatos
Festinare iubet proceres/nullisq; senectus:
Non iter: hybernis obstant nec flatibus alpes.
Vincit amor meriti pridem: clariq; uetustis
Fascibus ad socii properãt: & uindicis annũ.
Cóparatio
Sic ubi fœcũda reparauit morte iuuentam:
Et patrios idem cineres: collectaq; portat
Vnguibus ossa piis: Niliq; ad littora tãdem
Vnicus extremo Phœnix procedit ab Euro:
Conueniũt Aquilæ: cunctæq; ex orbe uolucres/
Vt solis mirentur auem: procul ignea lucet
Ales: odorati redolent cui Cinnama busti.
Nec minor in cœlo chorus est: exultat uterq;
Theodosius: diuiq; tui: sol ipse quadrigis
Vere coronatis: dignũ tibi præparat annum.
Est ignota procul: nostræq; imperuia menti
Vix adeunda deis: annorum squalida mater/
Immensi spelunca æui: quæ tempora uasto
Suppeditat: reuocatq; sinu: cóplectitur antrum
Omnia qui placido consumit nnmine serpens.
Perpetuumq; uiret squamis: caudamq; reducto

Ore uorat: tacito relegens exordia lapsu.
Vestibuli custos uultu longæua decoro
Ante fores natura sedet: cunctisq; uolantes
Dependent membris animæ: mensura uerendus
Scribit iura senex: numeros qui diuidit astris:
Et cursus: stabilesq; moras: quibus omnia uiuũt.
Ac pereunt. fixis cum legibus ille recenset,
Incertũ quid Martis iter: certumq; Tonãtis
Proficiat mundo: quid uelox semita lunæ:
Pigraq; Saturni quãtum Cytheræa sereno
Curriculo: Phœbiq; comes, Cyllenius erret.
Illius ut Phœbus ad limen constitit antri,
Occurrit natura potens: seniorq; superbus
Canitiem inclinat: radiis tũc sponte reclusos
Laxauit postes Adamas: penetrale profundũ
Panditur: & sedes: æuiq; arcana patescunt.
Hic habitant uario facies distincta metallo
Sæcula certa locis: illinc glomerantur ahena:
Hinc ferrata rigent: illinc argentea candent
Eximia regione domus: contingere terris
Difficilis stabat rutili grex aureus anni.
Quorum præcipuum precioso corpore Titan
Signandũ Stilicone legit: tunc imperat omnes
Pone sequi: dictisq; simul compellat euntes.
En cui distulimus melioris sæcla metalli
Consul adest: ite optati mortalibus anni
Ducite uirtutes hominum: florescite rursus
Ingeniis, hilares Baccho, frugumq; feraces:

Non inter geminos anguis glaciale triones
Sibilet: immodico ne frigore ſæuiat Vrſa:
Non toruo fremat igne leo. nec brachia Canchri
Vrat atrox æſtas: madidæ nec prodigus urnæ
Semina prærupto diſſoluat Aquarius imbre.
Phrixæus roſeo producat fertile cornu
Ver Aries: pingues nec grandine tundat oliuas
Scorpion autumni maturet gramina Virgo.
Lenior & grauidis allatret Syrius uuis.
a.l.finibus Sic fatus: croceis rorantes ignibus hortos
Ingreditur: uallemq; ſuam: quam flãmeus ambit
Riuus: & irriguis largum iubar ingerit herbis
Quas ſolis paſcuntur equi: flagrantibus inde
Cæſariem ſertis: & lactea lora: iubaſq;
Subligat Alipedum. gelidas hinc lucifer ornat:
Hinc Aurora comas: iuxtaq; arridet habenis
Aureus: & nomen prætendit conſulis annus.
Inq; nouos iterum reuoluto cardine curſus/
Scribunt æthereis Stiliconem ſidera Faſtis.

CLAVDIANI PRAEFATIO TERTIAE Panegyris in laudes Stiliconis.

AIOR ſcipiades: Italis qui ſolus ab oris
m In proprium uertit Punica bella caput.
Non ſine Pieriis exercuit artibus arma:
Semper erat uatum maxima cura duci.
Nota Gaudet enim uirtus teſtis ſibi iungere Muſas:
Carmen amat quiſquis/carmine digna gerit.

Ergo seu patriis primæuus manibus ultor,
Subderet Hispanum regibus oceanum:
Seu Tyrias certa fracturus cuspide uires:
Inferret Libyco signa tremenda mari:
Hærebat doctus lateri: castrisq; solebat
Omnibus in medias Eunius ire tubas.
Illi post lituos pedites fauere canenti:
Laudabatq; noua cæde cruentus eques.
Quumq; triumpharet gemina Carthagine uicta,
Hanc uindex patris: uicerat hāc patriæ.
Quum longi Libyam tandem post funera belli,
Ante suas mœstam cogeret ire rotas:
Aduexit reduces secum uictoria musas:
Et sertum uati Martia laurus erat.
Noster Scipiades Stilico: quo concidit alter
Hannibal: antiquo sæuior, Hānibale.
Te mihi post quintos annorum Roma recursus
Reddidit: & uotis iussit adesse suis.

CONTENTA IN HAC PANEGYRI.

Dianæ ad comites suas allocutõ.262.Ceruoꝝ Dia
nã uehentiũ descriptio.286.Canũ pluriũ differẽtiæ
297.Venatõis descriptõ.285.Bacchi comites 362.

CLAVDIANI PANEGYRIS TERTIA IN in laudes Stiliconis.

q VEM POPVLI PLAVSV: PROCE/
rum quem uoce petebas/
Aspice Roma uirũ. iam tẽpora desine lõgæ
Dinumerare uiæ: uisoq; assurgere semper
Puluere: non dubiis ultra torquebere uotis.
Totus adest oculis: aderat qui mentibus olim:
Spe maior: fama melior: uenerare Curulem/
Quæ tibi restituit Fasces. complectere dextram
Sub iuga quæ Pœnos iterũ Romana redegit:
Excipe magnanimum pectus/quo fræna reguntur
Imperii: cuius libratur sensibus orbis.
Os sacrum quod in ære colis, miraris in auro/
Cerne libens: hic est pro te bellator ubiq;:
Defensor Libyæ: Rheni calcator/& Istri.
Ostentare suos prisco si more labores:
Et gentes cuperet uulgo monstrare subactas/
Certarent utroq; pares a cardine laurus.
Hæc Alemanorũ spoliis Australibus: illa
Ditior exuuiis: illinc flauente Sicambri
Cesarie: nigris hic Mauri crinibus irent:
Ipse albis ueheretur equis: currumq; sequutus
Laurigerum festo fremuisset carmine miles;

Hi famulos traherent reges: hi facta metallis
Oppida: uel montes: captiuaq; flumina ferrent.
Hinc Libyci fractis lugerent cornibus amnes.
Inde catenato gemeret Germania Rheno.
Sed non immodicus proprii iactator honoris
Consul Roma tuus: non illum præmia tantum/
Quam labor ipse iuuat/ strepitus fastidit inanes:
Inq; animis hominum pompa meliore triumphat:
Nec alium certe Romanæ clarius arces
Suscepere ducem: nec quum cedente rediret
Fabricius Pyrrho: nec quum Capitolia curru
Pellææ domitor Paulus cõscenderet aulæ:
Non similis Latias patefecit gloria portas/
Post Numidas Mario. post classica Martis Eoi
Pompeio. Nulli pars æmula defuit unquam:
Quæ graues obstreperet laudes stimulisq; malignis
Facta sequebatur quãuis ingentia liuor.
Solus hic inuidiæ fines uirtute reliquit:
Humanumq; modum. Quis enim liuescere possit Nota
Quod nunq̃ pereunt stellæ: quod Iuppiter olim
Possideat cælum? quod nouerit omnia Phœbus?
Est aliquod mereri spacium/ quod nulla furentis
Inuidiæ mensura capit. Ductoribus illis
Præterea diuersus erat fauor: æquior ille
Partibus: inuisus plebi. popularibus illi
Munito studiis languebat gratia patrum.
Omnis in hoc uno uariis discordia cessit
Ordinibus; lætatur eques: plauditq; senator:

Votaq; patricio certant plebæa fauori.
O felix: seruata uocat quem Roma parentem.
O mundi cõmunis amor: cui militat omnis
Gallia: quem regum thalamis Hispania nectit:
Cuius & aduentum crebris petiere Quirites
Vocibus: & meruit genero præstante senatus.
Non sic uirginibus flores: non frugibus imbres:
Prospera non lassis optantur flamina nautis/
a.l.uimine Vt tuus aspectus populo. quæ numine tãto
Litrora fatidicas attollunt Delia lauros:
Venturi quoties affulsit Apollinis arcus?
Quæ sic aurifero Pactoli fonte tumescit
Lydia: quum domitis apparuit Euchius Indis?
Nonne uides & plebe uias: & tecta latere
Matribus? o Stilico/ cunctis inopina reluxit
Te uictore salus: septem circumspice montes/
Qui solis radios auri fulgore lacessunt:
Indutosq; arcus spoliis. æquataq; templa
Nubibus: & quicquid tanti struxere triumphi.
Quantum profueris: quantum seruaueris urbẽ/
Attonitis metire oculis. hæc fabula certe
a.l.Pœnus Cũcta forent: si Rhenus adhuc incumbret Austro.
Mos erat in ueterum castris: ut tempora quercu
Velaret ualidis fuso qui uiribus hoste
Casurum potuit morti subducere ciuem.
At tibi quæ poterit pro tantis ciuica reddi
Mœnibus? aut quantæ pensabũt facta coronæ?
Non solam populi uitam debere fatetur

Armis Roma tuis: ſed quod iucundior eſſet
Lucis honoratæ fructus uenerabile famæ.
Pondus: & amiſſas uires: & regna recepit.
Iam non prætumidi ſupplex orientis ademptam
Legatis poſcit Libyam: famulos ue precatur
(Dictu turpe) ſuos: ſed robore freta Gabino,
Te duce Romana tandem ſe uindicat ira:
Ipſa iubet ſignis: bellaturoq; togatus
Imperat: & ſpectant Aquilæ decreta ſenatus.
Ipſa tibi Trabeas ultro dedit: ipſa curulem
Obtulit: hæc ultro Faſces ornare coegit.
Nil perdit decoris priſci: nec libera quærit
Sæcula, quum donet Faſces: quum prælia mandet.
Cum ſe etiam creuiſſe uidet: quis Gallica rura?
Quis meminit Latio Senonum ſeruiſſe ligones?
Aut quibus exemplis fœcunda Tibris ab arcto
Vexit lingonico ſudatas uomere meſſes?
Illa ſeges non auxilium modo præbuit urbi:
Sed fuit indicio quãtum tibi Roma liceret:
Ammonuit dominæ gentes: inſtarq; trophæi
Rettulit ignotum gelidis uectigal ab oris.
Hæc quoq; maieſtas augeſcit plena Quirini
Rectores Libyci: populo quod iudice pallent:
Et poſt emeritas moderator quiſq; Secures
Diſcrimen lætale ſubit: quod Pœnus arator
Intulerit: madidus quantum tranſmiſerit Auſter.
Ardua qui late terris reſponſa dedere:
Hinc trepidãt humiles: tremuit quos Africa nuper:

Cernunt rostra reos. cani uirtutibus æui
Materiam pandit Stilico: populumq; uetusti
Culminis immemorem dominandi rursus in usum
Excitat: ut magnos calcet metuẽdus honores.
Pendat iusticia crimen: pietate remittat
Errorem: purosq; probet: damnetq; nocentes:
Et patrias iterum clemens exerceat artes.
Fallitur egregio quisquis sub principe credit
Seruitium: nunq̃ libertas gratior extat/
Quam sub rege pio: quos præficit ipse regendis
Rebus: ad arbitrium plebis: patrumq; reducit:
Conceditq; libens. meritis seu præmia poscant:
Seu punire uelint: posito iam purpura fastu/
De se iudicium non indignatur haberi.
Sic docuit regnare socer: sic casta iuuentæ
Fræna dedit: teneros his moribus imbuit annos.
Verior Augusti genitor: fiducia belli:
Pacis consilium: per quem squalore remoto/
Pristina Romuleis infloruit artibus ætas:
Per quem fracta diu: translataq; pene potestas
Non oblita sui seruilibus exultat aruis.
In proprium seducta larem/ uictricia reddit
Fata solo: fruiturq; iterum quibus hæserat olim
Auspiciis: capitiq; errantia membra reponit.
Proxime dis consul: tantæ qui prospicis urbi/
Qua nihil in terris complectitur altius æther:
Cuius nec spacium uisus: nec corda decorem:
Nec laudem uox ulla capit: quæ luce metalli

Aemula uicinis fastigia conserit astris.
Quæ septem scopulis zonas imitatur Olympi:
Armoꝝ:legumq; parens:quæ fundit in omnes
Imperium:primiq; dedit cunabula iuris.
Hæc est exiguis quæ finibus orta/tetendit
In geminos axes:paruaq; a sede profecta
Dispersit cum sole manus: hæc obuia uotis
Innumeras uno gereret cum tempore pugnas
Hispanas caperet: Siculas submitteret urbes: a. l. obside/
Et Gallum terris prosterneret:æquore Pœnum. ret
Nunq̃ succubuit damnis:& territa nullo
Vulnere.post Cannas maior:Trebiamq; fremebat.
Et quum iam premerent flammæ: murũq; teneret
Hostis:in extremos aciem mittebat Iberos.
Nec stetit oceano:remisq; ingressa profundum/
Vincendos alio quæsiuit in orbe Britannos.
Hæc est in gremium uictos quæ sola recepit:
Humanũq; genus communi nomine fouit/
Matris:non dominæ ritu:ciuesq; uocauit
Quos domuit:nexuq; pio longinqua reuinxit.
Huius pacificis debemus moribus omnes:
Quod ueluti patriis regionibus utitur hospes.
Quod sedem mutare licet:quod cernere Thulen.
Rursus & horrendos quondã penetrare recessus.
Quod bibimus passim Rhodanũ: potam9 Orontẽ
Quod cuncti gens una sumus: nec terminus unq̃
Romanæ ditionis erit. Nam cætera regna
Luxuries uitiis:odiisq; superbia uertit.

Sic male sublimes fregit Spartanus Athenas:
Atq; idem Thebis cecidit. sic Medus ademit
Assyrio: Medoq; tulit moderamina Perses.
Subiecit Persen Macedo: cessurus & ipse
Romanis. Hæc auguriis firmata Sibyllæ.
Hæc sacris animata Numæ: hinc fulmina uibrat
Iuppiter: hanc tota Tritonia Gorgone uelat.
Arcanas huc Vesta faces: huc orgia secum
Trāstulit: & Phrygios genitrix turrita leones.
Huc depressurus morbos/Epidaurius hospes
Reptauit placido tractu: uectumq; per undas
Insula Pœonium traxit Tyberina dracone͂.
Hanc tu cum superis Stilico preclare tueris:
Ptotegis hāc clypeo/matrem/regumq;: ducumq;/
Præcipueq; tuam. dedit hæc exordia lucis
Eucherio: puerumq; ferens hic regia mater
Augusto monstrauit auo: lætatus at ille
Sustulit in Tyria reptantem ueste nepotem:
Romaq; uenturi gaudebat præscia fati.
Quod te iam toto meruisset pectore ciuem.
Nec tamen ingratum: nec qui benefacta referre
Nesciat. hunc credas populū si uoluere priscos
Annales libeat: quoties hinc prælia sumpsit
Pro sociis: quoties dono concessit amicis
Regibus/Ausonio quæsitas sanguine terras.
Publica sed nunq̄ tanto se gratia fudit
Assensu (quis enim princeps hæc omnibus egit
Obsequiis) sese: dominū: patremq; uocari.

Quin tibi continuis resonent conuexa diebus.
Macte nouis consul titulis: Mauortia plebes
Te dominū Bruto non indignante / fatetur.
Et quod adhuc nullo potuit terrore coacta
Libertas Romana pati / Stiliconis amori
Detulit. exultant auidi quocunq; decorus
Conspiciare loco: nomenq; ad sidera tollūt:
Nec uaga dilecto satiantur lumina uultu:
Seu circum Trabeis fulgentibus aureus intres:
Seu celebres ludos: solio seu fultus Eburno
Cingas iure forum: denso seu turbine uulgi
Circunfusa tuæ circundent rostra secures.
Quæ uero procerum uoces: quam certa fuere
Gaudia: quum totis exurgens ardua pennis
Ipsa duci sacras Victoria panderet alas: a.l.ædes
Et palma uiridi gaudens: & amicta trophæis.
Custos imperii uirgo quæ sola mederis Oratio
Vulneribus: nullumq; doces sentire laborem.
Seu tibi Dicteæ placuerunt astra coronæ:
Seu magis æstiuo sedes uicina leoni:
Seu sceptrum sublime Iouis: seu Palladis ambis
Aegida: seu fessi mulces suspiria Martis:
Adsis perpetuum Latio: uotisq; senatus
Annue diua tui: Stilico tua sæpius ornet
Limina: teq; simul rediens in castra reducat.
Hunc bellis comitare fauens: hunc redde Togatum
Consiliis: semper placidis te moribus egit:
Seruauitq; piam uictis nec polluit unq̄

Laurum ſæuitia. ciuem nec fronte ſuperba
Deſpicit: aut trepidam uexat legionibus urbem
Sed uerus patriæ conſul: ceſſantibus armis
Contentus lictore uenit: nec inutile quærit
Ferri præſidium: ſolo contentus amore.
Magnarũ nec parcus opum: geminare profundas
Diſtulit impenſas: & poſt miracula caſtris
Edita. uel genero Romæ maiora reſeruat.
 Auratos Rhodiis imbres/ naſcente Minerua
Indulſiſſe Iouem perhibent. Bacchoq; paternum
Iam pulſante femur: mutatus palluit Hermus
In precium: uotiq; famem paſſurus auari.
Ditabat rutilo quicquid Mida tangeret auro/
Fabula. ſeu uerum canitur: tua copia uincit
Fontem Hermi: tactũq; Midæ: pluuiaſq; Tonantis
Obſcurat ueteres: obſcurabitq; futuros
Par donis: armiſq; manus/ ſi ſolueret ignis
Quas dedit immanes uili pro pondere maſſas/
Argenti potuere lacus & flumina fundi.
 Nec tibi quæ pariter ſyluis dominaris: & aſtris
Exiguam Stilico mouit Latonia curam/
Tu quoq; nobilibus ſpectacula noſtra laboras
Illuſtrare feris: ſummoq; in uertice rupis
Alpinæ ſocias arcu ceſſante pudicas
Et pharetratarum comitum / inuiolabile cogis
Concilium. Veniunt humeros: & brachia nudæ:
Armatæq; manus iaculis: & terga ſagittis:
Incomptæ: pulchræq; tamen: ſudoribus ora

Puluerulenta rubent. ſexum nec cruda fatetur
Virginitas: ſine lege comæ: duo cingula ueſtem
Crure tenus pendere uetant: præcedit amicas
Flaua Leontodome: ſequitur nutrita Licæo
Nebrophrone: teliſq; domat quæ Menala Thero.
Ignea Cretæa properat Britomartis ab Ida.
Et curſu zephyris nūquam ceſſura Licaſte.
Iungunt ſe geminæ metuenda feris Erymanthe. a.I.achaar/
Et ſoror optatum numen uenatibus Opis te.
Progenies Scythiæ: diuas: nemorumq; potentes
Fecit Hiperboreis Delos prælata pruinis.
Hæ ſeptem uenere duces: exercitus alter
Nympharum incedunt; acies formoſa Dianæ
Centum Taygeti: cētum de uertice Cynthi:
Et totidem caſto genuit quas flumine Ladon.
Quas ubi collectas uidit ſic Delia cœpit
O ſociæ: mecum thalami quæ iura peroſæ Oratio
Virgineo gelidos percurritis agmine montes
Cernitis ut Latio ſuperi communibus ornēt
Hunc annum ſtudiis: quantos Neptunus equorum
Donet ab orbe greges: laudi quam nulla canendæ
Fratris plectra uacent: noſtram quoq; ſentiat idem
Quam meritis debemus opem. Non ſpicula poſcit
Iſte labor: maneant clauſis nunc ſicca pharetris:
Omnis & a ſolitis noſter uenatibus arcus
Temperet: in ſolam cruor hic ſeruetur arenam.
Retibus: & clauſtris dilata morte tenendæ:
Dncendæq; feræ: cupidas arcete ſagittas

Consulis in plausum: casuris parcite monstris.
Acceleret diuisa manus: mihi cursus anhelas
Tenditur ad Syrtes: mecum Dictæa Licaste:
Et comes Opis eat: steriles iuuat ire per æstus
Namq; feras aliis tellus Maurusia donum
Præbuit: huic soli debet ceu uicta tributum.
Dum nos horribiles Libyæ scrutamur alumnos:
Europæ uos interea perquirite saltus:
Et scopulos: posita ludat formidine pastor.
Securisq; canat Stiliconem fistula syluis:
Parent muneribus montes. ut legibus urbes:
Dixit: & extemplo frondosa fertur ab Alpe
Trans pelagus. cerui currum subiere iugales
Quos decus esse deæ primi sub limine cœli
Rosida fœcundis concœpit luna cauernis.
Par nitor intactis niuibus: frons discolor auro
Geminat: & spacio summas æquantia fagos:
Cornua ramoso surgunt procera metallo.
Opis fræna tenet: fert retia rara Lycaste:
Auratasq; plagas: immortalesq; Molossi
Latrantes mediis circum iuga nubibus ibant.
Quinq; aliæ paribus (Phœbe sic iusserat) armis
Diuersa regione ruunt: ducitq; cohortem
Quæq; suam: uariæ formis: & gente sequūtur:
Ingenioq; canes. illæ grauioribus aptæ
Morsibus: hæ pedibus celeres: hæ nare sagaces:
Hirsutæq; fremunt Cressæ: tenuesq; Lacænæ:
Magnaq; taurorum fracturæ colla Britannæ:

Dalmatiæ lucos: abruptaq; brachia Pindi
Sparsa comam Britomartis agit. tu Gallica cingis
Lustra Leontodome Germanorumq; paludes
Eruis: & si quis defensus arundine Rheni
Vastus aper nimio dentes curuauerat æuo.
Nubiferas Alpes: Apeniniq; recessus:
Garganiq; niues Nicharte prompta fatigat: a.l.achaar-
Spelũcas canibus Thero rimatur Iberas: te.
Informesq; cauis ursos detrudit ab antris
Quorum sæpe Tagus manantes sanguine rictus
Non saciauit aquis: & quos iam frigore segnes
Pyrenæa tegit latebrosis frondibus ilex.
Cirnæis: Siculisq; iugis uenata uirago a.l.Circæis
Nebrophone ceruos: aliasq; in uincula cogit
Non sæuas pecudes: sed luxuriantis arenæ
Delicias: pompam nemorũ quocunq; tremendum
Dentibus: aut insigne iubis: aut nobile cornu:
Aut rigidum setis capitur: decus omne timorq;
Syluarum. non caute latent: non mole resistunt
Fortia: non uolucri fugiunt pernicia cursu.
Hæc laqueis inexa gemunt: hæc clausa feruntur
Ilignis domibus: fabri nec tigna polire
Sufficiunt: rudibus fagis texuntur: & ornis
Frondentes caueæ. ratibus pars ibat onustis
Per freta: uel fluuios. exanguis dextera torpet
Remigis: & propriam metuebat nauita mercem.
Per terram pars ducta rotis: longoq; morantur
Ordine plaustra uias: montani plena triumphi:

Et fera sollicitis uehitur captiua iuuencis
Expleuit quibus ante famem: quoties q; reflexi
Conspexere boues: pauidi temone recedunt.
Iamq; pererratis Libyæ flagrantibus oris:
Legerat eximios Phœbi germana leones:
Hesperidas qui sæpe fugant: uentoq; citatis
Terrificant Atlanta iubis: armentaq; longe
Vastant Aethiopum: quorũq; impune fragosa
Murmura pastores nunq̃ excepere per aures:
Non illos tedæ ardentes: non strata superne
Lapsuro uirgulta solo: nõ uocibus hædi
Pendentis stimulata fames: non fossa fefellit
Vltro se uoluere capi: gaudentq; uideri
Tantæ præda Deæ. respirant pascua tandem:
Agricolæ reserant iam rupta Mapalia Mauri.
Tum uirides Pardos: & cætera colligit Austri
Prodigia: immanesq; simul Latonia dentes:
Qui secti ferro in tabulas: auroq; micantes
Inscripti rutilum cælato consule nomen.
Per proceres & uulgus eant: stupor omnibus Indis:
Plurimus ereptis Elephas inglorius errat/
Dentibus insedit nigra ceruice gementum:
Et fixum Dea quassat ebur: penitusq; cruentis
Stirpibus auulsis patulos exarmat hiatus.
Ipsos quin etiam nobis miracula uellet
Ducere: sed pigra cunctari mole ueretur
Tyrrhenas fœtus Libycos amplexa per undas
Classica turba sonat: caudamq; a puppe retorquẽs

In proram iacet ipse leo: uix subleuat unum
Tarda ratis: fremitus stagnis auditur in imis.
Cunctaq; prosiliunt Cete: Tyrrhenaq; Nereus
Confert monstra suis: sed non æquare fatetur.
Aequora sic uictor quoties per rubra Lyæus Cõparatio
Nauigat: intorquet clauum Silenus: & acres
Insudant tonsis Satyri: taurinaq; pulsu
Baccharũ Bromios inuitant tympana remos.
Transtra ligant hederæ: malum circunflua uestit
Pampinus: antennis illabitur ebria serpens.
Perq; mero madidos currunt / soluuntq; rudentes
Linces: & insolitæ mirantur carbasa Tigres.

CLAVDIANI PRAEFATIO IN SEXTVM Honorii Augusti consulatum.

O MNIA QVAE SENSV VOLVVN-
tur uota diurno.
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defensa toro quũ membra reponit:
Mens tamen ad syluas: & sua lustra redit.
Iudicibus lites: aurigæ somnia currus:
Vanaq; nocturnis meta cauetur equis.
Furto gaudet amans: permutat nauita merces:
Et uigil elapsas quærit auarus opes.
Blandaq; largitur frustra sitientibus ægris:
Irriguus gelido pocula fonte sopor.
Me quoq; musarum studium sub nocte silenti
Artibus assuetis sollicitare solet:

Namq; poli media stellantis in arce uidebat
Ante pedes summi carmina ferre Iouis
Vtq; fauet somnus/ plaudebant numina dictis:
Et circumfusi sacra corona chori.
Enceladus mihi carmē erat. uictusq; Typhoeus.
Hūc premit inarimes hūc grauis Aetna domat.
Quam lætus post bella Iouem susceperit æther
Phlegrææ referens premia militiæ.
Additur ecce fides. nec me mea lusit imago:
Irrita nec falsum somnia misit ebur.
En princeps: en orbis apex æquatur olympo.
En quales meminit turba uerenda deos.
Fingere nil maius potuit sopor: altaq; uati
Conuentum cœlo præbuit aula parem.

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI IN SEXTVM HONORII Augusti consulatum.

VREA FORTVNAE REDVCI SI
a templa priores/
Ob reditū uouere ducū: nō dignius unquā
Hæc dea pro meritis amplas sibi posceret ædes/
Quam sua cum pariter Trabeis repetatur: & urbi a.l. reparat̄
Maiestas. nec enim campus solemnis: & urna
Luditur in morem: species nec dissona cœtu:
Aut peregrina nitet simulati iuris imago.
Indigenas habitus/ natiua palatia sumunt. a. l. Indig/
Et patriis plebem castris sociante Quirino: nos habitꝰ
Mars Augusta sui renouat suffragia campi. natiua pa.
Qualis erat terris: quem mons Euandrius offert sumant.
Romanis: auibus quem Tybris inaugurat/ annus?
Quamq̄ omnes quicunq; tui cognominis anni:
Semper inoffensum dederint successibus omen:
Sintq; trophæa tuas semper comitata Secures.
Hic tamen ante omnes miro promittitur ortu
Vrbis: & Augusti geminato nomine felix. a.l. liber
Nanq; uelut stellas Babylonia cura salubres/ Cōparatio
Optima tunc spondet mortalibus edere fata/
Cœlicolæ quum celsa tenent: summoq; feruntur
Cardine: nec radios humili statione recondūt.
Haud aliter Latiæ sublimis signifer aulæ/
Imperii sidus propria cum sede locauit:
Auget spes Italas: & certius omnia surgunt

Victrici concepta solo: quum pulcher Apollo
Lustrat Hyperboreas Delphis cessantibus aras:
Nil tum Castaliæ riuis cõmunibus undæ:
Dissimiles: uili nec discrepat arbore laurus:
Antraq; mœsta silent: inconsultiq; recessus.
At si Phœbus adest: & frænis Grypha iugalem
Ryphæo tripodas repetens detorsit ab axe:
Tunc syluæ: tunc antra loqui: tunc uiuere fontes:
Tunc sacer horror aquis: aditisq; effunditur Echo
Clarior: & doctæ spirant præsagia rupes.
Ecce palatino creuit reuerentia monti:
Exultatq; habitante deo: potioraq; Delphis,
Supplicibus late populis oracula pandit:
Atq; suas ad signa iubet reuirescere lauros.
Non alium certe decuit rectoribus orbis:
Esse larem: nulloq; magis se colle potestas
Aestimat: & summi sentit fastigia iuris.
Attollens apicem subiectis regia rostris
Tot circum delubra uidet: tantisq; Deorum
Cingitur excubiis: iuuat intra tecta donantis
Cernere Tarpeia pendentes rupe Gigantes
Cælatasq; fores: mediisq; uolantia signa
Nubibus: & densum stipantibus æthera templis:
Aeraq; uestitis numerosa ueste columnis
Consita: subnixasq; iugis immanibus ædes,
Naturam cumulante manu: spoliisq; micantes
Innumeros arcus: acies stupet igne metalli:
Et circumfuso trepidans obtunditur auro.

Agnoſcis ne tuos princeps uenerande penates?
Hec ſunt quæ primis olim miratus in annis,
Patre pio monſtrante petis. nil optimus ille pe.a.l.uias
Diuorum toto meruit felicius æuo,
Quam quod Romuleis uictor ſub mœnibus ægit
Te conſorte dies: quū ſe melioribus addens
Exemplis: ciuem gereret terrore remoto
Alternos cum plebe iocos: dilectaq; paſſus
Iurgia: patriciaſq; domos: priuataq; paſſim
Viſere, depoſito dignatus limina faſtu.
Publicus hinc ardeſcit amor, cum moribus æquis
Inclinat populo regale modeſtia culmen.
Teq; rudem uitæ, quāuis diademate necdum
Cingebare comas: ſocium ſummebat honorum
Purpureo fotum gremio: paruūq; triumphis
Induit: & magnis docuit præludere faſtis.
Te linguis uariæ gentes: miſſiq; rogatum
Fœdera: Perſarum proceres cum patre ſedentem
Hac quondam uidere domo: poſitaq; Tyara
Submiſere genu. tecum prælarga uocauit
Ditandas ad dona tribus. fulgentia tecum
Collecti Trabeatus adit delubra ſenatus:
Romano puerum gaudens offerre fauori.
Vt nouus imperio iam tunc aſſueſceret hæres.
Hinc tibi concreta radice tenacius hæſit: a.l.cōſerta
Et penitus totis inoleuit Roma medullis:
Dilectæq; urbis, teneris conceptus ab annis
Tecum creuit amor. nec te mutare reuerſum

Eualuit propria nutritor Boſphorus arce.
Et quoties optare tibi/quæ mœnia malles/
Alludens genitor regni pro parte dediſſet.
Diuitis Auroræ ſolium:ſortemq; paratam
Sponte remittebas fratri. Regat ille uolentes
Aſſyrios.habeat pharium cum Tigride Nilum.
Contingat mea Roma mihi.nec uota feſellit
Euentus:fortuna nouum molita tyrannum/
Iam tibi quærebat Latium:belloq; ſecundo/
Protinus Eoa uelox accitus ab aula/
Suſcipis Heſperiam patrio bis Marte receptam.
Ipſa per Illyricas urbes oriente relicto
Ire Serena comes:nullo deterrita caſu
Materna te mente fouens: Latioq; futurum
Rectorem:generumq; ſibi. Seniore ſupernas
Iam repetente plagas: illo ſub cardine rerum
Sedula ſeruatum per tot diſcrimina pignus
Reſtituit ſceptris patrui:caſtriſq; mariti.
Certauit pietate domus: fideq; reductum
Coniugis: officiis Stiliconis cura recœpit.
Felix ille parens: qui te ſecurus olimpum
Succedente petit:quam lætus ab æthere cernit
Se factis creuiſſe tuis. DVO namq; fuere/
Europæ: Libyæq; hoſtes. Maurusius Atlas
Gildonis furias. Alaricum barbara Peuce
Nutrierat: qui ſæpe tuum ſpreuere prophana
Mente patrem. Thracum uenientē finibus alter
Hebri clauſit aquis.alter præcepta uocantis

Respuit: auxiliisq; ad proxima bella rogatis,
Abiurata palam Libyæ possederat arua:
Quorū nūc meritam repetens nō immemor iram
Suppliciis fruitur: natoq; ultore triumphat
Ense Tyastiadæ pœnas exegit Orestes:
Sed mixtum pietate nefas: dubitandaq; cædis
Gloria maternæ: laudem cum crimine pensat.
Pauit Iulæos inuiso sanguine manes
Augustus: sed falsa pii præconia sumpsit
In luctum patriæ ciuili strage parentis.
At tibi causa patris rerum coniuncta saluti
Belloꝝ duplicat lauros: hisdemq; trophæis,
Reddita libertas orbi: uindicta parenti.
Sed mihi iam pridem captum Parnasia Maurum
Pieriis egit fidibus Chelis: arma Getarum
Nuper apud soccrum plectro celebrata recenti:
Aduentus nunc sacra tui libet ædere Musis:
Grataq; patratis exordia sumere bellis.
Iam Pollentini tenuatus funere campi:
Concessaq; sibi (rerum sic ammonet usus.)
Luce: tot amissis sociis: atq; omnibus una
Direptis opibus: Latio discedere iussus
Hostis: & immensi reuolutus culmine fati,
Turpe retexit iter. QVALIS pyratica puppis: Cōparatio
Quæ cunctis infensa fretis: scelerumq; referta
Diuitiis: multasq; diu populata carinas,
Incidit in magnam: bellatricemq; triremem
Dum prædam de more putat: uiduataq; cæsis

Remigibus: ſciſſis uelorum debilis alis:
Orba gubernaculis: antennis ſaucia fractis
Ludibrium pelagi: uento iactatur: & unda:
Vaſtato tandem pœnas luitura profundo.
Talis ab urbe minas retro flectebat inanes
Italiam fugiens: & quæ uenientibus ante
Prona fuit: iam difficilis: iam dura reuerſis
Clauſa putat ſibi cuncta pauor: retroque relictos
Quos modo terrebat rediens exhorruit amnes.
Vndoſa tum forte domo: uitreiſq; ſub antris
Rerum ignarus adhuc ingenti pectore curas
Voluebat pater Eridanus: quis bella maneret
Exitus: imperium ne Ioui: legeſq; placerent:
Et uitæ Romana quies: an iura peroſus
Ad priſcos pecudum damnaret ſæcula ritus.
Talia dum ſecum mouet anxius: aduolat una
Naiadum reſoluta comam: cōplexaq; patrem:
Oratio En Alaricus (ait) non qualem nuper ouantem
Vidimus: exangues genitor mirabere uultus:
Percenſere manum: tantaq; ex gente iuuabit
Relliquias numeraſſe breues. iam deſine mœſta
Frōte queri: Nymphaſq; choris iam redde ſorores:
Dixerat. Ille caput placidis ſublime fluentis
Extulit: & totis lucem ſpargentia ripis
Aurea roranti micuerunt cornua uultu.
Non illi madidum uulgaris arūdine crinem
Velat honos: rami caput umbrauere uirentes
Heliadum: totiſq; fluunt Electra capillis.

Palla tegit latos humeros:curruq; paterno:
Intextos Phaeton glaucos incendit amictus.
Fultaq; ſub gremio cælatis nobilis aſtris
Aethereum probat urna decus. namq; oīa luctus
Argumenta ſui Titan ſignauit Olympo:
Mutatumq; ſenem plumis: & fronde ſorores:
Et fluuium nati qui uulnera lauit anheli.
Stat gelidis auriga plagis:ueſtigia fratris
Germanæ ſeruant Hyades: Cigniq; ſodalis
Lacteus extentas aſpergit circulus alas:
Stellifer Eridanus ſinuatis fluctibus errans
Clara noti conuexa rigat: gladioq; tremendum
Gurgite ſidereo ſubterluit Oriona.
Hoc deus effulgens habitu proſpexit euntes
Deiecta ceruice Getas tunc talia fatur. Oratio
Siccine mutatis properas Alarice reuerti
Conſiliis? Italæ ſic iam te pœnitet oræ?
Nec iam cornipedem Tyberino gramine paſcis/
Vt rebare tuum: Thuſcis nec figis aratrum
Collibus:o cũctis Herebi digniſſime pœnis.
Tu ne Gigantæis urbem tentare deorum
Aggreſſus furiis? nec te meus improbe ſaltem
Terruit exemplo Phaethon? qui fulmina præceps
In noſtris efflauit aquis:dum flammea cæli
Flectere terrenis meditatur fræna lacertis.
Mortaliq; diem ſperat diffundere uultu.
Crede mihi ſimili bacchatur crimine: quiſquis
Aſpirat Romæ ſpoliis: aut ſolis habenis.

Sic fatus Ligures: Venetosq; erectior amnes
Magna uoce ciet: frondētibus humida ripis
Colla leuāt: pulcher Ticinus: atq; Addua uisu
Cærulus: & uelox Athesis: tardusq; meatu
Mincius: inq; nouem consurgens ora Timauus.
Insultant omnes profugo: paccataq; lœtum
Inuitant ad prata pecus: iam Pana Lycæum
Iam Dryades reuocāt: & rustica numina Phaunos.
Tu quoq; non paruum Getico Verona triūpho
Adiungis cumulum. nec plus pollentia rebus
Contulit Ausoniis: aut mœnia uindicis Hastæ.
Hic rursus dum pacta mouet: damnisq; coactus/
Extremo mutare parat præsentia casu:
Nil sibi periurum sensit prodesse furorem:
Conuerti nec fata loco: multisq; suorum/
Diras pauit aues: inimicaq; corpora uoluens
Ionios Athesis mutauit sanguine fluctus.
Oblatum Stilico uiolato fœdere Martem
Omnibus arripuit uotis. ubi Roma periclo
Iam procul: & belli medius Padus arbiter ibat:
Iamq; opportunam motu statuisse rebelli
Gaudet perfidiam præbens exempla labori
Sustinet accensos æstiuo puluere soles.
Ipse manu metuendus adest inopinaq; cunctis:
Instruit arma locis: & qua uocat usus ab omni
Parte uenit: fesso si deficit agmine miles
Vtitur auxiliis/damni securus: & astu
Debilitat sæuum cognatis uiribus Istrum:

Et duplici lucro cõmittens prælia/uertit
In se Barbariem / nobis utrinq; cadentem.
Ipsum te caperet: letoq; Alarice dedisset
Ni calor incauti male festinatus Alani
Dispositum turbasset opus. prope captus anhelũ
Verbere cogis equum. nec te uitasse dolemus
I potius gentis reliquũ: tantisq; superstes
Dãnubii populis: & nostrũ uiue trophæũ.
Non tamen ingeniũ tantis se cladibus atros
Deiicit: occulto tenebat tramite montis.
Si quas per scopulos subitas exquirere posset
In Rethos Gallosq; uias. sed fortior obstat
Cura ducis (quis enim diuinum fallere pectus
Possit?) & excubiis uigilantia numina regni:
Cuius consiliũ non unq̃ repperit hostis:
Nec potuit texisse suum. secreta Getarum
Nosse prior: celeriq; dolis occurrere sensu.
Omnibus exclusus cœptis confidit in uno
Colle tremens: frondesq; licet depastus amaras:
Arboreo figat sonipes in cortice morsus:
Et terris collecta cibis: anniq; uapore
Sæuiat aucta lues: & miles probra superbus
Ingerat obsesso: captiuaq; pignora mõstret.
Non tamen aut morbi rabies: aut omne periclũ
Docta subire fames: aut prædæ luctus ademptæ.
Aut pudor: aut dictis mouere procacibus ire/
Vt male tentato toties se credere campo
Cõminus auderet: nulla est uictoria maior/

Quam quæ cõfeſſos animo quoq; ſubiugat hoſtes.
Iamq; frequens rarum decerpere transfuga robur
Cœperat: inq; dies numerus decreſcere caſtris:
Nec iam deditio paucis oculta parari:
Sed cunei: totæq; palam diſcedere turmæ:
Cõſequitur: uanoq; fremens clamore retentat.
Cumq; ſuis iam bella gerit: mox numina ſupplex
Cum precibus: fletuq; ciet: ueterumq; laborũ
Admonet: & fruſtra iugulum parcẽtibus offert:
Defixoq; malis animo ſua membra: ſuaſq;
Cõparatio Cernit abire manus. QVALIS Cybeleia quaſſans
Hyblæus procul æra ſenex reuocare fugaces
Tinnitu conatur apes: quæ ſponte relictis
Deſciuere fauis: ſonituq; exhauſtus in ani.
Raptas mellis opes: ſolitæq; oblita latebræ:
Perfida deplorat uacuis examina cæris.
Ergo ubi præcluſæ uoci laxata remiſit
Fræna dolor. notaſq; oculis humentibus Alpes
Aſpicit: & nimium diuerſi ſtamine fati
Præſentes reditus: fortunatoſq; reuoluit
Ingreſſus: ſolo peragens cum murmure bellum:
a. l. (pro) Protento leuiter frangebat mœnia conto
tanto Irridens ſcopulos: nunc deſolatus: & expers
Debita pulſato reddit ſpectacula monti.
Oratio Tunc ſic Auſonium reſpectans æthera fatur.
Heu regio funeſta Getis: heu terra ſiniſtris
Auguriis calcata mihi: ſatiare nocentum
Cladibus: & tandem noſtris inflectere pœnis.

En ego qui toto sublimior orbe ferebar
Ante tuum felix aditum ceu legibus exul:
Addictusq; reus flatu propriore sequentum
Terga premor: quæ prima miser: quæ funera dictis
Posteriora quærar. nec me Polētia tantum:
Nec captæ cruciastis opes. hæc aspera fati
Sors tulerit: Martisq; uices. non funditus armis
Concideram: stipatus adhuc: equitumq; cateruis
Integer ad montes reliquo cum robore cessi/
Quos Apeninum perhibent: hunc esse ferebat
Incola: qui Siculum porrectus adusq; Pelorum
Finibus ad Ligurum populos amplectitur omnes
Italiæ: geminam latus strigentia longe.
Vtraq; perpetuo discriminat æquora tractu.
Hic ego continuum si per iuga tendere cursum:
Vt prior iratæ fuerat sententia menti.
Iam desperata uoluissem luce. quid ultra
Omnibus oppeterem fama meliore perustis.
Et certe moriens propius te Roma uiderem:
Ipsaq; percultas segetes mors nostra sequuto
Victori damnosa foret. sed pignora nobis
Romanns: clarasq; nurus: prædamq; tenebat
Hoc magis exertum raperem succinctior agmen:
Heu quibus insidiis: qua me circūdedit arte
Fatalis semper Stilico: dum parcere fingit
Rettulit hostiles animos: bellumq; remenso
Eualuit transferre Pado pro fœdera sæuo
Deteriora iugo. tunc uis extincta Getarum:

Tunc mihi tunc letum pepigi uiolentior armis
Omnibus expugnat nostram clementia gentem.
Mars grauior sub pace latet. capiorq; uicissim
Fraudibus ipse meis. Quis iam solatia fesso:
Consiliumue ferat? sociis suspectior hoste.
Atq; utinam cunctos licuisset perdere bello:
Nam quisquis duro cecidit certamine: nunq̃
Desinit esse meus: melius mucrone perirent:
Auferretq; mihi luctu leuiore sodales
Victa manus/ q̃ læsa fides: nullusq; clientum
Permanet: offensi comites odere propinqui.
Quid moror inuisam lucem? qua sede recondam
Naufragii fragmenta mei? quæue arua requiram?
In quibus haud unq̃ Stilico: nimiumq; potentis
Italiæ nostras nomen circumsonat aures?
Hæc memorans instante fugã Stilicone retendit/
Expertas horrens Aquilas. comitatur euntem
Pallor: & atra fames: & saucia liuidus ora
Luctus: & inferno stridentes agmine morbi.
Cóparatio Lustralem sic triste facem: cui lumen odorum
Sulfure cæruleo: nigroq; bitumine fumat/
Circum membra rotat doctus purgãda sacerdos/
Rore pio spargens: & dira fugantibus herbis/
Numina: terrificumq; Iouem: triuiamq; precatus/
Trans caput auersus manibus iaculatur in austrum
a.l. nupturas Secum rapturas cantata piacula tedas:
Acrior interea uisendi principis ardor
Accendit cum plebe patres: & sæpe negatum

Flagitat aduentum: nec tali publica uota
Conſenſu tradunt ataui caluiſſe per orbem
Dacica bellipotẽs quum fregerit Vlpius arma:
Atq; indignates in iura redegerit Arctos:
Quum faſces cinxere Hypanim: mirataq; leges
Romanum ſtupuit Mœotica terra tribunal.
Non tantis patriæ ſtudiis ad templa uocatus
Clemens Marte redis: quũ gentibus undiq; cinctã
Exuit Heſperiam paribus fortuna periclis.
Laus ibi nulla ducũ: nam flãmeus hymber in hoſtẽ
Decidit: hunc dorſo trepidum flammãte ferebat
Ambuſtus ſonipes: hic tabeſcente ſolutus
Subſedit galea: liquefactaq; fulgure cuſpis
Canduit: & ſubitis fluxere uaporibus enſes.
Tunc contenta polo: mortalis neſcia teli
Pugna fuit: Chaldæa Mago ſeu carmina ritu
Armauere deos: ſeu quod reor omne Tonantis
Obſequium Marti mores potuere mereri:
Nunc quoq; præſidiũ Latio non deeſſet olympi
Deficeret ſi noſtra manus. ſed prouidus æther
Noluit humano titulos auferre labori.
Ne tibi iam princeps ſoceri ſudore paratam
Quam meruit uirtus: ambirent fulmina laurum
Iam toties miſſi proceres. reſponſa morandi
Rettulerant: donec differri longius urbis
Cõmunes non paſſa preces penetralibus altis
Proſiliit: uultuſq; palam confeſſa coruſcos.
Impulit ipſa ſuis cunctantem Roma querelis

Diſſimulata diu triſtes in amore repulſas.
Oratio Veſtra parẽs Auguſte queror. quonã uſq; tenebit
Prælatus mea uota Ligur? uetitumq; propinqua
Luce frui? ſpaciis diſcernens gaudia paruis
Torquebit Rubicon uicino nomine Tybrim?
Nonne ſemel ſpreuiſſe ſat eſt? quũ reddita bellis
Africa uenturi ſpe luſit principis urbem:
Nec duras tantis precibus permouimus aures?
Aſt ego frænebam geminos: quibus altior ires
Electi candoris equos. & nominis arcum
Iam molita tui: per quem radiante decorus
a.l. ferebã Ingrederere toga: pugnæ monumenta dicebã
Defenſam titulo Libyam/ teſtata perenni.
Iamq; parabantur pompæ ſimulacra futuræ
Tarpeio ſpectanda Ioui: cælata metallo
Claſſis: ut auratos fulgaret remige fluctus:
Vt Maſſila tuos anteirent oppida currus:
Palladiaq; comas innexus arundine Triton:
E domitis ueheretur equis: & in ære trementem
Succinctæ famulũ ferrent Atlanta cohortes.
Ipſe Iugurthinam ſubiturus carcere pœnam/
Præberet fera colla iugo/ ui captus: & armis.
Nec Bocchi: Syllæue dolis. ſed prima remitto.
Nunc præſens etiam Getici me Laurea belli
Declinare poteſt? ſedes ne capacior ulla
Tantæ laudis erit? tua te benefacta morantem
a.l. tuis Conueniunt: meritiſq; ſuis obnoxia uirtus/
Quod ſeruauit amat/ iam flaueſcentia centum

Messibus æstiuæ detondent Gargara falces.
Spectatosq; iterum nulli celebrantia ludos
Circunflexa rapit centenus sæcula consul.
His annis qui lustra mihi bisdena recensent,
Nostra ter Augustos intra pomeria uidi
Tēporibus uariis: eadem sed causa Trophæi
Ciuilis dissensus erat: uenere superbi
Scilicet ut Latio respersos sanguine currus
Aspicerem: quisq̄ ne piæ lætanda parenti
Natorum lamenta putat? fauere Tyrannis
Sed nobis periere tamen. Quū Gallica uulgo
Prælia iactaret, tacuit Pharsalia Cæsar.
Namq; inter socias aties: cognataq; signa
Vt uinci miserum: nunq̄ uicisse decorum.
Restituat priscum per te iam gloria morem
Verior: & fructum syncerae laudis ab hoste
Desuetum iam redde mihi: sumptisq; furoris
Externi spoliis sontes absolue triumphos.
Quem precor ad finem laribus seiuncta potestas
Exulat? imperiumq; suis a sedibus errat?
Cur mea quæ cunctis tribuere Palatia nomen
Neglecto squalent senio? nec creditur orbis
Illic posse regi? medium non deserit unq̄
Cœli Phœbus iter: radiis tamen omnia lustrat.
Segnius an ueteres Istrum: Rhenumq; tenebāt?
Qui nostram coluere domum: leuiusne timebāt
Tigris: & Euphrates: quū fœdera Medus: & Indus
Hinc peteret: pacemq; mea speraret ab arce?

Hic illi mansere uiri: quos mutua uirtus
Legit: & in nomen Romanis rebus adoptans/
Iudicio pulchram seriem: non sanguine duxit.
Hic proles atauum deducens Helia Neruam:
Tranquilliq; pii: bellatoresq; Seueri.
Hoc ciuis dignare forum. conspectaq; dudum
Ora refer pompam recolens sub mente priorem/
Quem tenero patris comitem susceperat æuo:
Nunc duce cum socero iuuenem te Tybris adoret:
Oratio Orantem medio princeps sermone resouit.
Nunquam aliquid frustra per me uoluisse dolebis
a.l.longū O dea: nec legum fas est occurrere matri:
Sed nec post Libiam (falsis ne perge querelis
Incusare tuos) patriæ mandata uocantis
Spreuimus: aduectæ misso Stilicone curules
Vt nostras tibi Roma uices pro principe consul
Impleret: generoq; socer: uidistis in illo
a.l.cedit Me quoque sic credat pietas: nec sanguine solo:
Sed claris potius factis experta parentem.
Cuncta quidem centū nequeā perstringere linguis:
Quæ pro me: mundoq; gerit: sed ab omnibus unū
a.l.patuit (Si necdum potuit fama) te Roma docebo/
Subiectum nostris oculis. & cuius agendi
Spectator uel causa fui: populator Achiuæ:
Bistoniæq; plagæ crebris successibus ardens:
Et ruptas animis spirans immanibus Alpes:
Iam Ligurum trepidis admouerat agmina muris/
Tutior auxilio brumæ: quod gentibus illis

Frigore consuetis fauet inclementia cæli:
Meq; minabatur calcato obsidere uallo.
Spem uano terrore fouens: si forte remotis
Præsidiis urgente metu: qua uellet obirem
Conditione fidem: nec me timor impulit ullus:
Et duce uenturo fretum: memoremq; tuorum
Roma ducum: quibus haud unq̃ uel morte parata
Fœdus lucis amor pepigit dispendia famæ.
Mox & per Latium stellarum more uidebam
Barbaricos ardere focos. iam classica primos
Exierant uigiles: gelida quum pulcher ab Arcto a.l. exuerãt
Aduenit Stilico: medius sed clauserat hostis
Inter me & socerum: pontemq; uiamq; tenebat,
Addua: quo scissas spumosior incitat undas.
Quid faceret? differret iter discrimina nullas
Nostra dadant adeũda moras. prorũperet agmen?
Sed paucis comitatus erat. nam plurima retro
Dum nobis properat succurrere: liquerat arma
Extera: uel nostras acies. hæc ille loquutus
Ancipiti: longum socias: tardumq; putauit
Expectasse manus: & nostra pericula tendit
Post habitis pulsare suis: mediumq; per hostem
Flammatus uirtute pia: propriæq; salutis
Immemor: & stricto prosternẽs abuia ferro
Barbara fulmineo secuit tentoria cursu.
Nunc mihi Tydiden attollant carmina uatum,
Quod iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
Indicio: dapibusq; simul: religataq; somno

Thracia sopiti penetrauerat agmina Rhæsi:
Graiaq; rettulerit captos ad castra iugales:
Quorum (si qua fides augentibus omnia musis)
Impetus excessit zephiros: candorq; pruinas:
Ecce uirum: taciti nulla qui fraude soporis
Ense palam sibi pandit iter: remeatq; cruentus:
Et Diomedæis tantum præclarior ausis:
Quantum lux tenebris: manifestaq; prælia furtis.
Adde quod & ripis steterat munitior hostis:
Et cui non uigilem fas est componere Rhesum.
Traxerat hic Thracum domitor. non tela retardãt:
Cõparatio Obice non hæsit fluuii. SIC ille minacem
Thyrrenam labente manum pro ponte repellens
Traiecit clypeo Tybrim: quo texerat urbem
Tarquino mirante Cocles: mediisq; superbus
Porsennam respexit aquis. celer Addua nostro
Sulcatur socero: sed quum tranaret Hetruscis
Ille dabat tergum: Geticis hic pectora bellis.
Exere nunc doctos tantæ certamina laudis
Roma choros: & quanta tuis facundia pollet
Ingeniis: nostrum digno sonet ore parẽtem.
Dixit: & antiquæ muris egressa Rauennæ
Signa mouet: iamq; ora Padi: portusq; relinquit
Flumineos: certis ubi legibns aduena Nereus
Aestuat: & pronas puppes, nunc amne secũdo,
Nunc redeunte uehit: nudataq; littora fluctu
Deserit. oceani lunaribus æmula damnis.
Lætior hinc Fano recipit Fortuna uetusto:

Despiciturq; uagus præcepta ualle Metaurus,
Qua mons arce patens uiuo se perforat arcu.
Admisitq; uiam sectæ per uiscera rupis.
Exuperans delubra Iouis: saxoq; minantes
Apenninigeris cultas pastoribus aras.
Quin & Clitumni sacras uictoribus undas,
Candida quæ Latiis præbent armenta triumphis
Visere cura fuit. nec te miracula fontis
Prætereunt tacito passu: quem si quis adiret
Lentus erat: si uoce gradum maiore citasset,
Cómixtis feruebat aquis. cũque omnibus una
Sit natura uadis: similes ut corporis umbras
Ostendãt: hæc sola nouam iactantia sortem
Humanos properãt mutantia flumina mores.
Celsaq; dehinc patulum prospectãs Narnia campũ
Regali calcatur equo: rariq; coloris
Non procul amnis abest urbi: qui nominis auctor
Ilice sub densa syluis arctatur opacis:
Inter utrunq; iugum tortis anfractibus albet.
Inde salutato libatis Tybride lymphis,
Excipiunt arcus: operosaq; semita uastis
Molibus: & quicquid tantæ præmittitur urbi.
Ac uelut officiis trepidantibus ore puellæ, Cóparatio
Spe propriore tori mater solertior ornat
Adueniente proco: uestesq;: & cingula comit
Sæpe manu: uiridiq; angustat Iaspide pectus:
Substringitq; comam gemmis: & colla monili
Circuit: & baccis onerat candentibus aures.

Sic oculis placitura tuis: insignior auctis
Collibus: & nota maior se Roma uidendam
Obtulit. addebāt pulchrum noua mœnia uultū
Audito perfecta recens rumore Getarum:
Profecitq; opifex decori timor: & uice mira
Quā pax intulerat: bello discussa senectus.
Erexit subitas turres: cinctosq; coegit
Septem cōtinuo montes iuuenescere muro.
Ipse fauens uotis: solitoq; decentior aer:
Quanuis assiduo noctem fœdauerit hymbre,
Principis: & solis radiis detersa remouit
Nubila. nam pluuiis ideo turbauerat omnes
Ante dies: lunamq; rudem madefecerat auster,
Vt tibi seruatum scirent conuexa serenum.
Omne, Palatino qua pons a colle recedit
Miluius: & quantum licuit consurgere tectis
Vna replet turbæ facies: undare uideres
Ima uiris altas effulgere matribus ædes.
Exultant iuuenes æquæui principis annis:
a.l. tēptant Temnunt prisca senes: & in hūc sibi prospera fati
Gratantur durasse diem: moderataq; laudāt
Tempora: quod clemēs aditu: quo tempore solus
Romanos uetuit currum præcedere patres.
Quum tamē Eucherius cui regius undiq; sanguis:
Atq; Augusta soror fratri præberet ouanti
Militis officium. Sic illum dura parentis
Instituit pietas: in se: uel pignora parci.
Quique neget nato: procerū quod præstet honori.

Hoc sibi cura senum: maturaq; cōprobat ætas:
Idq; inter ueteris speciem: præsentis & aulæ
Iudicat hinc ciuem: dominos uenisse priores.
Conspicuas cum flore genas: diademate crinem:
Membraq; gemmato Trabeæ uiridātia cinctu:
Et fortes humeros: & certatura Lyæo.
Inter Erythræos surgentia colla Smaragdos.
Mirari sine fine nurus: ignaraq; uirgo/
Cui simplex calet ore pudor: per singula cernens
Nutricem consultat anum: quid fixa draconū
Ora uelint: uentis fluitent: an uera minentur
Sibila: suspensum rapturi faucibus hostem.
Vt calibe indutos equites: & in ære latentes
Vidit cornipedes: quanam de gente rogabat
Ferrati uenere uiri: quæ terra metallo
Nascētes informat equos. num Lemnius auctor
Addidit hinnitum ferro: simulacraq; bellis
Viua dedit: gaudet metuens: & police mōstrat:
Quod picturatas galeæ Iunonia cristas
Ornet auis: uel quod rigidos uibrata per armos
Rubra sub aurato crispentur Serica dorso.
Tunc tibi magnorū mercem fortuna laborū
Persoluit Stilico: curru quum uectus eodem
Vrbe triūphantem generū florente iuuenta
Conspiceres: illumq; diem sub corde referres
Quo tibi confusa dubiis formidine rebus
Infantem genitor moriēs commisit alendū/
Virtutes uarie fructus sensere receptos:

Depositum seruasse fides: constantia patruū
Præfecisse orbi: pietas fouisse propinquū.
Hic est ille puer: qui nunc ad Rostra Quirites
Euocat: & solio fultus genitoris eburno
Gestarum patribus causas ex ordine rerum/
Euentusq; refert: ueterūq; exempla sequutus
Digerit imperii sub iudice facta senatu.
Nil cumulat: uerbisq; nihil fiducia cælat
Fucati sermonis opem: mens conscia laudis
Abnuit: agnoscūt proceres: habituq; Gabino
Principis: & ducibus circum stipata Togatis
Iure paludatæ iam curia militat aulæ.
  Affuit ipsa suis: talis uictoria templis
Romanæ tutela togæ: quæ diuite penna
Patricii reuerenda fouet sacraria cœtus.
Castrorumq; eadem comes indefessa tuorū:
Nunc tandē fruitur uotis: atq; omne futurū
Te Romæ: seseq; tibi promittit in æuum.
Hinc te iam patriis laribus uia nomine uero
Sacra refert: flagrat studiis concordia uulgi/
Quam non illecebris dispersi colligis auri.
Nec tibi uenales captant æraria plausus
Corruptura fidem: meritis offertur inemptus
Pura mente fauor. nam munere charior omni
Astringit sua quemq; salus. procul ambitus errat:
Non quærit precium uitam: qui debet amori.
O quantum populo secreti numinis addit
Imperii præsens species: quantamq; rependit

Maiestas alterna uicem: quem regia: circi:
Connexum gradibus ueneratur purpura uulgus:
Consensuq; cauæ sublatus in æthera uallis
Plebis adoratæ roboat fragor: unaq; totis
Intonat Augustum septenis arcibus Echo.
  Nec solis hic cursus equis: assueta quadrigis
Cingunt arua tigres: subitæq; aspectus arenæ
Diffudit Libycos aliena ualle cruores.
Hic & belligeros exercuit area lusus.
Armatos hic sæpe choros: certaq; uagandi
Textas lege fugas: inconfusosq; recursus:
Et pulchras errorum artes: iocundaq; Martis
Cernimus: insonuit quũ uerbere signa magister
Mutatos edunt pariter tot pectora motus,
In latus illisis clypeis: aut rursus in altum
Vibratis: graue parma sonat mucronis acuti
Murmur: & umbonum pulsu modulãte resultant:
Ferreus alterno contentus clauditur ense.
Vna omnis subnixa Phalanx: tantæq; salutant
Te princeps galeæ: partitis inde cateruis
In uarios docto discurritur ordine gyros:
Quos neq; semiferi Gortinia tecta iuuenci:
Flumina uel crebro uincant Mæandria flexu,
Discreto reuoluta gradu: torquentur in orbes
Agmina: perpetuisq; immoto cardine claustris
Ianus bella premens læta sub imagine pugnæ
Armorum innocuos paci largitur honores.
Iamq; nouũ fastis aperit felicibus annum

Ore coronatus gemino iam Tybris: in uno
Et Bruti cernit Trabeas: & ſceptra Quirini.
Conſule lætatur poſt plurima ſæcula uiſo
Pallantæus Apex: agnoſcunt Roſtra Curules
Auditas quondam proauis: diſſuetaq; cingit
Regius auratis fora faſcibus Vlpia lictor:
Et ſextas Getica præuelans fronde Secures
Colla triumphati proculcat Honorius Iſtri.
Exeat in populos cunctis illuſtrior annus
Natus fonte ſuo: quam non aliena per arua
Induit hoſpes honor: cuius cunabula fouit
Curia: quem primi tandem uidere Quirites.
Quem domitis auſpex peperit uictoria bellis
Hunc & priuati titulis famulantibus anni:
Et quos armipotens genitor: regeſq; priores
Diuerſis geſſere locis/ceu numen adorent:
Hunc & quinque tui: uel quos habiturus in urbe
Poſt alios Auguſte colant: licet unus in omnes
Conſul eas: magno ſextus tamen iſte ſuperbit
Nomine: præteritis melior: uenientibus auctor.

ARGVMENTVM.

Alaricus ex familia Baltoꝝ in Gotis nobiliſſima oriundus/in Pannonia/a Vicegotis cõformi uoto Gotorũ rex creatus eſt. Is nõ multũ poſt/Ruffino procurante/cõtra Arcadiũ bellum mouẽs. Pannoniã. Traciã. Gẽtes Caſpias. Armeniã. Cappadociã. Cyliciam. Dalmatiã. Pelopõneſum. & breuiter omnis

qua mobile Pōti: æquor/ & Adriacas tellus interia/
cet undas/ miſerandis cladibus/ deuaſtauit. Nec iis
cōtentus: ſed (ut fit) crebris ſucceſſibus amēs/ ruptis
Alpibus/ Ad Ligurū trepidos admouerat agmina
muros. Hūc Stilico/ annis fere triginta Romanā ma
num eludentem/ ſæpe cū ſuis Gotis uicit. ſæpe con/
cluſit: ſæpe dimiſit. Et tandē apud Pollentiā/ in Alpi
um radicibus (ut ait Plynius) oppidū. uel ut placet
aliis in Vmbria nō longe ab Arimino diſtās quod
Britonoriū nominãt/ ingenti prælio ſuperauit: Hāc
uictoriā Claudia. noſter in hoc opere pluribus car/
minibus decātauit. Noſtri aūt utpote Stiliconi ob
Eucheriū filiū a puero criſtianorꝝ (ut aiūt) ꝑſecutio/
nē meditantē nō fauētes. uel qđ credo uerius/ de alio
prælio loquētes/ Stiliconē/ ab Alarico/ ſuperatū aſ/
ſerunt: qui ſtatim uictor in rabiē furoris excitatus:
Iterq; Romā uerſus arripiēs/ urbem capit: deuaſtat:
incendit.

CLAVDIANI præfatio de bello Getico: ideſt de
uictoria Stiliconis contra Alaricum.

P OST RESIDES ANNOS LON/
go uelut excita ſomno/
Romanis fruitur noſtra Thalia choris.
Optatos renouant eadem mihi culmina cœtus:
Perſonat & noto Pythia uate domus.
Conſulis hic faſces cecini: Libyamq; receptā:
Hic mihi proſtratis bella canēda Getis.

Sed prior effigiem tribuit successus amoenã:
Oraq; patricius nostra dicauit honos.
Annuit hic princeps titulum poscente Senatu.
Respice iudicium quam graue Musa subis:
Ingenio minuit merces properata fauorem:
Carminibus ueniam præmia tanta negant.
Et magis intento studium censore laborat:
Quod legimur medio: conspicimurq; foro
Materies tamen ipsa iuuat: solitumq; timorem
Dicturo magna sedula parte leuat.
Nam mihi conciliat gratas impensius aures
Vel meritum libri: uel Stiliconis amor:

CONTENTA IN HOC OPERE.

CLAVDIANI DE VICTORIA STILICOnis contra Alaricum.

iNTACTI QVVM CLAVSTRA
freti coeuntibus æquor
Armatum ſcopulis audax irrũperet Argo.
Oetam: cholcoſq; petens propiore periclo
Omnibus attonitis ſolus poſt numina typhis
Incolumem tenui damno ſeruaſſe carinam
Fertur: & ancipitem montis uitaſſe ruinam:
Deceptoq; uagæ concurſu rupis in altum
Victricem duxiſſe ratem. ſtupuere ſuperbæ
Arte uiri domitæ Symplegades: & noua paſſæ
Iura ſoli: faciles cunctis iam puppibus hærent
Vt uinci didicere ſemel. Quod ſi ardua Typhim
Nauis ob innocuæ meritum ſic gloria uexit.
Quæ tibi pro tanti pulſo diſcrimine regni
Sufficient laudes Stilico? Licet omnia uates (Nota)
In maius celebrata ferant: ipſamq; ſecandis
Argois trabibus iactent ſudaſſe Mineruam:
Nec nemoris tantum uinxiſſe carentia ſenſu
Robora: ſed cæſo toto Iouis augure luco
Arbore præſaga tabulas animaſſe loquaces.
Plurima ſed q̃uis uariis miracula monſtris
Ingeminent, teneras uincturi carmine mentes.
Harpyiaſq; truces. inſopitiſq; refuſum
Tractibus aurati cuſtodem ueſleris anguem:
Et iuga taurorum rapidis ambuſta fauillis:

Et uirides galeis sulcos: fœtasq; nouales
Martis: & in segetem crescentis semina belli.
Nil ueris æquale dabunt: prohibere rapaces
Scilicet harpyas: unaq; excludere mensa
Nobilior titulus: quam tot potuisse paratas
In Latii prædam Geticas auertere fauces.
An ego terrigenas potius mirabor in ipsis
Procubuisse satis? uitæ quibus attulit idem
Principium: finemq; dies: quam cæsa Getarũ
Agmina: quos tantis aluit Bellona trophæis?
Totaq; sub galeis Mauortia canuit ætas?
Per te namq; unum mediis exuta tenebris
Imperio sua forma redit: claustrisq; solutæ
Tristibus exangues audent procedere leges.
Iamq; potestates priscus discriminat ordo
Iusticiæ: quas ante pares effecerat una
Nube timor. tua nos urgenti dextera leto
Eripuit: tectisq; suis: redduntur & agris:
Damnati fato populi: uirtute renati.
Iam non in pecorum morem formidine clausi
Prospicimus sæuos campis ardentibus ignes:
Alta nec incertis metimur flumina uotis
Excidio latura moram. non poscimus amnes
Vndosam seruate fidem: nubesq; fugaces:
Aut coniuratũ querimur splendere serenũ.
Ipsa quoq; interius furiis exercita plebis
Securas iam Roma leuat tranquillior arces:
Surge precor ueneranda parens: & certa secũdis

Fide deis: humilēq; metum depone senectæ
Vrbs æquæua polo: tum demum ferrea summet
Ius in te Lachesis: quum sic mutauerit axem
Fœderibus natura nouis: ut flumine uerso
Irriget Aegyptum Tanais. Mœotida Nilus:
Eurus ab Occasu. Zephyrus se promat ab Indis:
Caucaseisq; iugis/calido nigrātibus austro:
Getulas aquilo glacie constringat arenas.
Fatales hucusq; manus: crebrisq; notatæ
Prodigiis abiere minæ: nec sidera pacem Nota
Semper habent: ipsumq; Iouem turbāte Typhæo
(Si fas est) timuisse ferunt/quum brachia centum
Montibus armaret totidem: spirasq; retorquens
Lamberet attonitas erectis anguibus Arctos.
Quid mirum si regna labor mortalia uexat?
Quum gemini fratres: genuit quos asper Aloeus
Martem subdiderint uinclis: & in astra negatas
Tentarunt munire uias: steteritq; reuulsis
Pene tribus scopulis cœlesti machina bello.
Sed caret euentu nimius furor: improba nunq̄ Nota
Spes lætata diu: nec peruenere iuuentæ
Robur Aloidæ: dum uellere Pelion Otrys
Nititur: occubuit Phœbo: moriensq; Ephialtes
In latus obliquam proiecit languidus Ossam.
Aspice q̄ rarum referens inglorius agmen:
Aspice Roma tuum iam uertice celsior hostem
Italia detrusus eat: quantumq; priori
Dissimilis: qui cuncta sibi cessura ruenti

Pollicitus patrii numen iurauerat Istri:
Non nisi calcatis loricam ponere Rostris.
O rerum: fatiq; uices: qui fœda parabat
Romanas ad stupra nurus: sua pignora uidit
Coniugibus permixta trahi: qui mente profunda
Hauserat urbis opes: ultro uictoribus ipse
Præda fuit: nostri quondam qui militis auro
Aggressus tentare fidem: desertus ab omni
Gente sua: manibusq; redit truncatus: & armis:
Hoc quoq; quod ueniam leti ualuere mereri
Si positis pendas odiis: ignoscere pulchrum
Iam misero: pœnæq; genus uidisse precantem.
Quæ uindicta prior: quam quū formido superbos
Flectit: & assuetum spoliis affligit egestas?
Sed magis ex aliis fluxit clementia causis:
Consulitur dum Roma tibi: tua cura coegit
Inclusis aperire fugam: ne peior in Arcto
Sæuiret rabies uenturæ nuncia mortis:
Nec tanti nomen: stirpemq; abolere Getarū
Vt propius peterere fuit. procul arceat altus
Iuppiter ut delubra Numæ: sedemq; Quirini
Barbaries oculis saltem temerare prophanis
Possit: & arcanū tanti depræhendere regni:
Quanq̄ si ueterum certamina rite recordor
Tunc etiā pulchra quū libertate uigerent:
Et proptio late florerent milite patres/
Semper ab his fame petiere insigna bellis
Quæ diuersa procul tuto trans æquora uires

Exercere dabant currus: regũq; catenæ
Inter abundantis fati ludibria ductæ
At uero Italiã quoties circũstetit atrox
Tẽpestas: ipsumq; caput læsura pependit,
Non illis uani ratio uentosa furoris,
Sed grauiter spectata salus: ductorq; placebat.
Non qui præcipiti traheret semel omnia casu,
Sed qui maturo uel lœta, uel aspera rerũ
Consilio momenta regens: nec tristibus impar:
Nec pro successu nimius: spaciũq; morandi:
Vincendiq; modus mutatis nosset habenis.
Cautius ingentes morbos: & proxima cordi Nota
Vlcera: Pœoniæ tractat solertia curæ:
Parcendoq; secat ferro: ne largius acto
In reuocandus eat sectis uitalibus error.
Sublimi certe Curiũ canit ore uetustas
Aeaciden Italo pepulit, qui littore Pyrrhũ.
Nec magis insignis Marii: Pauliq; triumphus,
Qui captos niueis reges ægere quadrigis.
Plus fuga laudatur Pyrrhi: quã uincla Iugurthæ.
Et quanuis gemina fessum iam clade fugarit
Post Decii lituos: & nulli peruia culpæ
Pectora Fabricii donis inuicta: uel armis:
Plena datur Curio pulsi uictoria Pyrrhi.
Quanto maius opus solo Stilicone per actum
Cernimus? hic ualidã gentem quã dura nouisis
Educat Vrsa plagis: non Chaonas: atq; Molossos:
Quos Epirus alit: nec Dodonæa subegit

Agmina: fatidicam frustra iactantia quercum.
Primus fulmineum lento luctamine Pœnum
Compressit Fabius: campo post ausus aperto
Marcellus uinci docuit. sed tertia uirtus
Scipiadæ Latiis tandem deterruit oris.
Vnus in hoc Stilico diuersis artibus hoste
Tres potuit complere duces: fregitq; furentem
Cunctando. uicitq; manu: uictumq; relegat.
Atq; hic tanta breui miscentem incendia Pyrrhum
Sustinuit toto mœrens Oenotria lustro:
Et prope tersenas Itali per graminis herbas
Massilus Pœno sonipes uastante cucurrit.
Hannibalemq; senem uix ad sua reppulit arua
Vindex sera patrum post bellum nata iuuentus:
Hic celer effecit bruma ne longior una
Esset hyems: rerum primis sed messibus æstas
Temperiem cælo pariter: belloq; referret.
Sed quid ego Hannibalē circa: Pyrrhūq; tot annis
Certatum memorem? uilis cum Sparthacus omne
Per latus Italiæ ferro bacchatus & igni:
Consulibusq; palam toties congressus inertes
Exuerit castris dominos: & strage pudenda
Fuderit imbelles Aquilas seruilibus armis.
Nos terrorum expers: & luxu mollior ætas
Deficimus queruli. si bos adductus aratro:
Si libata seges: non hanc Ergastula nobis
Immisere manum: nec coniurantis arenæ
Turba fuit. qualem Stilico deiecerit hostem

Thraces: & Hemonii poterũt: Meſſiq; fateri
Frigida ter decies nudatum frondibus Hemum
Tendit hyems ueſtire gelu. totieſq; ſolutis
Ver niuibus/ uiridem monti reparauit amictum:
Exquo iam patrios gens hæc oblita Triones:
Atq; Iſtrum tranſuecta ſemel ueſtigia fixit
Threicio funeſta ſolo. ſeu fata uocabant:
Seu grauis ira Deum/ ſeriem meditata ruinis:
Ex illo quoſcunq; uagos impegit Erynnis
Grandinis: aut morbi ritu/ per deuia rerum
Præcipites per clauſtra ruunt. nec contigit ullis
Amnibus: aut ſcopulis proprias defendere terras:
Nil Rhodope: nil uaſtus Athos: nil ꝑfuit Hæmus
Otriſiis. facili contemnunt Strimona ſaltu:
Et fruſtra rapidum damnant Aliagmona Beſſi.
Nubibus intactum Macedo miratur Olympũ:
More pereratum campi gerit irrita Tempe.
Theſſalus: & domitis irriſam cotibus Oetam:
Sperchiuſq;: & uirginibus dilectus Enypheus
Barbaricas lauere comas. non obice Pindi
Seruati Dryopes. nec nubifer Actia texit
Littora Leucates. ipſæ quæ durius olim
Reſtiterant Mœdis: primo conamme ruptæ
Termopylæ. uallata maris Scyronia ripis:
Et duo continuo connectens æquora muro
Iſthmos: & anguſti patuerunt clauſtra Lycæi:
Nec tibi Parrhaſios licuit munire colonos
Frondoſis Erymanthe iugis. equitataq; ſummi

Culmina Taygeti/ trepidæ uidistis Amiclæ?
Tandem suppliciũ cunctis pro montibus Alpes
Exegere Getis: tot tandem flumina uictor
Vindicat Eridanus: docuit nunc exitus alte
Fatorum secreta tegi. Quisq̃ ne reclusis
Alpibus ulterius latii/ fore credidit umbram?
Nonne uelut capta rumor miserabilis urbe
Trans freta: trans Gallos: Pyrenæumq; cucurrit?
Famaq; nigrantes succincta pauoribus alas
Secum cuncta trahens a Gadibus usq; Britannũ
Terruit oceanum: & procul axe remotam
Insolito belli tremefecit murmure Thulen.
Mandemus ne noti flabris: quoscunq; timores
Pertulimus: festæ doleant ne tristibus aures:
An potius meminisse iuuat? semperq; uicissim
Gaudia præmissi cumulãt inopina dolores.
Vtq; sub occidua iactatis Pleiade nautis
Commendat placidũ maris inclemẽtia portũ/
Sic mihi tunc maior Stilico: quum læta periclis
Metior: atq; illi redeunt in corda tumultus.
Nonne uidebantur quanuis adamante rigentes
Turribus inualidis fragiles procumbere muri?
Ferratæq; Getis ultro se pandere portæ?
Nec uallum: densæq; sudes arcere uolantes
Cornipedũ saltus: iam iam cõscendere puppes
Sardonios habitare sinus: & in hospita Cypri
Saxa parant: uitamq; freto spumante tueri.
Ipsa etiam diffusa breui Trinacria ponto

Si rerum natura sinat discedere longe
Optat. & Ionium refuso laxare Peloro.
Fultaq; despiciens auro laquearia diues/
Tutior Eoliis mallet uixisse cauernis.
Iamq; oneri creduntur opes. tandemq; libido
Hæsit auaritiæ grauioribus obruta curis.
Vtq; est: ingenioq; loquax: & plurima fingi
Permittens: crediq; timor: tūc somnia uulgo
Narrari: tunc monstra Deum: monitusq; sinistri:
Quid meditentur aues: quid cū mortalibus æther
Fulmineo uelit igne loqui/ quid carmine poscat
Fatidico: custos Romani carbasus æui.
Territat assiduus lunæ labor: atraq; Phœbe
Noctibus: horrisonas crebris ululata per urbes:
Nec credunt uetito fraudatam sole sororem
Telluris subeunte globo: sed castra sequutas
Barbara: Thessalidas patriis lunare uenenis
Incestate iubar: tunc anni signa prioris:
Et si quod fortasse quies neglexerat omen:
Addit cura nouis: lapidisos grandinis ictus:
Molitasq; examen apes: passimq; crematas
Perbachata domos/ nullis incendia causis.
Et nunq̄ cœlo spectatū impune cometem:
Qui primū roseo Phœbi prolatus ab ortu
Qua micat astrigera senior cum cōiuge Cepheus:
Inde Lycaonia paulatim expulsus ab Arcto
Crine uago: Getici fœdauit sidera plaustri:
Donec in exiguū moriens uanesceret ignem.

Sed grauius mentes cæsorum ostenta luporum
Horrificant. duo quippe lupi sub principis ora
Dum campis exercet equos: uiolenter adorti
Agmen: & excepti telis (immane relatu
Prodigium) miramq; notam duxere futuri.
Nam simul humano geminas de corpore palmas,
Vtraq; persossis emisit bellua costis,
Illo leua tremens: hoc dextera uentre latebant:
Intentis ambæ digitis: & sanguine uiuo
Scrutari si uera uelis. fera nuncia Martis
Orbe sub Augusti casurum prodidit hostem:
Vtq; manus utero uirides patuere retecto
Romula post ruptas uirtus sic emicat Alpes.
Sed malus interpres rerum metus omne trahebat
Augurium peiore uia: truncataq; membra:
Nutricemq; lupam Romæ: regnoq; minari:
Tunc repetunt annos: interceptoq; uolatu
Vulturis: incidunt properatis sæcula metis.
Solus erat Stilico: qui desperantibus augur
Sponderet meliore manu: dubiæq; salutis
Oratio Dux idem: uatesq; fuit. DVRATE parumper
Inquit: & excussis muliebribus ore querelis
Fatorum toleremus onus. Nil nautica prosunt
Turbatæ lamenta rati: nec segnibus undæ
Planctibus: aut uanis mitescunt flamina uotis.
Nunc instare manu: toto nunc robore niti
Communi pro luce decet: succurrere uelis:
Exhaurire fretum: uarios aptare rudentes:

Omnibus & docti iuſſis parere magiſtri.
Non ſi perfidia nacti penetrabile tempus
Irrupere Getæ: noſtras dum Rhetia uires
Occupat: atq; alio deſudant Marte cohortes:
Iccirco ſpes omnis abit: mirabile poſſet
Eſſe mihi: ſi fraude noua: uel calle reperto
Barbarus ignotas inuaderet inſcius Alpes:
Nunc uero geminis clades repetita Tyrannis
Famoſum uulgauit iter: nec nota feſellit
Semita præſtructum bellis ciuibus hoſtem:
Per ſolitas uenere uias: adituſq; ſequendos
Barbarico Romana dedit diſcordia bello.
Sed nec præteritis hæc res incognita ſæclis
Sæpe laceſſitam: ſed non impune fatemur
Auſoniã. hæc Senonũ reſtrinxit ſanguine flãmas.
Hæc & Theutonico quondã patefacta furori/
Colla catenati uidit ſqualentia Cimbri.
Vile decus: quod non erexit præuius horror.
Ingentes geminãt diſcrimina magna triũphos.
Quid turpes iam mente fugas? iam Gallica rura
Reſpicitis? Latioq; libet poſt terga relicto
Longinquũ profugis Ararim præcingere caſtris?
Scilicet Arctois conceſſa gentibus urbe
Conſidet regnum Rhodano: captiq; ſuperſtes
Truncus erit: ueſtros ſtimulãt ſi pignora ſenſus:
Me quoq; non impar naturæ cura remordet:
Nec ferro ſic corda rigent: aut noſſe recuſant
Quam ſanctũ ſoceri nomen: ꝗ dulce mariti:

Quantus prolis amor: ſed nunq̃ oblita decoris
Obſcœnam latebram pietas ignaua requiret.
Nec uobis fortis monitor mihi cautior uni/
Hic coniunx: hic progenies: hic charior omni
Luce gener: pars nulla mei ſubducta procellæ.
Accipe tu noſtræ tellus Oenotria mentis
a.l.uincula Pignora/cõmunes tecum ſubeuntia caſus:
Exiguam moram muris impende tuendis:
Dum redeo: lectũ referens in claſſica robur/
His dictis pauidi firmauit inertia uulgi
Pectora: migrantiſq; fugam cõpeſcuit aulæ:
Auſaq; tum primũ tenebris emergere pulſis
Heſperia: ut ſecum iunxiſſe pericula uidit
Auguſtum: tantoq; ſui ſtetit obſide fati.
Protinus umbroſa ueſtit qua littus oliua
Larius: & dulci mentitur Nerea fluctu
Parua puppe lacum præteruolat ocius: inde
Scandit in acceſſos brumali ſidere montes:
Cõparatio Nil hyemis: cœliq; memor. SIC ille relinquens
Ieiunos antro catulos immanior exit
Hyberna ſub nocte leo: taciteſq; per altas
Incedit furiale niues: ſtant colla pruinis
Aſperat: flauentes aſtringit ſtiria ſetas:
Nec meminit lœti: nimboſue: aut frigora curat/
Dum natis alimenta paret. Sublimis in Arcton
Prominet Hercinæ confinis Rethia ſyluæ.
Quæ ſe Dannubii iactat: Rheniq; parentem:
Vtraq; Romuleo prætendens flumina regno.

Primo fonte breues: alto mox gurgite regnant:
Et fluuios cogunt unda coeunte minores
In nomen transire suum. te Cymbrica Thetys
Diuisum bifido consumit Rhene meatu.
Thracia quinque uadis Istrum uorat Amphytrite.
Ambo habiles remis: ambo glacialia secti
Terga rotis: ambo Boreæ: Martiq; sodales.
Sed latus Hesperiæ quo rhecia iungitur oræ:
Præruptis ferit astra iugis: panditq; tremendam
Vix æstate uiam: multi seu gorgone uisa
Obriguere gelu: multos hausere profundæ
Vasta mole niues: cunq; ipsis sæpe iuuencis
Naufraga cādenti merguntur plaustra baratro.
Intergum subitam glacie labente ruinam
Mons dedit: & trepidis fundamina subruit astris
Pendenti male fida solo. Per talia tendit
Frigoribus mediis Stilico loca: nulla Lyæi:
Pocula: rara Ceres: raptos contentus in armis
Delibasse cibos: madidoq; oneratus amictu
Algentem pulsabat equum: nec mollia fesso
Strata dedere torum: tenebris si cæca repressit
Nox iter: aut spelæa subit metuenda ferarum:
Aut postorali iacuit sub culmine fultus
Ceruicem clypeo. Stat pallidus hospite magno
Pastor: & ignoto præclarum nomine uultum
Rustica sordenti genitrix ostendit alumno.
Illa sub horrendis prædura cubilia syluis
Illis sub niuibus somni: curæq; laborq;

Peruigil: hāc requiem terris: hæc ocia rebus
Inſperata dabant: illæ tibi Roma ſalutem
Alpinæ peperere caſæ. Iam fœdera gentes
Exuerant. Latiiq; audita clade feroces
Vindelicos ſaltus: & Norica rura tenebant.
Cōparatio Ac ueluti famuli mendax quos mortis herilis
Nuncius in luxum falſo rumore reſoluit:
Dum marcent epulis: atq; inter uina: chorоſq;
Perſultat uacuis effræna licentia tectis:
Si reducem dominū ſors improuiſa reuixit,
Hærent attoniti: libertatemq; peroſus
Conſcia ſeruilis præcordia concutit horror.
Sic ducis aſpectu cuncti ſtupuere rebelles:
Inq; uno princeps latiumq; / & tota refulſit
Roma uiro: frons lœta parum: non triſtior æquo:
Non deiecta malis: mixta ſed nobilis ira.
Cōparatio Qualis in Herculeo quoties infanda iubebat
Euriſteus fuit ore dolor. uel qualis in atram
Sollicitus nubem mœſto Ioue cingitur æther.
Oratio Tanta ne uos inquit Getici fiducia belli
Erigit? hinc animo fruſtra tumuiſtis inani.
Non ita Romanū fati uiolentia nomen
Opprimit, ut ueſtros nequeat punire tumultus
a.l.pace Parte ſui: neu uos longe ſermone petito
Demorer: exemplū ueteris cognoſcite fati:
Quum ferus Auſonias pſtringeret Hannibal arces:
Et Trebiam ſæuo geminaſſent funere Cannæ.
Nequicq̄ Emathium pepulit ſpes uana Philippū,

Vt uelut afflictos ferro tentaret inerti.
Romanos cōmouit atrox iniuria patres:
Vrgerent maiora licet: grauiterq; tulere
Vrbibus inter se claris de culmine rerum
Cōgressis: aliquid gentes audere minores.
Nec pœnam differre placet: sed bella gerenti
Punica Leuino: regi quoq; prælia mandant.
Paruit imperiis consul: fusus q; Philippus,
Vilia dum grauibus populis interserit arma:
Pretæreunte manu: didicit non esse potentū
Tentandas (mediis quāuis in luctibus) iras.
Hoc monitu pariter nascentia bella repressit:
Et bello quæsiuit opes: legitq; precantes
Auxilio mensus numerū qui congruus esset:
Nec grauis Italiæ: formidandusue regenti.
Nec minus accepto nostræ rumore cohortes:
(Sic ducis urget amor) properātibus undiq; signis
Conueniūt: uisoq; animi Stilicone recepti
Singultus uarios: lachrymosaq; gaudia miscent.
Sic armēta boum: uastis quæ turbida syluis Cōparatio
Spargit hyems: cantus: & sibila nota magistri
Certatim repetunt: uel notæ pascua uallis:
Inq; uicem se uoce rigunt: gaudentq; fideles
Reddere mugitus: & qua sonus attigit aurem,
Rara per obscuras apparent cornua frondes.
Accurrit uicina manus: quam Rhetia nuper
Vindalicis auctam spoliis: defensa probauit.
Venit & extremis legio prætenta Britannis:

Quæ Scoto dat fræna truci: ferroq; notatas
Perlegit exanimes Picto moriente figuras.
Agmina quin etiam flauis obiecta Sicambris:
Quæq; domãt Scinthos. immãſuetoſq; Cherucas.
Huc omues uertere minas: tutumq; remotis
Excubiis Rhenum ſolo terrore relinquunt.
Vlla ne poſteritas credet? Germania quondam
Illa ferox: populis quæ uix inſtantibus olim
Principibus tota poterat cum mole teneri.
Iam ſeſe placidã præbet Stiliconis habenis:
Vt nec præſidiis nudato limite tentet
Expoſitum calcare ſolum: nec trãſeat amnem:
Incuſtoditam metuens attingere ripam.
Celſior o cunctis: uniq; æquande Camillo:
Veſtris namq; armis Alarici fracta quieuit:
Ac Brenni rabies: confuſis rebus uterq;
Diuinam tribuiſtis opem. ſed tardior ille
Iam captæ uindex patriæ. tu ſoſpitis ultor.
O quantũ mutata tuo fortuna regreſſu.
Vt ſeſe pariter diffudit in omnia regni
Membra uigor: uiuuſq; redit calor urbibus ægris.

Creditur Herculeis lucem renouaſſe lacertis
Fœmina: dilecti fatis impenſa mariti.
Vt iuuenem ſpretæ laniatum fraude nouercæ:
Non ſine Circæis Latonia reddidit herbis.
Cretaq; (ſi uerax narratur fabula) uidit
Minoum rupto puerum prodire ſepulchro/
Quem ſenior uates auium clangore repertum

Gramine restituit: miræ nam munere sortis
Dulcia mella necem: uitam dedit horridus anguis.
At tuus aduentus non unum corpus ab umbris:
Sed tot cõmuni populos sub morte iacentes:
Totaq; Tartareis e faucibus opida traxit
Ipso Roma die: nec adhuc ostenditur auctor
Personuit uenisse ducem: lætisq; Quirites
Vocibus auspicium certi plausere triumphi
Muniti Stilicone suo. Quis gaudia ueros
Principis amplexus/alacris quis disserat aulæ?
Pulueris ambiguam nubem speculamur ab altis
Turribus: incerti socios apportet: an hostes
Ille globus: mentem suspensa silentia librãt:
Donec puluereo sub turbine sideris instar
Emicuit Stiliconis apex: & cognita fulsit
Canicies. gauisa repens per mœnia clamor
Tollitur: ipse uenit. portas secura per omnes
Turba salutatis effunditur obuia signis.
Non iam delectus miseri: nec falce per agros
Deposita iaculum uibrans ignobile messor:
Non tentat clypeum proiectis summere rastris
Bellona ridente Ceres: humilisq; nouorum
Seditio clamosa ducum: sed uera iuuentus:
Verus doctor adest: & uiuida Martis imago.
Prospera sed quantũ nostræ spes addita menti:
Tantũ exempta Getæ qui uertice proximus astris
Post Alpes iam cuncta sibi promisit apertas:
Nil superesse ratus. postq̃ tot flumina pulsis:

Cinctaq; fluminibus crebris tot mœnia cernit:
Tot ſubito pedites: equitum tot conſpicit alas:
Seq; uelut clauſum laqueis ſub pectore furtim
Aeſtuat: & nimium prono feruore petitæ
Iam piget Italiæ: ſperataq; Roma teneri
Viſa procul: magni ſubeũt iam tedia cœpti.
Occultat tamen ore metum. primoſq; ſuoꝝ
Cõſultare iubet bellis anniſq; uerendos.
Crinigeri ſedere patres: pellita Getarum
Curia: quos plagis decorat numeroſa cicatrix:
Et tremulos regit haſta gradus: & nititur altis
Pro baculo contis non exarmata ſenectus.
Hic aliquis grauior natu: cui plurima dictis:
Conſiliiſq; fides: defixus lumina terræ:
Concutienſq; comam: capuloq; accliuis eburno.

Oratio

Si numero non fallor ait triceſima currit
Bruma fere rapidum poſtq̃ trãſnauimus Iſtrum:
Romanamq; manũ tantis eludimus annis.
Sed nunq̃ Mauors adeo conſtrinxit in arctũ
Res Alarice tuas: per tot certamina docto
Crede ſeni: qui te tenero uice patris ab æuo
Geſtatum parua ſolitus donare pharetra:
Atq; aptare breues humeris puerilibus arcus.
Sæpe quidem fruſtra monui ſeruator ut icti
Fœderis: Emathia tutus tellure maneres:
Sed quoniã calidæ rapuit te flamma iuuentæ:
Nunc ſaltem (ſi cura tibi manet ulla tuorum)
His clauſtris euade precor: dunq; agmina longe:

Dum licet: Hesperiis præceps illabere terris,
Ne noua prædari cupiens: & parta reponas:
Pastoriq; lupus scelerum delicta priorum
Intra septa luas. Quid palmitis uber Hetrusci:
Quid mihi nescio quã ꝓprio cum Tybride Romã
Semper in ore geris? Referunt si uera parentes,
Hanc urbem insano nullus qui Marte petiuit
Lætatus uiolasse redit: nec numina sedem
Destituunt: iactata procul dicuntur in hostẽ
Fulmina: diuiniq; uolant pro mœnibus ignes.
Seu cœlum: seu Roma tonat si temnis Olympum,
A magno Stilicone caue: qui semper iniquos
Fortuna famulãte premit: scis ipse perosus,
Arcadiæ quam densa iugis comulauerit ossa:
Sanguine quam largo Græcos calefecerit amnes:
Extinctusq; fores, ni te sub nomine legum
Proditio: regniq; fauor texisset Eoi.
Talia grandæuũ flammata fronte loquentẽ:
Obliquisq; tuens oculis non pertulit ultra:
Sed rupit rapidas accesa superbia uoces:
Si non mentis inops: fraudataq; sensibus ætas Oratio
Præberet ueniam: nunq̃ hæc opprobria linguæ
Turpia Dãnubius me sospite ferret inultus.
Anne tot Augustos Hebro qui teste fugaui,
Te patiar suadente fugã? quum cesserit omnis
Obsequiis natura meis: subsidere nostris
Sub pedibus montes: arescere uidimus amnes.
Non ita Dii Getici faciãt: manesq; parentũ:

Vt mea conuerso relegam uestigia cursu.
Hanc ego uel regno uictor: uel morte tenebo
Victus humum. per tot populos: urbesq; cucurri:
Fregi Alpes: galeisq; Padum uictricibus hausi.
Quid restat nisi Roma mihi? gens robore nostra
Tunc quoq; pollebat nullis quum fideret armis.
At nunc Illyrici postq̃ mihi tradita iura:
Meq; suum fecere ducem: tot tela: tot enses:
Tot galeas multo Thracum sudore paraui:
Inq; meos usus uectigal uertere ferri:
Oppida legitimo iussu Romana coegi.
Sic me fata fouent: ipsi quos omnibus annis
Vastabam: seruire dati: nocitura gementes
Arma dabunt: flammisq; diu mollitus: & arte
In sua damna calybs: fabro lugente rubebit.
Hortantes his adde deos. non somnia nobis:
Nec uolucres: sed palam uox reddita luco est.
Rūpe omnes Alarice moras: hoc impiger anno
Alpibus Italiæ ruptis penetrabis ad urbem:
Huc iter usq; datur. Quis iam post talia segnis
Ambigat? aut cælo dubitet parere uocanti?
Sic ait: hortaturq; suos: belloq; uiaq;
Instruit. attollunt uanos oracula uastus.
O semper tacita sortes ambage malignæ:
Euentuq; patens: & noxia uatibus ipsis
a.l.sera Veri sacra fides. Ligurum regione suprema
Peruenit ad fluuium miri cognominis urbem:
Atq; illic domitus uix tandem interprete casu

Agnouit dubiis illusa uocabula fatis.
 Necnō & Stilico pugnam poscentia mouit
Pleno castra gradu: dictisq; instigat euntes.
 Nunc nunc o socii temeratæ sumite tandem Oratio
Italiæ Pœnas: obsessi principis armis
Excusate nefas: deploratumq; Timauo
Vulnus: & Alpinum gladiis abolete pudorem:
Hic est / quē tocies campis fudistis Achiuis:
Quem discors: odiisq; anceps ciuilibus orbis:
Non sua uis tutata diu: dum fœdera fallax
Ludit: & alternæ per iuria uindicat aulæ.
Credite nunc omnes quas dira Britannia gentes:
Quas Ister: quas Rhenus alit: pendere paratas
In speculis: uno tot prælia uincite bello.
Romanum reparate decus: molemq; labantis
Imperii fulcite humeris. hic omnia campus
Vindicat: hæc mundo pacem uictoria sancit.
Non in Threiciis Hemi decernimus oris:
Nec super Alphæas umbrantia Menala ripas
Constitimus: non hic Tegæam: Argosq; tuemur:
Visceribus mediis: ipsoq; in corde uidetis
Bella geri: patrem clypeis defendite Tybrim.
Talia nunc pediti: turmæ nunc mixtus equestri
Dicta dabat. simul externis præcepta ferebat
Auxiliis: ibat patiens ditionis Alanus
Qua nostræ iussere tubæ: mortemq; petendam
Pro latio docuit gentis præclarus Alanæ
Cui natura breues animis ingentibus artus

Finxerat: immaniq; oculos infecerat ira.
Vulneribus pars nulla uacat: recisaq; cũctis
Gloria fœdati splendet iactantior oris.
Ille tamen mandãte procul Stilicone citatis
Acceleratur equis: Italamq; momordit arenam
Felix: helisiisq; plagis: & carmine dignus:
Qui male suspectam nobis impensius arsit:
Vel leto purgare fidem: qui iudice ferro
Diluit immeritum laudato sanguine crimẽ.
Morte uiri turbatus eques: flectebat habenas.
Totaq; præciso mutassent agmina cornu
Nil celer in structa Stilico legione sequutus/
Subsidiis peditum pugnam instaurasset equestrem.
Quis musis ipsoq; licet Pœane recepto
Enarrare queat/ quantum Gradiuus in illa
Luce suæ dederit fundator originis orbi?
Altius haud unquam toto descendimus ense
In iugulum Scythiæ: tanta nec clade superbum
Contudimus Tanaim: uel cornua fregimus Istri.
Inuisum miles sitiens haurire cruorem
Per uarias uestes. onerataq; plaustra metallo
Transit: & argenti cumulos & cædis auarus
Contemptas proculcat opes: preciosior auro
Sanguis erat: passim neglecti prodiga lucri:
Ira furens strictis odio mucronibus explet
Purpureos cultus assumptas igne ualentes
Exuuias: miserisq; graues crateras ab Argis:
Raptaq; flagranti spirantia sigua Corintho.

Callidus ante pedes uenientibus obiicit hostis
In cassum: neq; enim feralis præda moratur:
Sed iustos præbent stimulos monimenta doloris
Asseritur ferro captiuum uulgus: & omnes
Diuersæ uocis populi: quos traxerat hostis
Seruitio: tandem dominorum strage redempti/
Blanda cruentatis affigunt oscula dextris:
Desertosq; lares/& pignora læta reuisunt.
Mirantur sua quemq; domus: cladesq; renarrant/
Ordine cognati referunt miracula belli.
Quis tibi tunc Alarice dolor? cum Marte perirent
Diuitiæ: spoliisq; diu quæsita suppellex.
Pulsaretq; tuas ululatus coniugis aures/
Coniugis inuicto dudum quæ freta marito
Demens Ausonidum gemmata monilia matrum:
Romanasq; alta famulas ceruice petebat.
Scilicet Argolicas: Ephyræiadasq; puellas
Cœperat: & pulchras iam fastidire Lacænas.
Sed dea: quæ nimiis obstat Rhamnusia uotis
Ingemuit: flexitq; rotam: domat aspera uictos
Pauperies: unoq; die Romana rependit
Quicquid terdenis acies amisimus annis.
O celebranda mihi cũctis Pollentia sæclis:
O meritum nomen felicibus apta triũphis:
Virtutis fatale solum: memorabile bustum
Barbariæ: nam sepe locis: ac finibus illis
Plena lacessito reddiit uindicta Quirino.
Illic oceani stagnis excita supremis

Cimbrica tempestas: aliasq; immissa per Alpes
Iisdem procubuit campis: iam ꝓtinus aetas
Adueniens geminae genti permisceat ossa:
Et duplices signet titulos cõmune trophaeum.
Hic Cymbros: fortesq; Getas Stilicõe peremptos:
Et Mario claris ducibus tegit Itala tellus.
Discite uesanae Romã non temnere gentes. 647

ARGVMENTVM.

Auchenioꝝ familia uetustissima ac nobilissima Romae fuit: exqua post longã seriẽ Probus natus est: q quantũ omni doctrinarũ genere floruerit, testis est Ausonius Gallus in eo Dimetro Iambico qd incipit Perge o libelle Sirmiũ. Is ex proba cõiuge pudicissima, Olibriũ: & Probinũ genuit filios. q teste Prospe. eo anno quo Theodo. Arbogastẽ Tyrannũ uicit ac peremit Romani cõsu. fuerũt. Ad hos consu. fratres, extãt binae Claudiani epistolae. De cõsulatu Olibrii primo sic Claudian⁹ alibi inquit. Romanos bibimus primo te Consule fontes: Et Latiae cessit Graia Thalia Togae. Horum Consulatus fuit post Christi saluberrimũ ortum annus. 397.

CONTENTA IN HAC PANEGYRI:

Auchenia familie laudes. 8. Probi praeconia. 31. Olibrii: & Probini gesta. 61. Romae comites. 73. Romae ornatus descriptio. 85. Locus ubi Theodosius Arbogastem deuicit. 104. Theodosii ad Romã al-

locutio.126. Roma Theodosiũ alloquit̃.136. Theodo. alia ad Ro. allocutio.165. Romanoꝝ gaudium ob Olibriũ & Probinũ factos Cõsules.174. Trabearum Olibrii: & Probi. descriptio.177. Probæ Olibrii & Probini matris laudes.192. Tyberini descriptio: & gaudiũ ob fratrum Consulatũ.205. Tyberini allocutio.232. Italiæ fluminum multoꝝ descriptio.251. Partium anni descriptio.264.

PANEGYRIS IN PROBVM: ET PROBINUM: ATQ; OLIBRIUM FRATRES.

OL QVI FLAMMIFERIS MVNdum complexus habenis
s
Voluis inexhausto redeuntia sæcula motũ:
Sparge diem meliore coma: crinẽq; repexi
Blandius elato surgant temone iugales:
Efflantes roseum frænis spumãtibus ignem.
Iam noua Germanis uestigia torqueat annus
Consulibus: lætiq; petant exordia menses:
Scis genus Auchenium: nec te latuere parentes
Auniadæ: nam sæpe soles ductoribus illis
Instaurare uias: & cursibus addere nomen.
His neq; per dubium pendet Fortuna pauorem:
Nec nouit mutare uices: sed fixus in omnes
Cognatos procedit honos: quemcũq; requires
Hac de stirpe uirum: certum est de consule nasci.
Per fasces numerantur aui: semperq; renata
Nobilitate uirent: & prolem fata sequũtur.

Continuū simili seruantia lege tenorem:
Nec quisq̄ procerū tentat (licet ære uetusto
Floreat: & claro cingatur Roma senatu)
Se iactare parem: sed prima sede relicta
Auchenijs: de iure licet certare secundo.
Cōparatio Haud secus ac tacitā luna regnante per Arcton
Sidereæ cedunt acies: cum fratre retuso:
Aemulus aduersis flagrauerit ignibus orbis
Tunc iubar Arcturi languet. tunc fulua leonis
Ira perit: plaustro iam rara intermicat Arctos
Indignata tegi iam caligantibus armis
Debilis Orion dextram miratur inermem.
Quem prius aggrediar? ueteris quis facta Probini
Nesciat? aut nimias laudes ignoret Olibri?
Viuit adhuc: completq; uagis sermonibus aures
Gloria fusa Probi: quam nec uentura silebunt
Lustra: nec ignota rapiet sub nube uetustas.
Illum fama uehit trans æquora: transq; remotas
Thetios ambages: Atlanthæosq; recessus.
Audiit & gelido si quem Mœotica pascit
Sub Ioue: uel calido si quis cōiunctus in axe
Nascentem te Nile bibit. uirtutibus ille
Fortunā domuit: nunq̄ que leuantibus alte
Intumuit rebus: sed mens circunflua luxu
Nouerat intactum uitio seruare uigorem.
Hic non diuitias nigrantibus abdidit antris:
Nec tenebris damnauit opes: sed largior hymbre
Sueuerat innumeras hominū ditare cateruas.

Quippe uelut denso currentia munera nimbo
Cernere semper erat populis undare penates:
Assiduos intrare inopes: remeare beatos.
Præceps illa manus fluuios superabat Iberos:
Aurea dona uomens si quis tellure reuulsa
Sollicitis fodiens miratur collibus aurum.
Quantũ stagna Tagi rudibus stillantia uenis
Effluxere decus: quanto preciosa metalli
Hermi ripa micat: quantas per Lydia culta
Despumat rutilas diues Pactolus arenas.
Non mihi centenis pateant si uocibus ora:
Multifidusq; ruat centum per pectora Phœbus
Acta Probi narrare queam: quot in ordine gentes
Rexerit. ad summi quoties fastidia iuris
Venerit. Italiæ late cum fræna teneret:
Illiricosq; sinus: & quos arat Africa campos.
Et nati uicere patrem: soliq; merentur
Victores audire Probi: non contigit illi
Talis honor: prima cum parte uiresceret æui.
Non consul cum fratre fuit. Vos nulla fatigat
Cura diu maiora petens: non anxia mentem
Spes agit: & longo tendit precordia uoto.
Cœpistis quo finis erat. primordia uestra
Vix pauci meruere senes: metasq; tenetis
Ante genas dulces q̃ flos iuuenilis inumbret:
Oraq; ridenti lanugie uestiat ætas
Tu precor ignarũ doceas Parnasia uatem.
Quis deus ambobus tanti sit muneris auctor.

Poſtq̃ fulmineis impellens uiribus hoſtem
Belliger Auguſtus trepidas laxauetat Alpes.
Roma Probo cupiens dignas perſoluere grares/
Sedula pro natis dominũ flexura rogando
Ire parat. famuli currum iunxere uolantem.
Impetus: horribiliſq; Metus: qui ſemper agentes
Prælia cum fremitu Romã comitãtur anhelo:
Siue petat Parthos: ſeu cuſpide turbet Hidaſpem.
Hic ligat axe rotas. hic ſub iuga ferrea nectit
Cornipedes: rigidiſq; docet ſeruire lupatis.
Ipſa triumphatũ qua poſſidet æthera regnis
Aſſilit in nuptæ ritus imitata Mineruæ.
Nam neq; cæſariem crinali ſtringere cultu:
Colla nec ornatu patitur mollire retorto/
Dextrũ nuda latus. niueos exerta lacertos.
Audacem retegit mãmam: laxumq; cohercens
Mordet gemma ſinum. nodus qui ſubleuat enſem
Album puniceo pectus diſcriminat Oſtro.
Miſcetur decori uirtus. pulcherq; ſeuero
Armatur terrore pudor: galeæq; minaci
Flaua cruentarũ prætenditur umbra iubarũ.
Et formidato clypeus Titana laceſſit
Lumine: quem tota uariarat Mulciber arte.
Hic patriis Mauortis amor: fœtuſq; notantur
Romulei: poſt amnis ineſt: & bellua nutrix.
Electro Tyberis: pueri formantur in auro.
Tingunt æra lupam. Mauors adamante coruſcat.
Iam ſimul emiſſis rapido uelotior Euro

Fertur equis. stridunt zephyri: cursuqꝫ rotarum
Saucia diuiduis clarescunt nubila sulcis.
Nec traxere moras: sed lapsu protinus uno
Quem poscunt tetigere locum: quem fine sub uno
Angustare aditũ curuis anfractibus Alpes:
Claustraqꝫ congestis scopulis durissima tendũt,
Non alia reseranda manu: sed peruia tãtum
Augusto: geminisqꝫ fidem mentita Tyrannis.
Semirutæ turres: auulsaqꝫ mœnia fumant.
Crescunt in cumulũ strages: uallemqꝫ profundã
Aequauere iugis. stagnant immensa cruore
Corpora: tradũtur permixto funere manes.
Haud procul exacto lœtus certamine uictor
Cespite gramineo consederat: arbore fultus
Accliues humeros: dominũ gauisa coronat
Terra suum: surgũtqꝫ toris maioribus herbæ.
Sudor adhuc per membra calet: crebriqꝫ recurrit
Halitus: & placidi radiant in casside uultus.
Qualis lœtifera populatus cæde Gelonos Cóparatio
Procubat horrendus Getico Gradiuus in aruo:
Exuuias Bellona leuat: belliqꝫ tepentes
Puluere soluit equos: immensaqꝫ cornus in hastam
Porrigitur: tremulisqꝫ ferit splendoribus Hebrum.
Vt stetit ante ducem discussas Roma per auras,
Conscia tunc sonuit rupes: & inhorruit atrum
Maiestate nemus: prior hic. O NVMEN amicũ, Oratio
Dux ait: & legum genitrix: longeqꝫ regendo
Circumfusa polo: consors addicta Tonanti:

Dic age dum quæ causa uie? cur deseris arces
Ausonias? cælumq; tuum? dic maxima rerum
Non ego uel Libycos cessem tollerare labores:
Sarmaticosue pati medio sub frigore choros.
Si tu Roma uelis: pro te quascunq; per oras
Ibimus: & nulla sub tempestate timentes
Solsticio Meroen. bruma tentabimus Istrum.

Oratio

Tum regina refert. NON me latet inclite rector
Quod tua pro Latio uictricia castra laborent:
Nec quod seruitium rursus: furiæq; rebelles:
Edomitæ paribus sub te cecidere triumphis.
Sed precor hoc donum cum libertate recenti
Adiicias: si uera manet reuerentia nostri.
Sunt mihi pubentes alto de semine fratres
Pignora chara Probi: festa quos luce creatos
Ipsa meo foui gremio: cunabula paruis
Ipsa dedi: cum matris onus Lucina beatum
Solueret: & magnos præferrent sidera partus.
His ego non Decios pulchros: fortesue Metellos
Prætulerim. non qui Pœnum domuere ferocem
Scipiadas: Gallisq; genus fatale Camillos.
Pieriis pollent studiis: multoq; redundant
Eloquio: nec desidiis: dapibusue paratis
Indulgere iuuat: nec tanta licentia uitæ
Arripuit. aut mores ætas lasciua relaxat:
Sed grauibus curis animum sortita senilem
Ignea longæuo frænatur corde iuuentus.
Illis quam propriam ducunt ab origine sortem

Oramus præbere uelis: anniq; futurum
Deuoueas uenientis iter: non improba posco:
Non insueta dabis: domus hæc de more requirit.
Annue: sic nobis Scithicus famuletur araxes:
Sic Rhenus per utrunq; latus: Medisq; subactis.
Nostra Semiramiæ timeant insignia turres.
Sic fluat attonitus Romana per oppida Ganges.
Ductor ad hæc. OPTAta iubes: ultroq; uolentē Oratio
Diua rogas non hæc precibus tentanda fuissent.
Vsq; adeo ne meam condunt obliuia mentem?
Vt pigeat meminisse Probi? quo iudice totam
Vidimus Hesperiam: fessasq; resurgere gentes.
Ante dabunt hyemes Nilum: per flumina damæ
Errabunt: glacieq; niger damnabitut Indus.
Ante Thyæstæis iterum conterrita mensis
Intercisa dies refugos uertetur in ortus.
Quam Probus a nostro possit discedere sensu.
Dixerat. & uelox iam nuncius aduolat urbem.
Extemplo strepuere chori: collesq; canoris
Pulsibus impulsi septena uoce resultant.
Lætatur ueneranda parens: & pollice docto
Iam parat auratas Trabeas: currusq; micantes
Stamine: quod molli tondent de stipite Seres/
Frondea lanigeræ carpentes uellera syluæ.
Et longum tenues tractus producit in aurum:
Filaq; concreto cogit squallere metallo.
Qualis purpureas præbebat candida uestes/ Cōparatio
Numinibus Latona suis: cum sacra redirent

Ad loca nutricis: iam non errantia Deli.
Illa feros saltus: & desolata relinquens
Menala lassato Cretam uenatibus arcu
Phœbus adhuc nigris rotantia tela uenenis
Extincto Pythone ferens: tunc insula notos
Lambit amica pedes. ridetq; Aegeus alumnis
Lenior: & blando testatur gaudia fluctu.
Sic Proba præcipuo natos exornat amictu:
Quæ decorat mundū: cuius Romana potestas
Fœtibus augetur: credas ex æthere lapsam
Stare pudiciciam. uel sacro thure uocatam
Iunonem In achiis oculos aduertere tēplis.
Talem nulla refert antiquis pagina libris:
Nec Latiæ cecinere tubæ/ nec Græca uetustas.
Coniuge digna Probo: nam tantū cœtibus extat
Fœmineis/ quantū supereminet ille maritos.
Vt sceptrum gessere manu: membrisq; rigentes
Aptauere Togas: signū dat summus hiulca
Nube pater: gratamq; facem per inane rotantes
Prospera uibrati: tenuerunt omnia nimbi.
Accæpit sonitus curuis Tyberinus in antris
Ima ualle sedens/ arrectis auribus hæsit.
Vnde repentinus populi fragor? illicet herbis
Pallentes thalamos: & structa cubilia musco
Deserit: ac Nymphis dominā cōmendat herilem:
Illi glauca nitent hirsuto lumina uultu
Cæruleis refecta notis: reddentia patrem
Oceanum: crispo densantur gramine colla:

Vertice luxuriat toto crinalis harundo:
Quam neq; fas zephyris frangi: nec ſole peruſtam
Aeſtiuo candore mori: ſed uiuida frondet
Aequæuum complexa caput: taurina leuantur
Cornua/temporibus raucos ſudantia riuos.
Diſtillant pectus aquæ : frons hiſpida manat
Imbribus : in liquidos fontes ſe barba recœpit.
Palla graues humeros uelat: quam neuerat uxor:
Illi percurrens uitreas ſub gurgite telas.
Eſt in Romuleo procumbens in ſola Tybri/
Qua medius geminas interfluit alueus urbes
Diſcretas ſubeunte freto: pariterq; minantes.
Ardua turrigeræ ſurgunt in culmina ripæ
Hic ſtetit: & ſubitum proſpexit ab aggere uotum.
Vnanimes fratres: iuncto ſtipante ſenatu
Ire forum: ſtrictaſq; procul radiare ſecures:
Atq; uno biiuges tolli de limine faſces.
Obſtupuit uiſu: ſuſpenſaq; gaudia uocem
Oppreſſam tenuere diu: mox inchoat ore.
Reſpice ſi tales iactas aluiſſe fluentis Oratio
Eurota: Sparteue tuis: quid protulit æquum
Falſus Olor: ualido quanuis decernere ceſtu
Norint: & ratibus ſæuas arcete procellas.
En noua Ledæis ſoboles fulgẽtior aſtris/
Ecce mei ciues: quorum iam ſignifer optat
Aduentum: ſtelliſq; parat conuexa futuris:
Iam per noctiuagos dominatus Olibrius axes
Pro Polluce rubens: pro Caſtore flamma Probini

Ipsi uela regent: ipsis dominãtibus auras
Nauita tranquillo moderabitur æquore pinum.
Nũc pateras libare deis: nunc soluere multo
Nectare corda libet: niueos iam pandite cœtus
Naiades & totum uiolis prætexite fontem.
Mella feranr syluæ: iam profluat ebrius amnis
Mutatis in uina uadis: iam sponte per agros
Sudent irriguæ spirantia Balsama uenæ.
Currat qui sociæ roget in conuiuia mensæ
Indigenas fluuios: Italis quacunq; suberrant
Montibus: Alpinasq; bibunt de more pruinas:
Vulturnusq; rapax: & Nar uitiatus odoro
Sulfure: tardatusq; suis erroribus Vfens.
Et Phaethontææ perpessus damna ruinæ.
Eridanus: flauæq; tenens querceta Maricæ
Lyris & Oebaliæ qui reparat arua Galesus.
Semper honoratus nostris celebrabitur undis
Iste dies: semper dapibus recoletur opimis.
Sic ait. & Nymphæ patris præcepta secutæ
Tecta parant epulis: ostroq; referta corusco
Humida gẽmiferis illuxit regia mensis.
O bene signatum fraterno nomine tempus:
O consanguineis felix auctoribus annus.
Incipe quadrifidum Phœbi torquere laborem.
Prima tibi procedit hyems non frigore torpens
Non canas uestita niues: non aspera uentis:
Sed tepido calefacta noto. Ver inde serenũ
Protinus: & liquidi clementior aura Fauoni-

Pratis te croceis pingat, te meſſibus æſtas
Induat. autumnuſq; madentibus imbuat uuis.
Omni nobilior luſtro/ tibi gloria ſoli
Contigit: exactum nunquam memorata per æuum
Germanos habuiſſe duces: te cuncta loquetur
Tellus. te uariis ſcribent in floribus horæ:
Longaq; perpetui ducent in ſæcula faſti:

FINIS MAIORVM VOLVMINVM.

CL.CLAVDIANI PRAEFATIO IN raptum Proſerpinæ.

NVENTA SECVIT PRIMVS QVI
i naue profundum:
Et rudibus remis ſollicitauit aquas:
Qui dubiis auſus cõmittere flatibus alnum
Quas natura negat: præbuit arte uias.
Tranquillis primum trepidus ſe credidit undis:
Littora ſecuro tramite ſumma legens.
Mox longos tentare ſinus: & linquere terras:
Et leni cœpit pandere uela noto.
Aſt ubi paulatim præceps audacia creuit:
Cordaq; languentem dedidicere metum:
Iam uagus irrupit pelago: cœlumq; ſecutus
Aegæas hyemes: Ioniumq; domat.

CLAVDIANI DE RAPTV PROSERPI/ næ liber primus incipit.

NFERNI RAPTORIS EQVOS:
i Afflataq; curru
a.l. Tartareo Sidera Tænario: caligãteſq; profundæ
Iunonis thalamos audaci promere cantu
Mens congeſta iubet. greſſus remouete prophani
Iam furor humanos noſtro de pectore ſenſus
Expulit: & totum ſpirant præcordia Phœbum:
Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus: & claram diſpergere lumine lucem
Aduentum teſtata dei. iam magnus ab imis
Auditur fremitus terris: templumq; remugit
Cecropidum: ſanctaſq; faces extollit Eleuſis:
Angues Triptolomi ſtrident: & ſquamea curuis
Colla leuant aſtricta iugis: lapſuq; ſereno
Erecti roſeas tendunt ad carmina criſtas.
Ecce procul ternis Hecate uariata figuris
Exoritur: leniſq; ſimul procedit Iacchus
Grinali florens hedera: quem Parthica tygris
Velat: & auratos in nodum colligit ungues.
Ebria Mœoniis figit ueſtigia Thyrſis.
Dii quibus innumerũ uacui famulantur Auerni
Vulgus iners: opibus quorum donatur auaris
Quicquid in orbe perit: quos Styx liuẽtibus ambit
Interfuſa uadis: & quos fumantia torquens
Aequora: gurgitibus Phlegeton perluſtrat anhelis:
Vos mihi ſacrarum penetralia pandite rerũ:
Et ueſtri ſecreta poli: qua lampade Ditem
Flexit amor: quo ducta ferox Proſerpina raptu

Possedit dotale Chaos : quantasq; per oras
Sollicito genitrix errauerit anxia cursu.
Vnde datæ fruges populis: & glande relicta
Cesserit inuentis Dodonia quercus aristis.
Dux Erebi quondã tumidas exarsit in iras
Prælia moturus superis: quod solus egeret
Connubiis: sterilesq; diu consumeret annos/
Impatiens nescire torum: nullasq; mariti
Illecebras: & dulce patris cognoscere nomen.
Iam quæcunq; latent ferali monstra Barathro:
In turmas: aciemq; ruunt : contraq; Tonãtem
Coniurant Furiæ: crinitaq; sontibus hydris
Tisiphone quatiẽs in fausto lumine pinum/
Armatos ad castra mouet pallentia manes.
Pene reluctatis iterum pugnantia rebus
Rupissent elementa fidem: penitusq; reuulso
Carcere : laxatis pubes Titania uinclis
Vidisset cæleste iubar : rursusq; cruentus
Aegæon positis arcto de corpore nodis:
Obuia centeno uexasset fulmina motu.
Sed parcæ uetuere minas: orbiq; timentes
Ante pedes: soliumq; ducis fudere seueram
Caniciem: genibusq; suas cum supplice fletu
Admouere manus: quarum sub iure tenentur/
Omnia: quæ seriem fatorum pollice ducunt:
Longaq; ferratis euoluunt sæcula pensis.
Prima fero Lachesis clamabat talia regi
Incultas dispersa comas. O MAXime noctis Oratio

Arbiter: umbrarumq; potens: cui nostra laborãt
Stamina: qui finem cunctis: & semina præbes:
Nascendiq; uices alterna morte rependis:
Qui uitam: letumq; regis: nam quicquid ubiq;
Gignit materies: hoc te donante creatur:
Debeturq; tibi cunctis ambagibus æui.
Rursus corporeos animæ mutantur in artus.
Ne pete firmatas pacis dissoluere leges
Quas dedimus: neuitq; colus. neu prælia fratrum
Ciuili conuerte tuba. cur impia tollis
Signa? quid in cæstis aperis Titanibus auras?
Posce Iouem: dabitur coniunx. Vix ille pepercit:
Erubuitq; preces: animusq; relanguit atrox:
Cõparatio Quanuis indocilis flecti. CEV turbine rauco
Cum grauis armatur Boreas: glacieq; niuali
Hispidus: & gelida concretus grandine pennas
Flare cupit: pelagus: syluas. camposq; sonoro
Flammine rapturus. si forte aduersus ahenos
Aeolus obiecit postes: uanescit inanis
Impetus: & fractæ redeunt in claustra procellæ.
Tum Maia genitum: qui feruida dicta reportet.
Imperat acciri. Cyllenius astitit ales
Somniferam quatiens uirgam: tectusq; galero.
Ipse rudi solio fultus: nigraq; uerendus
Maiestate sedet: squalent immania fœdo
Sceptra situ. sublime caput mœstissima nubes
Asperat: & diræ riget inclementia formæ.
Terrorem dolor augebat: tunc talia celso

Ore tonat: tremefacta silent dicente Tyranno
Atria. latratum triplicem compescuit ingens
Ianitor: & presso lachrymarū fonte resedit
Cocytus: tacitis Acheron obmutuit undis:
Et Phlegethontææ requierunt murmura ripæ.
Atlantis Tegææ nepos cōmune profundis:
Et superis numen: qui ius per limen utrnnq; Oratio
Solus habes: geminoq; facis cōmertia mundo:
I celer: & proscinde notos: & iussa superbo
Redde Ioui: Tantum ne tibi sæuissime fratrū
In me iuris habes? si nobis noxia uires
Cum cœlo fortuna tulit: non robur: & arma
Perdidimus. si rapta dies: an forte iacentes:
Ignauosq; putas? quod non Cyclopea tela
Stringimus: aut uanas tonitru deludimus auras?
Nonne satis uisum est? grati quod luminis expers
Terria supremæ patior dispendia sortis?
Informesq; plagas? cum te lætissimus ornet
Signifer: & uario cingant splēdore Triones.
Sed thalamos etiā prohibes: Nereia Glauco
Neptunum gremio complectitur Amphitryte.
Te cōsanguineo recipit post fulmina fessum
Iuno sinu. quid enim narrem Latonia furta?
Quid Cererem? magnāq; Themin? ubi tanta creādi
Copia? te felix natorum turba coronat.
Ast ego deserta mœrens inglorius aula
Implacidas nullo solabor pignore curas?
Non adeo toleranda quies: primordia testor

Noctis: & horrendæ stagna intemerata paludis.
Si dicto parere neges/patefacta ciebo
Tartara. Saturni ueteres laxabo catenas.
Obducam tenebris lucem: compage soluta
Lucidus umbroso miscebitur axis Auerno.
Vix ea fatus erat iam nuncius astra tenebat.
Audierat mandata pater: secumq; uolutat
Diuersos ducens animos/quæ tale sequatur
Coniugiũ: Stigiosq; uelit pro sole recessus:
Certa requirenti tandem sententia sedit.
　Aetnææ Cereri proles optata uirebat
Vnica; nec tribuit sobolem Lucina secundã:
Fessaq; post primos hæserũt uiscera partus.
Infœcunda quidem: sed cunctis altior extat
Matribus: & numeri damnũ Proserpina pensat.
Hãc fouet: hanc sequitur. uitulã nõ blandius ambit
Torua parens: pedibus quæ nondũ proterit arua.
Nec noua lunatæ curuauit germina frontis.
Iam uicina toro plenis adoleuerat annis
Virginitas: tenerum iam Pronuba flãma pudorem
Sollicitat: mixtaq; tremit formidine uotum.
Personat aula procis. pariter pro uirgine certãt
Mars clypeo melior: Phœbus præstãtior arcu.
Mars donat Rodopẽ: Phœbus largitur Amyclas/
Et Delon. Clariosq; lares. hinc æmula Iuuo:
Hinc poscit Latona nurum. despexit utrũq;
Flaua Ceres. raptusq; timens (heu cæca futuri)
Cõmendat Siculis furtim sua pignora terris.

Infidis natam laribus cõmisit alendam.
Aethera deseruit: Siculasq; relegat in oras
Ingenio confisa loci. Trinacria quondam
Italiæ pars una fuit: sed pontus: & æstus
Mutauere situm: rupit confinia Nereus a.l.rapuit
Victor. & abscissos interluit æquore montes:
Paruaq; cognatas prohibent discrimina terras.
Nunc illam sociæ raptam tellure trisulca
Oponit uatura mari. caput inde Pachyni
Respicit Ionias protentis rupibus iras.
Hinc latrat Getula Thetis: Lilybæaq; pulsat
Brachia consurgens hinc dedignata teneri
Concutit obiectum rabies Tyrrhena Pelorum.
In medio scopulis se porrigit Aeta perustis:
Aetna gigantæos nunquã tacitura triumphos/
Enceladi bustum: qui saucia membra reuinctus
Spirat in exhaustum flagrãti pectore sulfur.
Et quoties detrectat onus ceruice rebelli
In dextrum: læuumq; latus tunc insula fundo
Vellitur: & dubiæ nutant cum mœnibus urbes.
Aetnæos apices solo cognoscere uisu:
Non aditu tentare licet. pars cætera frondet
Arboribus: teritur nullo cultore cacumen.
Nunc mouet indigenas nymbos: piceaq; grauatum
Fœdat nube diem: nunc motibus astra lacessit
Terriferis: damnisq; suis incendia nutrit.
Sed quanuis nimio feruens exuberet æstu
Scit nubibus seruare fidem: pariterq; fauillis.

Me quoq; sæpe soles: cur ultima regna quiescunt?
Nulla sit immunis regio nullumq; sub umbris
Pectus inaccessum Veneri. iam tristis Erynnis:
Sentiat ardores Acheron: Ditisq; seueri
Ferrea lasciuis mollescant corda sagittis.
Accelerat præcepta Venus: iussuq; parentis
Pallas: & inflexo quæ terret Mænala cornu
Addunt se comites. diuino semita gressu
Cóparatio Claruit. AVGVRIVM qualis laturus in orbem
Præceps sanguineo delabitur igne cometes
Prodigiale rubens: non illum nauita tuto:
Non impune uident populi: sed crine minaci
Nunciat: aut ratibus uentos: aut nubibus ignes.
Deuenere locum: Cereris qua tecta nitebant/
Cyclopum firmata manu. stant ardua ferro
Mœnia. ferrati postes immensaq; nectit
Claustra calybs. nũquam tanto sudore Pyragmon:
Nec Steropes construxit opus. nec talibus unq̃
Spirauere notis animæ: nec flumine tanto
Incoctum maduit lassa ceruice metallum.
Atria cingit ebur. trabibus solidatur ahenis
Culmen: & in celsas surgunt Electra columnas.
Ipsa domum mulcens tenero Proserpina cantu/
Irrita texebat rediture munera matri.
Hic elementorum series: sedesq; paternas
Insignabat acu: ueterem qua lege tumultum
Discreuit natura parens. & semina iustis
Discessere locis. quicquid leue/ fertur in altum

In medium grauiora cadunt. incanduit æther:
Egit flamma polum: fluxit mare: terra pependit.
Non color unus inest: stellas accendit in auro.
Ostro fundit aquas: attollit littora gemmis:
Filaq; mentitos subter cælantia fluctus
Arte tument: credas illidis cautibus algam:
Et raucum bibulis in serpere murmur arenis.
Addit quinq; plagas: mediam sub tegmine rubro
Obsessam feruore notat. squalebat adustus
Limes: & assiduo sitiebant flamina sole:
Vitales utrinq; duas: quas mitis oberrat
Temperies habitanda uiris/cum fine supremo
Torpētes traxit geminas: brumaq; perenni
Fœdat: & æterno constringit frigore telas.
Necnon & patrui pingit sacraria Ditis:
Fatalesq; sibi manes: nec defuit omen.
Præscia nam subitis maduerunt fletibus ora.
Cœperat & uitreis summo iam margine texti
Oceanum sinuare uadis. sed cardine uerso
Sensit adesse Deas. imperfectumq; laborem
Deserit. & niueos infecit purpura uultus/
Per liquidas succensa genas: castiq; pudoris:
Illuxere faces. Non sic decus ardet eburnū/
Lydia Sidonio quod fœmina texuit ostro.
Merserat unda diem: sparso nox humida somno
Languida cæruleis inuexerat ocia bigis.
Iamq; uiam Pluto Siculas molitur ad arces
Germani monitu/ toruos inuisa iugales

Alecto temone ligat: qui pascua mandunt
Cocyti: spaciisq; Erebi nigrãtibus errant.
Stagnaq; tranquillæ potantes marcida Lethes,
Aegra soporatis spumant obliuia linguis.
Orphnæus crudele micãs: Ethonq; sagitta
a.l. crudelis Ocyor: & stigii sublimis gloria nycteus
Armenti: Ditisq; nota signatus Alastor.
Stabant ante fores iuncti: sæuumq; fremebãt:
Crastrina uenturæ spectantes gaudia prædæ.

PRAEFATIO SECVNDI LIBRI.

o CIA SOPITIS AGERET CVM
cantibus Orpheus:
Neglectumq; diu deposuisset opus:
Lugebant erepta sibi solatia Nymphæ:
Lugebãt dulces flumina mœsta modos.
Sæua feris natura redit: metuensq; leonem,
Implorat citharæ uacca tacentis opem:
Illius & duri fleuere silentia montes:
Syluaq; Bistoniam sæpe secuta lyram:
Sed postquam Inachiis Alcides missus ab Argis,
Thracia pacifero contigit arua pede:
Diraq; sanguinei uertit præsepia regis:
Et Diomedæos grammine pauit equos:
Tum primæ festo lætatus tempore uates,
Desuetæ repetit fila canora lyræ:
Et resides leni modulatus pectine neruos,
Pollice festiuo nobile duxit ebur.

Vix auditus erat: uenti sternuntur: & undæ:
Pigrior astrictis torpuit Hebrus aquis.
Porrexit Rhodope sitientes carmina montes:
Excussit gelidas pronior Ossa niues.
Ardua nudato descendit populus Hæmo:
Et comitem quercum pinus amica trahit.
Cirrhæasq; Dei quamuis despexerit arces:
Orphei laurus uocibus apta uenit.
Securum blandi leporem fouere Molossi:
Vicinumq; lupo præbuit agna latus.
Concordes uaria ludunt cum tygride damæ.
Massilam cerui non timuere iubam.
Ille nouercales stimulos: actusq; canebat — Labores Herculis
Herculis: & forti monstra subacta manu.
Qui timidæ matri pressos ostenderit angues.
Intrepidusq; fero riserit ore puer.
Te neq; Dictæas quatiens mugitibus urbes — Taurus Cretensis
Taurus: non Stygii terruit ira canis.
Non leo sidereos cœli rediturus ad axes. — Leo Nemeeus
Non Erymanthæi gloria montis aper. — Aper menalius
Solus Amazonio cinctus Stymphalidas arcu
Appetis. occiduo ducis ab orbe greges.
Tergeminiq; ducis numerosos deiicis artus. — Gerion tricorporeus
Et toties uno uictor ab hoste redis.
Non candere Antæo: nō crescere profuit Hydræ. — Anteus Libycus
Non ceruam uolucres eripuere pedes. — Hydra Lernea
Caci flamma perit: rubuit Busiride Nilus: — Busiris Heliacus
Prostratis rubuit nubigenis Pholoe.

Te libyci timuere sinus: te maximus Atlas
Horruit: imposito cum premerere polo:
Firmior Herculea mundus ceruice pependit.
Lustrarunt humeros Phœbus: & astra tuos.
Thracius hæc uates: sed tu Tyrhintius alter
Florentine mihi nam mea plactra moues.
Antraq; musarum longo torpentia somno
Excutis: & placidos ducis ab ore sonos.

LIBER SECVNDVS INCIPIT.

MPVLIT IONIOS PRAEMISSO
lumine fluctus
Nondũ pura dies: tremulis uibratur in undis
Ardor/& errãtes ludunt per cærula flammæ.
Iamq; audax animi: fideiq; oblita parentis
Fraude Dionæa riguos Proserpina saltus
(Sic Parcæ iussere) petit: tunc cardine uerso
Præsagæ cecinere fores: ter conscia facti
Flebile terrificis gemuit mugitibus Aetna.
Nullis illa tamen monstris: nulloq; tenetur
Prodigio: comites gressum iunxere sorores.
Prima dolo gaudens: & tanti conscia furti
It Venus: & raptus metitur corde futuros:
Iam dutum flexura Chaos. iam Dite subaco:
Ingenti famulos manes ductura triumpho.
Illi multiplices crinis uariatur in orbes
Idalia diuisus acu: sudata marito
Fibula purpureos gemma suspendit amictus.

Candida Parrhaſii poſt hanc regina Lycæi:
Et Pandioneas quæ cuſpide protegit arces:
Vtraq; uirgo ruunt: hæc triſtibus aſpera bellis.
Hæc metuenda feris Tritonia caſſide fulua
Cælatum Pythona gerit: qui ſumma peremptus
Ima parte uiget: moriens & parte ſuperſtes:
Haſtaq; terribili ſurgens per nubila gyro
Inſtar habet ſyluæ. tantum ſtridentia colla
Gorgonis obtectu pallæ fulgentis obumbrat.
At Triuiæ lenis ſpecies: & multus in ore
Frater erat: Phœbiq; genas: & lumina Phœbi
Eſſe putes: ſoluſq; dabat diſcrimina ſexus.
Brachia nuda nitent. leuibus proiecerat auris
Indocilis errare comas: arcuq; remiſſo
Ocia neruus agit. pendent poſt terga ſagittæ.
Criſpatur gemino ueſtis Cortynia cinctu
Poplite fuſa tenus: motoq; in ſtamine Delos
Errat / & aurato trahitur circunflua ponto.
Quas inter Cereris proles nunc gloria matris:
Mox dolor: æquali tendit per gramina paſſu:
Nec membris: nec honore minor: potuitq; uideri
Pallas ſi clypeum ferret: ſi ſpicula Phœbe.
Collectæ tereti nodantur iaſpide ueſtes.
Pectinis ingenio nunquam felicior arti
Contigit euentus: nulli ſic conſona telæ
Fila: nec intantum ueri duxere figuram
Hic Hyperioneo ſolem de ſemite naſci
Fecerat: & pariter lunam ſed diſpare forma:

Auroræ: noctisq; duces: cunabula Tethis
Præbet: & infantes gremio solatur anhelos:
Cæruleusq; sinus roseis radiatur alumnis.
Inualidum dextro portat Titana lacerto
Nondum luce grauem: nec pubescentibus alte
Cristatum radiis: primo clementior æuo
Fingitur: & tenerum uagitu despuit ignem.
Læua parte soror uitrei libamina potat
Vberis: & paruo signantur tempora cornu.
Tali luxuriat cultu: comitantur euntes
Naiades: & socia stipant utrinq; corona.
a.l.Crimnise Quæ fontes Erasine tuos: & saxa rotantem.
Pantagiam: nomenq; Gelan qui præbuit urbi.
Concelebrant. quas pigra uado Camerina palustri.
Quas Arethusæi latices: quas aduena nutrit
Alphæus: Cyane totum supereminet agmen.
Cõparatio Qualis Amazonidum Peltis exultat ademptis
Pulchra cohors: quoties Arcton populata uirago
Hippolite: Niueas ducit post prælia turmas:
Seu flauos strauere Getas: seu forte rigentem
Termodoontiaca Tanaim fregere securi.
Aut quales referunt Baccho sollẽnia Nymphæ
Mæoniæ: quas Hermus alit. ripasq; paternas
Percurrunt auro madidæ. lætatur in antro
Amnis: & undantem declinat prodigus urnam.
Viderat herboso sacrum de uertice uulgus
Aetna parens florum: curuaq; in ualle sedentem
Oratio. Cõpellat zephyrum. PATER o gratissime ueris

Qui mea lasciuo regnas per prata meatu
Semper & assiduis irroras flatibus annum,
Respice Nympharũ cœtus: & celsa Tonantis
Germina: per nostros dignantia ludere campos.
Nunc adsis: faueasq; precor: nunc omnia fœtu
Pubescant uirgulta uelis: ut fertilis Hybla
Inuideat. uinciq; suos non abnuat hortos.
Quicquid thuriferis spirat Panchaia syluis:
Quicquid odoratus longe blanditur Hidaspes:
Quicquid ab externis ales longæua colonis
Colligit optati referens exordia sæcli:
Inuenas disperge meas: & flamine largo
Rura foue: ut merear diuino pollice carpi:
Et nostris cupiant ornari numina sertis.
Dixerat. Ille nouo madidãtes nectare pennas
Concutit: & glebas fœcundo rore maritat.
Quaq; uolat uernus sequitur color: omnis in herbas
Turget humus: medioq; patent conuexa sereno:
Sanguineo splendore rosas: Vacinia nigro
Induit: & dulci uiolas ferugine pingit.
Parthica quæ tantis uariantur cingula gemmis a.l.donis
Regales iunctura sinus? quæ uellera tantum
Ditibus Assyrii spumis fucantur aheni?
Non tales uolucris pandit Iunonia pennas.
Nec sic innumeros arcu mutãte colores
Incipiens redimitur hyems: cum tramite flexo
Semita discretis interuiret humida nimbis.
Forma loci superat flores: curuata tumore

Paruo planicies: & mollibus edita cliuis
Creuerat in collem niueo de pumice fontes
Rosida mobilibus lambebāt gramina riuis:
Syluaq; torrentes ramorum frigore soles
Temperat: & modico brumam sibi uendicat æstu.
Apta fretis abies: bellis accōmoda cornus:
Quercus amica Ioui: tumulos tectura cupressus:
Ilex plena fauis. uenturi præscia laurus.
Fluctuat hinc denso crispata cacumine buxus.
Hic hederæ serpunt: hic pampinus induit ulmos.
Haud procul inde lacus (Pergum dixere Sicani)
Panditur: & nemorū frondoso margine cinctus
Vicinis pallescit aquis. admittit in altum
Cernentes oculos: & late peruius humor
Ducit inoffensos liquido sub gurgite uisus.
Imaq; prospicui prodit secreta profundi.
Huc elapsa cohors gaudet: per florea rura:
Hortatur Cytheræa legant. Nūc ite sorores
Dum matutinis præsudat solibus aer.
Dum mens humectat flauētes Lucifer agros
Roranti prouectus equo. sic fata doloris
Carpit signa sui. uarios tum cætera saltus
Inuasere cohors: credas examina fundi
Hyblæum raptura Thymū: cum cærea reges
Castra mouēt: fagiq; cauo demissus ab aluo
Mellifer electis exercitus obstrepit herbis.
Pratorum spoliatur honos: hæc lilia fuscis
Intexit uiolis: hanc mollis Amaracus ornat:

Hæc graditur ſtellata roſis: hæc alba liguſtris:
Te quoq; flebilibus mœrens Iacynthe figuris.
Narciſſumq; metunt: nunc inclyta gramina ueris:
Præſtantes olim pueros: tu natus Amiclys:
Hunc Helicon genuit: te diſci perculit error:
Hunc fontis decepit amor: te fronte retuſa
Delius: hunc fracta Cephiſus arundine luget.
Aeſtuat ante alias auido feruore legendi
Frugiferæ ſpes una Deæ. nunc uimine textos
Ridentes calathos foliis agreſtibus implet:
Nnnc ſociat flores: ſeſeq; ignara coronat.
Augnrium fatale tori: quippe ipſa tubarũ:
Armorũq; potens: dextram qua fortia turbat
Agmina: qua ſtabiles portas: & mœnia uellit:
Iam leuibus laxat ſtudiis: haſtamq; reponit:
Inſolitiſq; docet galeam miteſcere ſertis.
Ferratus laſciuit apex: horrorq; receſſit
Martius: & criſtæ placato fulgure uernant.
Nec quæ Parthenium canibus ſcrutatur odoris
Aſpernata choros: libertatemq; comarum
Iniecta tandem uoluit frænare corona.
Talia uirgineo paſſim dum more geruntur:
Ecce repens mugire fragor: confligere turres:
Pronaq; uibratis radicibus oppida uerti.
Cauſa latet: dubios agnouit ſola tumultus
Diua Paphi: mixtoq; metu perterrita gaudet.
Iamq; per anfractus animarũ rector opacos
Sub terris quærebat iter: grauibuſq; gementem.

Enceladum calcabat equis: immania scindunt
Membra rotæ: præssaq; graui ceruice laborat
Sicaniam cum Dite ferens: tentatq; moueri
Debilis: & fessis serpentibus implicat axem.
Fumida sulfureo prolabitur orbita dorso.
Cōparatio Ac uelut occultus securum prodit in hostem
Miles: & effossi subter fundamina campi
Transilit inclusos arcano limite muros:
Turbaq; deceptas uictrix erumpit in arces/
Terrigenas imitata uiros. sic tertius hæres
Saturni tenebrosa uagis rimatur habenis
Deuia: fraternum cupiens exire sub orbem.
Ianua nulla patet/ prohibebant undiq; rupes
Oppositæ: duraq; Deum compage tenebant.
Non tulit ille moras: indignatusq; trabali
Saxa ferit sceptro: Siculæ sonuere cauernæ:
Turbatur Liparis: stupuit fornace relicta
Mulciber: & trepidus deiecit fulmina Cyclops.
Audiit: & siquem glacies Alpina cohercet:
Et qui te latis nondum præcincte trophæis/
Tybri natat: missamq; Pado qui remigat Alnum.
Cōparatio Sic cum Thessaliam scopulis inclusa teneret
Peneo stagnante palus: & mersa negaret
Arua coli: trifida Neptunus cuspide montes:
Impulit aduersos: tum forti saucius ictu
Dissiluit gelido uertex Ossæus Olympo.
Carceribus laxantur aquæ. fractoq; meatu
Redduntur fluuiiq; mari: tellusq; colonis.

Poſtq̄ uicta manu duros Trinacria nexus
Soluit: & immenſo late diſceſſit hiatu:
Apparet ſubitus cœlo timor. aſtra uiarum
Mutauere fidem. uetito ſe proluit Arctos
Aequore: præcipitat pigrum formido Bootem.
Horruit Orion. audito palluit Atlas
Hinnitu. rutilos obſcurat anhelitus axes
Diſcolor. & longa ſolitus caligine paſci
Terruit orbis equos: preſſis hæſere lupatis
Attoniti meliore polo. rurſuſq; uerendum
Inchaos obliquo pugnant temone reuerti.
Mox ubi pulſato ſenſerunt uerbera tergo:
Et ſolem didicere pati: torrentius amne
Hyberno: tortaq; ruunt pernicius haſta:
Quantũ non iaculũ Parthi: non impetus auſtri:
Nec leue ſollicitæ mentis diſcurrit acumen.
Sanguine fræna calent: corrũpit ſpiritus auras
Lethifer: infectæ ſpumis uitantur arenæ.
Diffugiunt Nymphæ: rapitur Proſerpina curru.
Imploratq; Deas. Iam Gorgonis ora reuelat
Pallas: & intento feſtinat Delia cornu:
Nec patruo cedunt. ſtimulat cõmnnis in arma
Virginitas: crimenq; feri raptoris acerbat.
Ille uelut ſtabuli decus: armentiq; iuuencam Cõparatio
Cum leo poſſedit: nudataq; pectora fodit
Vnguibus: & rabiem totos exegit in armos.
Stat craſſa turpis ſanie: nodoſq; iubarum
Excutit: & uiles paſtorum deſpicit iras.

Oratio Ignaui domitor mundi : teterrime fratrũ
Pallas ait: quæ te stimulis : facibusq; prophanis
Eumenides mouere? tua cur sede relicta
Audes Tartareis mundum incæstare quadrigis?
Sunt tibi deformes Diræ: sunt altera Lethes
Flumina: sunt tristes Furiæ te coniuge dignæ?
Fratris linque domos : alienã desere sortem.
Nocte tua contentus abi . quid uiua sepultis
Admisces? nostrũ quid proteris aduena mundum?
Talia uociferans auidos transire minaci
Cornipedes umbone ferit : clypeiq; retardat
Obice: Gorgoneisq; premens assibilat Hydris,
Prætẽtasq; aperit christas: libratur in ictum
Fraxinus: & nigros illuminat obuia currus.
Missaq; pene foret: ni Iuppiter æthere summo
Pacificas rubri torsisset fulminis alas.
Confessus generum: nimbis Hymenæus hyulcis
Intonat: & testes firmant cõnubia flammæ.
Inuitæ cessere Deæ: compescuit arcum
Oratio Cum gemitu : talesq; dedit Latonia uoces.
Sis memor: o longumq; uale. reuerentia patris
Obstitit auxilio. nec nos defendere contra
Possumus. imperio uinci maiore fatemur.
In te coniurat genitor : populoq; silenti
Traderis: heu cupidas non aspectura sorores.
Aequalesq; choros. quæ te fortuna supernis
Abstulit? & tanto damnauit sidera luctu?
Iam neq; Partheniis innectere rætia lustris:

Nec pharetram gestare libet: securus ubiq;
Spumet aper: sæuiq; fremant impune leones.
Te iuga Taygiti: posito te Mænala flebunt
Venatu. mœstoq; diu lugebere Cintho.
Delphica quinetiã fratris delubra tacebunt.
  Interea uolucri fertur Proserpina curru
Cæsariem diffusa Noto: planctuq; lacertos
Verberat: & questus ad nubila fundit inanes.

Oratio

  Cur non torsisti manibus fabricata Cyclopum
In nos tela pater? sic me crudelibus umbris
Tradere? sic toto placuit depellere mundo?
Nulla ne te flectit pietas? nullumue paternæ
Mentis inest? tãtas quo crimine mouimus iras?
Non ego te contra: quateret cum Phlegra tumultus
Signa Deis aduersa tuli: non robore nostro
Ossa pruinosum uexit glacialis Olympum.
Quod conata nefas? aut cuius conscia culpæ
Exul ad immanes Herebi detrudor hiatus?
O fortunatas: alii quascunq; tulere
Raptores: saltem cõmuni luce fruuntur.
Sed mihi uirginitas pariter / cœlumq; negatur:
Eripitur cum luce pudor: terrisq; relictis
Infelix Stygio ducor captiua Tyranno.
O male dilecti flores: despectaq; matris
Consilia: o Veneris depræsæ serius artes.
Mater io seu te Phrygiis in uallibus Idæ
Migdonio buxus circumsonat horrida cantu.
Seu tu sanguineis ululantia Dindima Gallis

Incolis: & stricto Curetum despicis enses
Exitio succurre meo: compesce furentem.
Comprime ferales torui prædonis habenas.
Talibus ille ferox dictis: fletuq; decoro
Vincitur: & primi suspiria sentit amoris.
Tunc ferrugineo lachrimas detersit amictu.
Et placida mœstum solatur uoce dolorem.

Oratio

Desine funestis animum Proserpina curis:
Et uano uexare metu. maiora dabuntur
Sceptra: nec indigni tædas patiere mariti.
Illa ego Saturni proles: cui machina rerum
Seruit: & immensum tendit per inane potestas.
Amissum ne crede diem: sunt altera nobis
Sidera: sunt orbes alii: lumenq; uidebis
Purius: Elysiosq; magis mirabere campos:
Cultoresq; pios: illic preciosior ætas
Aurea progenies habitat: semperq; tenemus/
Quod superi meruere semel: nec mollia desunt
Prata tibi. Zephiris illic melioribus halant
Perpetui flores: quos nec tua protulit Aetna.
Est etiam lucis arbor prædiues oppacis:
Fulgentes uiridi ramos curuata metallo.
Hæc tibi sacra datur: fortunatumq; tenebis
Autumnũ: & fuluis semper ditabere pomis.
Parua loquor: quicquid liquidus cõplectitur aer:
Quicquid agit tellus: quicq̃d maris æquora uerrũt:
Quod fluuii uoluunt: quod nutriuere paludes:
Cuncta tuis pariter cedent animalia regnis

Lunari ſubiecta globo qui ſeptimus auras
Ambit. & æternis mortalia ſeparat aſtris.
Sub tua purpurei uenient ueſtigia reges
Depoſito luxu: turba cum paupere mixti.
Omnia mors æquat. tu damnatura nocentes:
Tu requiem latura piis te iudice ſontes
Improba cogentur uitæ commiſſa fateri.
Accipe Lethæo famulas cum gurgite parcas.
Sic fatum quodcunq; uelis. hæc fatus ouantes
Exhortatur equos: & Tartara mitior intrat.
Conueniunt animæ quantas truculentior auſter
Decutit arboribus frondes: aut nubibus hymbres
Colligit: aut frangit fluctus. aut torquet arenas.
Cunctaq; præcipiti ſtipantur Tartara curſu:
Inſignem uiſura nurum. mox ipſe ſerenus
Ingreditur facili paſſus molleſcere riſu.
Diſſimiliſq; ſui dominis intrãtibus ingens
Aſſurgit Phlegeton: flagrantibus hiſpida riuis
Barba madet: totoq; fluunt incendia uultu.
Occurrunt propere lecta de plebe miniſtri.
Pars altos reuocant currus: frænisq; ſolutis
Vertunt emeritos ad paſcua nota iugales.
Pars aulæa tenent: alii prætexere ramis
Limina: & in thalamis cultas extollere ueſtes.
Reginam caſto cinxerunt agmine matres
Elyſiæ: teneroſq; leuant ſermone dolores:
Et ſparſos relegant crines: & uultibus addunt
Flammea ſollicitum præuelatura pudorem.

Pallida lætatur regio: gentesq; sepultæ
Luxuriant: epulisq; uacant genialibus umbræ.
Grata coronati peragunt conuiuia manes.
Rumpunt insoliti tenebrosa silentia cantus.
Sedantur gemitus Erebi. se sponte relaxat
Squalor: & æternam patitur rarescere noctem.
Vrna nec in certas uersat Minoia sortes.
Verbera nulla sonāt: nulloq; fremētia luctu
Impia dilatis respirant Tartara pœnis.
Non rota suspensum præceps Ixiona torquet.
Non aqua Tantalicis subducitur inuida labris.
Soluitur Ixion. inuenit Tantalus undas:
Et Tityus tandem spaciosos erigit artus:
Squalentisq; nouem detexit iugera campi.
Tantus erat: laterisq; piger sulcatur opaci:
Inuitus trahitur lasso de pectore uultur:
Abreptasq; dolet/iam non sibi crescere fibras.
Oblitæ scelerum: formidatiq; furoris
Eumenides cratera parant: & uina feroci
Crine bibunt: flexisq; minis iam lene canentes
Extendunt socios ad pocula plena Cerastas:
Ac festas alio succendunt lumine tædas.
Tunc & pestiferi pacatum limen Auerni
Innocuæ transistis aues: flatumq; repressit
Anfractus: tacuit fixo torrente uorago:
Tunc Acheronthæos mutato gurgite fontes
Lacte nouo tumuisse ferunt: hederisq; uirentem
Cocyton: dulci perhibent stagnasse lyæo

Stamina non rūpit Lacheſis: nec turbida ſacris
Obſtrepitant lamenta choris: mors nulla uagatur
In terris: nulliq; rogum planxere parentes.
Nauita non moritur fluctu: non cuſpide miles.
Oppida funerei pollent immunia Leti.
Impexoſq; ſenex uelauit arundine crines
Portitor: & uacuos egit cum carmine remos.
Iam ſuos inferno proceſſerat Heſperus orbi.
Ducitur in thalamum uirgo. ſtat pronuba iuxta
Stellantes nox picta ſinus: tangenſq; cubile
Omnia perpetuo genitalia fœdere ſanxit.
Exultant cum uoce pii: Ditiſq; ſub aula
Talia peruigili ducunt exordia plauſu:
Noſtra parēs Iuno: tuq; o germane Tonātis Oratio
Et gener. unanimis conſortia ducite ſomni:
Mutuaq; alternis innectite colla lacertis.
Iam felix oritur proles: iam læta futuros
Expectat natura Deos. noua numina rebus
Addite: & optatos Cereri proferte nepotes.

CLAVDIANI DE RAPTV PROSERPINÆ liber Tertius.

VPPITER INTEREA CINCTAM
i Thaumantida nymbis
Ire iubet: totoq; Deos accerſere mundo.
Illa colorato zephyros trāſgreſſa uolatu
Numina cōclamat pelagi: Nymphaſq; morātes
Increpat: & fluuios humentibus euocat antris.

Ancipites: trepidiq; ruunt: quæ causa quietos
Excierit? tanto quæ res agitanda tumultu?
Vt patuit stellata domus considere iussi.
Non confusus honor: cælestibus ordine sedes
Prima datur. tractum proceres tenuere secundum
Aequorei: placidus Nereus: & lucida Phorci
Canicies: glaucum series extrema biformem
Accipit: & certo mansurum Prothea uultu.
Necnon & senibus fluuiis concessa sedendi
Gloria: plebeio stat cætera more iuuentus.
Mille amnes liquidis incumbunt patribus: udæ
Naiades & placidi mirantur numina Fauni.
Tum grauis exalto genitor sic orsus Olympo.
Oratio Adduxere meas iterum mortalia curas
Iam pridem neglecta mihi: Saturnia postq̄
Ocia: & ignaui senium cognouimus æui:
Sopitosq; diu populos torpore paterno
Sollicitæ placuit stimulis impellere uitæ:
Incultis ne sponte seges grandesceret aruis:
Vndaret neu sylua fauis: neu uina tumerent
Fontibus: & totæ fremerent in pocula ripæ:
Aut equidem inuideo: (nec enim liuescere fas est:
Vel nocuisse deus:) sed quod dissuasor honesti
Luxus: & humanas oblimat copia mentes.
Prouocet ut segnes animos: rerūq; remotas
Ingeniosa uias paulatim exploret egestas:
Vtq; artes pariat solertia: nutriat usus.
Nunc mihi cum magnis instat natura querelis:

Humanũ releuare genus: dirumq; Tyrannũ:
Immitemq; uocat: regnataq; sæcula patri
Commemorat: parcumq; Iouem se diuite clamat.
Cur campos horrere situ? dumisq; repleri
Rura uelim? nullis exornem fructibus annum?
Se iam quæ nutrix mortalibus ante fuisset:
In diræ subito mores transisse nouercæ.
Quid mentem traxisse polo? quid profuit altum
Erexisse caput: pecudum si more pererrant
Auia? si frangũt cõmunia pabula glandes?
Hæccine uita iuuat: syluestribus abdita lustris?
Indiscreta feris? tales cum sæpe parentis
Pertulerim questus: tandem clementior orbi
Chaonio statui gentes auertere uictu.
Atq; adeo Cererem: quæ nũc ignara maloꝝ
Verberat Idæos torua cum matre leones:
Per mare: per terras auido discurrere luctu
Decretũ: donec natæ lætata repertæ
Inditio tribuat fruges: currusq; feratur
Nubibus: ignotas populis sparsurus aristas.
Et iuga cærulei subeant Actæa dracones.
Quod si quis Cereri raptorem prodere diuum
Audeat: imperii molem: pacemq; profundã
Obtestor rerum: natus licet ille: sororue:
Vel coniunx fuerit: natarũue agminis una.
Se licet illa meo conceptam uertice iactet:
Sentiet iratam procul ægida sentiet ictum
Fulminis: & genitum diuina sorte pigebit:

Optabitq; mori tunc uulnere languidus ipſi
Tradetur genero: paſſurus prodita regna.
Et ſciet an propriæ cōſpirent Tartara cauſæ:
Hoc ſanctū: māſura fluant hoc ordine fata:
Dixit: & horrendo concuſſit ſidera motu.
At procul armiſoni Cererem ſub rupibus antri
Securam placidamq; diu iam certa peracti
Terrebant ſimulachra mali: noctesq; timorē
Ingemināt: omniq; perit Proſerpina ſomno:
Namq; modo aduerſis inuadi uiſcera telis:
Nunc ſibi mutatas horret nigreſcere ueſtes:
Nūc ſteriles mediis frondere penatibus Ornos.
Stabat præterea luco dilectior omni
Laurus: uirgineos quæ quondā fronde pudica
Vmbrabat thalamos: hanc imo ſtipite cœſam
Vidit: & incomptos fœdari puluere ramos:
Quæſiuitq; nefas: Driades dixere gementes
Tartarea furias debellauiſſe bipenni:
Sed tunc ipſa ſui: iam non ambagibus ullis
Nuncia materno facies inſerta ſopori.
Namq; uidebatur tenebroſo obtecta receſſu
Carceris: & ſæuis Proſerpina uincta catenis:
Non qualem Siculis olim mandauerat aruis:
Nec qualem roſeis nuper conuallibus Aetnæ
Suſpexere Deæ: ſqualebat pulchrior auro
Cæſaries: & nox oculorum infecerat ignes.
Exhauſtuſq; gelu pallet rubor: ille ſuperbi
Flammeus oris honos: & non ceſſura pruinis

Membra colorantur picei caligine regni.
Ergo hanc ut dubio uix tandem agnoſcere uultu
Eualuit: cuius tot pœnæ criminis inquit?
Vnde hæc informis macies? cui tanta poteſtas
In me ſæuiciæ eſt? rigidi cur uincula ferri
Vix aptanda feris molles meruere lacerti?
Tu mea tu proles: an uana fallimur umbra?
Illa refert: heu dira parens: natæq; peremptæ
Immemor: heu fuluas animo tranſgreſſa leænas.
Tanta ne te noſtri tenuere obliuia? tantum
Vnica deſpicior? certe Proſerpina nomen
Dulce tibi: tali quæ nunc (ut cernis) hiatu
Suppliciis incluſa feror. tu ſæua choræis
Indulges: Phrygiaſq; etiamnũ interſtrepis urbes:
Quod ſi non omnẽ pepuliſti pectore matrẽ:
Si tu ſancta Ceres: & te non caſpia tygris
Edidit: his oro miſeram defende catenis.
Inq; ſuperna refer: prohibent ſi fata reuerti
Vel ſaltem uiſura ueni. ſic fata trementes
Tendere conatur palmas. uis improba ferri
Impedit: & motæ ſomnũ excuſſere catenæ.
Obriguit uiſis: gaudet non uera fuiſſe.
Complexu caruiſſe dolet. penetralibus amens
Proſilit: & tali compellat uoce Cybellem.
Iam non ulterius Phrygia tellure morabor Oratio
Sancta parens. reuocat tandem cuſtodia cari
Pignoris: & cunctis obiecti fraudibus anni.
Non mihi Cyclopum quanuis extracta caminis

Culmina fida ſatis: timeo ne fama latebras
Prodiderit: leuiuſq; meum Trinacria cælet
Depoſitum. terret nimium uulgata locorum
Nobilitas: aliis ſedes obſcurior oris
Exquirenda mihi: gemitu: flāmiſq; propinquis
Enceladi nequeunt umbracula noſtra taceri.
Somnia quinetiam uariis infauſta figuris
Sæpe monent: nulluſq; dies non triſte minatur
Augurium. quoties flauentia ſerta comarū
Sponte cadūt. quoties exudat ab ubere ſanguis.
Larga uel inuito prorūpunt flumina uultu:
Iniuſſæq; manus mirantia pectora tundunt.
Si buxos inflare uelim: ferale gemiſcunt
Tympana ſi quatiā: planctū mihi tympana reddūt
Ah ucreor ne quid protendant omina ueri
Ne longæ nocuere moræ. procul irrita uenti
Oratio Dicta ferant. SVBIICIT Cybele. nō tanta Tonāti
Segnicies: ut non pro pignore fulmina mittat.
I tamen & nullo turbata reuertere caſu.
Hæc ubi digreditur templis. ſed nulla tuenti
Mobilitas. tardos queritur non ire iugales.
Immeritaſq; mouens alterno uerbere pœnas
Sicaniam quærit cum necdū aſcenderit Idam.
Cōparatio Cuncta pauet: ſperatq; nihil. SIC æſtuat ales
Quæ teneros humili fœtus cōmiſerit orno
Allatura cibos. & plurima cogitat abſens:
Ne gracilem uentus diſcuſſerit arbore nidum:
Ne furtum pateant homini. neu præda colubris.

Vt domus excubiis incuſtodita remotis:
Et reſupinati neglecto cardine poſtes:
Flebilis & tacitæ ſpecies apparuit aulæ:
Non expectato reſpectu cladis/amictus
Concindit: & fractas cum crine auellit ariſtas:
Heſerunt lachrymæ: nec uox aut ſpiritus oris
Redditur: atq; imis uibrat tremor oſſa medullis.
Succidui titubāt greſſus: foribuſq; recluſis:
Dum uacuas ſedes: & deſolata pererrat
Atria: ſemirutas confuſo ſtamine telas:
Atq; interceptas agnoſcit pectinis artes:
Diuinus perit ille labor: ſpaciumq; relictum
Audax ſacrilego ſupplebat aranea textu:
Nec deflet: plangitq; malum: tamen oſcula telæ
Figit: & abrumbit mutas in fila querelas:
Attritoſq; manu radios. proiectaq; penſa.
Cunctaq; uirgineo ſparſa oblectamina ludo.
Ceu natam preſſat gremio: caſtumq; cubile:
Deſertoſq; thoros: & ſicubi ſederat olim
Perlegit. ATTONItus ſtabulo ceu paſtor inani Cōparatio
Quem lupus aut rabies Pœnorū inopina leonū:
Aut populatrices infeſtauere cateruæ.
Serus at ille redit: uaſtataq; paſcua luſtrans
Non reſponſuros ciet: imploratq; iuuencos.
Atq; ibi ſecreta tectorum in parte latentem
Aſpicit Electram: natæ quæ ſædula nutrix
Oceani priſcas inter notiſſima Nymphas:
Par Ceteri pietas: hæc poſt cunabula dulci

Ferre sinu: summoq; Ioui deducere paruam
Sueuerat: & genibus ludentem aptare paternis.
Hæc comes: hæc custos: hæc ꝓxima mater haberi.
Tum laceras effusa comas: & puluere canos
Sordida sidereæ raptus lugebat alumnæ.
Hanc aggressa Ceres postq̄ suspiria tandem
Laxauit: frænosq; dolor. QVOD cernimus inquit
Excidium? cui præda feror? regnat ne maritus?
An cœlum Titanes habent? quæ talia uiuo
Ausa Tonante manus? rupit ne Tiphoeia ceruix
Inarimen? fracta ne iugi compage Veseui?
Alcyoneus per stagna pedes Tyrrhena cucurrit?
An uicina mihi quassatis faucibus Aetna
Protulit Enceladum? nostros an forte penates
Appetiit centum Briareia turba lacertis?
Heus ubi nunc est nata mihi? quo mille ministræ?
Quo Cyane? uolucres quæ uis Sirenas abegit?
Hæccine uestra fides? sic fas aliena tueri
Pignora? Cōtremuit nutrix: merorq; timori
Cessit: & aspectus miseræ non ferre parentis
Emptum morte uelit: longumq; immota moratur
Auctorem dubium: certumq; expromere funus.
Oratio Vix tamen. HAEC acies utinam uesana gigātum
Nota Hanc dederit cladem. Leuius communia tangunt.
Sed diuæ: multoq; minus quod rere sorores
In nostras nimium coniurauere ruinas.
Insidias superum: cognataq; uulnera cernis
Inuidiæ: Phlegra nobis incensior æther.

Florebat trãquilla domus: nec limina uirgo
Linquere: nec uirides audebat uiſere ſaltus
Præceptis obſtricta tuis: telæ labor illi
Sirenes requies: ſermonũ gratia mecum:
Mecum ſomnus erat: caſti ſimul atria ludi/
Cum ſubito (quonam dubiũ monſtrãte tenebras
Præſcierit) Cytheræa uenit: ſuſpectaq; nobis
Ne foret: hinc Phœben comites: hinc Pallada iũxit
Protinus effuſo lætam ſe fingere riſu:
Nec ſemel amplecti: nomenq; iterare ſororis:
Et dura de matre queri: quæ tale receſſu
Maluerit damnare decus: uetitamq; dearum
Colloquia. patriis procul abſentauerit aſtris.
Noſtra rudis gaudere malis: & nectare largo
Inſtaurare dapes. nunc arma: habitumq; Dianæ
Induitur: digitis attentat mollibus arcum.
Nunc crinita iubis galeam laudãte Minerua
Implet & in gentem clypeũ geſtare laborat.
Prima Venus campos: Aetnæaq; rura maligno
Ingerit affatu. uicinos callida flores
Ingeminat: meritũq; loci uelut inſcia quærit:
Nec credit: ꝗ bruma roſas innoxia ſeruet:
Quod gelidi rubeant alieno gramine menſes.
Verna nec iratum timeãt uirgulta Bootem.
Dum loca miratur: ſtudio dũ flagrat eundi.
Perſuadet teneris heu lubrica moribus ætas.
Quos ego nequicq̃ plãctus: quas irrita fudi
Ore preces: ruit illa tamen confiſa ſororum

Præsidio: famulæ longo post ordine Nymphæ.
Itur in æterno uestitos gramine campos:
Et prima sub luce legunt: cum rore serenus
Alget ager: sparsoq; bibunt uiolaria succos.
Sed postq̃ medio sol altior astitit orbe:
Ecce polum nox alta rapit: tremefactaq; nutat
Insula cornipedũ strepitu/cursuq; rotarum
Nosse nec aurigam licuit: seu mortifer ille:
Seu mors ipsa fuit: lutor permansit in herbis:
Deficiunt riui: squalent rubigine prata:
Et nihil afflatu uiuit. pallere ligustra:
Expirare rosas: decrescere lilia uidi.
Vt reduces rauco tractu detorsit habenas:
Nox sua prosequitur currum: lux redditur orbi.
Persophone nulla est. uoto redicre peracto/
Nec mansere Deæ: mediis inuenimus aruis
Exanimem Cyanen: ceruix redimita iacebat:
Et caligantes marcebant fronte coronæ.
Aggredimur subito: casus scisitamur heriles.
(Nam proprior cladi steterat) quis uultus equorum?
Quis regat? Illa nihil tacito sed lapsa ueneno
Soluitur in laticem: subrepsit crinibus humor.
Liquitur: in roremq; pedes: & brachia manant.
Nostraq; mox lambit uestigia perspicuus fons.
Discedunt aliæ: rapidis Acheloides alis
Sublatæ: Siculi latus obsedere Pelori:
Accensæq; malo iam non impune canoras
In pestem uertere lyras. uox blanda carinas

Alligat audito frænantur carmine remi.
Sola domi luctu senium tractura relinquor.
Mœret adhuc suspensa Ceres: & singula demens
Ceu nondũ transacta timet: mox lumina torquẽs
Vultu ad cœlicolas furiato pectore fertur.
Arduus Hyrcana quatitur sic matre Niphates Cóparatio
Cuius Achemenio regio ludibria natos
Auexit tremebũdus eques: fremit illa marito
Mobilior zephiro: totamq; uirentibus iram
Dispersit maculis: nimiumq; haustura ꝓfundo
Ore uirum: uitreæ tardatur imagine formæ.
Haud aliter genitrix toto bacchatur Olympo.
Reddite uociferans. non me uagus edidit amnis. Oratio
Non Driadum de plebe sumus: turrita Cybelle
Me quoq; Saturno genuit. quo iura Deorũ?
Quo leges cecidere poli: quid uiuere recte
Proderit? en audet noti Cytheræa pudoris
Ostentare suos post Lemnia uincula uultus?
Hos animos bonus ille sopor? castumq; cubile
Præbuit? amplexus hoc promeruere pudici?
Nec mirum: si turpe nihil post talia ducit.
Quid uos expertes thalami? tantum ne relictus
Virginitatis honos? tantum mutata uoluntas?
Iam Veneri: & sociis iunctæ raptoribus itis?
O templis Scythiæ: atq; hominẽ sitientibus aris
Vtraq; digna coli: tanti quæ causa furoris?
Quam mea uel dicto tenui Proserpina læsit?
Scilicet hæc charis pepulit te Delia syluis.

Aut tibi cõmissas rapuit Tritonia pugnas.
An grauis alloquio? uestros an forte petebat
Importuna choros? at qui Trinacria longe
(Esset ne uobis oneri) deserta colebat.
Quid latuisse iuuat? rabiem liuoris acerbi
Nulla potest placare dies. His increpat omnes
Vocibus. Ast illæ (prohibet reuerentia patris)
Aut reticent: aut nosse negant: responsaq; matri
Dãt lachrymas. Quid agat? rursus se uicta remittit:
Oratio Inq; humiles demissa preces. IGNOSCITE siqd
Intumuit pietas: si quid flagrantius actum est
Quam decuit miserã: supplex: miserandaq; uestris
Aduoluor genibus: liceat cognoscere sortẽ.
Hoc tantum: liceat certos habuisse furores.
Scire peto quæ forma mali: quamcunq; dedistis
Fortunam: sit rapta/feram: fatumq; putabo
Non scelus: aspectum precor indulgere parenti.
Non repetam quæsita manu: securus habeto
Quisquis es: affirmo prædam: desiste uereri.
Quod si uos aliquo præuenit munere raptor:
Tu certe Latona refer: confessa Diana
Forte tibi: nosti quid sit Lucina: timorq;
Pro genitis: & quãtus amor. partusq; tulisti
Tu geminos. hæc una mihi. sic crine fruaris
Semper Apollineo: sic me felicior æuum
Mater agas. Largis tũc hymbribus ora madescũt.
Quid tantum: dignũq; fleri: dignũq; taceri?
Heu mihi: discedũt omnes: quid uana moraris

Vlterius? non bella palam cœlestia sentis?
Quin potius natam pelago: terrisq; requiris.
Accingar lustrare diem per deuia rerum
Indefessa ferar: nulla cessabitur hora.
Nõ requies: nõ somnus erit: dum pignus ademptũ
Inueniam. gremio q̃uis mergatur Iberæ
Tethios: & rubro iaceat uelata profundo.
Non Rheni glacies: non me Ryphæa tenebunt
Frigora. non dubio Syrtis cunctabitur æstu.
Stat fines penetrare Noti: Boreæq; niualem
Vestigare domũ: primo calcabitur Atlas
Occasu: facibusq; meis lucebit Hidaspes:
Impius errantem uideat per rura: per urbes
Iuppiter: extincta satietur pellice Iuno.
Insultate mihi: cœlo regnate superbi:
Ducite præclarum Cereris de stirpe triumhpũ.
Sic fatur. notæq; iugis illabitur Aetnæ:
Noctiuago tædas inflamatura labori.
Lucus erat prope flumẽ acym: quod cãdida pfert
Sæpe mari: pulcroq; secat Galatæa natatu:
Densus, & innexis Aetnæa cacumina ramis
Qualibet usq; tegens. illic posuisse cruentam
Aegida: captiuãq; pater post prælia prædã
Aduexisse datur. Phlegræis sylua superbit
Exuuiis. totumq; nemus uictoria uestit:
Hic patuli rictus; hic prodigiosa gigantum
Tergora depẽdent. & adhuc crudele minantur
Affixæ facies truncis: immaniaq; ossa

Serpentũ: passim tumulis exanguibus albent.
Et rigidæ multo suspirãt fulmine pelles.
Nullaq; non magni iactat se nominis arbor.
Hæc cẽtum gemini strictos Aegeonis enses
Curuata uix fronte leuat: liuentibus illa
a.l. Zancli Exultat Caci spoliis. hæc arma minantis
Sustinet. hos onerat ramos exutus Ophion
Altior. & cunctis abies umbrosaq; late
Ipsius Enceladi fumantia gestat opima:
Summi terrigenũ regis: caderetq; grauata
Pondere: ni lapsum fulciret proxima quercus.
Inde timor: numeriq; loco: nemorisq; senectæ
Parcitur: æthereisq; nefas nocuisse trophæis.
Pascere nullus oues: nec robora lædere Cyclops
Audet: & ipse fugit sacra Polyphemus ab umbra.
Non tamen hoc tardata Ceres: accenditur ultro
Relligione loci: uibratq; incerta securim.
Ipsum etiam petitura Iouem: succidere pinus:
Et magis enodes properat prosternere cedros
Exploratq; abiens truncos: rectiq; tenorem
Stipitis: & certo prætentat brachia nixu.
Cõparatio Sic qui uecturus longinqua per æquora merces
Molitur tellure ratem: uitamq; procellis
Obiectare parat: fagos metitur: & alnos:
Et uarium rudibus syluis accomodat usum.
Quæ longa est: tumidis præbebit cornua uelis:
Quæ fortis: clauo potior: quæ lenta: fauebit
Remigio: stagni patiens aptanda carinæ

Tollebant geminæ capita inuiolata cupressus
Cespite uicino: quales non rupibus Idæ
Miratur Symois: quales non diuite ripa
Lambit Apollinei nemoris nutritor Orontes:
Germanas adeo credas: sic frondibus æquis
Astant: & socio despectant uertice lucum.
Hæ placuere faces: pernix inuadit utramq;
Cincta sinus: exerta manus: armata bipenni:
Alternasq; ferit: totisq; obnixa trementes
Viribus impellit: pariter traxere ruinam:
Et pariter posuere comam: campoq; recumbunt
Faunorum Driadumq; dolor. cōplectitur ambas
Sicut erant: alteq; leuat: retroq; solutis
Crinibus ascendit fastigia montis anheli.
Exuperatq; æstus: & nulli peruia saxa:
Atq; indignantes uestigia calcat arenas.
Qualis pestiferas animare ad crimina taxos Cōparatio
Torua Megæra ruit: Cadmi seu mœnia poscat:
Siue Thyestæis properet sæuire Mycænis.
Dant tenebræ: manesq; locum: plantisq; resultāt
Tartara: ferratis: donec Phlegetontis ad undam
Constitit: & plenos accepit lampade fluctus.
Postq̄ est peruentum scopuli flagrantis in ora.
Protinus arsuras auersa fronte cupressus
Faucibus iniecit mediis: lateq; cauernas
Texit: & undantem flammarū obstruxit hiatū.
Compresso mons igne tonat: claususq; laborat
Mulciber: obducti nequeunt exire uapores.

Coniferi micuere apices: creuitq; fauillis
Aetna nouis: strident admisso sulfure rami.
Tum ne deficerent tantis erroribus ignes:
Semper in occiduos: insopitosq; manere
Iussit: & arcano perfudit robora succo:
Quo Phaeton irrorat equos: quo luna iuuencos.
Iamq; soporiferis nocturna silentia terris
Explicuere uices laniato pectore longas
Inchoat illa uias. & sic ingressa profatur:

Oratio

Non tales gestare tibi Proserpina tædas
Sperabam: sed uota mihi communia matrum.
Et thalami: festæq; faces: cæloq; canendus
Ante oculos Hymenæus erat. sic numina fatis
Voluimur: & nullo Lachesis discrimine sæuit.
Quam nuper sublimis eram? quantisq; procorum
Cingebar studiis? quæ non mihi pignus ob unum
Cedebat numerosa parens? tu prima uoluptas:
Tu postrema mihi: per te fœcunda uidebar.
O decus: o requies: o grata superbia matris.
Qua gessi florente Deam: qua sospite nunquam
Inferior Iunone fui: nunc squalida: uilis.
Hoc placitum patri. Cur autem ascribimus illum
His lachrimis? ego te (fateor) crudelis ademi:
Quæ te deserui solam: quæ instantibus ultro
Hostibus exposui. raucis secura fruebar
Nimirum Thiasis: & læta sonantibus armis
Iungebam Phrygios: cum tu raperere: leones.
Accipe quas merui pœnas: en ora fatiscunt

Vulneribus: grandesq; rubent in pectore sulci.
Immemor en uterus crebro contunditur ictu.
Qua te parte poli? quo te sub cardine quæram?
Quis monstrator erit? quæ me uestigia ducent?
Quis currus? ferus ille quis est terræne? marisne
Incola? quæ uolucrum deprendam signa rotarum?
Ibo ibo quocunq; pedes: quocunq; iubebit
Casus: sic Venerem quærat deserta Dione.
Efficiet ne labor? rursus te nata licebit
Amplecti? manet ille decor? manet ille genarum
Fulgor? an infelix tandem fortasse uidebo
Qualis nocte uenis? qualem per somnia uidi?
Sic ait. & prima gressus molitur ab Aetna:
Exitiiq; reos flores: ipsumq; rapinæ
Detestata locum: sequitur dispersa uiarum
Indicia: & pleno rimatur lumine campos.
Inclinatq; faces: omnis madet orbita fletu:
Omnibus admugit: quocunq; it in æquore fuluis
Annatat umbra fretis: extremaq; lucis imago
Italiam: Lybiamq; ferit. clarescit Hetruscum
Littus: & accenso resplendēt æquore Syrtes.
Antra procul Scyllæa petit: canibusq; reductis
Pars stupefacta silet: pars nondum exterrita latrat.

CLAVDIANI deprecatio ad Hadrianũ.

SQVE ADEO NE TVAE PRODV-
a citur impetus iræ?
Nullus erit finis lachrymis? subtisq; fauorē

Per mutas odiis? quæ mens ignara nocendi?
Quo ſenſus abiere pii? tantum ne licebit
Inuidiæ? tantum ſtrepitus ualuere maligni?
Me dolor incautus. me lubrica duxerit ætas:
Me timor impulerit. me deuius egerit ardor.
Te tamen haud decuit paribus concurrere telis.
Humanæ ſuperos nunq̄ tetigere querelæ.
Nec uaga ſecurum penetrant conuicia cœlum.
Exceſſit iam pœna modum. concede iacenti.
En adſum: & ueniā confeſſus crimina poſco.
Manibus Hectoreis atrox ignouit Achilles
Vltrices furias matris placauit Oreſtes.
Redidit Alcides Priamo/quas cœperat arces.
Pellæum iuuenem regum flexere ruinæ.
Dareium famulis manibus doluiſſe peremptum
Fertur. & ingenti ſolatus fata ſepulchro.
Tradita captiuo ſpacioſior India Poro:
Cōditor hic patriæ ſic hoſtibus ille pepercit.
Hunc uirtus tua digna ſequi: quemcunq; deorū
Leſimus inſultet iugulo: paſcatq; furorem.
Gratia defluxit: ſequitur feralis egeſtas:
Deſolata domus: charis ſpoliamur amicis.
Hunc tormenta necant: hic undiq; truditur exul.
Quid ſupereſt damnis? quæ ſæua pericula reſtant?
Emollit rabiem predæ: mortiſq; facultas.
Prætereunt ſubiecta feræ: toruiq; leones/
Quæ ſtrauiſſe ualent/ea mox proſtrata relinquūt:
Nec niſi bellantis gaudent ceruice iuuenci.

AD HADRIANVM

Nobiliore fame secuit nascentia uota
Liuor: & ingesto turbauit gaudia luctu.
Iam iam suppliciis fessos: humilesq; serenus
Despice quid tanta dignaris morte clientem?
In breuibus nunquam sese brobat Aeolus undis:
Nec capit angustus Boreæ cettamina collis/
Alpes ille quatit. Rhodopæaq; culmina quassat.
Incubuit nunquam cælestis flamma salictis:
Nec parui frutices iram meruere Tonantis:
Ingentes quercus: annosas fulminat ornos.
Hoc pro supplicibus ramis: profunde Mineruæ
Hoc carmen pro thure damus: miserere tuorum:
Me precor heu me redde mihi: grauibusq; medere
Vulneribus: uitamq; iube: famamq; reuerti.
Quæ per te cecidit: per te fortuna resurgat.
Sanus Achillæis remeauit Thelephus herbis:
Cuius pertulerat uires: & sensit in imo
Letalem. placidamq; manũ/ medicina per hostem
Contigit: & pepulit: quos fecerat ipse dolores.
Quod si nec precibus: fletu nec frangeris ullo/
Eripe calcatis non prospera cingula Musis:
Eripe militiam comitem me pelle sodali:
Scilicet insignes de paupere Vate triumphos.
Scilicet egregiis ornabere uictor opimis:
Sæuiat in miseros cognata potentia ciues:
Audiat hæc cõmune solum: longisq; carinis
Nota Pharos. flentemq; attollens gurgite uultum
Nostra gemat nilus numerosis funera ripis.

DE SENATORE VERONENSI: QVI ſuburbium ſuum nunq̃ egreſſus eſt.

f ELIX QVI PATRIIS AEVVM transegit in aruis/
Ipſa domus puerum quæ uidit ipſa ſenem.
Qui baculo nitens: in qua reptauit arena/
Vnius numerat ſæcula longa caſæ:
Illum non uario traxit fortuna tumultu:
Nec bibit ignotas mobilis hoſpes aquas.
Non freta mercator timuit: non claſſica miles:
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum: uicinæ neſcius urbis/
Aſpectu fruitur liberiore poli.
Frugibus alternis/non conſule computat annũ:
Autumnum pomis: Ver ſibi flore notat.
Idem condit ager ſoles: idemq; reducit:
Metiturq; ſuo ruſticus orbe diem.
Ingentem meminit paruo qui gramine quercum:
Aequæuumq; uidit conſenuiſſe nemus.
Proxima cui nigris Verona remotior Indis:
Benacunq; putat: littora Rubra lacum.
Sed tamen indomitæ uires: firmiſq; lacertis/
Aetas robuſtum tertia cernit auum.
Erret ut extremos alter ſcrutetur Hiberos:
Plus habet hic uitæ: plus habet ille uiæ.

DE FOENICE.

DE FOENICE

CEANI ſummo circunfluus æquore lucus:
o Trãs Indos: currũqꝫ uiret q̃ primus anhelis
Sollicitatur equis: uicinaqꝫ uerbera ſentit.
Humida roranti reſonant cum limina curru:
Vnde rubet uentura dies: longeqꝫ coruſcis
Nox afflata rotis: refugo palleſcit amictu.
Hæc fortunatus nimium / Titanius ales
Regna colit: ſoliſqꝫ plaga defenſus iniqua /
Poſſidet intactas ægris animalibus oras.
Sæua nec humani patitur contagia mundi.
Par uolucer ſuperis: ſtellas qui uiuidus æquat
Durando: membriſqꝫ terit redeuntibus æuum.
Non epulis ſaturare famem: non fontibus ullis
Aſſuetus prohibere ſitim: ſed purior illum
Solis feruor alit: uentoſaqꝫ pabula libat
Tethios: innocui carpens alimenta uaporis.
Arcanum radiant oculi iubar: igneus ora
Cingit honos rutilo. cognatum uertice ſidus
Attollit criſtatus apex: tenebraſqꝫ ſerena
Luce ſecat: Tyrio pinguntur crura ueneno.
Ante uolat zephyrum / pennæ quas cærulus ambit
Flore color: ſparſoqꝫ ſimul diteſcit in auro.
Hic neqꝫ concepto fœtu: nec ſemine ſurgit /
Sed pater eſt: proleſqꝫ ſui: nulloqꝫ creante a.l.ſibi
Emeritos artus fœcunda morte reformat.
Et petit alternam totidem per funera uitam.
Namqꝫ ubi mille uias longinqua retorſerit æſtas:
Tot ruerint hyemes: toties uer curſibus actum.

Quas tulit autumnus dederit cultoribus umbras.
Tum multis grauior tandem ſubiungitur annis,
Cõparatio Luſtrorum numero uictus. CEV laſſa procellis,
Ardua Caucaſeo nutat de uertice pinus,
Seram ponderibus pronis tractura ruinã.
Pars cadit aſſiduo flatu: pars imbre pereſa
Rumpitur. abripuit partẽ uitioſa uetuſtas.
Iam breue decreſcit lumen: languetq; ſenili
Segnis: ſtilla gelu. qualis cum forte tenetur
Nubibus: & dubio uaneſcit Cinthia cornu.
Iam ſolitæ medios alæ tranſcurrere nimbos,
Vix ima tolluntur humo: tunc conſcius æui
Defuncti: reduciſq; parans exordia formæ,
Arentes tepidis de collibus eligit herbas:
Et cumulũ texens precioſa fronde Sabæum
Componit: buſtumq; ſibi: partumq; futurũ.
Hic ſedet: & ſolem blando clangore ſalutat
Debilior. miſcetq; preces: a ſupplice cantu
Præſtatura nouas uires incendia poſcit.
Quem procul adductis uidet cũ Phœbus habenis
Stat ſubito: dictiſq; pium ſolatur alumnum.
Oratio O ſenium poſiture rogo: falſiſq; ſepulcris
Natales habiture uices: qui ſæpe renaſci
Exitio: proprioq; ſoles pubeſcere leto.
Accipe principium rurſus: corpuſq; coactum
Deſere. mutata melior procede figura.
Hæc factus propere flauis e crinibus unum
Concuſſa ceruice iacit: miſſuſq; uolentem

Vitali fulgore ferit: nam sponte crematur
Vt redeat: gaudet mori festinus in ortum.
Feruet odoratus telis cælestibus agger:
Consumitq; senem. nitidos stupefacta iuuencos
Luna premit. pigrosq; polus non concitat axes.
Parturiente rogo curis natura laborat
Aeternam ne perdat auem: flammasq; fideles
Ammouet: ut rerum decus immortale remittat. al. admo/net
Continuo dispersa uigor per membra uolutus
Aestuat: & uenis rediuiuus sanguis inundat.
Victuri cineres/ nullo cogente moueri
Incipiunt. plumāq; rudem uestire fauillam.
Qui fuerat genitor: natus nunc prosilit idem:
Succeditq; nouus geminæ confinia uitæ:
Exiguo medius discrimine separat ignis.
Protinus ad Nilum manes sacrare paternos:
Auctoremq; globum Phariæ telluris ad oras
Ferre iuuat. uelox alienum pergit in orbem: a.l. tendit
Portans gramineo clarum uelamine funus. a.l. clausū
Innumeræ comittantur aues: stipatq; uolantem
Alituum suspensa cohors: exercitus ingens
Obnubit uario late conuexa meatu.
Nec quisquam tantis e milibus obuius audet
Ire duci: sed regis iter flagrantis adorant.
Non ferus accipiter. non armiger ipse Tonantis
Bella mouent: cōmune facit reuerentia fœdus.
Talis barbaricas fluuio de Tygride turmas Cōparatio
Ductor Parthus agit: gemmis: & diuite cultu

Luxurians sertis apicem regalibus ornat.
Auro frænat equū perfusa Murice uestem/
Assyria signatur acu: tumidasq; regendo
a.l.famulas Celsa per Tyrias acies ditione superbit.
Clara per Aegiptum placidis notissima sacris
Vrbs Titona colit: centumq; immane columnis
Inuehitur templum/ Thebano monte reuulsis.
Illic(ut perhibent)patriam de more reponit
Congeriem: uultumq; dei ueneratus herilem
Iam flammæ cōmendat onus: iam destinat aris
Semina. relliquiasq; sui mirata relucent
Limina. diuino spirant altaria fumo:
Er Pelusiacas productus adusq; paludes/
Peruenit Indus odor: penetrat cōpletq; salubri
Tempestate uiros: & nectare dulcior aura
Hostia nigrantis Nili/ septena uaporat.
O felix heresq; tui: quo soluimur omnes
Hoc tibi suppeditat uires: præbetur origo
Per cinerem: moritur te non pereunte senectus.
Vidisti quodcunq; fuit. te sæcula teste
a.l.resoluū tur Cuncta reuoluuntur. nosti quo tempore pontus
Fuderit elatas scopulis stagnātibus undas.
a.l.annus Quis Phaetontæis erroribus arserit amnis.
Et clades te nulla rapit: solusq; superstes
Edomita tellure manes, non stamina parcæ
In te dura legunt. non ius habuere nocendi.

DE MAGNETE.

Visquis solicita mundũ ratione secutus
Semina rimatur rerum. quo luna laborat
Defectu. quæ causa iubet pallescere solem.
Vnde rubescentes ferali crine Cometæ.
Vnde fluant uenti: trepidæ quis uiscera terræ
Concutiat motus. quæ fulgura ducat origo.
Vnde tonent nubes. quo lumine floreat Arcus.
Hoc mihi quærẽti si quid depræhẽdere ueri
Mens ualet: expediat lapis est cognomine Magnes
Decolor: obscurus: uilis. non ille repexam
Cæsariem regum: nec candida uirginis ornat
Colla: nec insigni splendet per cingula morsu.
Sed noua si nigri uideas miracula saxi:
Tunc superat pulchros cultus: & quicquid Eois
Indi littotibus Rubra scrutantur in alga.
Ex ferro meruit uitam: ferriq; rigore
Vescitur: hoc dulces epulas. hoc pabula nouit.
Hinc proprias renouat uires. hinc fusa per artus
Aspera secretum seruant alimenta uigorem.
Hoc absente perit. tristi morientia torpent
Membra fame: uenasq; sitis consumit apertas.
Mauors sanguinea qui cuspide uerberat urbes:
Et Venus humanas quæ laxat in ocia curas.
Aurati delubra tenent communia templi.
Effigies non una deis. sed ferrea Martis
Forma nitet. Venerem Magnetica gemma figurat.
Illis connubium celebrat de more sacerdos.
Ducit flamma choros: festa frondentia Myrto

Limina cinguntur. roseisq; cubilia surgunt
Floribus: & thalamũ dotalis purpura uelat.
Hic mirum consurgit opus: Cytheræa maritum
Sponte rapit: cœliq; toros imitata priores:
Pectora lasciuo flatu mauortia nectit.
Et tantum suspendit onus. galeæq; lacertos
Implicat: & uiuis totum cõplexibus ambit:
Ille lacessitus longo spiraminis actu
Arcanis trahitur gemma de coniuge nodis:
Pronuba fit natura deis: ferrumq; maritat:
Aura tenax. subitis sociantur numina furtis.
Quis calor infundit gemmis alterna metallis
Fœdera? quæ duras iungit concordia mentes?
Flagrat anhela silex: & amicam saucia sentit
Materiem: placidosq; calibs cognoscit amores.
Sic Venus horrificum belli compescere regem:
Et uultum mollire solet, cum sanguine præceps
Aestuat: & strictis mucronibus asperat iras.
a. l. soluit Sola feris occurrit equis: mollitq; tumorem
Pectoris: & blando præcordia temperat igni.
Pax animo tranquilla datur. pugnasq; calentes
Deserit: & rutilas declinat in oscula cristas.
Quæ tibi sæue puer non est permissa potestas?
Tu magnũ superas fulmen: cœloq; relicto
Fluctibus in mediis cogis mugire Tonantem.
Iam gelidas rupes: uiuoq; carentia sensu
Membra feris. iam saxa tuis obnoxia telis:
Et lapides suus ardor agit. ferrumq; tenetur

Illecebris. rigido regnant in marmore flammæ.

DE APONIS BALNEIS.

Ons Antenoreæ uitam qui porrigis urbi:
Fataq; uicinis noxia pellis aquis.
Cum tua uel mutis tribuãt miracula uocem:
Cum tibi plebeius carmina dictet honos:
Et sit nulla manus cuius non pollice ductæ
Testentur memores prospera uota notæ:
Nonne reus Musis pariter: Nymphisq; tenebor,
Si tacitus soli præteriare mihi?
Indictum neq; enim fas est: tacitumq; relinqui
Hunc qui tot populis prouocat ore loqui.
Alto colle minor: paruis erectior aruis:
Conspicuo cliuus molliter orbe tumet.
Ardentes fœcundus aquæ quacunq; cauernas
Proferat offenso truditur igne latex.
Spirat putre solum: cõclusaq; subter anhelo
Pumice rimosas perforat unda uias:
Humida flammarum regio Vulcania terræ
Vbera sulphureæ feruida regna plagæ.
Quis sterilem non credat humum? fumantia uernãt
Pascua. luxuriat gramine cocta silex.
Et cum sic rigido cautes feruore liquescant: al. liquido
Contentis audax ignibus herba uiret.
Præterea grandes effosso marmore sulci,
Saucia longinquo limite saxa secant:
Herculei (sic fama refert) mõstrator aratri
Semita: uel casus uomeris egit opus.

In medio pelagi late flagrantis imago:
    Cærulus immenso panditur ore lacus/
Ingenti fusus spacio. sed maior in altum
    Intrat: & arcanæ rupis inane subit.
Densus nube sua: tactuque immitis: & haustu:
    Sed uitreis idem lucidus usque uadis.
Consuluit natura sibi: ne mersa lateret:
    Admisitque oculos quo uetat ire calor.
Turbidus impulsu uenti cum spargitur aer:
    Glaucaque fumiferæ terga serenat aquæ:
Tunc omnem liquidi uallem mirabere fundi:
    Tunc ueteres hastæ regia dona micant.
Quas inter nigræ tenebras obscurus arenæ.
    Discolor abruptum flumen hiatus agit.
Apparent intra latebræ: quas gurges opacus
    Implet: & abstrusos ducit in antra sinus.
Tunc montis secreta patent: qui fluxus in arcum
    Aequora pendenti margine summa ligat.
Viua coronatos astringit scæua uapores.
    Et lenis exili cortice terra natat.
Calcantumque oneri nunquam cessura uirorum.
    Sustentat trepidum fida ruina pedem.
a. l. læues Facta manu credas: sic lenes circuit oras
    Ambitus: & tenuis perpetuusque riget.
Hærent stagna loco plenas æquantia ripas:
    Præscriptumque timent transiluisse modum.
Quod superat fluuius: deuexa rupe uolutus
    Egerit & campi dorsa recurua petit.

Deuehit exceptum natiuo spuma meatu
In patulas plumbi labitur inde uias
Nullo cum strepitu madidus infecta sauillis
Despnmat niueum fistula cana salem
Multifidum despergit opus artemq; secutus
Qua iussere manus mobile torquet iter.
Et iunctos rapido pontes subtermeat æstu:
Afflatosq; uago temperat igne tholos.
Acrius interius rauci cum murmure saxi
Spumeus eliso pellitur amne uapor.
Hinc pigras repetunt fessi sudore lacunas
Frigora quis longe damna dedere moræ
Salue Pæoniæ largitor nobilis undæ
Dardanii salue gloria magna soli.
Publica morborũ requies cõmune meretur
Auxilium præsens numen inepta salus.
Seu ruptis inferna ruunt incendia ripis:
Et nostro Phegeton deuius orbe latet.
Sulfuris inuenas gelidis seu decidit amnis.
Accensusq; fluit quod manifestat odor.
Siue pares flammas undarum lance rependens
Arbiter in fœdus mons elementa uocat.
Nec edant superata sibi sed legibus æquis
Alterius uires possit utrinq; pati.
Quicquid erit causæ: quocunq; remitteris ortu
Non sine consilio currere certa fides.
Quis casum meritis ascribere talibus audet?
Quis negat auctores hæc statuisse deos?

DE NILO

Ille pater rerum qui sæcula diuidit astris:
Intus prima poli te quoq; sacra dedit.
Et fragilem nostri miseratus corporis usum
Telluri medicas fundere iussit aquas.
Parcarumq; colos exhortatura seueras
Flumina laxatis emicuere iugis.
Felices proprium qui te meruere coloni
Fas quibus est Aponum iuris habere sui.
Non illis terrena lues: corrupta nec Austri
Flamina: nec sæuo Sirius igne nocet
Sed quis Lachesis letali stamine damnet
Inde sibi fata prosperiora petunt.
Quod si forte malus membris exuberat humor
Languida uel nimio uiscera felle rubent.
a. l. resecāt Non uenas reserant. nec uulnere uulnera sanant:
Pocula nec tristi gramine mixta bibunt.
Amissum lymphis reparant impune uigorem:
Pacaturq; ægro luxuriante dolor.

DE NILO.

f Elix qui Pharias ꝓscindit uomere terras/
Nubila nō sperat tenebris condētia cœlū:
Nec grauiter flantes pluuiali frigore Coros
Inuocat: aut arcum uariata luce rubentem.
Aegyptus sine nube ferax: imbresq; serenos
Sola tenet: secura poli: non indiga uenti.
Gaudet aquis quas ipsa uehit. Niloq; redundat:
Qui rapido tractu mediis elapsus ab Austris:

Flammiferæ patiens zonæ: Cancriq; calentis:
Fluctibus ignotis nostrum procurrit in orbem
Secreto de fonte cadens: qui semper inani
Quærendus ratione latet. nec contigit ulli
Hoc uidisse caput. fertur sine teste creatus.
Flumina profundens alieni conscia cæli.
Inde uago lapsu: Libyam dispersus in omnem:
Aethiopum per mille ruit nigrantia regna.
Et loca continuo solis damnata uapore
Irrorat: populisq; salus sitientibus errat.
Per Meroen. blenasq; feros. atramq; Syenem. a. l. blemy-as.
Hunc bibit infelix Garamas. domitorq; ferarum
Cyrreus qui uasta colit sub rupibus antra
Qui ramos hebeni. qui dentes uellit eburnos.
Et gens cōpositis crinem uelata sagittis.
Nec uero similes causas crescentibus undis
Vt tempus meruit. glacie non ille soluta:
Nec circunfuso scopulis exuberat imbre.
Nam cum tristis hyems alias produxerit undas,
Tunc Nilum retinent ripæ. cum languida cessant
Flumina, tunc Nilus mutato iure tumescit.
Quippe quod ex omni fluuio spoliauerit æstas,
Hoc Nilo natura refert. totumq; per orbem
Collectæ partes unum reuocantur in amnem.
Cunq; die Titana Canis flagrantior armat:
Et rapit humores madidos: uenasq; calore
Compescit. radiisq; potentibus æstuat axis.
Nilo bruma uenit, contraria tēpore mundo.

IN ALETHIVM QVAESTO.

Defectis ſolitum referens cultoribus æquor:
Effluit Aegæo ſtagnantior: acrior alto
Ionio: ſeſe patentibus explicat aruis.
Fluctuat omnis ager. remis ſonuere nouales.
Sæpius æſtiuo iaceat cum forte ſopore:
Cernit cum ſtabulis armenta natantia paſtor.

IN ALETHIVM QVESTOREM.

IC non Aethiopũ cãpos æſtate pererrem:
s Nec brumã Scithico ſub Ioue nudus agã
Sic nõ imbriferã noctem ducentibus hædis/
Ionio credam turgida uela mari:
Sic non Tartareo furiarum uerbere pulſus:
Irati relegam carmina grammatici.
Nulla meos traxit petulans audacia ſenſus:
Liberior iuſto nec mihi lingua fuit.
Verſiculos fateor non cauta uoce notaui:
Heu miſer ignorans: quam graue crimen erat.
Orphæos alii libros impune laceſſunt.
Nec tua ſecurum te Maro fama uehit.
Ipſa parens uatum princeps Heliconis Homerus
Iudicis excæpit tela ſeuera notæ.
Sed non Vergilius: ſed non accuſat Homerus:
Neuter enim quæſtor: pauper uterq; fuit.
En moueo plauſus & pallidus omnia laudo:
Et clarum repeto terq; quaterq; ſophos.
Intendat placidus tandem: flatuſq; remittat:
Et tuto recitet quodlibet ore placet.

CLAVDIANI GIGANTOMACHIA

Erra parẽs quõdã cæleſtibus inuida regnis:
Titanumq; ſimul crebros miſerata dolores:
Omnia mõſtrifero cõplebat Tartara fœtu/ a.l.cœtu
Inuiſum genitura nephas: Phlegramq; retexit/
Tanta prole tumens: & in æthera protulit hoſtes.
Fit ſonus: erumpunt crebris necdumq; creati
Iam dextras in bella parant: ſuperosq; laceſſunt/
Stridula uoluentes geminos ueſtigia lapſu.
Palleſcunt ſubito ſtellæ: flectitq; rubentes
Phœbus equos. docuitq; timor reuocare meatus.
Oceanum petit Arctos: inocciduiq; Triones
Occaſum uoluere pati. Tum feruida natos
Talibus hortatur genitrix in prælia dictis.
O pubes domitura Deos: quodcunq; uidetis Oratio
Pugnando dabitur: præſtat uictoria mundum.
Sentiat ille meas tandem Saturnius iras.
Cognoſcet quid terra poteſt: ſi uiribus ullis
Vincor: ſi Cybele nobis meliora creauit:
Cur nullus telluris honos? qui ſemper acerbis
Me damnis urgere ſolet: quæ forma nocendi
Defuit? hic uolucrẽ uiuo ſub pectore paſcit
Infelix Scithica fixus cõualle Prometheus.
Hic Atlantis apex/ flammantia pondera fulcit:
Et per caniciem glacies aſperrima durat.
Quid dicam Tityon? cuius ſub uulture ſæuo
Viſcera naſcuntur grauibus certantia pœnis

Sed uos o tandem ueniens exercitus ultor
Soluite Titanas uinclis: defendite matrem.
Sunt freta/sunt montes/uestris nec parcite mēbris:
In Iouis exitium telum non esse recuso:
Ite precor miscete polum/rescindite turres
Sidereas: rapiat fulmen: sceptrumq; Tiphoeus:
Enceladi iussis mare seruiat. alter habenas
Auroræ pro sole regat: te Delphica laurus
Stringat Porphyrion: Cyrrhæaq; templa tenebis.
His ubi consiliis animos elusit inanes/
Iam credunt uicisse deos: mediisq; reuinctū:
Neptūnum traxisse fretis: hic sternere Martem
Cogitat. hic Phœbi laceros deuellere crines.
Hic sibi promittit Venerem: speratq; Dianæ
Coniugiū. castamq; cupit uiolare Mineruam.
Interea superos prænuncia cōuocat Iris.
Qui fluuios: qui stagna colunt: cinguntur & ipsi
Auxilio manes. nec te Proserpina longe
Ambrosiæ tenuere fores: rex ille Silentum
Lethæo uehitur curru: lucemq; timentes
Insolitam mirantur equi: trepidoq; uolatu/
Spissas cæruleis tenebras e naribus efflant.
Cōparatio Ac uelut hostilis: cum machina terruit urbem/
Vndiq; concurrūt/arcem defendere ciues.
Haud secus omnigenis coeuntia numina turmis
Ad patrias uenere domos. tum Iuppiter infit.
Oratio O nunq̄ peritura cohors: o debita semper
Cœlo progenies: nullisq; obnoxia fatis:

Cernitis ut tellus noſtrũ coniuret in orbem
Prole noua? dederitq; alios interrita partus?
Ergo quod dederit natos: tot funera matri
Reddamus: longo maneat per ſingula luctu/ a.l.ſæcula
Tanto pro numero paribus damnata ſepulchris. ductu
Iam tuba nimborũ ſonuit: iam ſigna ruendi
Bis æther: bis terra dedit: confuſaq; rurſus
Pro domino natura timet: diſcrimina rerũ.
Miſcet turba potens: nunc inſula deſerit æquor:
Nunc ſcopuli latuere mari: quot littora reſtant
Nuda: quot antiquas mutarunt flumina terras. a.l.ripas
Hic rotat Hæmonium præduris uiribus Oetem.
Hic iuga cõnixis manibus Pangæa coruſcat.
Hunc armat glacialis Athos: hoc oſſa mouente
Tollitur: hi Rhodopẽ Hebri cum ponte reuellit.
Et ſocias truncauit aquas: ſummaq; leuatus
Rupe: Gigantæos humeros irrorat Enipeus.
Subſedit patulis tellus ſine culmine campis/
Innatos diuiſa ſuos. horrendus ubiq;
It fragor: & pugnæ ſpatium diſcriminat aer.
Primus terrificum Mauors non ſegnis in agmen
Othryſios impellit equos: quibus ille Gelonos:
Siue Gethas turbare ſolet: ſplendentior igni
Aureus ardeſcit clypeus: galeamq; nitentes
Arrexere iubæ: tunc concitus enſe Pelorum
Tranſigit aduerſo: femorum qua parte uolutus
Duplex ſemiferis connectitur ilibus anguis.
Atq; uno trinas animas interficit ictu:

Tunc ſuper inſultans auidus languentia curru
Membra terit: multumq; rotæ ſparſere cruoris.
Occurrit pro fratre Mimas: Lemnumq; calentem
Cum lare Vulcani ſpumantibus eruit undis:
Et prope torſiſſet ſi non Mauortia cuſpis
Ante reuelato cerebrum fudiſſet ab ore.
Ille uelut tuto moriens ſerpentibus imis
Viuit adhuc, ſtridore ferox: & parte rebelli
Victorem poſt fata petit. Tritonia uirgo
Proſilit, oſtendens rutila cum Gorgone pectus.
Aſpectu contenta ſuo: non utitur haſta.
Nam ſatis eſt uidiſſe ſemel: primūq; furentem
Longius in faciem ſaxi Pallanta reformat.
Ille procul ſubitis fixus ſine uulnere nodis
Vt ſe letifero ſenſit dureſcere uiſu:
Et ſteterat iam pene lapis. Quo uertimur inquit?
Qui ſerpit per membra ſilex? qui torpor inertem
Marmorea me peſte ligat? uix pauca locutus
Quod timuit iam totus erat: ſæuuſq; Damaſtor
Ad depellendos iaculum dum quæreret hoſtes:
Germani rigidum miſit pro rupe cadauer.
Hic uero interitum fratris miratur Echion
Inſcius actorem dum uult tentare nocendo
Te Dea reſpexit: ſolam quam cernere nulli
Bis licuit: meruit ſublata audacia pœnas.
Et didicit cum morte Deam. ſed turbidus iram
Pallaneus oculis aduerſa tuentibus atrox
Ingreditur: cæcaſq; manus in Pallada tendit:

Hunc mucrone ferit Dea cōminus. ac ſimul angues
Gorgoneo riguere gelu. corpuſq; per unum
Pars moritur ferro: partes periere uidendo.
Ecce autem medium ſpiris delapſus in æquor
Porphyrion trepidā conatur uellere Delon,
Scilicet ad ſuperos ut torqueat improbus axes.
Horruit Aegæus ſtagnantibus exilit antris
Longæuo cum patre Tethis: deſertaq; manſit
Regia Neptūni: famulis ueneranda profundis.
Et clamant placido cunctæ, de uertice Nymphæ:
Nymphæ quæ rudibus Phœbum docuere ſagittis
Errantes agitare feras: primumq; gementi
Latonæ ſtruxere torum: cum lumina cœli
Parturiens gemmis ornaret fœtibus orbem.
Implorat Pæana ſuum conterrita Delos:
Auxiliumq; rogat. Si te gratiſſima fudit
In noſtro Latona ſinu: ſuccurre precanti:
En iterum conuulſa feror.

DE CHRISTO SALVATORE.

Hriſte potens rerū redeuntis conditor æui:
c Vox ſummi: ſenſuſq; dei: quem fudit ab alta
Mente pater: tantiq; dedit conſortia regni.
Impia tu noſtræ domuiſti crimina uitæ:
Paſſus corporea mundum ueſtire figura:
Affariq; palam populos. hominemq; fateri:
Quemq; utero incluſum Mariæ: mox numine uiſo
Virginei tumere ſinus: innuptaq; mater

Arcano ſtupuit compleri uiſcera partu
Auctorem paritura ſuum: mortalia corda
Artificem texere poli: mundiq; repertor
Pars fuit humani generis: latuitq; ſub imo
Pectore: qui totum late cóplectitur orbem.
Et qui non ſpaciis terræ: non æquoris unda:
Nec capitur cælo: paruos cófluxit in artus.
Quin & ſupplicii nomen: nexuſq; ſubiſti
Vt nos ſubriperes leto: mortemq; fugares
Morte tua: mox æthereas euectus in auras
Purgata repetens: lætum te luce parentem,
Auguſtum foueas: feſtis ut ſæpe diebus
Annua ſinceri celebret ieiunia ſacri.

CLAVDIANI LAVS CHRISTI.

P Roles uera dei: cunctiſq; antiquior annis:
Núc genitus qui ſemp eras: luciſq; repertor.
Ante tuæ matriſq; parés, qué miſit ab aſtris
Aequæuus genitor: uerbiq; in ſemina fuſum
Virgineos habitare ſinus: & corporis arti
Iuſſit inire uias: paruaq; in ſede morari:
Quem ſedes non ulla capit: qui lumine primo
Vidiſti quicquid mundo naſcente crearas:
Ipſe opifex: opus ipſe ſui: dignatus iniquas
Aetatis ſentire uices: & corporis huius
Diſſimiles perferre modos: hominemq; ſubire,
Vt poſſis mõſtrare deum: ne lubricus error:
Et decœpta diu uarii ſolertia mundi:
Pectora tam multis fineret mortalia ſæclis

Auctorem nescire suum: te conscia partus
Mater: & attonti pecudum sensere timores.
Te noua sollicito lustrantes sidera uisu
In cælo uidere prius: lumenq; secuti
Inuenere Magi: tu noxia pectora soluis:
Elapsasq; animas in corpora functa reducis:
Et uitam remeare iubes. Tu lege recœpti
Muneris/ ad manes penetras: mortisq; latebras
Immortalis adis. Nasci tibi nam fuit uni
Principium/ finisq; mori: sed nocte refusa/
In cælum: patremq; redis: rursusq; perenni
Ordine: purgatis adimis contagia terris
Tu solus: patrisq; comes: tu spiritus insons:
Et tocies unus: tripliciq; in nomine simplex.
Quid nisi pro cunctis aliud? quis credere possit
Te potuisse mori: poteras qui reddere uitam.

CLAVDIANI MIRACVLA CHRISTI

a ngel⁹ alloqtur Mariam: quo præscia uerbo
Concipiat/ salua uirginitate deum.
Dant tibi Chaldæi prænũcia munera reges/
Mirrham homo: Rex aurũ: suscipe thura deus.
Permutat lymphas in uina liquentia Christus:
Quo primum facto se probat esse deum.
Quinq; explent panes: pisces duo/ milia quinq;:
Et deus ex paruo plus superesse iubet.
Editus ex utero cætus noua lumina sensit:
Et stupet ignotum se meruisse diem

Lazarus e tumulo/Christo inclamante resurgit:
Et duræ mortis lex resoluta perit.
Nutantem quatit unda Petrum: cui Christus in alto
Et dextra gressus firmat/& ore fidem.
Exanguis/Christi cõtingit fœmina uestem/
Stat cruor in uenis fit medicina fidis.
Iussus post multos graditur Paraliticus annos
(Mirandum) lectus portitor ipse sui.

DE MVLABVS GALLICIS.

Spice morigeras Rhodani torrentis alũnas
Imperio nexas: imperioq; uagas.
Dissona q̃ uarios flectant ad murmura cursus:
Et certas adeant uoce regente uias.
Quãuis quæq; sibi nullis discurrat habenis:
Et pateant duro libera colla iugo.
Ceu constricta tamen seruit: patiensq; laborum
Barbaricos docili concipit aure sonos.
Absentis longinqua ualent præcepta magistri:
Frænorumq; uices lingua uirilis agit.
Hæc procul angustat sparsas: spargitq; coactas.
Hæc sistit rabidas: hæc properare facit.
a. l. limite cursum Læua iubet læuo deducunt ordine gressum.
Mutauit strepitum: dexteriora petunt.
Nec uinclis famulæ: nec libertate feroces:
Exutæ laqueis sub ditione tamen.
Consensuq; pares: & fuluis pellibus hirtæ/
Esseda concordes multisonora trahunt.

Miraris si uoce feras pacauerit Orpheus?
Cum pronas pecudes Gallica uerba regant.

IN CVRETIVM.

Allaces uitreo stellas componere mundo:
Et uaga Saturni sidera sæpe queri.
Venturumq; Iouem paucis promittere nummis
Cureti genitor nouerat Vranius.
In prolem dilata ruunt periuria patris:
Et pœnam merito filius ore luit.
Nam spurcos auidæ lambit meretricis hiatus.
Consumens luxu flagitiisq; domum.
Et quas fallacis collegit lingua parentis:
Has eadem nati lingua refudit opes.

IN EVNDEM.

I tua Cureti penitus cognoscere quæris
Sidera patre tuo certius ipse loquar.
Quod furis: aduersi dedit inclementia Martis:
Quod procul a Musis debilis Arcas erat:
Quod turpem pateris iam cano podice morbum:
Fœmineis signis luna Venusq; fuit.
Attriuit Saturnus opes: hoc prorsus in uno
Hæreo quæ cunnũ lambere causa facit.
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus:
Exercentur equis: & colla comantia pectunt:

IN IACOBVM Magistrum Equitum

Et cineres Pauli: per cani limina Petri:
Ne laceres uersus dux Iacobe meos.
Sic tua pro clypeo defendat pectora Thomas:
Et comes ad bellum Bartholomeus eat.
Sic ope sanctorum non Barbarus irruat Alpes:
Sic tibi det uires sancta Susanna suas.
Sic quicunq; ferox gelidum tranauerit Istrum:
Mergatur uolucres ceu Phaetontis equi.
Sic Geticas ultrix feriat Rhomphea cateruas:
Romanasq; regãt prospera tela manus.
Sic tibi det moriens magnos conuiua triumphos/
Vt tua perpetuo dolia uina fluant.
Sic nunq̃ hostili maculetur sanguine dextra:
Ne laceres uersus dux Iacobe meos.

DE APRO: ET LEONE.

Oruus aper: fuluusq; leo/coiere superbis
Viribus. hic setis: sæuior ille iuba.
Hunc Mars: hunc Cybele laudat: dominat̃ uterq;
Montibus. Herculeus sudor uterq; fuit.

DE BVCVSTA.

Ectareo muro dulces cinguntur arenæ:
Horret apex capitis. medio fera lumia surgũt
Vertice. cognatus dorso durescit amictus.
Armauit natura cutem. dumiq; rubentes
Cuspidibus paruis multis acuere rubores.

DE TORPEDINE.

Vis non indomitā diræ torpedinis artem
Audiit: & merito signatas nomine uires?
Illa quidem mollis: segniq; obnoxia tactu
Reptat: & attritis uix languida serpit arenis:
Sed latus armauit gelido natura ueneno:
Et frigus quo cūcta rigent: armata medullis
Miscuit. & proprias hyemes per uiscera duxit.
Naturam iuuat ipsa dolis: & conscia sortis
Vtitur ingenio. longeq; extenta per algas
Quæ tetigere iacent: successu læta resurgit:
Et uiuos impune ferox depascitur artus.
Si quando uestita cibis incautior æra
Hauserit: & curuis frænari senserit hamis.
Non fugit/aut uano conatur uellere morsu/
Sed propius nigræ iungit se callida setæ:
Et meminit captiua sui. longoq; per undas
Pigra uenenatis effundit flamina uenis.
Per setam uis alta meat: fructusq; relinquit
Absentem uictura uirum: metuēdus ab imis
Emicat horror aquis: & pendula fila secutus
Transit arundineos: archano frigore nodos:
Victricemq; ligat concreto sanguine dextram:
Damnosum piscator onus: prædamq; rebellem
Iactat & amissa redit exarmatus habena.

EPISTOLA AD SERENAM.

Rphea cum primæ sociarent numina tædæ:
Ruraq; cōpleret Thracia festus Hymen:

Certauere feræ: picturatæq; uolucres/
Dona suo uati quæ potiora darent.
Quippe antri memores cantus/ubi sæpe sonoræ
Præbuerant dulci mira theatra lyræ.
Caucaseo cristalla ferunt de uertice lynces:
Gryphes Hyperborei pondera fulua soli.
Furatæ Veneris prato per inane columbæ/
Florea connexis serta tulere rosis.
Fractaq; nobilium ramis electra sororum/
Cygnus oloriferi uexit ab amne Padi.
Et Nilo Pygmæa grues post bella remenso/
Ore legunt Rubri germina cana maris.
Venit & extremo Fœnix lógæuus ab Euro
Apportans unco Cinama rara pede.
Nulla auium: pecudumq; fuit quæ ferre negaret
Vectigal meritæ connubiale lyræ.
Tunc opibus: totoq; Heliconis sedula regno
Ornabat propriam Calliopæa nurum.
Ipsam præterea dominã stellantis Olympi/
Ad nati thalamos ausa rogare parens.
Nec spreuit regina deũ: uel matris honore:
Vel iusto uatis ducta fauore pii:
Qui sibi carminibus toties lustrauerat aras:
Iunonis blanda numina uoce canens.
Præliaq; altisoni referens Phlegræa mariti:
Titanum fractas: Enceladiq; minas.
Illicet aduentu noctem dignata iugalem.
Addidit augendis munera sacra thoris:

Munera mortales non admittentia cultus:
Munera quæ solos fas habuisse Deos.
Sed quod Threicio Iuno placabilis Orpheo/
Hoc poteris uotis esse Serena meis.
Illius expectant famulantia sidera nutum.
Sub pedibus tegitur rerra/fretũq; tuis.
Non ego cum peterem sollenni more procorum/
Promisi gregibus pascua plena meis.
Nec quod mille mihi lateant sub palmite colles:
Fluctuet & glauca pinguis oliua coma.
Non quod nostra Ceres numerosa falce labores
Auratæq; ferant culmina celsa trabes.
Suffecit mandasse Deam: tua littera nobis
Et pecus: & segetes: & domus ampla fuit.
Inflexit soceros: & maiestate petendi/
Texit pauperiem nominis umbra tui.
Quid non perficeret scribẽtis uoce Serenæ?
Vel Genius regni: uel pietatis amor.
Atq; utinam sub luce tui contingeret oris/
Coniugis in castris: & solio generi.
Optatum celebrare diem/me iungeret auspex:
Purpura me sancto cingeret aula toro.
Et mihi iam scriptis desponderat ante puellam/
Coniugiis eadem pronuba dextra daret.
Nunc medium quoniam uotis maioribus æquor: a.l. Syrtis
Inuidet: & Libycæ dissidet ora plagæ:
Saltem absens regina faue: reditusq; secundos
Annue sidereo læta supercilio.

Terrarum tu pande uias: tu mitibus Euris
Aequora pacari prosperiora iube.
Vt tibi Pierides: doctumq; fluens Aganippe/
Debita seruato uota cliente canant.

DE PHALERIS equi Regii a Serena missis.

a Ccipe parua tuæ princeps uenerãde sororis
Munera: quæ manibus texuit ipsa suis.
Dumq; auro Phaleræ: gemmis dum fræna renidẽt:
Hac uterum zona cinge frementis equi.
Siue illum Armeniis aluerunt gramina campis:
Turbidus Argæa seu niue lauit Halis.
Sanguineo uirides morsu uersare Smaragdos:
Et Tyrio dignum terga rubere croco.
O quantum formæ sibi conscius erigit armos:
Spargit & excussi colla superba iubis:
Augescit breuitas doni pietate Serenæ/
Quæ uolucres etiam fratribus ornat equos.
Stamine resplendens: & mira textilis arte
Balteus: alipedis regia terga ligat.
Quem decus Eoo fratri: pignusq; propinqui
Sanguinis: Hesperio misit ab orbe soror.
Hoc latus astringi uelox optaret Arion.
Hoc proprium uellet cingere Castor equum.

DE CONCHA.

Rãsferat huc liq̃dos fontes Heliconia Nais:
Et patulo conchæ diuitis orbe fluat.

Namq; latex doctæ: quæ lauerit ora Serenæ,
Vltra Pegaseas numen habebit aquas.

DE MVNERIBVS A SOCERIS HOnorio Imperatori missis.

n On semper clypei metuendũ gẽtibus orbẽ,
Dilecto studiosa parens fabricarat Achili.
Lénia nec semper supplex ardentis adibat
Antra dei: nato galeam factura comantem.
Sed placidos etiam cinctus: & mitia pacis
Ornamenta dabat: bello quibus ille peracto
Conspicuus reges inter fulgeret Achiuos.
Ipsa manu Chlamydes ostro texebat: & auro:
Frænaq; quæ uolucrem Xantum: Baliumq; decerẽt
Aequore quæsitis onerabat sedula gemmis.
At tibi diuersis princeps altissime certant
Obsequiis: socer en Stilico Mauortia confert
Munera, barbaricas strages: Rheniq; triumphos:
Reginæ contenta modum seruare Serena,
In tua sollicitas urgens uelamina telas.

DE EQVO HONORII.

o Felix sonipes: tanti cui fræna mereri
Numinis: & sacris licuit seruire lupatis:
Seu tua per cãpos uento iuba lusit Hiberos:
Seu te Cappadocũ gelida sub ualle natante
Argææ lauere niues: seu læta solebas
Thessaliæ rapido perstringere pascua saltu.

Accipe regales cultus: & crine ſuperbus
Erecto uirides ſpumis perfunde Smaragdos.
Luxurient tumido gemmata monilia collo.
Nobilis auratos iam purpura ueſtiat armos.
Et medium te zona liget uariata colorum
Floribus: & caſtæ manibus ſudata Serenæ.
Perſarum gentile decus. ſic quippe laborat
Maternis ſtudiis: nec dedignatur equeſtres
Moliri Phaleras/ genero latura decorem.

LAVS SERENAE Reginæ uxoris Stiliconis.

IC mea Calliope tanto cur tēpore differs
d Pierio meritam ſerto redimire Serenam?
Vile putas donū ſolitā conſurgere gemmis:
Aut Rubro radiare mari: ſi floribus ornes
Reginæ regina comam? ſed floribus illis/
Quos neq; frigoribus Boreas: nec Sirius urit
Aeſtibus: æterno ſed ueris honore rubentes
Fons Aganippæa permeſſius educat unda:
Vnde piæ paſcūtur apes: & prata legentes/
Tranſmittūt ſæclis Heliconia melle futuris.
Dignius haud uates alios exercuit unum
Fœmineæ uirtutis opus: quod ſponte marito
Caſta maritali ſucceſſit Theſſala fato:
Inq; ſuos migrare uirum non abnuit annos.
Hoc Graii memorant. Latiis mouet ora Camenis
Preſcia fatorum Tanaquil. redienſq; per undas
Clœlia Tybrinas: & eodem flumine ducens

Claudia uirgineo cunctantem crine Cybellem
Anne aliud toto molitur carminis actu
Mæonii mens alta ſenis: quod ſtagna Carybdis
Armauit: quod Scylla canes: quod pocula Circes:
Antiphatæ uitata fames: ſurdoq; carina
Remige Sirenum cantus tranſuecta tenaces.
Lumine fraudatus Cyclops: contempta calypſo.
Penelopeq; ſuum decus eſt: cui tanta paratur
Scæna pudiciciæ. terræ: pelagiq; labores:
Et ſæui totidem bellis quot fluctibus anni
Coniugii docuere fidem. ſit Claudia felix
Teſte Dea: caſtoſq; probet ſub numine mores:
Abſoluens puppiſq; moras crimenq; pudoris.
Penelope trahat arte procos: fallatq; furentes
Stamine: nocturnæ relegens ſolertia telæ:
Non tamen audebunt titulis certare Serenæ.
Quod ſi nobilitas cunctis exordia pandit
Laudibus: atq; omnes redeunt in ſemina cauſæ:
Quis uenerabilior ſanguis? quæ maior origo
Quam regalis erit? Non te priuata dedere
Limina: nec tantum poterat contingere nomen
Auguſtis laribus. patruo te principe celſam
Bellipotens illuſtrat auus: qui ſigna Britanno
Intulit oceano: Getulaq; reppulit arma.
Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem:
Seq; minus iactet Lybicis dotata trophæis.
Cardine tu gemino laurus prætendis auitas.
Inde Caledoniis: auſtralibus inde parentum

Cingeris excubiis: nec dum moderamina mundi
Sumpſerat illa domus: cum te Lucina beatis
Adderet aſtrorum radiis. O maxima rerum
Gloria: poſt genitam didicit regnare ſerenam.
Quid dignum memorare tuis Hiſpania terris
a.l. leuat Vox humana ualet? primo lauat æquore ſolem
India: tu ſeſſos exacta luce iugales
Proluis: inq; tuo reſpirant ſidera fluctu.
Diues equis: frugum facilis: precioſa metallis.
Principibus fœcunda piis: tibi ſæcula debent
Traianum: ſeries his fontibus Aelia fluxit.
Hinc ſenior pater: hinc iuuenum diademata fratrũ.
Nanq; aliæ gentes quas fœdere Roma recœpit:
Aut armis domuit: uarios aptantur in uſus
Imperii: Phariæ ſegetes: & punica meſſis
Caſtrorum deuota cibo. dat Gallia robur
Militis. Illyricis ſudant equitatibus alæ.
Sola nouum Latiæ uectigal Hiberia rebus
Contulit: Auguſto/fruges: æraria: miles
Vndiq; conueniunt: totoq; ex orbe leguntur:
Hæc generat qui cũcta regant. Nec laude uirorum
Cenſeri contenta fuit: niſi matribus æque
Vinceret: & gemino certatim ſplẽdida ſexu.
Flacillam: Mariamq; daret: pulchramq; Serenam.
Te naſcente ferunt per pinguia culta tumentem
Diuitiis undaſſe Tagum: Callecia riſit
Floribus: & roſeis formoſus Duria ripis/
Vellere purpureo paſſim mutauit ouile

Cantaber: oceanus uicino littore gemmas
Expuit: effoſſis nec pallidus Aſtur oberrat
Montibus: oblatum ſacris natalibus aurum
Vulgo uena mouet. Pyrenæiq; ſub antris
Ignea fulmineis legere Ceraunia Nymphæ.
Quæq; rebellantes undas: æſtumq; ſecutæ/
In refluos uenere palam Nereides amnes
Confeſſæ plauſu dominam: cecinere futuris
Auſpicium thalamis: alio cum paruus in axe
Creſcebat Stilico: uotiq; ignarus habebat
Debita cui longe coniunx: penituſq; remoto
Orbe parabatur: tanti concordia fati.
　Nec tua mortalis meruit cunabula nutrix.
Vbera prima dabant gremiis redolentibus aulæ:
Ternaq; te nudis inuectus Gratia membris
Afflauit: docuitq; ſequi quantumq; per herbam
Reptaret/ fluxere roſæ: candentia naſci
Lilia: ſi placido ceſſiſſent lumina ſomno
Purpura fulgebat uiolæ factura cubile
Gramineum: uernatq; thori regalis imago.
Omnia non audet genitrix tam magna fateri.
Succeſſuſq; ſuos arcani conſcia uoti/
Spe trepidante tegit. geſtabat Honorius arcto
Te pater amplexu: quoties ad limina princeps
Theodoſius priuatus adhuc fraterna ueniret
Oſcula libabat: teq; in ſua tecta ferebat:
Lætior in matrem teneris conuerſa querelis.
Quis me de propriis auferre penatibus inquit

Imperat: hic semper præsagia luserat error/
Et dedit augurium regnis infantia linguæ.
Defuncto genitore tuo sublimis adoptat
Te patruus: magniq; animo solatia luctus
Restituens/propriis quam si genuisset amauit
Defuncti fratris sobolem: nec carior olim
Mutua Lædeos deuinxit cura Lacones.
Addidit & proprio germana uocabula nato
Quaq; datur fratris speciem sibi reddit adempti.
Deniq; cum rerum summas electus habenas
Susciperet: non ante suis intendit amorem
Pignoribus: quam te pariter: fidamq; sororem/
Littus ad Eoum terris acciret Hiberis.
Deseritur iam ripa Tagi: Zephiriq; relictis
Sedibus: Auroræ famulas properatur in urbes.
Incedunt geminæ/ proles fraterna puellæ.
Inde Serena minor : prior hinc Termantia natu:
Expertes thalami: quarum Cytheræia necdum
Sub iuga ceruices niueas Himenæus adegit:
Vtraq; luminibus timidũ micat: utraq; pulchras
Cóparatio Excitat ore faces. QVALis Latonia uirgo :
Et solo Ioue nata soror: cum forte reuisunt
Aequoræi sortem patrui. spumantia cedunt
Aequora: castarum gressus uenerata dearum.
Non ludit Galatæa procax: non improbus audet
a.l.toti Tãgere Cimothoen Triton : totoq; seueros
Indicit mores pelago pudor: ipsaq; Protheus
Arcet ab amplexu turpi Neptunnia monstra.

Tales ſceptriferi uiſuræ tecta parentis
Limen Honoriades penetrãt regale ſorores:
Ambas ille quidem patrio complexus amore/
Sed merito pietas in te procliuior ibat.
Et quoties rerum moles ut publica cogit/
Triſtior: aut ira tumidus flagrante redibat:
Cum patrem nati fugerent: atq; ipſa timeret
Commotum Flaccilla uirum: tu ſola frementem
Frangere: tu blando poteras ſermone mederi.
Alloquiis hærere tuis ſecreta: fidelis.
Priſca puellares reuerentia tranſilit annos.
Non talem Triuiæ confert laudator Homerus Cõparatio
Alcinoo genitam: quæ dum per littora ueſtes
Explicat: & famulas exercet læta choræas/
Auratam iaculata pilam poſt naufraga ſomni
Ocia: progreſſum ſoliis expauit Vlixem.
Pierius labor: ueterum tibi carmina uatum
Ludus erat quos Smyrna dedit. quos Mãtua libros
Percurrens. damnas Helenam. nec parcis Heliſæ.
Nobiliora tenent animos exempla pudicos. Nota
Laodomia ſequens remeanté rurſus ad umbras
Phylaciden. & prona ruens Capanea coniunx
Communes ardente uiro mixtura fauillas.
Et grauis incumbens caſto Lucretia ferro /
Vulnere quæ proprio facinus teſtata Tyranni
Armauit patriæ iuſtos in bella dolores/
Exule Tarquinio: memorandaq; concidit uno
Vlta pudiciciam: libertatemq; cruore.

a.l.facta Talia fata libens non tu' uirtute minore
Sed fato meliore legis. Iam nubilis ætas
Principe sollicito uotis erexerat áulæ
Incertus quem tanta tori fortuna maneret.
Antiquos loquitur Musarum pagina reges/
Quod dura sub lege procos certare iuberent
Empturos thalamum/dubii discrimine leti:
Et sua crudeles gauderent pignora mortis
Ambitione peti. curru Pisæa marino
Fugit tela Pelops. nam perfidus obice regis
Prodidit Enomai deceptus Mirtylus axem.
Hippomenes: trepidus cursu: ferroq; secutã
Aurato uolucrem flexit Schœneida pomo.
Herculeas uidit fluuio luctante palestras
Mœnibus ex altis Calidon: preciumq; laboris
Deianira fuit: cum pectore uictor anhelo
Alcides fremeret/retroq; Acheloius iret
Decolor: attonitæ stringebant uulnera Nymphæ/
Saucia truncato pallebant flumina cornu.
Te non Hesperidum pomis: non amne subacto:
Non socerum fallente rota: sed iudice dignus
Augusto uariis Stilico spectatus in armis
Accipit: & regni dotes uirtute parauit.
Sæpe duces meritis bello/tribuere coronas/
Hunc cingit muralis honos: hunc ciuica quercus
Nexuit: hũc domitis ambit rostrata carinis.
Solus militiæ mira mercede iugalem
Promeruit Stilico socero referente coronã.

Agnouit patrui similem Termantia curam:
Nupsit illa duci: sed longe facta sororis
Inferiora tuis: alio tibi numine tædas
Accendit Romana salus: magnisq; coronis
Coniugium fit cura tuum: dilectus equorũ.
Quos Phrygiæ matres: Argæaq; gramina pastæ
Semine Cappadocũ sacris præsepibus edunt.
Primus honor gemino mox Ide germine duxit
Agmina: cõmissosq; labor sic gessit honores.
Vt semper merito princeps cum magna dedisset
Deberet maiora tamen: si bellica nubes
Ingrueret quis annis: & iure minori
Cedere grandæuos equitum peditumq; magistros
Aspiceret: totumq; palam cõmittere Martem.
Nec gradus: ætatisq; pudor senioribus obstat
Ne iuueni parere uelint. CEV flumine molli: Cõparatio
Tranquillisq; fretis clauum sibi quisq; regendum
Vindicat: incumbat si turbidus auster: & unda
Pulset utrũq; larus: posito certamine nautæ
Contenti meliore manu: seseq; pauore
Confessi finem studiis fecere procellæ.
Haud aliter Stilico fremuit cum Thracia belli
Tempestas: cunctis pariter cedentibus unus
Eligitur ductor: suffragia quippe peregit
Iudex uera timor: uictus ratione salutis
Ambitus: & pulsus iacuit formidine liuor.
Quis tibi tũc p mẽbra tremor? quãtæq; cadebãt
Vbertim lachrymæ? cum sæua uocantibus arma

Iam lituis madido respectans limina uultu
Optares reducem galeæq; inserta minaci
Oscula cristati raperes festina mariti
Gaudia: quæ rursus cum post uictricia tandem
Classica: sidereas ferratum pectus in ulnas
Exciperes: castæ tuto per dulcia noctis
Ocia: pugnarum seriem narrare iuberes.
Non illo nitidos: unq̄ bellante capillos
Comere: non solitos gemmarum sumere cultus.
Numinibus: uotisq; uacas & supplice crine
Verris humum: teritur neglectæ gratia formæ
Cum proprio reditura uiro. nec deside cura
Segnis marcet amor: laudem prudētia belli
Fœminea pro parte subit: Dum gentibus ille
Confligit uigili tu prospicis omnia sensu
Ne quid in absentem uirtutis obuia semper
Audeat inuidiæ rabies: neu feruor iniquis
Ne qua procul positis furto subsederit armis.
Calliditas nocitura domi: tu sedula quondam
Ruffino meditāte nefas: cum quæreret artes
In ducis exitium: coniuratosq; foueret
Contra pila Getas: motus rimata latentes
Mandatis tremebūda uirum: scriptisq; monebas.

DE CRISTALLO.

Offedit glacies naturæ signa prioris/
Quæ fit parte gelu: frigora parte negat.
Soles lusit hyems: imperfectoq; rigore
Nobilior mitis gemma tumescit aquis.

DE EODEM.

Ymphæ quæ tegitis cognato corpē lymphas:
Et quæ nunc estis quæq; fuistis aquæ:
Quod uos ingenium iunxit? qua frigoris arte
Torpuit: & maduit prodigiosa silex?
Quis tepor inclusus securas uēdicat undas?
Interior glaties quo liquefacta Noto?
Gemma quibus claustris arcano nobilis æstu
Vel concreta fuit: uel resoluta gelu?
Solibus indomitum glaties Alpina rigorem
Sumebat/nimio iam preciosa gelu.
Nec potuit toto mentiri corpore gemmam:
Sed medio mansit proditor orbe latex.
Auctus honor liquidi crescunt miracula saxi:
Et conseruatæ plus meruistis aquæ.
Aspice correptam splendenti fragmine uenam/
Qua trahitur limes lucidiore gelu.
Hic nullum Boream: nec brumam sentit opacus
Humor: sed uarias itq;: reditq; uias.
Non illum constrinxit hyems: non Sirius axis:
Aetatis spacium non tenuauit edax.
Clauditur immunis conuexo tegmine riuus:
Duratisq; uagus fons operitur aquis.
Nonne uides propriis ut spumet gemma lacunis?
Et refluos ducant pocula uina sinus?
Vdaq; pingatur radiis obstantibus Iris
Secretas hyemes solicitante die.

Mira silex: mirusq́ latex: qui flumina uincit:
Et lapis est merito: quod fluit & lapis est.
Dum cristalla puer contingere lubrica gaudet:
Et gelidum tenero pollice uersat onus:
Vidit perspicuo depræhēsas marmore Nymphas,
Dura quibus solis parcere nouit hyems.
Et siccum religens labris sitientibus orbem;
Irrita quæsitis oscula figit aquis.
Marmoreum nec sperne globum spectacula transit
Regia: nec Rubro uilior iste mari.
Informis glacies: saxum rude: nulla figuræ
Gratia: sed raras inter habetur opes.

EPISTOLA ad Olibriū Consulē ut sibi scribat.

Vid rear affatus quod nō mihi dirigis ullos?
Nec redit alterno pollice ducta salus?
Scribendi ne labor? sed quæ tam prona facultas
Carmina seu fundis: seu Cicerone tonas?
Cedere diuitiis animi fortuna fatetur:
Et tantas oris copia uincit opes.
a. l. scripta An rarus qui sceptra ferat? quin tempore nullo
Cessant Flamminneæ puluerulenta uiæ.
Cum fluat ingenium: cum sit qui dicta reportet.
Quæ nisi contemnor causa relicta tibi?
Despicis ergo tuum (si fas est credere) uatem
Perfidus: & spacio debilitatur amor.
Excidimus ne tibi? lucem iam condat Hydaspes:
Et Tarthesiaco sol oriare uado.

Candescat Geticis Meroe conuersa pruinis:
Claraq; se uetito proluat ursa mari.
Et si iam nostros fastidit Olibrius ignes/
Constat Orestæam nil ualuisse fidem.
Quin age rumpe moras/remoraturasq; sodalem/
Absens eloquio fertiliore doce:
Crebraq; fœcundo festinet littera cursu
Digna tuis animis: insinuanda meis.
Dignatus tenui Cæsar scripsisse Maroni:
Et tibi dedecori scribere? Musa uale.

AD Probinũ Consulẽ fratrẽ Olibrii ut scribat sibi.

Vem precor inter nos habitura silẽtia finẽ:
Quãdo dabit gratas littera nostra uices?
Me timidum/uel te potius dixisse superbum/
Conuenit alterius crimen utrunq; tenet.
Transfluxere dies: & dum scripsisse priorem
Pœnitet: æternas itur in usq; moras.
Sed quid agam? cæpisse uetat reuerentia uestri:
Hinc amor hortatur scribere: uincat amor.
Fors iuuat audentes Chii sententia uatis: a.l.prisci
Hac duce non dubitem te reticente loqui.
Audax aut siquid penitus peccasse uidetur:
Arguar: ingrati non subiturus onus.
Romanos bibimus primo te Consule fontes:
Et Latiæ cessit Graia Thalia Togæ.
Incipiensq; tuis affatibus omnia cœpi:
Fataq; delebo posteriora tibi.

Ergo lacessitus tandem rescribe roganti:
Et patria florens sorte Probine uale.

IN SPHAERAM ARCHIMEDIS.

Vppiter in paruo cũ cerneret æthera uitro
Risit: & ad superos talia dicta dedit.
Haccine mortalis progressa potentia curæ?
Iam meus in fragili luditur orbe labor.
Iura poli: rerumq; fidem: legesq; uirorum,
Ecce Siracusius transtulit arte senex.
Inclusus uariis famulatur spiritus astris:
Et uiuum certis motibus urget opus.
a.l. metitur Percurrit propium: mentitur Signifer annum:
Et simulata nouo Cynthia mense redit.
Iamq; suum uoluens audax industria mundũ:
Gaudet, & humana sidera mente redit.
Quid falso insontem tonitru Salmonea miror?
Aemula naturæ parua reperta manus.

DE BIRRO CASTOREO.

Ominis ũbra manet ueteres: nã dicere birrũ
a.l. iuret Si Castor niteat Castoreum nequeo.
Sex emptus solidis. quid sit iam scire potestis,
Si mihi nulla fides: credite uel precio.

DE SEPVLCHRO SPECIOSAE.

Vlchris stare diu parcarum lege negatur,
Magna repẽte ruũt: summa cadũt subito.

Hic formosa iacet Veneris sortita figuram:
Egregiumq; decus inuidiam meruit.

DE BALNEIS Quincianis quæ in uia posita erãt.

Ontibus in liquidis paulũ requiesce uiator:
Atq; tuum rursus carpe refectus iter.
Lympharũ dominũ nimium miraberis hospes
Inter dura uiæ balnea quis posuit.

DESCRIPTIO PORTVS ZARINENSIS.

Rbs in cõspectu mõtana cacumina uelat
Tranquillo prætenta mari: ducentia portũ
Cornua/pacatas remouẽt aquilonibus undas.
Hic exarmatũ terris cingentibus æquor
Clauditur: & placidam discit seruare quietem.

AD AETERNALEM.

Quicqd castalio de gurgite Phœbus anhelat
Quicquid fatidico mugit Cortina recessu
Carmina sunt: sed uerba negant cõmunia Musæ:
Carmina sola loquor: sic me meus implet Apollo.

DESCRIPTIO ARMENTI.

On tales quondã species tulit armentorũ
Tellus tergemino subdita Gerioni.
Non tales Clitumne lauas in gurgite tauros/
Tarpeio referunt quos pia uota Ioui.
Non talis Tyrias sparsisse iuuencus arenas
Dicitur: optatum quando reuexit onus.
Non Cretæus ager: nec amati conscia tauri
Gnosos: nec similes pauerit Ida feras.

Ipse & dispariles monstro diffusus in artus:
Qui crimen matris condidit ore nouo.
Cres puer haud talem potuisset reddere formã
Portassent totum si fera membra patrẽ.

DESCRIPTIO INSVLAE.

St procul ingenti regio summota recessu
Insula: quæ resides fluctus mitescere cogit
In longum producta latus: fractasq; per undas
Ardua tranquillo curuantur brachia portu.

DE IRACVNDO.

a.l. gerit N iaculũ quodcũq; ferit dementia mutat
Omnibus armatus rabies pro cuspide ferri
Cuncta uolant dum dextra ferox in uulnera seuit:
Pro telo geritur quicquid suggesserit ira.

DE QVADRIGA MARMOREA.

Vis dedit innũeros uno de marmore uult9?
Surgit in aurigam currus: paribusq; lupatis
Vnanimes frænant̃ eq: quos forma diremit,
Materies cognata tenet: discrimine nullo.
Vix redit in currum ducuntur ab axe iugales.
Ex alio se quisq; facit: quæ tanta potestas?
Vna silex tot membra ligat: ductusq; per artem
Mons patiens ferri, uarios mutatur in artus.

DE POLLICASTE: ET PERDICA.

Vid nō sæuus amor flammaſq; mūere cogit?
Sanguinis affectū mater amare timet.
Pectore dum niueo miſerū tenet anxia nutrix/
Illicitos ignes iam fouet ipſa parens.
Vltrices pharetras tandem depone cupido:
Conſule iam Venerem/forſan & ipſa dolet.

DE HYSTRICE quē dicimus porcū ſpinoſum.

Vdierā mēorande tuas Stymphale uolucres
a Spicula uulnifico quondā ſparſiſſe uolatu:
Nec mihi credibilis ferratæ fabula pinnæ
Viſa diu: datur ecce fides: & cognitus hyſtrix
Herculeas affirmat aues: os longius illi
Aſſimilat porcum: mentitæ cornua ſetæ
Summa fronte rigent. oculis rubet igneus ardor.
Parua ſub hirſuto catuli ueſtigia dorſo.
Hanc tamen exiguam miro natura tueri
Præſidio dignata feram: ſtat corpore toto
Sylua minax: iaculiſq; rigens: in prælia creſcit
Picturata ſeges quorum cute fixa tenaci
Altera ſuccreſcit. alternanteſq; colorum
Cincta uices: ſpatiis intus nigrantibus exit
Inſolidæ ſpeciem pugnæ: tenuataq; furtim a. l. pinnæ
Leuis in extremū ſeſe producit acumen.
Sed non hæc acies ritu ſilueſtris Echinni
Fixa manet: crebris propugnat iactibus ultro:
Et longe ſua membra regit: tortumq; per auras
Euolat: excuſſo natiuum miſſile tergo:

Interdum fugiens Parthorum more sequentem
Vulnerat: interdum positis uelut ordine castris/
Terrificũ densa mucronem uerberat unda:
Et consanguineis hastilibus asperat armos.
Militat omne feræ corpus. uibrataq; rauco
Terga fragore sonant: stimulis accẽsa turbarum
Agmina collatis credas confligere signis
Tantus in angusto strepitus furit: additur armis
Calliditas: parcusq; sui timor. iraq; nunquã
Prodiga telorum: caute contenta minari:
Nec nisi seruandæ iactus impendere uitæ:
Error abest: certum solertia destinat ictum/
Nil spacio fallẽte modum: seruatq; tenorem
Muta cutis: doctiq; regit conamina nisus.
Quid labor humanus tantum ratione sagaci
Proficit? eripiunt trucibus Cortynia capris
Cornua: subiectis eadem lentescere cogunt
Ignibus. intendunt taurinos uiscere neruos:
Instruitur pinnis/ferroq; armatur harundo.
Ecce breuis propriis munitur bestia telis:
Externam nec quæret opem: fert omnia secum
Se pharetra: sese iaculo: sese utitur arcu:
Vnum animal/cunctas bellorum possidet artes.
Quod si omnis nostræ paulatim industria uitæ
Fluxit ab exẽplis. quicquid procul appetit hostem/
Hinc reor inuentum: morẽ hinc traxisse Cydonas
Bellandi. Parthosq; retro didicisse ferire:
Prima sagittiferæ pecudis documenta secutos:

DE EODEM.

Orret apex capitis medio fera lumia surgũt
Vertice. cognatus dorso durescit amictus
Armauit natura cutem: dubiisq; rubentem
Cuspidibus: paruis multos acuere rubores.

INPODagricũ qui carmina sua nõ stare dicebat

Vae tibi cũ pedibus ratio? qd carmia culpas?
Scandere qui nescis, uersiculos laceras.
Claudicat hic uersus: hæc (inquit) sillaba nutat.
Atq; nihil prorsus stare putat Podager.

AD MAXIMVM qui sibi Mel misit.

Vlcia dona mihi semper tu Maxime mittis:
Et quicquid mittis mella putare decet.

DE PAVPERE AMANTE.

Aupertas me sæua domat: dirusq; Cupido:
Sed tollerãda fames: nõ tollerãdus amor.
Esuriens pauper, telis incendor amoris?
Inter utrunq; malum diligo pauperiem.

DE PIIS fratribus: & statuis eorũ apud Catanã.

Spice sudãtes uenerando pondere fratres,
Diuino meritos semper honore coli.
Iusta quibus rapidæ cessit reuerẽtia flammæ.
Et mirata uagas reppulit Aetna faces.

Complexi manibus fultos ceruice parentes:
Attollunt uultus: accelerantq; gradus.
Grandæui gemina sublimes prole feruntur:
Et cara natos implicuisse mora.
Nonne uides ut sæua senex incendia monstrat?
Vt trepido genitrix inuocet ore deos?
Erexit formido comam: perq; omne metallū,
Fulsus in attonito palluit ore color.
a.l. ære tre- In iuuenum membris, animosus cernitur horror:
mor Atq; omen metuens: impauidusq; sui.
a.l. dextrā Reiectæ uento clamides, dextra egerit ille:
erigit Contentus læua sustinuisse patrem.
Ast illi duplices in nodum colligit ulnas,
Cautior in sexu debiliore labor.
Hæc quoq; præteriens oculis ne forte relinquas:
Artificis tacitæ quod meruere manus.
Nam consanguineos eadem cum forma figuret:
Hic propior matri. fit tamen ille patri.
Dissimiles annos solertia temperat artis:
Alter in alterius redditur ore parens.
Et noua germanis paribus discrimina præbens,
Diuisit uultus cum pietate faber.
a.l. supbæ O bene naturæ memores documenta supernæ
a.l. uota Iusticiæ iuuenum numina nota senum.
Qui spretis opibus medios properastis in ignes:
Nil præter sanctam tollere caniciem.
Haud equidem immerito tantas uirtute repressas,
Enceladi fauces obriguisse reor.

Ipse redundantem frænauit Mulciber Ethnam:
Læderet exempli ne monumenta pii/
Senserunt elementa fidem:pater affuit Aether.
Terraq; maternum sedula iuuit onus.
Quod si notus amor prouexit in astra Lacones.
Aeneam Phrygio raptus ab igne pater.
Si uetus Argolicos illustrat gloria fratres:
Qui sua materno colla dedere iugo.
Cur non Amphinomo:cur non tibi fortis Onapi: a.l.anaphi
Aeternũ Siculus templa dicauit honos?
Plura licet summæ dederit Trinacria laudi:
Nouerit hoc maius se genuisse nihil.
Nec doleat damnis:quæ deuius intulit ardor:
Nec gemat.exustas igne furẽte domos.
Num potuit pietas flamma cessante probari:
Emptũ est ingenti clade perenne decus.

EPISTOLA ad Gennadium Proconsulem.

Taliæ cõmune decus:Rubiconis amæni
Incola. Romani fama secunda fori.
Graiorum populis:& nostro cognite Nilo:
Vtraq; gens fasces horret:amatq; tuos.
Carmina ieiunas poscis solantia fauces/
Testor amicitiam:nulla fuisse domi.
Nam mihi mox nidum pennis confisa relinquũt?
Et lare contempto non reditura uolant.

DE THEODORO ET HADRIANO.

Anlius indulget ſomno nocteſq; dieſq;.
Inſomnis Pharius ſacra profana rapit.
Omnibus hoc Italæ gentes cõpoſcite uotis
Manlius ut uigilet. dormiat ut Pharius.

PRAEFATIO in Epithalamiũ Palladii: & Sere.

Armina per thalamũ q̃uis feſtina negarem/
Nec uolui genero: nec potui ſocero.
Hic ſocius: dux ille mihi: noſtriq; per aulã
Ordinis hic conſors: emicat illa prior.
Hunc mihi coniungit ſtudiis cõmunibus ætas:
Hunc mihi præponit uel ſeniũ: uel honos.
Carmen amor generi: ſoceri reuerentia poſcit:
Officio uatis/militis obſequio.

EPITHALAMIVM PALladii: & Serenæ.

Orte Venus blãdo quæſitũ frigore ſomnũ/
Vitibus intexti gremio ſucceſſerat antri:
Denſaq; ſidereos per gramina fuderat artus:
Accliui florũ cumulo/criſpantur opaca.
Pampinus & uitem ſudantem uentilat uuis.
Ora decet neglecta ſopor. faſtidit amictum
Aeſtus: & exuto tranſlucent pectore frondes:
Idaliæ iuxta famulæ: triplexq; uiciſſim
Nexa ſub ingenti requieſcit Gratia quercu.
Pennati paſſim pueri: quo quemq; uocauit
Vmbra iacet: fluitant arcus: ramiſq; propinquãt.
Prudentes placido ſuſpirant igne Pharetræ.

Pars uigiles ludunt: aut per uirgulta uagantur.
Scrutantur nidos auium. uel roſcida læti
Mala legunt/donum Veneris: flexuſq; ſequūtur
Palmitis: & ſummas pennis librantur in ulmos.
Defendunt alii lucum. Driadeſq; procaces
Spectandi cupidas: & ruſtica numina pellunt.
Silueſtreſq; Deos: longeq; tuentibus antrū
Flammea laſciuis intendunt ſpicula Faunis.
Cum ſubito uarius uicina clamor ab urbe:
Et fauſti iuuenum plauſus: mixtæq; choræis
Auditæ per rura lyræ. celebrata per omnes
Italiæ canitur montes: omniſq; maritum
Palladiū reſonabat ager. peruenit ad aures
Vox iucunda Deæ: ſtrepituq; excita reſedit:
Et reliquū nitido deterſit pollice ſomnum.
Vtq; erat interiecta comas: turbata capillos/
Mollibus aſſurgit ſtratis. ſociumq; requirit
Agmen: & innumeros Hymenæū quærit amores:
Hunc Muſa genitū/legit Cytheræa: ducēq;
Præfecit thalamis. nullum uinxiſſe cubile
Hoc ſine: nec primas fas eſt attollere tædas.
Conſpicitur tandē (platano namq; ille ſub alta)
Fuſus in æquales cæra texebat auenas:
Mœnalioſq; modos: & paſtoralia labris
Murmura temptabat relegens: oriſq; recurſu
Diſſimilis tenuem uariabat harūdine uentū.
Reſtitit ut uidit Venerem/digitiſq; remiſſis/
Ad terram tacito defluxit fiſtula lapſu.

Dulce micant oculi. niueas infecerat igni
Solq; / pudorq; genas. dubiam lanuginis umbram
Cæsaries intonsa tegit. prior ipsa silentem
Oratio Compellat. NVNQuam ne puer dilecta relinquis
Carmina? maternis nunquam satiabere donis?
Dedite musarum studio. nimiumq; parentis
Aemule? quid medio tecum modularis in æstu?
Iam ne tibi sordent Cythare? iam lustra Lycæi?
Atq; pecus cordi? redituraq; rupibus Echo?
Huc ades: & tantæ nobis ediscere causas
Læticiæ. quæ pōpa toro tam clara resultet:
Quæ noua dotetur uirgo: patriãq;: genusq;
Pande: quibus terris orti: quo semine ducti /
Haud ignarus enim: nec te connubia fallunt
Vlla. tuo primæ libantur fœdere noctes.
Oratio Ille refert. EQVIDem dudum te diua morantem
Mirabar: quod adhuc tanti secura maneres
Coniugii: non parua tibi mandatur origo.
Fascibus insignes: & legum culmine fultæ
Conuenere domus. & qui lætissimus urbi
Sanguis erat. Rubris quæ flatibus insula latrat?
Quis locus Aethiopum? quæ sic imperuia famæ
Secessit regio? quo non rumore secundo
Palladii penetrauit amor? mentisq; benigna
Temperies? doctiq; sales? & grata senectus?
Per cunctos iit ille gradus: aulæq; labores
Emensus tenuis: summæ fastigia sedis
Eoum stabili moderatus iure senatum.

Hic ſplendor iuuenum. Cunabula prima puellæ
Dannubius. uetereſq; Thomi. Mauortia matris
Nobilitas/ſpoliis: armiſq; exultat auitis.
Immenſamq; trahit Scelerini robore lucem.
Qui quondam Meroen iuſſus: Nilumq; tueri.
Cum ſibi poſt domitos: & Parthica fulmina claros
Sceptra daret miles: rebuſq; imponere uellet/
Deſpexit fremitus: & prætulit ocia regno.
Reſpuit incœſtum quod ui/quod poſcere ferro
Poſt habita pietate ſolent. non purpura primum
Inferior uirtute fuit. metuitq; repulſam
Obuia maieſtas: doluit Fortuna minorem
Se confeſſa uiro. magnum delecta poteſtas
Maiorem concepta probat/cognomina ſumpſit
Plena ducum genitor. paulatim uectus ad altum/
Princeps militiæ/quo non illuſtrior extat
Alter: cunctorum tabulas aſſignat honorũ.
Regnorũ tractat numeros: cuneoſq; recenſet.
Sparſas imperii uires/conſtringit in unum.
Depoſitum quæ Sarmaticis cuſtodia ripis:
Quæ ſæuis obiecta Rethis: quæ Saxona frænat:
Vel Scotum regio/quantum cinxere cohortes
Oceanum. quantum pacatur milite Rhenus.
Caſta domus: ſincera fides: induſtria ſolers
Elegit Stilico nihil ultra laudibus addi/
Iudicioue poteſt. Tali nubente puella
Nonne tibi ceſſare nephas? duc protinus omnes:
Duc age marcentes cupio quaſſare coronas:

Et uibrare faces: & noctem ducere ludo.
Hæc quoq; nõ uilem mihi fistula commodat usum/
Responsura choris. Vix hæc Hymenæus. at illa
Fontibus abluitur gelidis: legemq; capillo
Reddit: & ornatum formæ: populisq; solutæ
Mira Dionææ sumit uelamina telæ.
Floribus extruitur currus: iuga floribus halant.
Florea purpureas adnectunt fræna columbas.
Vndiq; concurrunt uolucres. quæcunq; frementem
Promulcent Athesim: cantus quos Larius audit.
Quos Benacus alit. quos excipit amne quieto
Mincius. ereptis obmutuit unda querelis
Eridani ripas: & raucæ stagna Padusæ.
Diffugiens nudauit Olor. lætantur amores
Frænatisq; truces auibus per nubila uecti
Ostentant se quisq; Deæ. magnoq; tumultu
Confligunt. proniq; manus in uerbera tendunt.
Consequitur: uincitq; suos auriga iugales:
Atq; impune cadũt: lapsu meliore uolantes.
Vt talami tetigere fores: tum uere rubẽtes
Desuper inuertunt calatos: largosq; rosarũ
Imbres: & uiolas plenis sparsere pharetris:
Collectis Veneris prato quibus ipse pepercit
Sirius: & teneras clementi sidere fouit.
Gemmatis alii per totum Balsama tectum
Effudere cadis: duro quæ saucius ungue
Niliacus pingui desudat uulnere cortex.
Aggreditur Cytheræa uirum. flentẽq; Cupido

Detraxit matris gremio. matura tumescit
Virginitas: superatq; niues: ac lilia candor.
Et patrium flauis testatur crinibus Istrum.
Tum dextrā complexa uiri: dextramq; puellæ
Tradit: & his ultro sancit connubia dictis.
Viuite concordes. & nostrum discite munus: Oratio
Oscula mille sonent: liuescāt brachia nexu.
Labra ligent animos. nec tu uirtute paterna
Confidas iuuenis: nō est terrore domanda
Sed precibus placāda tibi. Concede marito
Tu quoq;. nec Sciticas infensis unguibus iras
Exercere uelis: uinci patiare rogamus.
Sic uxor: sic mater eris. Quid lumina tingis?
Virgo crede mihi: quem nunc horrescis amabis.
Dixit. & aligera geminos: arcuq; manuq;
Præstantes/e plebe uocat. puer ilicet Ethon:
Et Pyrois: rutilas dispersi murice plumas
Prosiliunt: puroq; imbutis melle sagittis:
Hic nuptam petit: illa uirum. sonuere reducta a.l. ille
Cornua: certa Notos pariter sulcauit harundo:
Et pariter fixis hæserunt tela medullis.

CLAVDIANI LAVDES HERCVLIS.

P Ieridū columē: cuiꝰ Parnassia magno (be
Numie tēpla sonāt: læto precor huc age Phæ
Tecū cūcta choro penetralia sancta sororū:
Et uoua Castalios latices/per rura petentem
Hippocrenæum uictorem sistere fontem.

Me: famaq; tuam non nunc nouus aduena turbam
Ingredior: laurosq; gerens: & florea sertis
Tempora uincta tuis: doctorum munera uatum.
Testor adhuc ueteres q̄uis desuetus honores.
Alcides mihi carmen erit Romana tonantis
Progenies: dignus credi post uiscera numen,
Semper in immensos inuicti roboris æstus.
Nec nasci potuisse uacat: nam lucis in ipsis
Inclyte principiis: tardo uix editus ortu
Fecisti de patre fidem. Sed cur mihi lentis
Ludis adhuc Cyrræa modis? tenerumq; resultans
Luxuriante leues impellis pollice chordas?
Pone habitum quo mollis amas: & frondis amatæ
Linque nemus: molliq; exutus tempora lauro
Populea mecum carmē luctare sub umbra.
Iam graue plus etiā quā uentris tēpora uellent
Alcmena tendebat onus: sed regia Iuno
Impedit: & partus prohibet: nasciq; uetabat
Vt metus ipse deum monstret, nec uiuida cœli
Semina mortales norunt sentire latebras:
Nec possunt sufferre moras. Datur inde nouercæ
Materies: grauibusq; odiis augmēta ministrat,
Quod uinci cœpisse pudet: mox improba binos
In tua membra iubet dum nasceris ire Dracones.
Incumbūt celeres illi: squammosaq; iussus
Armat colla furor: nec, q̄uis maxima tractu
Tardantur spiris: sequitur pars cætera pectus:
Tristis Tartarea uibratur sibilus aura

Morte rubent oculi: trifidisq; horrencã linguis
Ora sonant: nigrũq; fremens leuat ira uenenũ.
Quid nunc inuictis fraudes innectere fatis
Cœlicolũ regina iuuat? cur obiicis angues?
Cur paruo geminos? anne unum posse necari
Iam strato Pythone times? licet omnia mundi
Monstra uoces: ipsamq; armes serpentibus Hydrã
Defendet natura deum: patremq; probabit,
Quod nouit constare Iouem. Iamq; irrita tetri
Iussa parant implere angues, miseroq; furore
In sua fata tument. Cernit tua membra petentes,
Horrescitq; parens, numenq; ignara creasset
Mortali pietate timet. Nil sancta superbæ
Pellicis insidias cælo modo freta tremescas.
Neue hæc monstra tibi faciant Alcmena pauorem,
Sic mater potes esse dei, iam tolle serenum
Læta animũ: tantoq; libens hæc aspice uultu,
Vt deceat genuisse Iouem: depone timorem
Indignum partu: natum quæ exemplar habebas
Cui metuis, nil ipse timet, nam numine recto
Ridebas tu diuæ, trucesq; animosq; superbos
De genitore tenes: uotisq; aptissimus orbis
Gaudebas tantã iam tum meruisse nouercam:
Corripis exiguis mox grandia guttura palmis
Et quãuis teneris, cogens in brachia pondus,
Corripis: illidens prensos tellure Dracones.
Efferat æthereũ quantum uolet orbis in axem,
Latoidas: uerosq; probet sua fabula diuos,
Quod Delo iam stare licet. nõ æqua laborum

Gloria: nec parili serpentes sorte necarunt:
Illi unum ferro: geminos hic inermis & unus.
His cœptis non ulla parat cunabula partus
Diua tibi: sed cum totis iam Bruma rigeret
Imbribus: & solidis hærerent flumina Lymphis:
Nudum prægelidis durando firmat in undis.
Vtq; rudis primo tentasti robore gressus/
Frondosæ deserta uagus penetralia syluæ
Secura iam matre petis: telisq; tremendis
Ludis in æthereas / adducto deiicis arcu:
Aut funda uiolenter aues: noctemq; sub astris
Exigis: & puram fractis bibis amnibus undam.
Immanem interea Nemeæ per lustra leonem/
Ipsa Chymeræa cretum de gente Nouerca
In tua depastis armabat uota iuuencis:
Augebatq; fero uires: rabiemq; iuuabat/
Naturam minus esse putans. Heu quanta uiroꝝ
Funera: q̄ multos strauit cum dentibus apros.
Non illum magnæ uiduatis montibus urbes
Armoꝝ fregere minis: Martiq; domando
Assuetas morsu fudit grauiore cateruas.
Hunc grauis Euristheus (nam te quocūq; leuares
Imperium duri uoluit sufferre Tyranni.
Sic mūdo fortuna fauens) hunc sternere lœto
Imperat. At nullum uirtus reticenda per æuum/
Dignaq; sidereos post membra intrare recessus.
Posse mori q̄ uile putas: namq; impiger ultro
Vadis: & immēsæ scrutatus deuia syluæ:
In noua sanguineos armantem uulnera rictus:

Admonita feritate/ iuba/uiſuq; cruentus
Excuſsis mouet arma toris: dubiumq; reſidens
Infremit. Inuadis trepidum/ſoliſq; lacertis
Grandia corripiens eluſo guttura morſu:
Imbellem fractis proſternis faucibus hoſtem.
Tunc & flauicomis radiantia tergora uillis
Ceu ſpolium fuſo uictor rapis. Emicat omnis
In laudes mox turba tuas: longoq; relicta
Currit in arua metu: iuuat ire & libera rura
Defenſoſq; uidere locos: ſyluamq; iuuencis
Iam facilem: & nullis reſonantes fletibus agros.
Mœnaliū petis inde nemus: fletamq; colonis
Arcadiam: & ſteriles raro iam robore ſyluas.
Namq; hic immenſa membroꝝ mole cruentus
Indomitus regnabat aper: ſoloq; tremendus
Corpore/lunatis fundebant dentibus Ornos.
Sternebatq; ſuos lugentia rura colonos.
Horrebāt trifidis nigrantia corpora ſætis:
Duratoſq; armos ſcopulis: totoſq; per artus
Difficilis potuiſſe mori. Nō ſpicula in illum
Nodoſum ue rapis grauato pondere robur.
Armati uiduatur honos: nec uulnera uirtus
Extemplo tibi facta timet: iamq; arripis ultro
Spumātem: cogiſq; diem ſufferre tuendo/
Atq; ſupinādo mirantem lumina uinci.
Argolici uictor portas ſub tecta Tyrāni.
Fama celer toto uictorem ſparſerat orbe:
Auxiliumq; dei poſcebat Creta cruento
Victa malo. Taurus medio nam ſidere lunæ

Progenitus Dictæa Iouis possederat arua:
Fulmen ab ore uenit: flāmisq; furentibus ardet
Spiritus: & terram nō cœli flamma perurit,
Sed flatus mōstri. Dextro iam Syria cessent
Sidere: solq;, licet glaciali frigore uictus
Abstrusum mundo claudat iubar, aurea condens
Lumina: & ignifluo stupefactus in orbe tepescat
Aestus habet Cretam: pereunt siluæq; lacusq;:
Graminaq;: & fontes sacri. montesq; perurit
Flamma ferox: Idam superis spectantibus ignis
Dissipat: & magno cunabula grata tonanti
Igne suo monstrū (si fas est dicere) uincit.
Tandem fama celer Dictæa ad littora magnum
Duxerat Alciden: cum Taurū dira minantē
Accipit: & sæuum cornu, flammasq; uomentem
Corripit: atq; artus cōstringens fortibus ulnis,
Ignifluos flatus animāq; in pectore clausit.

CLAVDIANVS IN SYRENAS.

Dulce malum pelago Syrenæ, uolucresq; puellæ
Scyllæos inter fremitus, auidamq; Carybdim,
Musica saxa fretis, habitabāt dulcia mōstra,
Blanda pericla maris: terror quoq; gratus in undis:
Delatis licet huc incūberet aura carinis:
Implessentq; sinus uenti de puppe ferentes
Fugebat uox una ratem: nec tendere certum
Delectabat iter reditus: ociumq; iuuabat:
a. l. dolor Nec color ullus erat: mortem dabat ipsa uoluptas.

CLAVDIANI VITA PER IOANNEM CAMERTEM ORDINIS MINORVM: AC SACRAE THEOLOGIAE D. EDITA.

s

Vidæ: ac Apollinaris Sidonii, testimonio arguuntur qui Claudianũ poetã, Hispanũ fuisse asserũt, moti fortasſis poetæ huius uerbis, quom de quarto Honorii Cõsulatu, inquit. Animosa Gallia leges audiat: & nostros æquus modereris Iberos. Sed hæc ad Theodosiũ imperatorem, nõ ad Claudianũ sunt referẽda. Pari errore falluntur qui Claudia. florẽtinum fuisse oppinanť: Suidas in suis Collectaneis, Alexandrinũ Claudianũ fuisse scribit. Sidonius uero Canopitã ob locorꝫ horum uicinitatem fortasſis. Verba Sidonii Apollinaris in cõmemoratione peritorũ uirorum de Claudiano loquẽtis sunt. Et Pelusiaco satus Canopo: Qui ferruginei toro mariti: Et Musa canit inferos superna. Idipsum cõstat Claudiani ipsius carminibus. Sic enĩ in deprecatione ad Hadrianũ Phariũ de se canit. Sæuiat in miseros cognata potẽtia ciues. Audiat hæc cõmune solũ: lõgisqꝫ carinis Nota Pharos: flentẽqꝫ attollens gurgite uultũ Nostra gemat Nilus numerosis funera ripis. Et alibi ad Gẽnadium scribẽs. Graiorũ (inquit) & nostro cognite Nilo. Idẽ sentit Frãciscus Philelfus cẽsor grauisſim9. 19. & 24. epistolarꝫ libris. Diuus aũt Augustinus quĩto de Ciuitate dei libro:

dicit Claudianũ poetã a Christi nomĩe fuisse alienũ: Sed quom tam sancte de Christo scripserit saluatore: credibile est post scriptã illã ab Augustino sententiã ad fidem Christi Claudianũ cõuersum. Carmina quoq; Claudiani. 48. quæ ex uetustissimo codice addidimus: quæ Laus Christi: & miracula Christi inscribunt: ostendũt quid Claudianus de Christo: & eius fide sanctissima senserit/ quæ ꝑfecto ab alieno a christi noĩe scribi/ uix credi potest. Huic accedit quod ab Impatoribus christianissimis/ sũmo honore habitus est. Idẽ præterea Claudia. artem exercuit militarem: sic enĩ in prologo cõsulatus Mãlii Theodori de se ait An tibi cõtinuis creuit fiducia castris: Totaq; iã uatis/ pectora miles habet: Idem scribit in præfatione Epithalamii Palladii & Serenæ. Ea præterea præcepta quæ de arte militari sunt ab eo tradita/ ostendunt artis huius fuisse peritissimũ. Hæc ipsa præcepta habent/ cũ sæpe: tũ maxime de quarto Honorii Cõsulatu/ in eo loco qui ĩcipit. Nate sequi. Anno itẽ Cõsulatus primi Probini Romã uenit. Sic enĩ huius rei/ ad eundem Probinũ scribẽs meminit. Romanos bibim⁹ primo te Cõsule fontes: Et latiæ cessit Graia Thalia Togæ. Sic enĩ hunc locũ castigauimus cum prius legeretur. Et latæ cessit grata Thalia Togæ. Floruit salutis nostræ annũ circiter q̃dringentesimũ/ sub Theodosio: ac eius filiis Arcadio scilicet: & Honorio impatoribus: quorum laudes ubiq; decãtat. A quibus tandẽ poscente senatu/ in suarũ uirtutũ præ/

mium/Claudiano/cum adhuc uiueret statua in foro posita est. Cũ effigies hominũ (teste Ply.) nõ solebãt exprimi/nisi aliqua illustri causa perpetuitatem merentiũ: quã rem suo poeta carmine/in præfatione belli Getici eleganter cõplexus est. Eius autẽ statuæ talis fuerat superscriptio.

IN VNO/VIRGILII MENTEM: ET MVSAM HOMERI/CLAVDIANVM/ROMA/ET REGES POSVERVNT.

Quanti Stiliconẽ sub quo diu dicit̃ militasse fecerit/toto opere licet cognoscere. Claudiano/coniugẽ/Serena despõdit: ut quom de se canit ad Serenã scribẽs. Et mihi quã scriptis despõderat ãte puellã/Cõiugiis eadẽ ꝓnuba dextra daret. &c. De Claudiani ætate: & morte nihil (quantũ legeri) ab antiquis relatũ est. Exornãt hũc poetã inter cætera exquisita/ac facũda elegãtia: uariæ locoꝝ/ac rerum descriptiões. Artificiosæ oratiões. Aptissimæ cõparationes. Historiaꝝ nobiliũ frequens cõmemoratio. Multiplices ex intimo phylosophiæ sumptæ sentẽtiæ. Ex q̃bus aliquot excerpere placuit: uidelicet.

Tollũtur in altũ/ut lapsu maiore ruant.
Signa diuos attollere cõtra/nec fas ẽ: nec posse reor.
Semper inops quicunq; cupit.
Neq; paciuntur sæua quietem crimina.
Quid tibi diuitiæ? Quid fului uasta metalli cõgeries?
Quid purpureis effulta columnis atria?
Nec sese commissa tegunt.

Damnamus luce reperta perfidiam.
Romani scelerum semper odere ministros.
Mori satius uitæ quam ferre pudorem.
Felicior extat opprobrio.
Quis enim cõmittere uellet lenoni thalamũ?
Est ubi despectus nimius iuuat.
Asperius nihil est humili cum surgit in altum.
Clementia cunctis insimiles.
Tenero tractari pectore ne sit publica maiestas.
Sæuit in auctorem prodigiosus honor.
Cautior ante uiolentũ nauita Corum prospicit.
Cæcus inest uiciis amor.
Omne futurum despicitur.
Suadent breuem præsentia fructum.
Ruit inuetitum damni secura libido.
Damna minus consueta mouent.
Ad mores facilis natura reuerti.
Nunc qui fœdera rumpit ditatur. Qui seruat eget.
Quid non longa ualebit permutare dies?
Crescunt difficili gaudia iurgio.
Quod flenti tuleris plus sapit osculum.
Emitur sola uirtute potestas.
Sæcula discãt indomitũ nihil esse pio: tutũq; nocẽti.
Omnia subsident meliori peruia causæ.
Vile latens uirtus.
Lux altissima fati occultum nil esse sinit.
Sola deos æquat clementia nobis.
Nec tua te moueant/sed publica uota.

In cõmune iubes ſiqđ/cẽſeſqꝫ tenẽdũ/prim⁹ iuſſa ſubi.
Tunc obſeruantior æqui fit populus: nec ferre uetat cũ
uiderit ipſum auctorem parere ſibi.
Componitur orbis regis ad exemplum.
Nec ſic inflectere ſenſus humanos edictá ualet quã uita
regentis.
Mobile mutatur ſemper cum principe uulgus.
Ipſa quidem uirtus precium ſibi.
Virtus diuitiis animoſa ſuis.
Virt⁹ ĩmota cũctis caſib⁹ exalta mortalia deſpicit arcẽ
Iuſticia prima hominem ſilueſtribus antris elicit.
Diis proximus ille eſt/quem ratio non ira mouet.
Peragit trãquilla poteſtas/quod uiolenta nequit.
Mandata fortius urget imperioſa quies.
Nunq̃ ſincera bonorum ſors ulli conceſſa uiro.
Scilicet in uulgus manant exempla regentum.
Nec te iucunda fronte fallat luxuries prædulce malũ.
Luxuries hebetat caligine ſenſus
Nulla placẽt mucra q̃ metuẽs illis quos ſpreuerit offert
Carmen amat quiſquis carmine digna gerit.
Nunquã libertas gratior extat/quam ſub rege pio.
Inclinat populo regale clementia culmen.
Aſtringit ſua quenqꝫ ſalus.
Nec ſidera pacem ſemper habent.
Caret euentus nimius furor.
Improba nunquam ſpes lætata diu.
Ignoſcere pulchrum iam miſero.
Pœnæ genus uidiſſe precantem.
Nil nautica proſunt turbatæ lamenta rati.

Nec uaga securũ penetrãt conuicia cælum.
Nobiliora tenent animos exempla pudicos.
Sors iuuat audentes.
Magna repente fluunt summa cadũt subito.
Leuius cõmunia tangunt.
Huius igit̃ poema ab omnibus legi cõuenit. Qui(ut de Homero scribit Horati.)quid sit pulchrũ: quid turpe. q̃d nõ, Planius: ac melius Chrysippo: & Crãtore dicit.

NON potui ꝓpter longã iter me: & Impressorẽ distãtiam, semp dũ Claudianus imprimebat̃, adesse iccirco aliqui interimprimendũ sunt cõmissi defectus quorum qui maioris mom̃eti uidebant̃ post impressũ opus quãtum licuit p discursum hic infra prænotati sunt: Siqua alia præter hæc reperiãtur errata, uel in Orthographia uel litterarum trãspositione: aut inuersione earundẽ, qui sunt paulo doctiores id agnoscẽtes, perfacile interlegẽdum poterunt recognoscere.

PRIMVS IN RVFFI.

In ꝓlogo potest legi, spatiosis tractibus. Ibidẽ, aura nota. Melius, rotat ex sentẽtia Luca. lib. 5. ibi Cõfugit &c. QVAE hoc uo. cõ. Stilicõis laudes. 269. immo. 259. Ibidẽ Herculis lab. 278. immo. 283. uer. 29. In q̃busdã ĩpressũ est Herebri. ꝓ Herebi, uer. 130. ululatuq; æthera rupit Terrifico, uer. 198. põt legi iungat̃, uer. 201. Quid si regis legat̃ idest Pyrrhi, uer. 204. põt legi Augustior, uer. 221. Incœstus, uer. 228. furit̃ uer, 256. amens, forte

oẽs legẽdũ / uer. 257. Occultis/uer. 258. Indignari/uer. 261. põt legi rictus/uer. 270. põtesq/uer. 274. hũeros/ uer. 296. Chimeræ/uer. 311. in aliquibus impressũ est cornipedis pro cornipedes/uer. 332. ĩpauidus/uer. 333. In aliquibus habetur turbas ꝓ tubas/uer. 341. hortatur/ uer. 349. forte melius fugatas/uer. 350. agebant.

SECVNDVS IN RVFFI.

Ver. 14. agã: uer. 38. oĩs/ uer. 230. inponere. Numerus uersuũ. 260. male bis ponit/uer/314. dele punctũ post labores/uer. 359. natos/uer. 372. supremo/uer. 415. ira/ uer. 423. fauorẽ Suppliciis: 422. quæ/uer. 453. nunq̃: uer. 451. potest legi præserat/uer. 466. conciliãtur.

DE BELLO GILDONICO.

Ver. 5. armis/nõ aruis/ uer. 67. metit/uer. 87. põt legi fuit/uer. 87. hæ/uer: 281. animus/ uer. 287. precor/uer. 460. In aliqbus habet inuestis: uel infestis: ꝓ in uestris. uer. 467. Omina/uer. 470. dũq/ uer. ultimo expectãt.

PRIMVS IN EVTROPIVM.

Ver. 37. precii/uer/49. preciũ/uer. 188. natisq/uer. 195. nõ uberiore. melius legit nũc: uel num/cũ interrogatõe post manus: uer. 240. exercetur/uer. 300. pulchre/uer. 304. precioso/uer. 305. successit aristis/uer. 316. oracula uer. 227/Aurorã certe: quæ talia ferre &c. uer 429. q̃d belliferam per interrogationẽ post populis: uer. 447. Mersit: & atto. trãsna. Clœ. Tybrini: uer. 449. Tarqui niis: uer. 455. Scipiadæ/uer. 478. Aristhæi/uer. 491. oĩa quid si Omina uel Crimina legatur.

SECVNDVS IN EVTRO.

Ver. 24. ꝓlogi Pellice/uer. 35. ꝓlogi sub sidere. In fine

Contentorum: Auroræ/ uer. 37. Cõstitit uer. 115. Aestuat/ uer. 153. Est opus/ uer. 162. Hæmus/ uer. 172. potest legi unda/ uer. 179. suadet/ uer. 231. ĩfrenis/ uer. 340. Mirari/ q;/ uer. 381. fumo aliq legũt naso/ uer. 388. sedili/ uer. 448 In aliqbus hr̃ frustra ꝑ frusta/ uer. 499. ĩpendentia/ uer. 509. merces/ uer. Circa finẽ Epithalamii puigiles.

EPITHALA. HONO. ET MARIAE.

In argumẽto: post: nepte/ deest filiã/ uer. 7. sæpe/ uer. 16. Achillem/ uer. 326. in margine iuuentæ.

DE III. CONSVLATV HONO.

Ver. 29. coruscãti/ uer. 113. Rhodopeia/ uer. 118. Chaoniæ/ uer. 208. Herculeũ/ uer. 210. Choncas.

DE IIII. CONSV. HONORII.

Ver. 1. regalibus/ uer. 39. Iubæ/ uer. 197. ab Idæis: ibidẽ primæuus/ uer. 260. patiere/ uer. 284. quod se/ uer. 286 quod limite/ uer. 291. inuideãt/ uer. 294. patremq;/ uer. 312. hærebũt/ uer. 326. mõtibus/ uer. 336. incautæ uer. 342. In uẽtis/ uer. 349. turmas/ uer. 368. deniq; uer. 407 post fabius: adde punctũ/ uer. 425. quæ fraus infida Sereni/ uer. 467. Erimãthææ/ uer. 505. emẽdant/ uer. 509 potest legi Nõ legitur dubiis qui/ uer. 571. imposita uer. 621. Grutũni uer. 646. Hymenæus.

IN CONSVLA. MANLII.

In ꝓlogo DOCTAE/ uer. 63. aliiq;: põt legi studiiq;/ uer. 72. Aetnæas/ uer. 73. Dispergit/ uer. 82. Hi uaga/ uer. 130. nũerus/ uer. 148. ĩ abstrusa/ uer. 157. legit. At nõ pytha. uer. eodẽ potest legi anni loco anĩ uer. 189. ĩiustũ uer. 223. poscis/ uer. 231. põt legi adductoq;/ uer. 236. legit/ demẽtia sæui: uel clemẽtia cani/ uer. 333. subnix9.

PRIMA DE LAV. STILI.

Ver. 3. festiuos/uer. 27. dedecorãt/uer. 44. tũc/uer. 45. Spõdebatq;/uer. 67. faciles/uer. 129 Nũc/uer. 170. quocũq;/uer. 251. ꝓximus/uer. 280. Libycũ: ciuile &c/uer. 290. iræ/uer. 296. quod/uer. 309. quot nube/uer. 350. quidã legunt mensurus puluere Gallos.

SECVNDA DE LAV. STILI. In Conten. Hispania. 23. immo. 223. uer. 8. & flãmæ mediam: quæ uer. 69. ꝓ dictiõe secretus posui: ceu cernas / uer. 126. priscæ/uer. 183. legit̃ hic solus / uer. 327. nouũ: contra legem carminis nomen ubiq; legebatur.

TERCIA DE LAV. STILI.

Ver. 13. prolo. Ennius. In Cõtentis uer. 7. Minerua. In titulo: In laudes/uer. 4. torquebere/uer. 19. nigris hinc/uer. 30. Romanæ uer. 33. Pellææ/uer. 43. meriti/uer. 72. quercu/uer. 76. Mœnibus/uer. 88. Obtulit/uersu. 174. præclare uer. 184. hic/uer. 202. Quæ uero/possunt legi per interrogationem.

DE. VI. CONSV. HONORII

Ver. 13. præfatiõis uidebar/ uer. 18. præfationis: potest legi. Hic subit Inarimen: hũc grauis Aetna domat/uer. 20. præfatiõis: premia/uer. 17. loco urbis legit̃ liber/uer 93. casu/uer. 124. socerũ/uer. 195. atq; Addua uisu/sic legit Philelfus. 19. &. 24. epistolaꝝ lib. Antea enim non/atq;/sed &/legebat̃ / uer. 228. Quid si legatur in nostrũ uirte trophæũ uer. 229. atrox/uer. 241. tetris/uer. 279. propiore/uer. 281. querar: nec me Pollentia / uer. 298. Romanus uer. 309. ferat/uer. 336. indignãtes/uer. 376 sulcaret/uer. 436. nequeã/uer. 584. uaria.

DE VICTORIA STILI. CONTRA ALARI.

Ver. 3. Colchos/uer. 18. teneri Iouis. Correximus ex ue/tusto exẽplari toto: in alio uetustissimo codice quẽ apud Aldũ Ro. reliquimus: legit Tomari: quod & Ianus Par/rasius primo de Raptu Proserpi. obseruauit/uer. 107. famæ petiere insignia/uer. 134. niuosis/uer. 203. Terru/it Oceanũ: & nostro procul axe remotã/uer. 222. refu/go uer. 224. Aeoliis/uer. 398. Prætereũte/uer. 551. fasti9 uer. 600. Vrbi/uer. 638. sæpe/uer. 643. gentis.

DE CONSVLATV PROBI. &c.

In Argumẽto/uer. 10. lege Probini primo/uer. 83. triũ/phatis/uer. 129. agedũ quæ causa uiæ?uer. 132. Coros uer. 188. rorãtia/uer. 190. Aegæus/uer. 204. quid si lega/tur omina/uer. 234. Cæstu/uer. 235. arcere/uer. 254. ruinæ Eridanus/uer. 265. torpens/.

PRIMVS DE RAPTV PROSER.

Ver. 12. Triptolemi/uer. 119. potest legi sequantur/uer. 167. Scit niuib9/uer. 202. hic ædes/uer. 205. coniferis/uer. 250. ut semina/uer. 261. stamina sole/uer. 275. tin/xerit.

SECVNDVS DE RAPTV Proser.

Ver. 24. præfatõis Orphæis/uer. 6. tũc/qdã legũt ter. uer. 14. subacto/uer. 22. pythona legit Typhona/uer. 44. de semine/uer. 83. extremis/uer. 93. ferrugine/uer. 127. perspicui/uer. 280. strictos/uer. 316. Sit.

.III. DE RAPTV PROSER.

Ver. 28. deos/uer. 48. Atq; ideo uer. 132. portendãt uer. 134. Tonanti/uer. 137. ruenti/uer. 189. heu uer. 195. Vix tamẽ hæc. ACIES/uer. 206. castiq; p atria ludi/uer. 217. digitisq; uer. 220. Aennæa/uer. 249. Nam ppior/

uer.264.regi/uer.302.indulgete/ uer.312. dignũ fieri: sine/ q;/uer.320.uallata/uer.329.triumphũ/ uer.332. præfert/uer.347.Mimãtis. AD HAdrianũ uer.2.su/bitisq;/uer.3.pmutas/uer.41.pro frõde. DE SEnatore Veronẽsi/ uer.17.lege uidet: uel æquæuum uidit. DE PHOEnice uer.37.stilla gelu q̃lis: sine pũcto/uer.46. legit̃ magno clangore/ uer.82.mouet. DE MAgnete. uer.40.geminis alterna. DE APOnis bal/ uer.9. legi in uetustissimo exẽplari sic hæc duo carmina. Ludibriũ neq; enĩ fas est a uate relinqui/Hũc q tot populis ꝓuo/lat ore locũ/uer.59.madidis.IN ALEthiũ:Ipse parẽs: GIGAntoma.uer.6.crebri/uer.45.umbrosæ/ uer.101. damastor.LAVS christi uer.16.attoniti.DE SALua. uer.8.tumuere.DE MIraculis christi uer.ultimo/lecti: duo ultima carmina posita Epigrãmate secũdo In Cu/retiũ debent p se legi.IN IAcobũ mag.Cui Pharaonis. DE Torpedine uer.16.lõgeq; per. EPIstola ad Serenã/ uer.35.expectẽt.DE Phale.uer.10.Spargit & excussis: LAVS Serenæ ux.Sti.uer.10 mella futuris uer.16.Præscia/uer.63.Latiis uectigal/uer.89.docuitq; loqui/uer. 204.latus:EPIstola ad Olibriũ/uer.13.Excidimus.IN SPHærã Archi.uer.9.ꝓpriũ.DE IRAcũdo Armat: Ibidẽ sæuit.DE HYstrice/uer.26.tubaq; uer.38.potest legi taurino/uer.41.quærit/uer.42.utit̃.DE PAVpere amãte duo sunt Epigrãmata: Secundũ incipit Exuriẽs pauper/Cuius titulus est Idẽ de eodẽ. DE PIIS fribus/uer.12.fusus. EPITHAla. Palladii & Serenæ. in præ/fatione melius legit̃ negare/ uer.65.per cunctos iit per sincopen; uel forte melius: init.

DOCTISSIMO sacræ Theologiæ, simul & optimarũ litterarũ professori, Ioanni Camerti ordinis Diui Francisci. Ioachimus Vadianus.

Vates Claudius optimus: disertus:
Clarus Niliacis alumnus oris:
Vates multiiugæ eruditionis:
Et post Vergilium mihi secundus:
Succinctus: lepidus: benignus: acris
(Vt res fert) Celeri potens Minerua:
Et sensis Sophiæ haud malis refertus:
(Indignum) latuit diu tenebris
Submersus: lacer, hispidus: retortus:
Quem nemo uoluit subinde totum
Castigare: uelut Getis misellus
Vel dignus Gyaris foret poeta.
Infaustis auibus uelutq; natus
Doctorum celebri careret albo.
At tu, tam rigidæ misertus ultro
Sortis. Castalidũ decus sororum:
Et constans superũ uigilq; miles
Cammers: Omnia certiore lima
Mungis. Ceu Parium polire marmor
Scyllis Gnosiacis solebat antris.
Rursum quæq; suus color uenustat
Vatis membra. Redisse uita uisa est
Detersis procul hinc adulterinis:
Et quæ defuerant probe repostis.
Dignus quem iuuenes colant senesq;,
Diuinus quibus est amatus autor.

CLAVDIANI OPERA:

Elimatissimum hoc Claudiani opus / elaboratum est Viennæ Austriæ / Hieronymi Vietoris Philouallis Calcographi. Et Ioannis Singrenii sociorũ solertia: Expensis uero Leonhardi Alantse Bibliopolæ Viennensis. Anno. M.D.X. pridie Nonas Octobris.

Konserwacja oprawy
1990 r. - BJ

